Veniţi la Hristos

Predici

la toate Duminicile anului bisericesc

de

Dr. Grigorie Gh. Comşa
Episcopul Aradului.

Arad, 1926.
Tiparul Tipografiei Diecezane ort.-române.

Preţul: Lei 100.–

Domnului
Emil Isac
Cu deosebită afecțiune
† Grigorie Comșa

Veniți la Hristos

Predici

la toate Duminicile anului bisericesc

de

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

CASA MEMORIALA
CLUJ
EMIL ISAC

Arad, 1926.
Tiparul Tipografiei Diecezane ort.-române.

24
C63

252

924475V

Consiliul Județean Cluj
Biblioteca Județeană
"Octavian Goga"

2009
7

E1/63

PREFAȚĂ.

Volumul de față nu este o reeditare propriu zisă a predicilor publicate în anul 1918 în colaborare cu preotul Gheorge Maior. Public numai predicile mele însă din cele 45, ce le-am publicat atunci, retipăresc numai 36. Acestora le dau drumul împreună cu 20 predici noui și astfel prezint predici pentru toate Duminicile anului bisericesc.

Fac aceasta la stăruințele mai multor frați preoți. Fără a schimba ceva din nădejdile ce le aveam și în trecut, declar, că preoții noștri văzând atâta stăruință din partea autorilor de predici, vor înțelege că amvonul fără pregătire serioasă nu va dà rezultatele dorite. Pentru a se puteà pregăti serios, am depus osteneala împreunată cu publicarea volumului. Am convingerea că va fi de folos preoților când se pregătesc să predice. Fiecare preot își va dà seama că o predică reclamă și muncă proprie. Fiecare va înțelege că nu merge fără studiu și meditație. Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie bine înțeles de către preot și să se contureze în propria sa viață. Numai în chipul acesta, după o asimilare a cuvântului divin în ființa sa, se va puteà prezentà preotul ca răspânditor al sfinteniei și puterii cuvântului. „Pectus est, quod facit praedicatorem“.

Astfel am elaborat predicile. Pe cele vechi le-am revizuit și tuturora le-am dat înfățișarea experimentată

între credincioşi. Patruzeci şi cinci de parohii am străbătut în scurta păstorire de 6 luni şi am găsit că poporul se lasă mişcat de felul de expunere al cuvântărilor rostite.

Scopul predicilor este înduplecarea voinţii şi în genere creşterea unor creştini ortodocşi conştienţi. Doresc ca şi predicile mele să ducă spre scopul adevărat al tuturor ortodocşilor creştini. Iar acum las să urmeze prefaţa predicilor din 1918, care este o scurtă dovedire a necesităţii propoveduirii cuvântului dumnezeesc:

„Trecutul nostru sub raportul propoveduirii cuvântului dumnezeesc e o noapte, care nu a putut îndeajuns să trezească puterile creştineşti ale credincioşilor noştri, căci noaptea peste tot nu trezeşte, ci adoarme şi lâncezeşte puterile, cari niciodată n'au fost întrebuinţate după cuviinţă.

Mânaţi de dorul de a înlătură undele întunecatului trecut, dăm în tipar aceste 74 predice fără intenţia de a ne lăudà, fiindcă scris este în cartea primă a sfântului apostol Pavel către Corinteni: „Că de vestesc, nu îmi este mie laudă, că datoria mă sileşte, iar amar mie este de nu voiu binevesti“ (I. Cor. 9, 16).

Munca noastră nu reprezintă nici decum o gamă întinsă de pretenţii, ci voieşte să contribue la sădirea adevărului evanghelic în sufletele însetate ale credincioşilor noştri. Avem înaintea ochilor noştri cuvintele Mântuitorului: „Eu spre aceasta m'am născut, şi pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul“ (Ioan 18, 37).

Doar toţi suntem datori să luăm pildă dela Iisus: „De atunci a început Iisus a propovedui“ (Matei, 4, 17); *cetim tot în evanghelia lui Matei: „Şi a străbătut Iisus toată Galileea, învăţând în adunările lor, şi propove-*

duind evanghelia împărăției (c. 4, v. 23). *In capitolul predicei de pe munte a lui Iisus cetim: „Și deschizând gura sa, învățà pe ei". Cum am puteà deci ascunde munca noastră, când Mântuitorul zice: „Drept aceea, mergând învățați toate neamurile?" Cum să nu propoveduim, când canonul al 58-lea apostolesc încă impune preoțimii datorința aceasta, ca nu cumva să se facă uitare de cele impuse prin sfânta scriptură?*

Sfântul apostol și evanghelist Ioan a zis către presbiterul Gaie: „Iubite, cu credință faci orice lucrezi cu frații și cu cei străini" (III. Ioan, 1, 5). *Noi nu reflectăm să ni-se .aducă din nici o parte o asemenea laudă, dar mărturisim convingerea, că mai ales prin propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu își arată preotul devotamentul fără margini pentru misiunea sa! Au doară e destul dacă îndeplinim serviciul divin? E destul să săvârșim un maslu? Am făcut totul săvârșind slujba cununiei, a unui botez sau a altor acte ale cultului divin? Nu! Nu! Și de ce? Pentrucă aceasta ar însemnà, că toți preoții au acelaș entusiasm, dat fiindcă aceste acte ale cultului fiecare preot le săvârșește. Iar de aici am puteà scoate și concluzia, că nici nu ar mai fi necesar să studieze preotul atâta amar de vreme! Potențarea zelului preoțesc nu se realizează deci nici într'un chip prin aceea, că vom slujì mai frumos la actele cultului divin, ci prin faptul, că vom explicà învățămintele evangheliei și le vom aduce în legătură cu viața. De aici urmează în mod firesc, că preotul trebuie să umble „în osteneală și muncă noapte și zi" pentru a stà la înălțimea cunoștințelor omului cult al timpului de acum.*

*

Mulți vor aștepta poate, ca predicele acestea să prezinte lungi tractate de știință și erudiție teologică,

dar trebuie să se știe, că pe terenul ținerii catechezelor s'a făcut foarte puțin. Dacă se va inaugurà o eră sistematică a lor, credincioșii noștrii vor puteà ascultà și predici de-o mai mare profunditate teologică-religioasă.

Noi ne-am apropiat de viață, ne-am atins de realitate, până unde s'a putut apropià și țăranul, ca în felul acesta să vorbească mai convingător glasul lui Dumnezeu. Am voit să ușurăm și munca preoțimii și a învățătorimii noastre, convinși că dacă predicile vor ajunge în mâni pricepute, vor aduce oarecari servicii. Făclia nu se pune sub obroc, ci în sfeșnic. De aceea dăm și noi la lumină munca noastră modestă, căci avem credința, că o rază de lumină împrăștie o parte a întunerecului.

*Dorim să se ivească tot mai multe raze luminătoare, căci niciodată nu s'au potrivit mai bine ca acum după răsboiu cuvintele: „**Secerișul este mult, iar lucrătorii puțini**". S'au deslănțuit patimi, dor de răzbunare, vanități personale, iar străjerii evangheliei lui Hristos cu smerenie, cu frică și cutremur vor aveà să apere credința, nădejdea și dragostea creștină.*

Arad, Ianuarie 1926.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcop.

Predică

la Dumineca Paştilor.

„Eu sunt Invierea şi Viaţa; cel ce crede întru mine, de va şi muri, viu va fi". (Ioan 11 v. 25).

Iubiţi creştini!

Cuvinte ca acestea numai Fiul lui Dumnezeu a putut să grăiască. Datu-s'a pământeanului să poată zice: Eu sunt bogat, eu sunt sărac, sunt tinăr, sunt bătrân, dar numai Fiul lui Dumnezeu a putut zice: „Eu sunt învierea şi viaţa!" Numai Fiul lui Dumnezeu a putut zice aceste cuvinte către Marta, sora lui Lazar, pe care Domnul îl înviase din morţi. Marta erà de credinţa că fratele său Lazar numai în ziua cea de apoi va învià, dar Mântuitorul încă înainte de a învià pe Lazăr rosteşte aceste cuvinte, iar apoi se arată ca stăpân al vieţii şi al morţii.

A înviat nu numai pe Lazar, dar a înviat şi pe alţii iar apoi Insuş, s'a ridicat din mormânt vestind lumii că e chemată să fie vie iar nu să trăiască în moarte sufletească. Dacă erà de lipsă ca Marta să asculte aceste cuvinte ale Mântuitorului, cu atât mai vârtos trebuie să asculte aceste cuvinte lumea de azi. Da iubiţi creştini, lumea de azi are datoria de a dovedì că Hristos nu pentru plăcerile ochilor şi urechilor a înviat, ci pentru binele sufletelor. Căci cu ce oare dovedim noi că Hristos este învierea şi viaţa? Este oare destul să răspundem: „Ade-

vărat, a înviat“ celor cari ne salută zicând: „Hristos a înviat?“ Este Hristos înlăuntrul sufletelor noastre ori stă afară şi aşteaptă să între? Căci trebuie să ştim că sau Hristos este împăratul, stăpânitorul sufletelor noastre sau sufletul este pierdut.

Privind viaţa de azi cu suferinţele ei, vedem că biruinţa crucii încă nu este desăvârşită în inimile noastre şi — fireşte — avem datoria să pătrundem adâncul înţeles al cuvintelor Mântuitorului, ca apoi învăţătura să ne fie de folos.

Fraţilor!

Păşirea în lume, purtarea şi învăţătura Mântuitorului s'au arătat ca cea mai mare putere din lumea aceasta. Nu numai atât. Cu putere mai presus de lume a adus mângăiere celor necăjiţi Domnul. Puteà deci să zică: Eu sunt învierea şi viaţa, căci necazul îl prefac în mângăiere. In locul minciunii fariseilor a pus soarele dreptăţii; în locul robiei a adus virtutea. Puteà dar să zică: Eu sunt învierea şi viaţa, că cele vechi au trecut şi sunt nouă toate.

Poporul jidovesc a omorât pe Hristos; poporul şi-a găsit moartea şi s'a luat dela el atât cinstea de naţiune pământească cât şi împărăţia lui Dumnezeu. Cu drept cuvânt puteà zice Domnul: „Eu sunt învierea şi viaţa“. Inşişi apostolii şi ucenicii Domnului văzură că poporul evreesc fusese numai un nobil instrument în mâna lui Dumnezeu; văzură că nu erà vorba numai de mântuirea lui Israil, ci de mântuirea tuturor popoarelor. Apostolii au pornit să înveţe toate neamurile pentru că ştiau că numai Mântuitorul este învierea şi viaţa. Au luptat cu prejudecăţile lor proprii, cu prejudecăţile poporului evreesc şi cu lumea păgână şi iată că o lume nouă şi-a făcut drum nou intre oameni!

Minunea Invierii a fost piatra fundamentală a credinţii mântuitoare de suflete. Iisus Hristos n'a fost numai un învăţat, n'a fost numai un puternic al zilei; un învăţat, un om puternic poate aveà înrâurire asupra unei perioade de timp, poate îmbrăţişà binele mai multor muritori, dar Domnul nostru Iisus Hristos, este şi Fiul lui Dumnezeu, care a îmbrăţişat toate veacurile şi toată omenirea. Mântuitorul n'a fost evreu ca Moisi; n'a fost elin ca Socrate, n'a fost arab ca Mohamed. Domnul n'a învăţat dela nimeni nimic, dar nici n'a fost nimeni care să nu poată învăţà dela Dânsul. N'a fost străin Elinilor, deşi puţină grije aveà de filosofia lor; nu erà străin Romanilor, deşi nu câştigase bătălii şi nu subjugase împărăţii; nu erà străin barbarului din suta a patra, şi nu este strein omului cult din suta a douăzecea. Inchinatu-i-s'au indienii sălbatici din America; închină-se Lui în pădurile seculare ale Africei... Lui ne închinăm şi noi în veacul al douăzecelea*).

Şi astfel avem convingerea nestrămutată că Domnul este învierea şi viaţa. Această convingere se întemeiază pe însăşi cuvintele Fiului lui Dumnezeu iar istoria este mărturia cea mai grăitoare a acestei convingeri. Ca urmare nu ne rămâne decât să credem şi să mărturisim cu fapta că Hristos este învierea şi viaţa şi atunci vom fi vii în înţelesul fericirii vecinice. Spre aceasta avem nevoie să recunoaştem pe Dumnezeu de stăpân al nostru, căci: „Cine nu-şi face din Dumnezeu un stăpân, acela va aveà numeroşi alţi stăpâni".

Este adevărat, iubiţii mei, că în zilele noastre sunt mulţi creştini numai cu numele: sunt creştini pe din afară iar alţii sunt îndoelnici, dar şi aici întărim tot cuvintele Mântuitorului: Eu sunt învierea şi viata! Numai Fiul lui Dumnezeu cunoaşte cele din lăuntru ale oamenilor. „Şi

*) Dr. Schlauch: Egyházi Beszédek I, Budapesta 1890 p. 327.

n'aveà trebuință ca cineva să mărturisească pentru om, că el ştià ce erà în om" (Ioan 2 v. 25). Aşà zice evanghelistul Ioan despre Domnul şi astfel orice ar zice cineva despre viaţa oamenilor, să nu uităm că numai Domnul o cunoaşte cu adevărat. Ori este cineva credincios, ori este îndoelnic, ori este necredincios, inima lui este ca oglinda în care numai Hristos poate privì. Chìar îndoelnic ori chiar necredincios să fie cineva, nu poate trece cu uşurinţă peste cuvântul „*Iisus*". Tocmai de aici rezultă şi datoria de a ne oprì şi a băgà de seamă că trebuie să predăm fiinţa noastră puterilor sufleteşti. Numai puterile sufleteşti vor dà echilibru sufletului.

Cât de ciudat este că aflându-ne în călătorie cu trenul pe timp de iarnă geroasă şi simţind frigul care ne pătrunde, privim numai decât aparatul, care ne arată starea temperaturii. Privim ori de mânerul arată căldură sau frig, dar când ne copleşeşte noianul păcatelor nu avem nici un fel de busolă. Uităm că numai cu Hristos avem viaţă iar fără de El ne cuprinde moartea sufletească. Cunoaşteţi povestea mosorului cu firul de aur. Dinlăuntrul mosorului un glas tainic chemà pe fiul de împărat să desfacă firul căci pe măsura ce se desprinde firul creşte puterea şi faima odraslei împărăteşti. Fiul de împărat începe să desfacă mosorul, dar iată că în scurtă vreme şi-a depănat viaţa: a ajuns împărat, s'a însurat şi a ajuns la adânci batrâneţe. Când firul s'a gătat şi s'a văzut lemnul mosorului, împăratul a dat să înfăşoare la loc firul pe mosor, dar a fost cu neputinţă. Povestea poveste rămâne dar are un tâlc plin de poveţe. Ne învaţă că dacă voim să fim mulţumiţi cu viaţa, trebuie să o întrebuinţăm cu multă grije încă din tinereţele noastre. Din tinereţe trebuie să căutăm adevărata viaţă, iar nu atunci când firul ei se termină.

Care este deci povața cea bună? Să grijim de însușirile sufletești din tinerețe. Să facem fiecare lucru la timpul său și în chip desăvârșit ca să nu fim nevoiți a revenì asupra lui. Un celebru bărbat de stat al Olandei, cu numele Witt, fù întrebat odată cum se face că are timp și pentru distracții deși erà foarte ocupat. Răspunsul fù acesta: nimic mai simplu: „Nu m'apuc de două lucruri în acelaș timp și nu amân pe a doua zi ceeace pot face îndată.“ Din tinerețe trebuie deci să ne deprindem a ne învățà cum zice Domnul, adică a crede întru El. Trebuesc fapte spre aceasta. Nu-i destul să simțim că avem nevoe de cel ce a zis: Eu sunt adevărul și viața. Nu fraților. E nevoe, cum zice Beniamin Franklin, marele bărbat de stat american, să rupem cu deprinderile rele și să ne formăm altele bune, căci numai așà se va simți îndreptarea noastră. Acest bărbat de stat la sfârșitul sfaturilor ce le dă pentru a ne deprinde în cele bune, ne recomandă să imităm smerenia lui Hristos. Eu iubiților, în loc de treisprezece sfaturi date de Franklin vă dau unul singur: imitați pe Hristos.

Da iubiților! Urmarea lui Hristos e singura dovadă a noastră că avem credință în sfânta Inviere. Cu mintea noastră ne înfățișem că Domnul a înviat, dar mintea aceasta trebuie să înțeleagă că învierea aceasta ne aduce aminte de renașterea sufletelor! Acesta este punctul de căpetenie: că Hristos trăește, că el e viața sufletelor, împăratul, stăpânitorul sufletelor noastre! In înțelesul acesta cere ca să nu rămânem numai la simple cugetări asupra Invierii Lui, ci să mergem mai departe, să mergem până la jertfirea de sine pentru Domnul și Evanghelia Sa. Acesta este tâlcul ce se desprinde din minunile Domnului. Altcum ar cădeà rostul minunilor.

Un rost însă trebue să aibe aceste minuni pentrucă nu zadarnic s'a ridicat Domnul peste legile naturii. Nu zadarnic a prefăcut apa în vin, nu zadarnic a vindecat bolnavi şi mai presus de toate nu zadarnic a înviat din morţi. Zice frumos Psalmistul: „Dumnezeul nostru în cer şi pe pământ; toate câte a vrut a făcut" (Ps. 113 v. 11). Acest lucru trebuie să-l înţelegem. Nu-i destul să-l înţeleagă cinci, zece, o sută, o mie, un milion de oameni, ci toţi trebuie să-l înţeleagă, câţi locuesc în comune, judeţe, ţări şi continente. Şi precum legile naturii trebue să le aplice toţi oamenii spre folosul tuturora, căci altcum pace nu-i, aşà şi legile divine să le cinstim cu toţii. Când unul zice Hristos a înviat, celalalt să nu-şi bată joc de aceste cuvinte mântuitoare. Când însuşi Domnul zice: „Crede întru mine şi vei fi viu", într'adevăr să credem întru Dânsul iar nu în Atotputernicia lumii. Inchină-te lumii şi vei murì, lasă-te stăpânit de patimile tale: vei murì. Dacă te laşi robit de slava deşartă vei fi mistuit de nelinişte; dacă nu eşti cumpătat vei cădeà pe patul durerii; te apropii de mormânt, îţi bate moartea la uşe. Dacă deci firea se răsbună, cum va lăsà Dumnezeu să-i nesocotim sfintele legi? Alege dar creştine! Voeşti să mergi spre moarte? Eu aud răspunsul vostru: vrem viaţă, vrem înviere sufletească!

Atunci dar iubiţilor, credeţi ca strămoşii voştri, căci credinţa dă viaţă, aveţi dragoste între voi, căci dragostea dă viaţă lumii şi aveţi nădejde dătătoare de viată. Cugetaţi cele bune şi frumoase şi veţi aveà viaţă. Aşà ne învaţă istoria creştinismului, aşà ne învaţă Mântuitorul zicând: „Eu sunt învierea şi viaţa" — *Amin.*

Trebuie să credem.

Predică la Dumineca Tomii.

„Dacă mă văzuşi Tomo, crezuşi; fericiţi, cari n'au văzut şi au crezut".
(Ioan cap 20 v 29).

Iubiţi creştini!

La opt zile după ce Hristos cel înviat s'a arătat apostolilor, a venit iară în mijlocul lor şi le-a zis: „Pace vouă". De astădată erà de faţă şi Toma, care nu crezuse mai întâi, că Hristos a înviat, dar acum, după ce a pus degetul său în ranele cuielor şi mâna sa în coasta Lui, a crezut. Iar Iisus i-a zis: „Dacă mă văzuşi Tomo, crezuşi; fericiţi, cari n'au văzut şi au crezut!"

Cuvintele acestea doresc a le tălmăcì azi pe înţelesul tutùrora. Prin aceasta nu trag la îndoială credinţa nici unuia dintre cei de faţă, ci vreau să scot la iveală înţelepciunea, dreptatea şi fericirea necredincioşilor, pentrucă cei necredincioşi mai ales cu aceste trei însuşiri se fălesc.

I.

Pentru a ajunge rezultatul urmărit trebuie să ne întrebăm mai întâi ce este credinţa dumnezeească? Ea este acea lucrare prin care primim de adevărate învăţăturile ce ni-se împărtăşesc, fiindcă însuş Dumnezeu, ni le-a descoperit, acel Dumnezeu, care, e adevărul nemărginit, care nici însuş nu poate greşì, nici pe altul nu

poate înşelà*). Aşadară credinţa divină nu e nici decum părere, ci convingerea cea mai sigură a omului. Tocmai pentru aceasta de o părere nu ne ţinem aşà strâns, căci nu-i vedem adevărul lăuntric destul de limpede, dar în lucrurile credinţei vedem adevărul, fiindcă garantează pentru el autoritatea dumnezeească.

Să nu se creadă însă, că mintea nu a lucrà în jurul credinţii. Cu mintea primim ceva în sufletul nostru. Fiecare putere a omului are o lucrare pe care altă putere nu o poate săvârşì: inima doreşte, voinţa se învoieşte şi mintea primeşte ceva.

Dacă mintea nu are nimic a face cu religiunea, atunci omul nu are ce căutà în legătură cu religiunea. Pentrucă doar pe om tocmai mintea îl face om şi de aceea, dacă ar fi credincios fără a-şi dà seamă cu mintea, însuş şi-ar nimicì religiunea şi firea sa omenească. Insă fără religiune nu putem fi fericiţi şi de aceea religiunea cere dela noi jertfe, pe cari le aducem numai după ce am văzut cu mintea, că Dumnezezeu cere dela noi jertfe pentru a fi fericiţi.

Credinţa numai atunci e credinţă dacă credem, că este Dumnezeu, şi credem, că însuş Dumnezeu ne-a descoperit adevărul. Însă însuşirea ei este de aşà natură, că mai întâi este dânsa adecă credinţa şi cunoaşterea numai după aceea urmează. Cea mai mare comoară a minţii omului este mulţimea cunoştinţelor, dar fără credinţă nu se poate ca să ajungem a cunoaşte tainele cunoştinţelor multe, fiindcă prin credinţă îşi câştigă omul cele dintâi temeiuri ale cunoştinţelor sale. Copilul mic de aceea crede anumite lucruri, fiindcă i-le-a spus tatăl său. Ba chiar şi omul mare crede multe adevăruri, fiindcă le aude dela oameni cu vază şi ştiinţă mare. Baza iu-

*) Dr. Vajó József: A hit, Budapesta, 1904 p. 16.

birii faţă de părinţi o formează credinţa, căci copilul de aceea iubeşte pe tatăl său fiindcă are credinţa, că şi tatăl său îl iubeşte pe el.

Un vapor erà gata să se scufunde odată pe mare, şi toţi călătorii îşi perduseră încrederea. Un copil însă care în învălmăşala cea mare se trezise din somn, s'a dat iară liniştit somnului, căci a văzut, că tatăl său este la cârma vaporului. De aici putem vedeà, că copilul încă de mic are încredere în părinţii săi, încă înainte de a-şi dà seama cu mintea sa despre această încredere. Dumnezeu i-a sădit în suflet alipirea către părinţi şi de aici isvoreşte iubirea sa către dânşii, de aici porneşte însemnătatea cea mare a cuvintelor tată şi mamă pe cari îi auzim în cântec:

„Strugurel bătut de peatră
Rău e Doamne, fără tată;
Strugurel bătut de brumă,
Rău e Doamne, fără mumă."

Credinţa aşadară este o parte întregitoare a sufletului omenesc dela leagăn până la moarte. Pe credinţă se întemeiază dar fericirea noastră pe pământ şi dincolo de mormânt. „Deoarece însă Dumnezeu nu a alcătuit universul, ca omul să-şi poată cunoaşte temeiurile lăuntrice ale fericirii sale în mod isbitor la ochi: mintea să nu voiască ca Dumnezeu, atunci când e vorba de cea mai mare fericire, să-i arate temeiurile acestei fericiri în aşà chip, ca el să nu se mai îndoiască. Da, e de lipsă ca mintea să vadă, că temeiurile fericirii sale se potrivesc cu mintea, ...dar nu poate pretinde, ca despre temeiul fericirii ce o dă Dumnezeu, să-şi câştige mai multă siguranţă, ca despre temeiul acelei fericiri, pe care o poate găsì în făpturi potrivit cu firea sa".*)

*) Op. citat p. 15 - 16.

Dumnezeu aşadară ne-a dat destule dovezi pentru a ne arătà ţinta la care voieşte să ne conducă. Să nu vrem deci mai multe dovezi, să nu facem ca Toma necredinciosul, căci iată ce i-a zis Mântuitorul: „Dacă mă văzuşi Tomo, crezuşi; fericiţi, cari n'au văzut şi au crezut."

II.

Întâi să vedem înţelepciunea necredinciosului. Să luăm ca pildă un om, care are să poarte un proces, în care este pusă în joc cinstea şi averea lui; ce vom zice despre omul acela, dacă în faţa procesului stă nepăsător, ba încă respinge dela sine toate mijloacele prin cari ar puteà purtà procesul? Mai este el înţelept dacă nu are credinţa că trebuie să i-se facă dreptate în proces? Răspunsul las să-l daţi D-voastră, căci eu am datoria să vă arăt, că în afacerile credinţei este vorba de lucruri cu mult mai mari, este vorba de sufletul, norocirea, nădejdiile şi mântuirea noastră.

Mulţi se află în zilele noastre, cari fără se mai cerceteze strigă sus şi tare, că religiunea e o poveste plină de ameninţări la adresa omului. Unii ca aceştia uită de credincioşii părinţilor, moşilor şi strămoşilor. Unii ca aceştia uită că învăţaţi renumiţi din necredincioşi au devenit credincioşi şi au spus sus şi tare, că au crezut, fiindcă au cercetat scripturile. Le zicem deci tuturor necredincioşilor: Cercetaţi şi ispitiţi scripturile! Deschideţi şi cetiţi Testamentul Vechiu, care cu sute de ani a fost scris mai înainte decât toate cărţile! „Ce măreţie a gândirilor! Ce dar de vorbire supraomenesc! Ce înţelepciune adâncă! Ce nu află omul întrânsul? Cuprinde originea (începutul) lumii şi a neamului omenesc, începutul tuturor popoarelor şi temeiul tuturor istoriilor".*)

*) P. Nikolaus von Mac Carthy: Predigten. Regensburg 1892 vol. I. p. 411.

Arătați-mi un virtuos sau înțelept, care să se asemene cu Avram, Isac sau Iacob, un erou, ca Iosua sau Ghedeon, un legiuitor ca Moise, un judecător ca Samuil; arătați-mi împărați răsboinici și pacinici ca David și Solomon, un preot ca Aaron și alții și mă voiu plecà înaintea necredincioșilor, cari vor puteà face lucrul acesta! Și ce să zicem iubiți creștini de Mântuitorul nostru Iisus Hristos în fața căruia se pleacă tot genunchiul și strigă toată suflarea omenească: „Dacă viața și moartea lui Socrate este viața unui înțelept, atunci viața și moartea lui Iisus este viața și moartea unui Dumnezeu".*)

În schimb însă productele oamenilor necredincioși sunt pline de otravă și de lucruri, care omoară sufletul și trupul. Sau doară nu este înfățișarea necredincioșilor nu numai în cărți, ci și în toate faptele lor o rupere fățișă cu Cerul? Nu este ea o declarație de răsboiu împotriva atotputernicului Dumnezeu? Nu răspândește necredinciosul o învățătură care voiește să nimicească legăturile societății și ordinea dintre oameni? Aceasta e icoana dureroasă a înțelepciunii necredincioșilor! Și care e dreptatea lor?

După astfel de oameni nu este deosebire între faptă bună și faptă rea, între dreptate și nedreptate, iar la moarte nu este nici o deosebire între cel drept și păcătos! De aceea se întâmplă apoi ucidere de frați și de părinți, de aceea se întâmplă călcarea în picioare a tot ce e sfânt și înălțător și în fața atâtor nefericiri ale necredinței strigăm cu durere: „Ah, Dumnezeule, ah, fire, ah, inimă de tată, ah inimă de mamă!" Iată dar necredinciosule dreptatea ta plină de nefericiri!

Dar e și mai îngrozitor, că necredinciosul este nedrept chiar față de sine. Partea cea mai bună a sufle-

*) Op. citat p. 412.

tului îi spune: Eşti nemuritor omule, dar el nimic nu aude, nimic nu vede, căci credinţa nemuririi sufletului cere dela el jertfe, pe cari însă nu vreà să le aducă şi de aceea se luptă împotriva virtuţii şi începe a crede, că la moarte se nimiceşte, cu totul, se preface în praf şi cenuşă şi atâta tot!

Iar un necredincios se poartă şi faţă de alţii ca faţă de sine! Voieşte, ca şi alţii să se coboare la viaţă animalică, sdruncină temeliile societăţii şi e mai rău, ca acel tiran, care doreà ca întreg poporul să aibă numai un cap spre a-l puteà sfărâmà dintr'o lovitură. Da, e mai barbar necredinciosul căci vreà nu numai moartea sa, ci şi a altora şi anume moartea întregului neam omenesc nu numai pe timp mai scurt ci pe vecie.*) Astfel necredinciosule tu eşti duşmanul lui Dumnezeu, pe care-l ocăreşti şi nu voieşti ca tinerii, şi copiii să-i ştie de nume, eşti duşmanul tău, care te pogori la chip animalic, eşti duşman al părinţilor tăi, cari au avut credinţă dar te-ai lăpădat de ea, şi duşmanul tuturora, dar al tuturora. Trebue să esclamăm deci înc'odată: Iată dar necredinciosule dreptatea ta plină de nefericiri!

Am văzut şi până acum nefericirea necredincioşilor vorbind despre înţelepciunea şi dreptatea lor. Să o privim acum mai de aproape şi vom vedea că e cu mult mai mare.

O nenorocire nimiceste toate nădejdile necredinciosului şi atunci rămâne cu amintirea bunurilor avute şi cu îngrozirea de viitor. Care dintre noi nu am pierdut sau părinţii, sau vr'un frate, s'au soră, rudenii sau cunoscuţi? Ce ne-am face, dacă ne-am întoarce acasă dela groapă cu gândul, că n'o să mai vedem pe morţii nostri nici odată, dar niciodată?

---

*) Op. citat p. 453.

Pentru necredincios toate se cuprind în sicriu şi numai în sicriu. Necredinciosul perde atunci totul şi tot la aceea se va gândì, dacă spre pildă îi moare mama, sau soţia, sau rudeniile, că acum urmează rândul lui, ca să fie coborât în întunerecul pământului pentru totdeauna, dar pentru totdeauna.

III.

Fraţilor!

Acum înţelegem cu toţii, că într'adevăr sunt fericiţi cei ce au credinţă. Cu această credinţă stăm noi ca într'o fereastră şi privim nemărginirea *). Acum vor înţelege toţi necredincioşii, că trebuie să se desbare de îuchipuirile şi patimile lor deşarte şi trebuie să devină credincioşi.

Episcopul francez Emil Bougaud istoriseşte, că pe când erà preot tinăr ar fi dorit să aducă la credinţă pe o rudenie a sa, care ca advocat tinăr aveà multe însuşiri frumoase dar necredinţa i-le ţineà în umbră. L-a tot îndemnat pe tinărul advocat să asculte predicile din biserică despre dovezile creştinismului şi va devenì credincios. Advocatul însă îi zise: „Dar spune-mi unde să caut aceste dovezi, au doară la preotul nostru simplu? Dacă ar venì la noi părintele Lacordaire, l-aş ascultà mai bucuros!“ Lacordaire erà un predicator renumit. După această întâmplare la vr'o trei ani vestitul orator se duse să ţină zece predici tocmai în oraşul în care trăià advocatul necredincios. Preotul Bougaud, îndată s'a dus la advocat şi l'a îndemnat să meargă la biserică, spre a ascultà cele zece predici ale celebrului orator. Dar advocatul a început să se scuze zicând: „Bine, bine,

*) Prohászka Ottokár: A feltámadott nyomaiban. Budapesta, 1916 p. 61.

voiu vedeà, dar acum am lucru mult." Şi nu s'a dus să asculte cuvântările, căci nu aveà credinţă. Erà închipuit şi se mândreà, că el cunoaşte lucruri mai mari deccât adevărurile credinţei. Insă o nenorocire îl făcù să peardă închipuirea sa deşartă şi a început apoi să meargă la la biserică unde ascultà predicile preotului său simplu dar cinstit şi prin aceasta erà o pildă vie pentru edificarea credincioşilor din oraş".*)

Să lăpădăm deci şi noi închipuirile deşarte şi mândria neîntemeiată şi să fim pururea credincioşi ai bisericii adevărate a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să nu aşteptăm ca numai năcazurile să ne aducă la credinţă, căci, cu năcazurile şi aşà suntem logodiţi totdeauna în această vale a plângerilor, ci să avem credinţă totdeauna ca din copii ai suferinţii să devenim moştenitori ai împărăţiei ceriurilor. Şi să nu socotim, că vom puteà păstrà credinţa, dacă nu luptăm pentru ea. Deaceea să luptăm întru apărarea temeiurilor credinţii noastre creştine, căci zice poetul Alexandru Vlahuţă:

„Nebiruit e omul ce luptă cu credinţă,
El ştie, că pe lume nimic zadarnic nu-i,
Că dincolo de truda şi jertfa clipei lui
În taină vremea ţese la sfânta biruinţă!"

Amin.

---

*) Emil Bougaud: A kereszténység és korunk, vol. V, p. 42; vezi şi: Dr. Kiss János: A hitről. Szentbeszédek, Budapesta, 1898, p. 10—11.

Predică

la Dumineca mironosiţelor.

„Nu vă spăimântaţi! Pre Iisus Nazarineanul căutaţi, cel răstignit; s'a sculat, nu este aici; iată şi locul, unde l-au pus pe El". (Marcu 16 v. 6).

Creştinilor iubiţi!

Aceste cuvinte le-a adresat Îngerul Domnului, către mironosiţele femei, cari foarte de dimineaţă au plecat Sâmbăta cu miresme să ungă trupul lui Iisus. Dar minunea minunilor! Mormântul erà gol, căci Mântuitorul înviase! Da iubiţilor, Mântuitorul s'a sculat din mormânt cu puterea sa dumnezeească. V-am dovedit la ziua învierii adevărul acesta al sfintei scripturi şi astfel nu cred, că e de lipsă a mai stăruì mult aici asupra acestui adevăr nerăsturnabil.

Datorinţa noastră este să închinăm câteva clipe amintirii femeilor mironosiţe, cari în mijlocul clipelor de groază au alergat la mormântul lui Iisus. Groază mare şi cutremur cuprinsese pe apostoli şi încă în noaptea răstignirii s'au împrăştiat în toate părţile. Evreii au plătit cu bani pe străjarii puşi la mormântul pecetluit iar străjarii au spus, că au furat apostolii corpul Mântuitorului! Oh ce minune! Că evreii au crezut minciuna străjarilor şi astfel cu dreptate zice fericitul Augustin: „Martori, cari dorm, conduc pe iudeii necredincioşi!" Nu vedeţi iubiţilor ce interesantă este întâmplarea? Evreii în loc

să ceară pedepsirea soldaţilor dela mormânt, încă le mai dă şi bani şi îi asigură, că locţiitorul ţării nu-i va pedepsì?!

Şi pe când se întâmplau lucrurile acestea, mironosiţele femei vin la groapa lui Iisus şi află mormântul gol. Evanghelistul Ioan ne spune, că Maria Magdalena a alergat de grabă la Simon Petru şi i-a istorisit cele văzute. Oh, ce bărbăţie este aceasta din partea unor femei în vremea aceea de mare nesiguranţă. Înşişi apostolii „într'una din sâmbete" erau cu uşile încuiate de frica Judeilor. (Ioan 20, 19).

Evanghelia de azi ne spune numai atâta încă despre mironosiţele femei, că au fugit dela mormânt, că le cuprinsese pe ele frică şi cutremur şi nimica n'au spus nimănui, că se temeau. Dar evangheliştii ne spun, că după ce Iisus s'a arătat Mariei Magdalenei, aceasta a vestit îndată apostolilor, că a văzut pe Iisus cel înviat.

Fiindcă mironosiţele femei au făcut o dovadă a învierii lui Hristos, numele lor se păstrează cu sfinţenie în cartea cărţilor, în sfânta scriptură, iar biserica numeşte Dumineca aceasta, Dumineca mironosiţelor. Decâteori auzim evanghelia de azi, deatâteaori preamărim numele acestor femei. Şi îl cinstim numele lor şi deaceea, fiindcă erau femei. Marele cuvântător bisericesc Ioan Gură-de-aur, zice: „La luptele cele pământeşti, lumeşti, se lasă la o parte femeile, bătrânii şi copiii; la luptele cele duhovniceşti dimpotrivă locul luptei este deschis tuturor vârstelor şi amânduror sexelor, pentruca tu să cunoşti puterea cea negrăită alui Dumnezeu şi adevărul cuvântului apostolic: că puterea lui Dumnezeu este tare întru cei neputincioşi". (II. Cor. XII, 9).*)

Cu adevărat se poate zice despre mironosiţele femei, că prin curajul lor s'a arătat puterea lui Dumnezeu.

*) Şaizeci şi patru de cuvinte sau predice. Bucureşti, 1883, p. 537-8.

Evlavia lor este o pildă vie pentru mamele de azi. De unde vor luà astfel de mame pilde de urmat, dacă nu din sfânta scriptură? Şi nu învăţăm oare de aici, că femeile evlavioase ale timpului nostru avem să le împărtăşim de cea mai mare cinste? E fericit bărbatul, care are o asfel de femeie, o astfel de soţie în casa sa! Acelaş mare sfânt al bisericii, faţă de bărbat aseamănă pe femeie cu un vas slab, al cărei stăpânitor este bărbatul. Acesta, adecă bărbatul, atunci stăpâneşte cu vrednicie pe soţia sa, dacă o cinsteşte... Şi precum împăratul pe atâta se va arătà mai cinstit, pe cât pe eparhul îl va arătà mai cinstit; iară de va necinstì şi va ruşinà mărimea diregătoriei aceleia cu puţină parte şi din slavă se va cinstì: aşà şi tu vei necinstì, nu puţin şi cum s'ar întâmplà, vei vătămà cinstea stăpânirei tale!" *)

Nu trebuie să uităm iubiţilor, că sfaturile acestea le dă sfântul părinte faţă de femeile cari ar aveà oarecari scăderi. Şi acelea trebuie cinstite în rând cu celelalte. Cum să nu cinstim dar femeile, cari fmpreună cu apostolii propovăduiau pe Hristos?

Rolul femeii e nepreţuit de mare.

Un conducător de oaste cu numele Temistocle, de neam grecesc, a fost silit să fugă din patria sa şi lipsa l-a dus tocmai la regele Admet, cu care mai înainte purtase răsboiu. A ajuns să ceară adăpost tocmai dela duşmanul său, care acum puteà să-l şi omoare. Regele Admet nu erà acasă şi soţia lui i-a dat lui Temistocle sfatul, ca pe când va venì bărbatul său acasă, să se aşeze în templu lângă altar cu copilul ei în braţe şi să ceară iertare şi scut de dragul copilului său! Regele

---

*) Ioan Chrisostom: Împărţirea de grâu, Buzău 1833, în predica pentru purtarea de grije de femei.

Admet a rămas înduioşat până la lacrimi de cele văzute şi a luat pe Temistocle sub scutul său!

Iată ce poate face o femeie evlavioasă, ce mare putere are la zidirea bunei înţelegeri şi la răspândirea împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ.

Să nu uităm că o femee încă nu e soţie, încă nu e mamă şi chiar dacă este mamă nu este destul de tare.

De pe buzele ei trebuie să înveţe copilul cele dintâi rugăciuni. Sufletul ei credincios trebuie să trezească şi în sufletul copilului credinţă. Căci multe încercări vor veni peste tinărul de mâne, dar va rămâne temelia pusă de o mamă bună. Pilda cea dintâiu a părinţilor se furişază în sufletul copilului, care prinde orişice mişcare. De acì vedem cât poate face o mamă bună pentru Hristos. Ea trebue să renunţe la lucrurile la cari femeile necredincioase nu renunţă.

Iisus Hristos nu priveşte la culoarea feţii. Nu numără Domnul numărul inelelor şi bijuteriilor nici bogăţia vestmintelor. Nu socoteşte Domnul nici ambiţia unei voci frumoase. Dar vrednicie are înaintea Domnului, curăţenia inimii femeieşti, modestia şi mai presus de toate alipirea de învăţăturile lui Hristos. Ce frumos sună cuvintele din Pildele lui Solomon: „femeia cuminte se va binecuvântà iar ea să laude frica Domnului". (31 v. 30).

Să rugăm pe Domnul ca asemenea femei să aibă neamul românesc şi biserica ortodoxă. — *Amin.*

Predică

la Dumineca slăbănogului.

Despre ajutorarea deaproapelui păcătos.

„Doamne, om nu am, că dacă se turbură apa, să mă bage în scăldătoare".
(Ioan cap 5, v. 7).

Iubiţi creştini!

Cuvintele acestea le-a adresat bolnavul dela lacul Vitezda către Mantuitorul nostru Iisus Hristos. Parecă văd înaintea mea pe acel slăbănog, care de 38 de ani se chinuise şi parecă îl zăresc lângă scăldătoarea dela lacul Vitezda, aşteptând zadarnic pe omul îndurat, care să-l arunce în scăldătoare, când Îngerul Domnului se coborà şi turburà apa.

Erà cu atât mai tristă starea acestui om, cu cât ne spune sfânta evanghelie de azi, că erà om păcătos, căci după ce s'a vindecat, l'a aflat Iisus în biserică şi i-a zis: „Iată, că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti, ca să nu fie ţie ceva mai rău".

Dacă privim lumea de astăzi plină de păcate şi de interese josnice, e cu neputinţă să nu facem concluziunea, că şi azi se află destui oameni păcătoşi, cari s'ar puteà întoarce uşor la calea virtuţii, dacă ar primì un ajutor dela deaproapele. Au doară credem, că nu se găsesc oameni între noi şi între semenii noştri, cari să aibă nevoie de îndreptare?

Dar unde sunt oamenii buni, cari să îndrepte pe cei căzuţi în păcate? Unde sunt? Mulţi vor zice: Ce

am eu cu cutare păcătos, căci doar el îşi dă seama, şi apoi pe un păcătos e greu să-l aduci la calea cea bună. Deaceea cred că e de lipsă a vă arătà, că îngrijidu-ne de deaproapele nostru, fie el păcătos, ori fie şi numai în vârtejul ispitelor, am săvârşit fapte mari, cari slujesc spre preamărirea lui Dumnezeu şi ne pregătesc calea spre fericirea ce este dincolo de mormânt.

O mare parte a oamenilor, cari au apucat pe calea cea rea, crede că dacă fratele lor îi îndeamnă să părăsească drumul rătăcirii, nu trebuie să asculte de el, căci doar el încă e numai om şi crede, că şi el e plin de păcate şi scăderi. Nu-i mirare atunci, că cei mai mulţi cearcă să-şi scuze greşelile, zicând, că destul s'au luptat fără rezultat să rupă lanţul fărădelegilor, căci e prea tare acel lanţ. Oameni cari cred asà, uità însă, că atunci când fratele lor îi chiamă la calea cea bună, acel frate al lor e un vestitor al glasului lui Dumnezeu pe pământ. Uità acei oameni, că glasul fratelui lor isvoreşte şi ţâşneşte din iubirea deaproapelui şi prin urmare nu cred, că deaproapele lor are dreptul să-i cheme la calea binelui şi adevărului.

Trebuie să ştie însă, acei oameni, că vorba bună a fratelui lor, e vorba, e glasul lui Dumnezeu; trebuie să-şi aducă aminte, că Domnul este acela, care vorbeşte cu dânşii prin porunca iubirii frăţeşti. Dacă eu ca om păcătos sunt pătruns de adevărul, că Domnul este acela, care-mi zice: „Indreaptă-te ferecatule şi neputinciosule, iată eu sunt Domnul tău şi Doctorul tău“, atunci se trezeşte în mine dorinţa de a eşì din temniţa păcatului. Atunci, dar numai atunci se pogoară darul lui Dumnezeu peste mine; căci trebuie să ştiu, ca creştin, că nu mă pot vindecà de neputinţele mele, până ce nu voiu arătà şi dovedì mai întâi, că am dorinţa şi voinţa de a

mă apropià de cel mai mare ajutor al meu, care este Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Acel creştin, care totdeauna primeşte îndrumarea bună a fratelui său, decâteori se află pe povârnişul căderii, ascultă prin aceasta de glasul lui Dumnezeu. Un astfel de creştin, nu numai când e în păcate, dar şi în lipsuri pământeşti, şi când îi lipseşte pânea de toate zilele, primeşte încurajarea deaproapelui său cu nădejde creştinească. Creştinii de felul acesta îşi dau silinţa să umble pe picioarele lor, să se ridice prin voinţa lor şi să meargă pe calea binelui. E de mare însemnătate lucrul acesta, căci dela voinţa omului atârnă toate. Doar de aceea vorbeşte Mântuitorul despre voinţă, când întreabă pe bolnavul de lângă lacul Vitezda: Vrei să fii sănătos. Voinţa este puterea cea mai mare a vieţii omului, si omul cu voinţă nu se lasă, ca iubirea lui Dumnezeu şi a oamenilor să-i vină într'ajutor fără vrednicia lui.

Omul cu voinţă tare nu se plânge ca bolnavul dela lacul Vitezda. Când e în năcazuri şi în lipsuri, nu se tânguieşte, că alţi oameni au luat bunurile şi lui nu i-au rămas, şi nici nu se jăluie că nu-i nimeni, cine să-l ajute. Nu va zice niciodată că Dumnezeu l-a pus la prea mare încercare, dându-i suferinţe trupeşti şi alte năcazuri, pentrucă aceasta ar însemnà, că Dumnezeu i-a dat un suflet atât de neliniştit, o inimă atât de turburată, încât nu mai poate nădăjduì întoarcerea spre bine. Deaceea trebuie, iubiţilor, să ne dăm bine seama, că Dumnezeu e Dumnezeul iubirii şi că chiar în păcatele cele mai adânci încă ne dă voinţa de a ne îndreptà. Pentru a ne dovedì lucrul acesta, pentru a ne arătà că doreşte mântuirea noastră, a venit în Ierusalim şi a făcut minunea vindecării omului slăbănog. Mai fusese odată în Ierusalim, când a curăţit biserica de oameni netrebnici, şi acum

la un an, a venit iară pentru a arătà duşmanilor lui, Farizeilor şi Saducheilor, că scopul venirei sale în lume e mântuirea oamenilor. Deaceea a şi căutat el în Ierusalim locul de întâlnire al nenorocirilor omeneşti, adecă lacul Vitezda, care erà aproape de poarta oilor. Ierusalimul aveà 12 porţi şi poarta de lângă scăldătoare de aceea se numeà poarta oilor, fiindcă pe acolo se duceau la templu oile şi meii de jertfă. Scăldătoarea de lângă poarta oilor se chiamă evreieşte Vitezda, adecă casă de milostenie, fiindcă întrânsa aflau vindecare oamenii cuprinşi de diferite boale.

In acest loc încă a trebuit să vină dumnezeescul Iisus, pentru a alinà suferinţele bolnavilor, ca astfel să ne arate, că şi noi suntem datori să alinăm şi uşurăm suferinţele semenilor noştri, şi noi suntem datori să ajutăm deaproapelui nostru a se curăţi de păcate. Intr'adevăr, pilda Mântuitorului ne poate deschide ochii, ca să vedem, cât e de greu a fi creştin, cu fapta şi cu adevărul. E uşor a zice că eşti creştin; dar ca să fii creştin, trebuie să grijeşti nu numai de tine, ci şi de deaproapele tău, trebuie să te sileşti a sfărmà încuietorile de aramă şi porţile de fier ale păcatelor lui. E drept că trebuie să fiu treaz pentru a mă mântuì mai întâiu pe mine, dar dacă vreau să fiu creştin desăvârşit, trebuie să grijesc şi de alţii, căci aşà cere veşnica iubire şi înţelepciune dumnezeiască. Astfel lucru de căpetenie este, ca mai întâiu eu să am voinţă tare şi să dau pildă altuia. Atunci deaproapele meu se va povăţuì din faptele şi din vorbele mele, şi am făcut atunci un bine mare, căci ne spune Cartea Facerei (8, 20) cumcă, „cugetul omului se pleacă cu dinadinsul spre cele rele, din tinereţele lui".

Ne trebuie deci cât mai mulţi oameni, cari să vindece sufleteşte pe cei păcătoşi; dar de altă parte tre-

buie să ştim, că chiar şi un copil mic poate să aducă la căile Domnului pe omul păcătos. O istorie veche ne spune, că o mamă călătorea odată cu fetiţa ei, care abià aveà 4 ani, dar pentru aceea mamă-sa îi vorbise multe despre Dumnezeu. Intr'o zi mama şi fetiţa şedeau şi luau prânzul la una din mesele ospătăriei, unde erau şi alţi oaspeţi. La aceeaş masă, între ceilalţi oaspeţi, erau şi doi tineri avuţi, cărora lumea de azi le zice domnişori, şi cari cu glas tare vorbeau cu vorbe de hulă, despre Dumnezeu. Toţi cei ce erau la masă cu aceşti neruşinaţi domnişori tăceau, când deodată copiliţa cea de 4 ani se duse la cei doi bârfitori de Dumnezeu şi le zise: „Asta nu-i cu dreptate, aşà nu se grăieşte despre bunul Dumnezeu!“ Ne putem închipuì, ce roşu erà de ruşine obrazul acelor tineri la auzul acestor vorbe, şi putem învăţà de aici că datoria de a grijì de fratele nostru o avem fiecare dintre noi; putem învăţà, că aceea datorie aduce roade bune dela fiecare creştin, care o îndeplineşte, fie el cât de neînsemnat.

Insaş Sfânta Scriptură ne îndeamnă pe toţi creştinii să vindecăm pe alţii; prin urmare nu numai preoţii sunt chemaţi să facă lucrul acesta, căci Scriptura înţelege pe toţi creştinii, când zice prin cuvintele apostolului Pavel: „Fraţilor, nu slăbiţi a face bine. Iar de nu ascultă cineva de cuvântul nostru... să-l însemnaţi, şi să nu vă însoţiţi cu el, ca să se ruşineze, dar să nu-l socoţiţi, ca pe un vrăşmaş, ci să-l îndemnaţi ca pe un frate“. (I. Tesal 3, 13—16).

Dar deşì cum vedem, iubiţilor, însaş Scriptura ne chiamă la muncă pentru binele deaproapelui azi deaceea se înmulţeşte păcatul, fiindcă puţini zicem celor însănătoşaţi: Iată, că v'aţi făcut sănătoşi; de acum să nu mai greşiţi, ca să nu fie vouă ceva mai rău!

Parecă ne-am uitat, cumcă Scriptura ne dă voie să folosim, nu numai blândeţe, ci chiar şi asprime întru

ajutarea fratelui nostru ajuns în păcat. In timpurile vechi ale creştinismului, se dà mai pe faţă lupta împotriva păcatului şi de aici se explică faptul, că biserica a ridicat întru sfinţi pe mulţi ostaşi ai Crucii lui Hristos. Se spune că sfântul Ambrosie, episcopul Milanulni întrebă odată pe o femeie, ce mergeà grozav de gătită la biserică: „Incotro te duci?“ „Mă duc la biserică“— zise femeia. Sfântul Ambrosie i-a răspuns: „Aş fi crezut că mergi la bal, ori la teatru, căci numai acolo se potriveşte deşarta ta podoabă. Dute de aici, depărtează-te! Dute la casa ta, plângeţi sburdălnicia şi nu intrà în biserică, să-l batjocoreşti pe Dumnezeu cu podoabele tale şi să abaţi ochii celor ce se roagă, dela altarul Celui Preaînalt, la altarul idolesc al deşărtăciunii tale“.

Tot pe timpul episcopului Ambrosie s'a întâmplat la anul 390 după Hristos, că în oraşul Tesalonic s'a aranjat o petrecere, dar la petrecere s'a iscat ceartă mare şi mai mulţi soldaţi împărăteşti au fost ucişi. Impăratul Teodosie a poruncit să se aranjeze încă o petrecere şi atunci la porunca lui de răsbunare au fost ucişi mai mult de 7 mii de oameni vinovaţi ori nevinovaţi. Episcopul Ambrosie auzind de cruzimea împăratului l-a mustrat într'o scrisoare, dar împăratul nu s'a îndreptat, şi la o ocaziune a dat să vină la biserică, caşicând ar fi omul cel mai nevinovat. Dar episcopul Ambrosie nu l-a lăsat să între în biserică zicându-i că, vărsând sânge nevinovat, nu-i vrednic să beà sângele Domnului în biserică, la ceace împăratul a încercat să se desvinovăţească, spunând, că doar şi împăratul David a păcătuit, făcând destule păcate, chiar şi omor. Atunci i-a răspuns sfântul Ambrosie: „Dacă ai urmat tu Impăratului David în păcate, urmează-i şi în pocăinţă“. Impăratul s'a depărtat fără nici o vorbă şi numai după

8 luni a venit iară la biserică, şi-a lăsat la uşile ei toată podoaba împărătească şi întrând în biserică, a căzut cu faţa la pământ, îl podidiră lacrimile căinţii şi începù a se rugà, ca împăratul David: „Lipitu-s'a de pământ sufletul meu, viază-mă Doamne, după cuvântul tău" (Psalm 118, 25).

Fraţilor!

Cred, că nu trebue să mai stărui pentru a vă arătà, că fiecare din noi poate indreptà pe fratele său, dacă are voinţă isvorâtă din iubirea de Dumnezeu şi de oameni. Dacă noi ascultăm de glasul pildelor ce le-am adus şi altora, de cari sunt multe, dacă noi cei de azi biciuim şi ne dăm silinţa să alungăm umbra păcatelor omului păcătos, atunci vom vedeà că omûl, zidirea lui Dumnezeu, nu trebuie şi nici nu va mai stà în robia păcatului şi în închisoarea morţii.

Şi dacă aşà facem, nu e greu să vedem bucuria inimii noastre, când fratele nostru se îndreaptă; şi tocmai bucuria ce o simţim îndreptând pe deaproapele, ne dovedeşte, că chiar şi aici pe pământ ne-am câştigat o fericire, care deşi e trecătoare, ne asigură fericire veşnică dincolo de mormânt. Să ne câştigăm deci fericire îndreptând pe de-aproapele păcătos, iară dacă ne aflăm în păcate şi cineva se apropie de noi cu cuvântul lui Dumnezeu şi vrea să ne îndrepteze, calea spre lumină, să ne bucurăm şi să nu luăm în nume de rău, că deaproapele nostru ne doreşte binele. Să primim cu braţul deschis pe celce se apropie de noi cu cuvântul lui Dumnezeu, voind să ne îndrepteze, căci: „Viu este cuvântul lui Dumnezeu şi lucrător, şi mai ascuţit decât toată sabia ascuţită de amândouă părţile..." (Evrei, 4, 12).

Cuvintele Mântuitorului: „Scoală, ia-ţi patul tău şi umblă“ să ne fie pururea în minte şi să nu uităm, că celce s'a făcut stăpân morţii şi păcatului acela ne-a dat şi nouă puterea şi voinţa de a luptà, nu numai pentru noi, împotriva păcatului, ci şi pentru deaproapele nostru, spre mărirea lui Dumnezeu şi fericirea noastră. — *Amin.*

Dumineca Samarinencei.

„Tot cel ce va beà din apa aceasta, va însetà iarăşi; iar cel ce va beà din apa, pe care Eu voiu dà Lui, nu va însetà în veac". (Ioan 4 v. 13—14).

Fraţilor,

Un adevăr neîndois este că pătrunzând mai adânc în tainele firii, cunoaştem şi înţelegem mai bine lucrurile din lume. Firea noastră este aşà alcătuită că voim să ştim cum e fiecare lucru şi care este rostul lui. Totuşi această sete de a cunoaşte rostul lucrurilor numai moartea o potoleşte.

Aşà este şi cu lucrurile credinţii. O sete nemărginită ne cuprinde; această sete este ca râurile din părţile Răsăritului: se iveşte un râu dar îl înghite pârjolul şi căldura nisipului. Se iveşte dorinţa de a ştì deplin un adevăr al credinţii, o stâmpărăm dar se iveşte curând altă dorinţă. Ei bine, fraţilor, aşà dorim să ştim noi rostul cuvintelor de mai sus ale Mântuitorului. Dorim să ştim pentruce însuşi Mântuitorul face deosebire între apa pământească şi apa vie a Cuvântului. O întrebare însemnată este aceasta, dela care mult atârnă grija de sufletul nostru.

Fraţilor,

Mulţi din Samarineni au crezut în Domnul pentru cuvântul femeii cu care Hristos a vorbit la fântâna lui Iacob. Pentru aceasta şi numim noi ziua aceasta Du-

mineca Samarinencei. Dar nu ajunge să ştim numai lucrul acesta. Isvoarele miraculoase ale Răsăritului erau o adevărată binefacere pentru călătorul însetat. Deaceea ele vesteau omului că mâna lui Dumnezeu nu-l lasă fără ajutor în pustie. Ele spuneau că aşà face Dumnezeu şi cu sufletul omului şi nu-l lăsà singur când pustiul îşi caută loc. Isvoarele Răsăritului preînchipuiau viaţa vieţii vecinice, Cuvântul lui Dumnezeu. Acest cuvânt adapă sufletele pline de patimi şi tot felul de păcate. Dumnezeu dă fără îndoială şi isvoarele pământului, dar tot Dumnezeu dă isvorul trebuitor pentru suflet: cuvântul său cel sfânt şi darurile sfinţitoare.

Ce dureros este că omul sau nu ştie, sau nu voieşte să facă deosebirea cuvenită între daruri şi daruri. Ce durere te cuprinde văzând pretutindeni numai oameni însetaţi după bunuri pământeşti iar sete după bunuri mai înalte se vede aşà de rar. A încercat Dumnezeu pe credincioşii unor ţinuturi ale ţării prin potopul apelor revărsate în iarna anului 1925, dar unii locuitori n'au înţeles semnul lui Dumnezeu. Apele au dus cu sine sute de case şi câtorva locuitori mai scutiţi de furia apelor le-a trebuit şi mai multă apă, ca să poată plutì pe ascuns şi să fure avutul nenorociţilor, care a mai rămas prin dărâmături. Vedeţi cum e omul: fură pe deaproapele său în cea mai mare nenorocire. Omul nu are stăpânire de sine întemeiată pe cumpenirea trebuinţelor. In viaţă alunecă şi astfel trebuie să recunoască nevoia de a fi ţinut de o parte mai înaltă. Actorul trebuie să joace de mai multe ori rolul pentru care se pregăteşte! Cu atât mai mult trebuie să se pregătească omul pentru scena cea mare a vieţii. El trebuie să recunoască adevărul că are trebuinţi nenumărate, dar mijloacele lui sunt mărginite! Şi iată că Dumnezeu vede

că omul are gândul numai la cele lumeşti şi de aceea la tot pasul caută să înalţe pe om la sine.

Aşà înţelegem că faţă de apa vieţii pământeşti, Domnul ne vorbeşte despre apa vieţii sufleteşti! In calea isvoarelor pământeşti se pun diferite piedeci. Fântânile săpate de Avraam au fost astupate de neamul cel rău al Filistenilor. Fiul său Isaac iarăşi a săpat fântânile (I. M. 26 v. 18). Căci voià ca şi el să se răcorească din isvorul unde muncise tatăl său iubit. Faţă de munca de dărâmare a Filistenilor vedem munca de restaurare a lui Isac. Faptul acesta nu este de toate zilele. Câte răsturnări de valori nu vedem şi azi, dar cine mai poartă grije de refacerea lucrurilor trebuitoare? Nu-i mirare dar că tot la o fântână, unde odinioară patriarhul Iacob a cunoscut pe Rahila, fiica lui Laban, vedem pe Domnul învăţând pe femeia dornică de învăţătură!

Domnul a căutat prilejul acesta pentrucă bine cunoşteà firea omenească. Dacă omul e filistean la suflet, dacă umblă să nimicească binele altuia, îi trebuie învăţătură zilnic, ba chiar în fiecare clipă şi în tot locul. Şi azi se întâlnesc oamenii unii cu alţii la fântâni, dar mai adeseori se ceartă decât să se povăţuiască unii pe alţii. Vedem prin urmare că şi apa vieţii neperitoare încă are zăgazuri puse de mintea omenească şi astfel Mântuitorul necontenit ne învaţă ca să ne adăpăm din apa aceasta, ori câte piedeci ne-ar stà în cale. Ne îndeamnă Domnul să ne adăpăm din isvorul sfintelor Lui învăţături, aşà precum făceau strămoşii noştri. Nu-i destul să păstrăm numai numele credinţii lor, că ne numim ortodocşi, dar trebuie să ne şi adăpăm din aceea credinţă. Isaac nu a păstrat numai numele fântânilor tatălui său, ci cu osteneală mare li-a săpat din nou. Dacă deci sufletele noastre ar fi închise pentru învăţăturile sfinte, trebuie

să le deschidem fără zăbavă. Să nu aşteptăm să ne vină din isvoare streine apă otrăvită în suflete, căci mergem spre moarte. Să căutăm mai întâi care este cauza că lâncezeşte viaţa sufletului. Să nu alergăm spre alte căi, ci să căutăm vina în noi înşine.

Unele ţinuturi ale Americei de Nord, suferă de secetă. Dar oamenii au găsit un loc muntos cu o vale în care se strângeà multă apă ca într'un bazin. Apa se adunase din ploi şi zăpadă. Ce făcură oamenii? Au făcut canale, prin cari apa veneà spre locurile secetoase. Intr'o bună zi apa a încetat a mai curge. Unii oameni au părăsit locurile, dar alţii mai cu judecată, au căutat să vadă ce e pricina. Găsiră în sfârşit că lemne căzute dela stăvilar (leasă) opreau curgerea apei pe canaluri. Au înlăturat lemnele şi apa ţâşnì din nou spre locurile uscate. De multe ori şi sufletele noastre sunt închise pentru primirea hranei sufleteşti trebuitoare. Grijile lumii pun stavilă sufletelor, cari umblă după isvoare omeneşti iar nu după Cuvântul Domnului. Înlăuntrul nostru este deci vina că viaţa de multe ori este ca între păgâni. Aşà răzbesc inamicii credinţii, cari văzându-ne faptele se ating de sfânta credinţă. În timpurile vechi cetăţile aveau înlăuntrul lor apa trebuitoare. Cădeau multe cetăţi, cari aduceau apa din afară. Aşà va cădeà şi acel creştin, care se adapă din isvoare străine. Aşà va păţì cel ce nu are credinţă în sufletul său. Aşà va păţì cel ce nu are dragoste şi cel ce nu are nădejde. Căci credinţa, dragostea şi nădejdea sunt puteri sufleteşti, cari toate se adapă din acelaş isvor: învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos.

De voeşti deci creştin ortodox, ca să nu însetezi în veac, ascultă ce zice Domnul: „Cel ce va beà din apa, pe care Eu voiu dà lui, nu va însetà în veac". Vei

întrebà de ce să asculţi? Ce este ascultarea? Şi aici îţi voiu răspunde: ascultarea a fost, este şi va fi un mare bine al omenirii. Închipueşte-ţi că într'o mănăstire un călugăr ar încetà să-şi mai facă datorla şi că ar părăsì chiar mănăstirea. Ce pildă rea ar dà celor puşi sub disciplină! Aşà s'ar întâmplà în familie cu fiul care nu ascultă de tată şi de mamă; aşà s'ar întâmplà în armată, de care avem mare nevoe. Armata trebueşte şi în timp de pace. Vin ape mari, cum au şi venit în iarna anului 1925. Soldaţii au salvat atunci prin munca lor chibzuită mii de vieţi omeneşti şi avutul lor. Nesupunerea ar fi fost răufăcătoare. Sunt legi ale naturei, cari impun omului să se poarte aşà şi nu altcum în cazuri date. Sunt experienţe ale trecutului, pe cari le urmăm şi nici un om nu mai trăieşte azi, cum trăiau cei dintâi oameni. Primim aşà zicând de-a gata unele lucruri. Ascultăm de ceeace au făcut alţii şi ne cade bine. Prin ascultare sporim zestrea, înmulţim darurile moştenite dela înaintaşi. Şi este bine aşà, căci fără concursul generaţiilor anterioare şi al societăţii în care ne găsim, nu ne-am bucurà de starea actuală.

Aşà fiind, prin ascultare avem o busolă pe seama vieţii. Simţim că însuşi sufletul nostru are o voce lăuntrică. Ea ne chiamă la ascultare, fără ca prin aceasta să ni-se facă vr'o silă. Nimeni nu cere să ne vindem conştiinţa, nimeni nu cere să devenim jucării în mânile altora. Mântuitorul Hristos zice: „De vrei să fii desăvârşit!“ Domnul zice: „De voeşte cineva să vină după mine!“ Nu ni-se cere aici nici o vânzare a conştiinţii, nu ni-se face nici o nedreptate! Ni-se spune însă că sunt anumite legi, cari ne fac fericiţi dacă le urmăm. Inţeleptul Socrate zice că nu există fericire individuală, fără de fericire obştească. Spune mai departe, că „ra-

ţională şi bună e numai fapta potrivită cu binele obştesc." Ei bine, nimeni nu va fi atât de puţin luminat ca să creadă, că se poate face binele obştesc fără legi. Nimeni nu va zice că fără legi pot să fie oamenii fericiţi. Fericirea poate să fie numai a oamenilor de omenie între oameni de omenie. Aceştia respectă anumite legi pe cari cei fără omenie nu le respectă.

Fraţilor! E uşor a vedeà acum importanţa ascultării de legile divine. Fără respectarea lor integrală niciodată nu se va sălăşluì maximum de bine pe pământ. De aceea ne pune Domnul în faţa unei alegeri: Dacă vom beà din apa trecătoare, vom însetà din nou iar dacă vom beà din apa vieţii vecinice, nu vom însetà în veci. Ştiu ce veţi zice: Părinte, noi bem din apa vieţii vecinice, noi suntem creştini adevăraţi. Eu vă răspund cu o pildă: Oarecineva a întrebat:

Luaţi zece oameni, din cari unul să fie comandant dar nici unul să nu asculte.

Luaţi zece inşi cari ascultă de comandant cu orbire.

Luaţi zece inşi cari ascultă din convingere. Cari dintre ei va ascultà mai bine? Vă răspund: cei dintâi sunt fără putere, căci unde-i unu, nu-i putere. Cei de al doilea nu au dragostea lăuntrică; orbul nu ştie încotro merge. Dar cei de al treilea vor isbutì, căci toţi ştiu de ce trebuie să lupte şi pentru ce. Să urmăm dar pe cei din urmă. Să ascultăm cu mic, cu mare de glasul Domnului, care ne cheamă prin Evanghelia zilei de azi. Să urmăm glasul acela. Să ne adăpăm din isvorul vieţii vecinice. — *Amin.*

Predică

la Dumineca Orbului.

„Şi-a zis Iisus: spre judecată am venit eu în lumea aceasta, ca cei ce nu văd să vadă şi cei ce văd să fie orbi.“
(Ioan 9 v. 39).

Iubiţi Creştini şi Fraţi!

Toţi oamenii avem nevoe de mântuire şi pentru mântuirea tuturor a venit Domnui în lume. Dar nu toţi se vor mântuì. Acest adevăr ni-l spune atât de limpede Domnul prin cuvintele de mai sus. Economia mântuirii cu înţelepciune a rânduit ca să se mântuiască numai cei ce se ataşază lui Hristos şi să fie osândiţi cei ce nu voesc să creadă. Tuturor oamenilor s'a dat putinţa de a contribuì la mântuirea proprie, dar nu toţi caută mântuirea.

Cel ce nu vede, apropiindu-se de Hristos, începe să vadă, dar fără a te apropià de Hristos, deşì ţi-se pare că vezi, nu este aşà; eşti orb şi te vei osândì. Adevărul acesta îl scoate la iveală Domnul după ce tămăduеşte pe orbul din naştere. Ştià Domnul că făcând minunea, încă nu toţi se vor alipì de Dânsul; văzuse că unii dintre Farisei au gonit afară pe orbul tămăduit! Nu trebuià oare să ne înveţe Domnul ceva minunat în legătură cu această întâmplare?

Fraţilor,

De câte ori seara trec pe lângă casa unui bun creştin din Arad, rămân uimit de bogăţia de lumină ce se revarsă din nenumăratele becuri electrice ale interiorului Nici un vecin nu are atâta lumină în casă şi contrastul dintre lumină şi întuneric e atât de vizibil. Ce bine ar fi fraţilor dacă am dà şi sufletului lumina atât de necesară. Dar lumea de azi pare a fi uitat de darul lui Dumnezeu, pare a fi uitat că bunătatea lui Dumnezeu e nemărginită. Lumea de azi nu cu mult este mai bună decât pe vremea cărturarilor. Căci atunci a arătat Domnul răutatea oamenilor. Orbul din naştere erà văzut de toţi, dar el nu vedeà pe nimeni dintre oameni. Totuşi semenii sei, contimporanii săi nu i-au înteles starea. Ar fi voit ca el să rămână orb o viaţă întreagă; fariseilor nu le trebuià mângăietor şi alinător al durerilor poporului. Voiau să răpună şi pe vindecător şi pe cel vindecat. Voiau să taie firul binelui, nu înţelegeau cuvintele atât de frumoase ale Apostolului Pavel: Nu te biruì de rău, ci birueşte cu binele pe rău". (Rom. 12 v. 21). Nu le trebuià arma luminii.

Vă miraţi dar că Domnul ne chiamă la lumina Sa? Au doar azi nu sunt destui creştini cari petrec în ospeţe şi în beţii, în legături păcătoase şi întru fapte de ruşine?? *Ochii orbului din naştere erau închişi pentru lume dar erau deschişi pentru Dumnezeu. Ochii farizeilor erau deschişi pentru lume, dar închişi pentru Dumnezeu, pentru primirea lui Hristos.* Aşà înţelegem că Mântuitorul strigă lumii de azi: să vă deschid ochii am venit eu în lumea aceasta! Am venit să vă aduc aminte că veţi fi judecaţi la timpul său dacă nu primiţi lumina Mea! Nu o singură dată se găsesc cuvintele acestea în Sf. Scriptură. Bătrânul Simeon încă zisese: „Iată acesta este

pus spre căderea şi sculârea multora întru Israil" (Luca 2 v. 34). Asemenea cuvinte vor mişcà oare ele voinţa creştinilor de azi? Nu sunt ele cuvinte cari arată puterea Fiului lui Dumnezeu?

Cercetând Sf. Scriptură găsim chiar în evanghelia de azi că Iisus după ce a vindecat pe orb, l-a întrebat: „tu crezi în Fiul lui Dumnezeu?" Aşadară însuş Iisus zice despre sine că este Fiul lui Dumnezeu. Şi o zice aceasta şi în alte locuri. Când Iisus umblà în biserică în pridvorul lui Solomon, l-au împresurat Judeii şi l-au întrebat: De eşti tu Hristos spune nouă fără sfială? Mântuitorul le-a adus aminte de minunile făcute iar când Judeii îl mustrau că se face pe sine Dumnezeu, zise lor: deşì nu-mi credeţi Mie, credeţi lucrurilor, ca să cunoaşteţi şi să credeţi, că Tatăl este întru mine şi Eu întru El" (Ioan 10 v. 38). Cum vom puteà deci să stăm nepăsători în faţa cuvintelor Fiului lui Dumnezeu? Să nu fie fraţilor, ci mai vârtos să ne dăm silinţa a nu fi mai orbi decât orbul din Ierihon, care erà orb numai trupeşte. E rău să nu simţim lumina Domnului şi astfel ca să o simţim trebuie mai întâi să vrem a o aveà. Iar ştiind câte piedici se pun în calea luminei să căutăm a le înlăturà.

Trebue să doreşti creştine a aveà lumina! Cine cunoaşte întunericul se doreşte afară fără întârziere. Intr'o mină de cărbuni mai mulţi vizitatori mergeau în jos după călăuză. Lumina conducătorului erà slabă, dar dâra de lumină atrăgeà pe călători. Se opriră lângă o groapă. Doi sau trei vizitatori trecură groapa. Deodată se stinge luminarea. Nici unul nu aveà chibrituri ca să aprindă luminarea. O frică îi cuprinse pe toţi, când iată că un lucrător se apropià către ei cu un felinar!! Mult mai mare este frica ce va cuprinde pe păcătos când la ju-

decată i-se va cere să-şi deà seama de lumina lui Hristos ce i-s'a dat. Atunci îşi va aduce aminte de cuvintele Domnului, dar e târziu. Ce trebue dar să facem ca să dorim a aveà lumina lui Hristos?! De sigur întrebarea aceasta nu are rost pentru cei cari cred că viaţa omului nu ar aveà un scop supra-pământesc. Unii ca aceştia susţin că ei, există din întâmplare; dar atunci ce rost are să-şi mai bată capul cu desăvârşirea lor? Ceeace este întâmplător nu poate aveà un scop mai înalt. Trebuie dar să ne ridicăm peste cugetările cari nu se ştiu depărtà de glia pământului. Trebuie să ne nizuim a face plăcută viaţa noastră şi a altora. Suntem deci datori a nu uità că prin părerea şi purtarea noastră amărâm viaţa altora, în loc să o facem mai bună!

Intâi de toate deci să recunoaştem pe Domnul Iisus Hristos ca isvor al luminii. Zice Domnul: „Eu sunt lumina lumii, cela ce urmează mie nu va umblà întru întuneric, ci va aveà luminà vieţii" (Ioan 8 v. 11). Fiul lui Dumnezeu zice: „Umblaţi până când aveţi lumina, ca să nu Vă cuprindă pe voi întunericul, că cel ce umblă în întuneric nu ştie unde merge" (Ioan 12 v. 35). Adevărul acesta este dovedit prin faptele istoriei creştinismului.

Toate prefacerile vieţii au dus spre bine când în trecutul omenirii s'a avut în vedere ideia religioasă: credinţa în Hristos. Fără această credinţă oamenii ajungeau să se certe şi să se lupte pentru putere. Dar credinţa în Dumnezeu nu se tocmeşte cu gusturile oamenilor, ci spune numai adevărul. Credinţa arată tuturor graniţa până unde pot merge. Până şi statului îi spune până unde are drepturi, iar mulţimii îi zice: „Nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu" (Rom. 13, v. 1). Aşà dară o lege divină arată care sunt drepturile şi datoriile cetăţenilor. În marginea acestei legi să căutăm a ne face datoria;

să nu căutăm a pune calcule egoiste unde până acum stăpâneà iubirea de oameni. Să nu căutăm interesul personal în căsătorie, căci căsătoria e temelie şi pentru fericirea naţiunii, a statului. Mai vârtos să întărim aceste temelii pe cari fără religiune le pierdem. Legile omeneşti nu vor fi în stare să ne ajute. Orbirea oamenilor nu va fi înlăturată cu socotinţe omeneşti.

Omul trebuie să-şi deà seama că Domnul s'a apropiat de orb ca să-i dea lumină. N'avem alta de făcut, decât să ne apropiem şi noi de Hristos. Ori, Hristos tocmai aceasta ne şi spune. Dacă nu ne apropiem de El, vom rămâne cu lumea, care cu grijile Ei ne înghite. Cu Hristos vom vedeà, cu lumea orbi vom rămâne. Un cărbunar doreà să locuiască împreună cu un nălbitor. Acesta însă zise cărbunarului: „Cu neputinţă este să locuim împreună, căci mă tem să nu înegreşti ceeace eu înălbesc". Astfel nu pot fi împreună nici intunericul cu lumina.

Noi să mergem spre lumina lui Hristos. Fiecare de timpuriu trebuie să se înveţe a iubì această lumină. Să nu credem că omului nu-i trebuie îngrijire ca unui pom roditor! Ii trebuie şi încă din copilărie. Nu-i destul să grijeşti o plantă în grădina de pomi. După ce duci planta de acolo şi o plantezi undeva, trebuie să grijeşti ca locul să nu fie mlăştinos. Iar dacă ai plantat-o la loc bun şi acolo are nevoe de o proptea împotriva vântului. Aşà şi omul. De copil trebuie să crească în legea Domnului. Altcum apucă pe altă cale. El se crede apucat pe calea cea mai bună, el se crede stăpân şi se mândreşte că şi el se ştie mişcà pe valurile lumii. Se laudă că dela sine a făcut lucrul acesta, lucrul acela, dar nu bagă de seamă că este sclav al mediului în care trăeşte. Omul acesta se robeşte pe sine până la orbire, va merge nu pe căi luminoase, ci pe cărările necredincioşilor.

E timpul iubiţilor să ne desmetecim. E timpul să primim adevărata lumină, care ne face robi ai lui Dumnezeu. Iată lumină s'a făcut în ochii orbului. Lumină s'a făcut în ochii credincioşilor tuturor timpurilor. Lumina lui Hristos luminează tuturor! Să deschidem ochii; să o privim. Ea e frumoasă, e strălucitoare, căci este dela Dumnezeu. Şi această lumină până la capătul vieţii să o păstrăm. *Căci lumina lui Hristos niciodată nu se stinge.* O luminare de ceară arde până se isprăveşte, până se gată ceara. Dar un vânt potrivnic poate să o stingă: de tine atârnă omule să o păzeşti de vânt ca să ardă până la capăt. Nu aşà este cu lumina lui Hristos ! Ea pururea arde, niciodată nu se stinge, dar omul cuprins de valurile lumii nu o vede.

Să rugăm deci pe Domnul ca lumina Sa niciodată să nu fie închisă ochilor noştri. — *Amin.*

Predică

la Dumineca VII-a după Paşti, a Sfinţilor Părinţi.

„Aceasta este viaţa cea vecinică, ca să Te cunoască pe Tine unul adevăratul Dumnezeu, şi pe care ai trimis, pe Iisus Hristos." (Ioan 17, v. 3).

Fraţilor,

Unul născut Fiu al lui Dumnezeu a ştiut că nu toţi oamenii vor aveà adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu-Tatăl şi nici adevărata cunoaştere a lui Iisus Hristos. A ştiut că oamenii vor amestecà în învăţătura dumnezeiască învăţături omeneşti, adică vor fi eresuri în lume. Căci eres este când cineva amestecă învăţături omeneşti în învăţăturile divine.

Şi în chip de rugăciune a rostit Domnul cuvintele de mai sus. Le spuneà ca lumea să înţeleagă a aveà adevărată credinţă. Le rostise pentru a face binecuvântată lucrarea credinţii în Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel zice: „Fără de credinţă nu este cu putinţă a bine plăceà lui Dumnezeu, că trebuie cel ce se apropie la Dumnezeu să creadă cum că este şi celor ce-L caută pe Dânsul este dătător de plată" (Evrei 11, v. 6).

Credinţa fiind atât de însemnată, se cere ca omul să aibe adevărată credinţă şi anume atât în Dumnezeu-Tatăl, cât şi în Dumnezeu-Fiul. Dar iată că abià trecură trei sute ani dela Naşterea Domnului şi se ivì rătăcirea,

eresul lui Arie. Acesta învăţà că Iisus Hristos ar fi numai o făptură a Tatălui şi astfel aderenţii lui negau divinitatea Fiului. In anul 325 d. Hristos se mărturiseşte adevărata învăţătură de către biserică. La Sinodul de atunci din Niceea, 318 părinţi luară parte şi mărturisiră dreapta credinţă pe temeiul Sf. Scripturi şi a Sf. Tradiţii. Mărturisiră ceeace mărturisim şi azi că Isus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, unul născut iar nu făcut şi este de de o fiinţă cu Tatăl.

Dumineca de azi, în cinstea acestor părinţi, se numeşte Dumineca Sfinţilor Părinţi, cari au apărat credinţa la Niceea. Implinindu-se 1600 de ani dela data aceasta, biserica noastră a serbat la Iaşi în anul 1925 amintirea luptei pentru credinţă a sfinţilor părinţi. Care sunt oare temeiurile acestei rânduiri a bisericii? Unde stă scris că biserica poate destinà o Duminecă în amintirea celor 318 părinţi? Ce învăţăm noi din această orânduire?

Fraţilor,

Nu vă spun ceva nou, ceeace biserica noastră nu ar fi învăţat şi până acum, ci vă spun lucruri cunoscute, însă nu în măsura cerută. Putem cât de mult să admirăm faptele părinţilor dela Niceea, dar când am încercà să facem la fel, încetează putinţa noastră. Aşà e omul. Vede ceva, dar ceeace vede trebuie să-i intre în suflet. Altcum va rămâne la cuvinte, nu va trece la fapte. Un pictor nu poate pictà până ce nu vede natura aşà cum trebuie să o vadă!

Urmează de aici că trebuie să pătrundem rostul adevărurilor vieţii, ca să ne putem ridicà la înălţimea vieţii sfinţilor părinţi. Iată că Evanghelia de azi ne spune că trebue să cunoaştem bine pe Dumnezeu-Tatăl şi pe Dumnezeu-Fiul. Cu ce dovedim că suntem la adevărata cu-

noaştere? Cu ce dovedim că este o cunoaştere reală? Cu ce arătăm că avem o credinţă lucrătoare?? Cu mărturisirea ei, care este de folos! Zice Sf. Apostol Pavel că: cu inima se *crede spre dreptate iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire* (Rom. 10, v. 10).

Ei bine, iubiţi creştini, sfinţii părinţi au îndeplinit această cerinţă. Au mărturisit divinitatea Fiului lui Dumnezeu. Au îndeplinit prin aceasta nu numai cuvintele unui apostol, ci cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „Tot cela ce va mărturisì pe mine înaintea oamenilor, voiu mărturisì şi Eu pe Dânsul înaintea Tatălui meu, Care este în ceriuri“ (Mat. 10, v. 32). Vedeţi fraţilor! Opriţi-vă bine la cuvintele acestea. Cu ele răspundem acelor credincioşi de azi, cari socotesc că biserica noastră greşeşte având cultul sfinţilor. Şi cu drept cuvânt, căci dacă Iisus Hristos va mărturisì pe mărturisitorii credinţii (şi pe sfinţii mucenici), cu atât mai vârtos ni-se cade nouă a ne aduce aminte de ei. Mintea sănătoasă este deci în desevârşită armonie cu Sf. Scriptură.

Şi acum fraţilor să privim unele din marile figuri ale părinţilor din Niceea. Istoria ne vorbeşte de episcopul Iacob de Nisibi, renumit prin minunile sale cu învierea mai multor morţi. Episcopul de Neocesarea, Paul sub Liciniu a suferit groaznică mucenicie: i-s'au tăiat amândouă mânile şi i-s'au ars muschii la articulaţii, dar a mers la Niceea să mărturisească pe Hristos. Episcopul Pafnutie din Thebaida de sus aveà numai un ochiu, căci celalalt i-se scosese în toiul prigonirilor. Impăratul Constantin chemà de multe ori la palat pe venerabilul Pafnutie şi sărutà locul ranelor lui. Cu un cuvânt sinodul din Niceea erà o adunare de mucenici!*)

---

*) Pr. I. Belentă: Istoricul sinodului ecumenic dela Niceea în Revista Teologică din Sibiu. Oct.–Nov. 1925, p. 298.

O mare bucurie ne cuprinde că noi Românii ortodocşi facem parte din biserica ortodoxă, care a păstrat toate învăţăturile lui Isus, aşà cum le-au măturisit şi sfinţii părinţi. Nespusă bucurie este aceasta având siguranţa că ne aflăm pe calea mântuirii. Dar durere, şi iar durere, că astăzi câţiva orbiţi sufleteşte şi întraţi în solda Diavolului, învaţă altcum decum mărturiseau sf. părinţi şi mărturisim noi pe baza cuvintelor lui Iisus. Azi câţiva oameni întraţi în slujba Celui rău uită de Sf. Scriptură, uită de mucenicia oamenilor aleşi ai bisericii şi îşi fac de cap. Dar Dumnezeu nu le va ajutà. Suntem siguri.

Suntem siguri căci chiar înţeleapta întocmire a acestei Dumineci este o vecinică amintire că mult trebuie să păzim credinţa mărturisită cu jertfe şi dureri. Durerile au urmat şi după sinodul din Niceea. Până şi împăratul Teodosie erà învinuit că s'a dat pe partea Arienilor. Şi ce credeţi că nu s'a găsit nimeni să spună împăratului plângerile dreptcredincioşilor? S'a găsit episcopul Amfilochie al Iconiului. Episcopul cere audienţă la împăratul. Este primit şi când întră în castelul din Constantinopol, găseşte nu numai pe împărat, ci şi pe fiul împăratului. Dar episcopul se pleacă numai împăratului şi se poartă ca şi cum fiul împăratului nu ar fi de faţă. Zadarnic spune împăratul că episcopul e dator a dà cinste şi fiului său. Impăratul face semn gardienilor să scoată pe episcop din palat. Atunci zise episcopul: „Preaînălţate Impărate, eşti supărat că nu cinstesc pe fiul tău dar nu socoteşti că Tatăl din Cer cu atât mai mult se întristează văzând că laşi pe arieni să-şi bată joc de Fiul lui Dumnezeu??“ Mustrarea aceasta a avut rezultatul dorit şi împăratul a dat ordin împotriva arienilor.

Aşà erà apărată atunci învăţătura creştină. Aşà erà apărată atunci viaţa creştină. Aşà erà apărată di-

vinitatea Fiului. Şi biserica erà recunoscătoare către toţi cari o apărau. Dar ce învăţăm de aici? Că biserica nu poate fi biruită nici de porţile iadului, cum a spus Mântuitorul. Lupta contra bisericii nu aduce cinste luptătorului. In fiecare veac se ivesc alţi şi alţi inamici, dar toţi cad sdrobiţi în luptă: le rămâne numai numele de oameni ai răutăţii. Ce nume le va rămâne ereticilor de azi? Ce vor câştigà baptiştii şi toţi pocăiţii cu numele? Câştigul lor nu poate fi decât ocara neamului şi bisericii noastre. Şi de ce? Pentrucă refuză a venì la biserică şi a se împărtăşì cu taina Sf. Cuminecături. Ei nu cred că pânea se preface în trupul iar vinul în sângele Domnului. Ei nu recunosc că aşà ceva se poate şi astfel sunt chiar mai răi decât arienii, căci arienii credeau în prefacere şi se împărtăşiau cu trupul şi sângele Domnului.

Dar să nu uităm că sunt şi creştini cu numele cari de formă mai sunt fii ai bisericii. Sunt creştinii cari nu-şi mai fac cruce să-i vadă altul, sunt creştinii cari se căsătoresc din interes şi încep a umblà la alte biserici! Tuturor acestora le e ruşine să mai vină la biserică, aşà cum veneau când erau copii de şcoală şi se spovedeau şi cuminecau. Tuturor acestora le aducem aminte de cei ce au mărturisit cuvântul Domnului sub cele mai cumplite ameninţări şi persecuţiuni. Le aducem aminte că sfinţii apostoli au fost bătuţi în faţa soborului jidovesc şi „se duceau bucurându-se dela faţa soborului, căci pentru numele Lui (Iisus) s'au învrednicit a se necinstì“ (Fapte 5 v. 41).

Credincioşii bisericii noastre ortodoxe au deci nenumărate pilde de urmat. Iar Sf. Scriptură de multe ori îmbărbătează pe toţi să fie bucuroşi chiar în necazuri. Mai ales Sf. Apostol Petru ne zice atât de frumos: „De sunteţi ocărâţi pentru numele lui Hristos, fericiţi sunteţi,

căci Duhul slaviei şi al lui Dumnezeu preste voi odihneşte“ (I. Petru 4 v. 14).

Aceste învătături ni-le împărtăşeşte azi sfânta biserică ortodoxă. Ele sunt date spre bine iar nu spre ocară. Sunt date pentruca atunci când se va arătà Impăratul Slaviei să putem luà cununa cea nevestejită precum au luat-o şi sfinţii părinţi, a căror prăznuire o săvârşim azi. — *Amin.*

Predică

la Dumineca Rusaliilor.

„Eu voiu rugà pe Tatăl şi alt mângăietor va dà vouă, ca să fie cu voi în veci: Duhul adevărului".
(Ioan 14, v. 16—17).

Fraţilor,

Omul totdeauna în viaţa sa a avut nevoe de mângăiere. Atât de mare e adevărul acesta că el ne va învăţà lucruri folositoare în ziua acestui mare praznic. Mântuitorul nu se înalţă încă la cer şi vesteşte oamenilor că le va trimite pe Duhul Sfânt, căci ştià că omul are nevoe de mângăiere. Ştià Domnul că este vai de omul care se razimă numai pe puterile sale. Ştià că firea omenească este plină de scăderi şi de aceea nu puteà lăsà pe oameni orfani. Ştià Domnul că mintea omului se clatină: astăzi proclamă un adevăr iar mâne îl răstoarnă.

Ce bunătate a făcut deci Domnul cu oamenii? A întemeiat în mod sărbătoresc biserica creştină prin trimiterea Duhului Sfânt asupra Apostolilor. Şi fiindcă Domnul cunoştea scăderile firii omeneşti, a încredinţat cârmuirea bisericii nu unor oameni simpli, ci unor oameni înzestraţi cu putere de sus. Iisus Hristos nu a întemeiat biserica pentru a fi pusă la bunul plac al oamenilor, ci ca să fie o autoritate înaintea lor. Ori, autoritatea bisericii nu vine de jos dela popor, ci vine de sus, dela Dumnezeu.

Până la înviere Domnul a învăţat poporul. După înviere nu a mai propoveduit în public, ci a chemat pe Apostoli şi a fondat biserica, încredinţându-le conducerea ei. Domnul a întemeiat biserica nu prin votul poporului de jos în sus, ci a comunicat numai apostolilor constituţia ei; pe apostoli i-a iniţiat în amănuntele aceleia şi numai pe dânşii i-a înzestrat cu puterea necesară.*) Când a învăţat mulţimea, Iisus nu făceà deosebire între apostoli şi popor: cerea tuturora să alunge păcatul şi să trăiască creştineşte. Dar vorbind de cârmuirea bisericii, Domnul niciodată nu s'a adresat poporului, ci numai Apostolilor. „Nu voi m-aţi ales pe mine, ci Eu v-am ales pe voi" — ziceà Domnul către Apostoli) Ioan 15 v. 16). Poporul nostru va înţelege de aici cănu se poate din destul osândì purtarea celor cari se joacă de-a adunarea despărţindu-se de adevărata biserică.

Dar totodată trebuie să înţelegem cu toţii că mare este însemnătatea venirii Duhului Sfânt peste Apostoli. Ei au văzut pe Domnul în viaţă şi totuşi a fost nevoe să vină asupra lor Duhul Sfânt. Puterea acestui Duh a făcut să cadă cetatea Ierusalimului cu templul jidovesc. Templele zeilor păgâni încep să se închidă, stiinţa păgână se pleacă în faţa ştiinţei creştine şi astăzi putem zice cu mândrie că mergem spre plinirea cuvintelor psalmistului: „In tot pământul a eşit vestirea lor şi până la marginile lumii graiurile lor."

Prin roadele Duhului Sfânt am ajuns să vedem azi că nici porţile iadului nu vor biruì biserica lui Hristos. Deaceea cântă biserica noastră în ziua aceasta: „Bine eşti cuvântat Hristoase Dumnezeul nostru, cela ce pe înţelepţi vânători i-ai arătat, trimiţându-le lor Duhul cel prea sfânt". Cântarea aceasta răsună din milioane de

*) Schlauch: op cit. p. 339.

inimi ale bisericii ortodoxe a Răsăritului. Şi în adevăr mari binecuvântări a avut şi are Duhul Sfânt asupra noastră prin sfânta biserică.

Fără Duhul sfânt nu putem fi creştini. Precum apa este semnul curăţirii, aşà şi Duhul sfânt e curăţitorul nostru de păcate. Scriptura ne spune, că roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţa, înfrânarea poftelor" (Gal. 5, 22). Cine nu are aceste virtuţi, cine nu are dragoste, bucurie, pace, şi celelalte însuşiri creştineşti înşirate, acela nu are roadele Duhului în sufletul său, acela nu poate fi curat.

Dacă Duhul sfânt ne înzestrează cu daruri aşà de mari, pentru ce nu l-a trimis Mântuitorul îndată? Sf. Ioan Hrisostom zice, că Apostolii au avut lipsă de oarecare vreme, ca ei să vadă ce rău este fără dânsul, ce bine erà cu El înainte de înălţare şi astfel să... dorească venirea sfântului Duh. Şi înadevăr erà mare dorinţa lor şi se poate asemănà cu dorinţa celuice căzând într'o boală grea, doreşte însănătoşarea grabnică. Sau închipuiţi-vă un vis cumplit! Cum nu vrea omul să scape de el şi ce uşurare simţeşte, când se trezeşte din somn.

Aşà s'a întâmplat şi cu apostolii. Ei aşteptau, dar numai după ce li-s'a trimis Duhul sfânt, au simţit puterea şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu în intregimea ei. Venirea Duhului sfânt pe de departe s'ar puteà asemănà cu razele soarelui, care nu vine însuşi jos, dar îşi trimite razele sale. Aşà a făcut şi bunul Dumnezeu cu noi.

Sufletul nostru nu poate stà nemişcat, ci trebuie să fie ceva într'adevăr mişcător, căci la dincontră ne-am asemănà cu o maşină. Noi suntem fiinţe cu judecată şi putere de cugetare, dar nu mecanisme cum e bunăoară un ceas de buzunar. Un asemenea ceas poate să aibă putere de mişcare, dar nu are putere de a face alt ceas.

Altceva este omul. El ca ființă cu judecată are și anumite țânte în viață. Trebuie numai ca el să nu aștepte ca darurile să-i vină de-a gata, ci să-și deà silința a înaintà pe calea sufletului la înălțimile cerești. Altcum ne asemănăm cu acel călător, care voiește să meargă pe un munte înalt, dar dând peste petricele, cari îi stau în drum, le adună și le pune în buzunar. Cu cât se suie mai tare, cu atât mai multe pietricele va adunà și astfel duce cu el o povară de prisos. Incă și când se va coborî de pe munte, va aveà povară și va venì mai greu, ca fără petrii.

Asemănarea aceasta e în măsură de a ne deschide ochii spre a nu aștepta deci toate dela Duhul lui Dumnezeu, ci a muncì și noi din toate puterile, ca să ne facem vrednici de preamărirea trimiterii Duhului în chip de foc peste apostoli.

E greu sau ușor a prăznuì însemnătatea acestui moment? E ușor, dacă ascultăm de glasul lui Dumnezeu și ne mirăm de răspândirea tot mai mare a evangheliei lui Hristos la toate popoarele. E vai de acela, care batjocurește învățătura cea sfântă a lui Iisus ca și aceia, cari ziceau, că apostolii sunt plini de must, când vorbeau în diferite limbi. Unii ca aceia nu credeau ochilor de cele ce vedeau și auzeau. Și azi sunt astfel de oameni, dar ei uită, că Sfânta Scriptură mai amintește și în alte locuri de vorbirea în diferite limbi. In casa sutașului vorbeau în diferite limbi.

Dar scopul nostru nu este de a arătà toate acele locuri unde se face pomenire de darul limbilor, ci a ne câșigà încrederea în darul Duhului sfânt. Și deaceea nu voi merge mai departe cu desfășurarea învățăturilor ce le-am mai puteà scoate la ziua de azi, ci vă atrag atențiunea să faceți fapte vrednice de darurile ce le-am primit prin Duhul sfânt. — *Amin.*

Predică

la Dumineca I. după Rusalii.

„Că jugul meu este bun, şi sarcina mea uşoară este.“ (Matei 11, 30)

Fraţilor,

Cuvintele aceste ale Mântuitorului ne dă curaj la căile vieţii şi ne liniştesc. Ele ne aduc aminte, că Iisus Hristos în evanghelia de azi a zis să luăm crucea şi să-i urmăm lui? Se poate dar ca cineva să aibă curaj şi linişte sufletească în mijlocul valurilor vieţii când aude despre crucea Domnului? Ca buni creştini trebuie să răspundem, că se poate, căci despre aceasta ne încredinţează cuvintele lui Iisus: „Că jugul meu este bun, şi sarcina mea uşoară este!

Vă voi arătà deci în cele următoare, că într'adevăr e uşor a urmà Mântuitorului, cu alte cuvinte, că jugul acestei vieţi, e uşor de purtat.

Inainte de toate trebuie să ştim iubiţilor, că Mântuitorul când zice să ne luăm crucea nu zice să fim cu totul departe de bucuriile lumeşti. Nu! ci numai păcatele să ni-le răstignim, numai plăcerile păcătoase să le alungăm dela noi. Purtarea crucii este deci una cu alungarea păcatelor şi dacă am făcut lucrul acesta, putem zice cu inima liniştită, că avem sarcină uşoară în lumea aceasta. Avem o sarcină plină de bucurii în chipul acesta, căci privind lumea creată de Dumnezeu ne bucurăm,

rugându-ne în năcaz ne uşurăm şi gândindu-ne la darurile mântuitoare pe cari ni-le dă biserica, ne înveselim inima în toiul năcazurilor.

Să ne aducem aminte, de apostoli, cari au fost numai pescari şi au lăsat ale lor, familie şi vatra părintească! Să ne gândim că poporul voià să-l aibă pe Hristos de împărat al său! Să nu uităm că şi copiii simţeau că sarcina lui e uşoară iar noi cei de astăzi ne plângem că nu mai putem purtà greul vieţii.

Oare de ce ne plângem? Pentrucă am uitat, că Mântuitorul ne-a învăţat cum să ne uşurăm sarcina! Am uitat că a zis: „Purtaţi sarcina unul altuia". De câteori ne-am cugetat, că oare este astfel de suferinţă în lume, pe care omul să nu o poată alinà? Mi-am răspuns, că omul orice durere poate îndepărtà, căci e destul dacă ajutăm numai atâta deaproapelui aflător în năcazuri, cât îi putem ajutà fără a ne stricà nouă şi atunci nu ar mai fi suferinţe în lume! Oh, ce pildă ne dă în privinţa aceasta paserile şi animalele! Când se apropie iarna ele nu se bat, nu fac ca oamenii în năcazuri, ci bunăoară rândunelele se sfătuesc înainte de călătorie asupra drumului, apoi cele mai tari pornesc înainte. Cele mai slabe călătorind şi ostenindu-se în sbor, se razimă aproape de jumătate cu aripile pe cele mai tari! Cerbii, dacă li-se gată mâncarea nu se bat, ci pleacă cu toţii spre alte părţi, unde pot să afle nutremânt. Dar şi popoarele sălbatice, dau dovadă de sprijin reciproc. Bunăoară Hotentoţii nu se apucă de mâncare, fără să se îmbie unii pe alţii. Eschimoşii după ce se îmbogăţesc chiamă pe cei săraci la petrecere şi împart averea cu ei.

Dar ce facem noi iubiţi fraţi în Hristos? Noi ne îmbogăţim şi trăim în desfătări până când altul sufere, în loc de a-i ajutà cu ce putem. Las să am eu mai

multe rânduri de haine şi săracul să nu aibă cu ce se îmbrăcà, vitele mele să steà în grajd, iar săracul să care cu spinarea gârbovită povara sa! In felul acesta e greu jugul vieţii, căci bogatul sgârcit perde ceva şi îndată se plânge, dar un bogat milostiv dacă perde din avere nu se piânge, cugetându-se că şi aşà ar fi ajutat pe cei neajutoraţi. Cel mult îl doare, că a perdut o parte din averea cu care ajutà pe cei năcăjiţii. Noi ne arătăm ca şi când numai noi am suferì când vine ceva pe capul nostru. Ca şi când altul nu ar ştì ce-i năcazul iar prin aceasta se măreşte năcazul propriu. Aşà-i omul, el e mândru chiar în năcazuri şi bunăoară un cerşitor îşi arată cu mândrie rana adâncă! Crede că numai el sufere.

Nu uità însă o omule că nemulţumirea fără de nici o bază aduce nelinişte şi supărare. Omul ar dorì să aibă tot mai mult, se uità cu ochi răi, cu pizmă, cu mânie şi cu ură la averea deaproapelui său şi numai dacă îl cuprinde vre-o boală ori se pogoară moartea asupra vre-unuia din rudeniile ori persoanele casei sale, îşi aduce aminte, că totuşi erau senine zilele cari au precedat boala ori moartea, care s'a pogorât cu puterea sa în familia omului nemulţumit şi neîndestulit.

A ştiut Fiul lui Dumnezeu, că nu toţi oamenii sunt ca dreptul Iov, ci sunt mulţi, ca fiul cel rătăcit, şi de aceea îi îmbărbătează să se prefacă în oameni ai răbdării, purtători cu vrednicie ai crucii acestei vieţi. Amar nouă dacă am crede, că Mântuitorul a cerut dela noi lucruri peste putinţă, căci până şi tâlharul din dreapta lui Iisus a arătat, că sufere cu resignare. Dar dacă am crede totuşi, iubiţilor, că omul nu poate îndurà atâta cât cere Mântuitorul, atunci îngăduiţi-mi creştini adevăraţi să vă atrag atenţia asupra acelora, cari au murit pe câmpurile de luptă, asupra acelora, cari au plecat lăsând

acasă vaiete şi plângeri, şi în timp de iarnă grea, pentru mântuirea ţării, au înfruntat iarna grea, şi vijeliile cumplite. Gândiţi-vă, că aceştia au purtat cu bărbăţie crucea, şi pentru ei zăpada, frigul, ghiaţa nu erau duşmani neînvinşi, căci organismul omenesc e aşà făcut de ziditorul etern al lumii, ca să poată face faţă chiar şi celor mai amare încercări, cari pot venì asupra omului pământean. Hainele calde, mănuşile şi căciulile făcute de sprijinitoarele caritative ale „Crucii roşii," încă împrumută trăinicie organismului omenesc, dar trebuie să recunoaştem, că puterea de rezistenţă a organismului omenesc curge totuş din isvorul ce-l are dela Creatorul etern, dela acel Creator, care chiar şi plantelor le-a dat puterea, ca fără societăţi de „Crucea roşie", să poată trăì şi iarna. Dacă plantele încă au aşà mare rezistenţă, cum să nu aibă omul, coroana făpturilor lui Dumnezeu!?

Totdeauna, dar totdeauna în legătură cu crucea suferinţelor din această viaţă să ne aducem aminte de bărbăţia vitejilor noştri de pe câmpurile de luptă cari fac fală ţării şi nouă ca români; să ne aducem aminte, că niciodată nu s'au ridicat atâtea cruci la căpătâiul oamenilor, ca în timpurile acestea de grea încercare, şi să ţinem minte, că ele sunt tot atâtea semne, că omul când se cere, poate să-şi jertfească chiar şi viaţa şi supoartă cu îndrăsneală şi cele mai mari încercări. Gândul nostru să fie pururea la aceşti eroi, cari îşi dorm somnul lin sub cruci de lemn, pe cari le va slăbì vremea şi să învăţăm din suferinţele lor, căci ei au vărsat lacrimile cele mai amare, cari nime nu le şterge şi nu cad pe sânul nimănui. Când aceşti eroi se pot despărţì pentru totdeauna de poftele lumii acesteia, şi când şi cei cari se reîntorc asasă, pe câmpul de luptă au fost vreme îndelungată departe de pofte, de patimi, pământeşti, apoi

vedem, iubiţilor, că omul tot e o zidire aleasă a lui Dumnezeu, căci se poate luptà fără mari greutăţi împotriva scăderilor omeneşti, şi astfel Mântuitorul când ne povăţueşte să ne lăpădăm de noi, nu cere un lucru suprafiresc dela noi, ci numai lăpădarea noastră de toate lucrurile, cari au în vedere numai îndestularea trupului.

Locuitorii născuţi în Australia sufere de multeori de foame. In lipsă de mâncare se încing bine cu un brâu prin ceeace îşi strâng stomacul ca să le treacă foamea (Ratzel, Völkerkunde II 38). Tot aceşti oameni când le e sete, îşi pun pământ în părţile stomacului şi le mai trece de sete. Dar noi când dăm în năcazuri îndată ne plângem şi zicem, că nu mai putem! Aceştia nu se plâng împotriva sorţii deşi ei n'au auzit cuvintele de mângăiere ale Mântuitorului, dar nici semnul crucii nu-l au ca semn al răbdării.

Dar la noi lemnul crucii cel de viaţă purtător reaminteşte omului, că scopul vieţii lui aici pe pământ nu se restrânge la câştigaraa de premii, de distincţii şi onoruri personale şi la dobândirea de prieteni din anumite interese de ordin inferior. Mai vârtos îi aduce aminte muritorului, că la toate acestea trebuie să renunţe, dacă vrea să urmeze pe Hristos şi să plinească legea lui, căci el îmbracă şi crinii câmpului, el dă culoare trandafirului, el aduce la fiinţă picătura de rouă, cu un cuvânt Dumnezeu ne-a creat spre viaţa aceasta şi de aceea trebuie să ne supunem condiţiilor, pe cari le-a stabilit după sfatul divin pentru existenţa noastră, deci şi greutăţilor acestei vieţi, pentrucă după cuvintele sale şi ceice plâng, sunt fericiţi.

Iar de plâns trebuie să plângem, căci vale a plângerii e pământul, şi precum de 6000 de ani mereu picură ploaia pe pământ, aşà şi din ochii omenirii mereu

vor curge lacrimi, înzadar se încearcă omul să şi-le şteargă aici pe pământ, căci să fie cât de înţelept, cât de tare, totuş el se mişcă în alvia cea mare a durerilor lumii, căci dacă nu azi, mâne tot îl ajunge durerea.

Iubiţi creştini! In faţa acestei sorţi trebuie să ne mângăiem cu aceea, că însuş Mântuitorul nostru Iisus Hristos a voit, ca să nu trăim în lume numai în desfătări, şi să ne mângăiem şi cu aceea, că ne-a învăţat cum să purtăm greutăţile vieţii acesteia, zicându-ne să purtăm sarcina unul altuia. Să ne lăpădăm deci iubiţilor, de noi inşine şi să purtăm crucea vieţii acesteia cu tăria şi răbdarea cu care o au purtat-o moşii şi strămoşii noştri.

Am toată liniştea şi mângăierea, că după cele auzite în această cuvântare a mea, înţelegeţi ce însemnează cuvintele evangheliei de azi, că „cine nu-şi ia crucea sa, şi să vie după mine, nu este de mine vrednic“ ale Mântuitorului. Să ne facem dar vrednici de Iisus Hristos, lăpădându-ne de toate pentru numele său, căci pentru numele dumnezeescului Iisus trebuie să lăsăm şi casă, fraţi şi surori, ca să ajungem viaţa de veci. — *Amin.*

Predică

la Dumineca II-a după Rusalii.

Despre felul cum trebuie ascultat cuvântul dumnezeesc.

„Pământule, pământule, auzi cuvântul Domnului". (Isaia 22, 29).

Iubiți creștini!

Este cunoscută însemnătatea cea mare a cuvântului dumnezeesc și datorința fiecărui creștin de a-l ascultà cu evlavie adevărată. Chiar și cuvintele cu cari doresc a începe cuvântarea mea arată, că încă înainte de venirea Mântuitorului a zis Dumnezeu către oameni să asculte de cuvântul lui: „Pământule, pământule, auzi cuvântul Domnului!!" Ni-se pune acum întrebarea, că oare cum avem să ascultăm cuvântul dumnezeesc spre a ne puteà bucurà de binefacerile lui? Cum avem să-l ascultăm, ca să ne umplem de adevărata credință, dragoste și nădejde, pe cari ni-le propovăduiește preotul de pe amvon, adecă din scaunul propovăduirii cuvântului dumnezeesc?

La această întrebare vreau să vă răspund în cuvântarea mea de azi, rugând pe bunul Dumnezeu să vă deà darul a fi cu deplină luare aminte!

Frați creștini!

Un om oarecare viclean și amăgitor a mers odată în orașul Delphi la Apolon, care spuneà oamenilor vii-

torul, şi ţinând în mâni o pasere, acoperită cu o haină, l-a întrebat pe Apolon de este paserea aceea vie sau moartă? Omul acela voià să păcălească pe vrăjitorul Apolon, gândind că de va zice că paserea e vie, o va sugrumà şi i-o va arătà moartă, iar de va zice că e moartă, i-o va arătà vie. Vrăjitorul a cunoscut vicleşugul şi i-a răspuns: „In voia ta stă o omule, să arăţi paserea cum vei vreà, sau moartă sau vie!“

Din această întâmplare vedem iubiţi creştini, că omul are voie slobodă. Nici nu vreau să aduc acum dovezi despre adevărul acesta, ci numai să scot la iveală că având voie slobodă sau liberă, dela el atârnă mântuirea sau osândirea lui. E adevărat, că mântuirea atârnă şi dela Dumnezeu, dar în schimb Dumnezeu nu poate mântuì pe om fără voia lui. Deci trebuie să lucreze şi Dumnezeu, dar şi noi înşi-ne la mântuirea noastră. Dumnezeu lucrează la mântuirea noastră prin apostoli, episcopi şi preoţi, cari predică cuvântul cel mântuitor. Dar aceasta nu e de ajuns, acest cuvânt trebuie ascultat şi astfel trebuie să ne ostenim la biserică cu toată voinţa noastră. Căci ploaia înzadar cade pe pământ, dacă lucrătorul nu va lucrà pământul, soarele înzadar luminează dacă ţinem ochii închişi. Dumnezeu ne vrea binele când pune pe episcopi şi preoţi să-i vestească cuvântul şi nu cere alta, decât ca şi noi să vrem acest bine şi să-l facem. Precum i-a dorit lui Neeman tămăduirea de lepră, dar a voit ca el să meargă la scaldă în apa Iordanului, aşà vreà ca noi să mergem la biserică şi să avem voinţa de a ascultà cuvântul Domnului. Precum a voit ca orbul din naştere să se vindece mergând să se spele în lacul Siloamului aşà voeşte ca noi să mergem în casa lui cea sfântă şi să ascultăm de cuvântul lui Dumnezeu, rostit prin gura preotului.

Creştinul adevărat şi trebuie să aibă atragerea de a ascultà predica. Trebuie să ia exemplu dela oricare lucrător de pământ, care apropiindu-se timpul pentru adunarea bucatelor îşi curăţă hambarele, jitniţele, teascurile şi butoaiele, ca să aibă unde să-şi adune roadele câmpului. Dar creştinul cu mai multă grijă trebuie să se pregătească pentru ascultarea predicei ca lucrătorul pentru adunarea bucatelor, căci acolo e vorba de mântuirea sufletului, iar la adunarea bucatelor câştigă numai bunuri trecătoare. Deaceea trebuie să mergem la ascultarea predicei cu voinţă tare, cu hotărâre puternică îndreptându-ne cugetul numai la Dumnezeu. Făcând aşà de bunăseama ne asemănăm cu pământul pe care a căzut multă ploaie, dar la lucrat plugarul, căci altcum ploaia nimic nu-i foloseà. Ploaia sufletului este cuvântul lui Dumnezeu. Acesta trebuie să lucreze în noi, iar voinţa şi hotărârea prin care l-am ascultat, îl şi fac să lucreze şi să îndemne pe om la fapte bune.

I.

Ca voinţa şi hotărârea noastră de a-l ascultà să fie tari, trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu înainte de ascultarea predicei. Dar ce vom face în decursul predicei?? Ca plugari să ne cugetăm la holdele de pe câmp, la fânul de curând cosit pe care-l ameninţă ploaia? Ca negustori să ne cugetăm la afaceri de negoţ? Aşà să facem cu cuvântul Domnului ceriului şi al pământului iar când vine un diregător lumesc cu o veste stăm înaintea lui fără nici o vorbă? Să nu fie aşà, căci când vorbeşte preotul, el vorbeşte ca trimisul lui Dumnezeu. Doar aţi auzit cuvintele din o predică trecută: „Celce vă ascultă pe voi pe mine mă ascultă“.

Ca să nu ne putem plânge, că uităm adevărurile din predică, trebuie să ne gândim mereu asupra lor căci

însuşi Dumnezeu zice: „Cuvintele, câte poruncesc eu astăzi ţie, să fie în inima ta şi în sufletul tău şi le spune fiilor tăi şi le grăieşte lor, când şezi acasă şi când mergi pe cale şi când te culci şi te scoli“ (Deuteronomion 6, 6—7).

După toate acestea mai rămâne să şi dovedim că am ştiut chipul cel mai potrivit al ascultării predicei. Dovedirea se face prin faptă, căci zice apostolul Iacob: Fiţi făcători cuvântului şi nu numai ascultători, amăgindu-vă pe voi înşivă“ (Iacob, 1, 22). Căci dacă auzim cuvintele lui Dumnezeu şi nu le facem, ne asemănăm bărbatului nebun, care şi-a zidit casa pe nisip şi venind ploi şi vânturi, s'a prăbuşit casa acea (Matei cap 7). Am toată nădejdea iubiţi creştini, că înţelegeţi acum şi mai bine rostul predicei în biserică şi felul de a-o ascultà. Din predicele singuratice de peste an veţi vedeà şi mai bine adevărul acesta; veţi vedeà, că multe locuri ale Sfintei Scripturi trebuie să vi-le tălmăcesc şi atunci tot mai mult şi mai mult ve-ţi însetà după adevăr. Ve-ţi aveà tot mai mare credlnţă în Dumnezeu şi încredere în preoţii, cari se ostenesc prin predicarea cuvântului să vă arate calea spre împărăţia lui Dumnezeu. Căci preoţii sunt urmaşi ai Apostolilor, pe cari Iisus i-a făcut vânători de oameni. Şi precum apostolii când i-a chemat Mântuitorul, îndată şi-au lăsat mrejele, aşà şi noi datori suntem ca preoţi să lăsăm grijile şi să facem ceeace a făcut Hristos, adecă să propovăduim evanghelia împărăţiei, „tămăduind toată neputinţa şi toată boala întru popor“. — *Amin.*

Predică

la Duminica a III-a după Rusalii.

Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi acestea toate se vor adauge vouă." (Matei 6 v. 33).

Fraţilor,

Frumuseţile naturii, florile de pe câmp, apa limpede, aerul de munte sunt lucruri cari ne mulţumesc în viaţa pământească. Mântuitorul în Evanghelia de azi ne duce cu gândul la aceste frumuseţi, ne arată cât de frumoşi sunt crinii câmpului deşi nu se sbat ca omul ca să trăiască. Şi ca să înţeleagă omul că nu trebuie să se lege prea tare de cele pământeşti, Mântuitorul rosteşte cuvintele de mai sus. Le rosteşte spre a face pe om să înţeleagă că nu toate lucrurile trebuesc la fel dorite.

Chiar în lucrurile pământeşti omul alege. Doreşte un lucru înaintea altuia. Robinson Crusoe ajungând pe insulă, îşi făcuse un tablou de lucrurile ce mai aveà în corabie. Vasul său suferise mari stricăciuni şi când văzù că trebuie rând pe rând să scoată lucrurile din vas, a scos mai întâi lucrurile cari îi erau mai de folos. Dar cum fac creştinii de azi? Ei ştiu prea bine să deosebească lucrurile pământeşti după valoarea lor, dar nu ştiu să facă deosebirea cuvenită între lucrurile cereşti şi cele pământeşti! Şi oare de ce? Pentrucă se alipesc prea mult de făpturi, de lucrurile Ziditorului Ceresc şi pare a fi uitat de Ziditorul lor. Fiul lui Dumnezeu ştià

că aceasta e urmarea păcatului în care a căzut firea omenească şi astfel îndeamnă pe om să caute mai întâiu împărăţia lui Dumnezeu.

Bine, veţi zice, să o căutăm, dar cum? Sunteţi, desigur, doritori să aveţi un răspuns, aşà precum copiii doresc să ştie ce le-a adus tatăl lor când vine acasă din oraş. Cu ajutorul lui Dumnezeu vom arătà că la această întrebare numai cuvântul lui Dumnezeu ne dă răspunsul potrivit.

Fraţilor,

1. Un mare cuvântător al bisericii noastre ortodoxe aseamănă plăcerile lumii acesteia cu fumul, care produce dureri ochilor.[1]) Cere deci, ca precum păzim ochii trupeşti de fum, să păzim ochii sufleteşti, mintea, de robia patimilor. Ochiul trupului nu-l dăm să ni-l scoată cineva nici pentru avuţia întregei lumi! De ce dar să lăsăm pradă ochiul sufletului? Şi înadevăr iubiţilor întrebarea aceasta este cea mai firească pentrucă dela luminarea minţii noastre atârnă nu numai bunăstarea trupească, ci şi binele sufletesc. Ei bine, mintea noastră ne descopere un adevăr mare din care am puteà învăţà lucruri frumoase. Ne spune că ar trebuì să ţinem măsura potrivită între puterile şi dorinţele noastre. Căci slăbiciune mare este pentru om neegalitatea între forţa şi dorinţele sale.[2]) O dorinţă dă naştere altei dorinţi. Intrând într'un palat măreţ şi văzând o sală luxoasă, ne simţim atraşi să vedem celelalte camere. N'aţi auzit oare de vestitul Amudsen, care tot mai de multeori a călătorit spre ţările de ghiaţă ale Nordului?

Aşà este fraţilor omul doreşte să stăpânească tot mai mult şi mai mult, dar puterile lui sunt mărginite şi

[1]) Mitropolitul Varlaam: Cazania la Dum. III. după Rusalii.
[2]) Charles Gide: Curs de Economie Politică Trad. de G. Alexianu vol. I. Bucureşti, 1925 p. 61 nota 2.

la urma urmei sfârşeşte prin moarte. E bine deci întocmit că biserica prin evanghelia de azi ne aduce aminte de cuvintele Mântuitorului: Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu! Adică în loc de a vă oprì numai la fiinţa voastră, nu uitaţi că mai sunt şi alţii chemaţi spre împărăţia lui Dumnezeu. Domnul zice: *„Căutaţi"* iar nu caută! Deci tu creştine trebuie să ai în vedere că toţi oamenii sunt chemaţi iar de altă parte că acolo unde împărăţeşte Dumnezeu, nu poate fi şi alt împărat, fără numai Dumnezeu. Şi atunci? Atunci nu-ţi rămâne creştine, decât să laşi nebuneasca goană după bunurile acestei lumi *ci mai vârtos să ai stăpânire de tine, cumpenind trebuinţele tale.* Făcând această cumpenire vei simţì că mai sunt şi alţi oameni cari încă trebuie să trăiască şi pe cari trebuie să-i iubeşti.

Aşà înţeleg eu ca preot să vă îndemn pe voi. Să vă cumpeniţi trebuinţele şi apoi să ajutaţi la împlinirea trebuinţelor altora. *Căci legea creştină e legea iubirii. Şi altul are trebuinţi zilnice şi trebuinţi mai înalte. Şi în altul sunt sădite însuşiri alese. Trebue să iubim deci pe deaproapele căci vedem în el arzând o rază din sufletul lui Dumnezeu.* Prin aceasta am adus o plăcere, o mulţumire deaproapelui, dar am arătat stăpânire de sine în cele pământeşti. Se va îndemnà şi altul să facă aşà şi astfel firesc este să avem mângăierea că mai întâi căutăm împărăţia lui Dumnezeu. Locul egoismului va fi luat de iubirea creştină, care singură ne poate îndemnà la fapte spre împărăţia lui Dumnezeu.

2. Este o ştiinţă care face cu putinţă oamenilor a-şi prevedeà nevoile. Ea se numeşte ştiinţa economică. Ea ne arată cazuri că unele nevoi şi dorinţi ale omului fiind prea des îndeplinite, omul devine un fel de rob al lor. Urmarea firească este că dacă nu voeşti să fii rob, să

te laşi de anumite îndestulări ale lumii acesteia. Şi în înţelesul acesta putem ajunge să îndeplinim ceeace a zis Mântuitorul: să căutăm mai întâi împărăţia lui Dumnezeu. Dreptaceea să ascultăm ce zice şi Mântuitorul cerând să lepădăm îndestulirile stricăcioase: „Dacă mâna ta cea dreaptă te sminteşte pe tine, taie-o pe ia şi o lapădă dela tine, că îţi foloseşte ţie ca să piară unul din mădulările tale şi nu tot trupul tău să se arunce în gheenă“ (Mat. 5 v. 30).

Altcum nu se poate să mergem spre împărăţia lui Dumnezeu. Trebue să ne aducem adeseori aminte că corpul nostru este templul Duhului Sfânt, este un locaş curăţit prin baia botezului şi sfinţit prin însuş Duhul Sfânt. Zice marele apostol Pavel: „Au nu ştiţi că sunteţi casa lui Dumnezeu şi Duhul lui Dumnezeu locueşte întru voi? De va stricà cineva casa lui Dumnezeu, strica-l-va pe acela Dumnezeu, căci casa lui Dumnezeu sfântă este, care sunteţi voi“ (I. Cor. 3 v. 16—17). Şi mai departe acelaş apostol să ştie fiecare creştin a-şi stăpânì „vasul său întru sfinţenie şi cinste“ (I. Tes. 4 v. 4). Cu alte cuvinte suntem îndemnaţi să ne ferim de orice necurăţire, de orice fapte împreunate cu lăcomie. Şi de fapt fraţilor oare nu este adevărat că adeseori ne-am împărtăşit cu trupul şi sângele Domnului? Atunci dar pentru ce nu înţelegem ce zice tot Evanghelia de azi: Au nu sufletul mai mare este decât hrana? Deaceea să părăsim deprinderile rele, şi să ne oprim din goana după averi, căci altcum ne purtăm cu pildă rea faţă de semenii noştri şi arătăm că nu avem încredere în purtarea de grije alui Dumnezeu.

3. Dorinţele cari ne leagă de pământ pot fi înlocuite cu altele cari ne aduc mulţumire sufletească. Prin aceasta nu ni-se cere ca să lepădăm cele vremelnice ale

traiului. Ci ni-se atrage atenţiunea că corpul este un instrument al sufletului. Fără corp sufletul nu-şi poate îndeplini misiunea, dar nu ne este iertat să punem pe planul întâiu lucrurile vremelnice, grija de cele trupeşti. Domnul zice: căutaţi **mai întâiu** împărăţia ceriurilor şi nicidecum că cele pământeşti să le uităm cu totul. Sunt însă lucrurile pământeşti de aşà natură că de ele nu este îngăduit a ne lipì cu totul. Ei bine, în locul acestora trebuie să punem dorinţi mai înalte. La o petrecere poate cineva să-şi petreacă foarte bine, dacă ea este îngăduită din punct de vedere moral. Dar mai mare mulţumire sufletească va aveà omul dacă banii cheltuiţi acolo îi va dà la o societate de binefacere, la un sărac gol şi flămând sau spre alt scop nobil.

Şi astfel ca să nu uitaţi vă spun încă odată iubiţii mei că mai ales pe trei căi putem căutà mai întâi împărăţia lui Dumnezeu: 1. Să avem stăpânire de sine cumpenind bine trebuinţele ca să nu atingem pe deaproapele; 2. Să ne lăsăm de anumite lucruri, cari ne-au robit prin o deasă deprindere şi să scoatem lăcomia din suflet; 3. Deprinderile puţin folositoare să le înlocuim ca altele mai mult folositoare.

Sunt şi alte învăţături ce le-am puteà culege din Evanghelia de azi. Sunt totuşi suficente aceste trei pentru a ne mişcà voinţa spre fapte. Nimic nu ne împiedecă a le traduce în viaţă. Şi de dus trebuie să le ducem dacă cerem să ni-să spună că suntem adevăraţi creştini. Viaţa creştină este viaţa faptelor iar nu a vorbelor sunătoare. Omul trebuie să simtă că viaţa are un scop, are un ideal mai ales în credinţa creştină. Idealul acesta, scopul acesta trebuie să ne robească voinţa şi să o induplece spre faptă. Lumea simţemintelor şi pornirilor noastre trebuie să fie străbătută de convingerea că nimic nu

e mai superior ca idealul creştin, ca scopul divin al vieţii. Numai un ideal moral supraomenesc poate să înduplece voinţa, spre un scop demn de viaţa omului! Socotelile şi cumpenirile minţii mărginite, tocmelile cu lumea şi linguşirile cu cei puternici ai zilei, nu pot să formeze un adevărat ideal al vieţii. Adevăratul ideal poate isvorî numai din iubirea lui Dumnezeu către oameni. Această iubire ni-o arată Dumnezeu şi azi prin cuvintele: Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu! Voiţi alt ideal mai înalt? Un nume mai înalt decât al lui Iisus Hristos nu este. Ei bine, Iisus Hristos ne chiamă la fapte spre împărăţia lui Dumnezeu. — *Amin.*

Predică

la Duminica IV. după Rusalii.

„Amin zic vouă; nici întru Israil n'am aflat atâta credinţă." (Matei 8 v. 10).

Iubiţi fraţi,

Sutaşul din Capernaum nu făceà parte din poporul cel ales. Nu cunoaşteà ca Ebreii profeţiile despre venirea Mântuitorului, dar a auzit că Domnul a venit şi că mari minuni face. Şi iată că are mare încredere în Cuvântul Domnului. E smerit; nu se simte vrednic ca Domnul să între în casa sa. Are încredere în Domnul: „Ci numai zi cu cuvântul şi se va tămăduì sluga mea".

Nu-i mirare că Domnul îi zice: Nici întru Israil n'am aflat atâta credinţă! Ei bine fraţilor, Dumnezeu aşteptà mai mult dela Ebreii cari erau popor favorit în economia dumnezească. Oare nu suntem şi noi un popor favorit. Oare nu ni-s'au mărit graniţele şi nu ni-s'au înmulţit avuţiile? Oare nu avem datoria să fim mai credincioşi decât un sutaş care abeà auzise despre Hristos? Dumnezeu dela aceia cere mai multă credinţă pe cari mai mult i-a dăruit cu bunătăţile sale. Şi ar fi trist ca purtarea noastră să fie ca a celor nerecunoscători de pe vremea venirii Domnului. Ar fi trist să trăim între neamuri cu mai multă credinţă decât noi. Dacă un glas dumnezeesc în auzul tuturor ar lăudà credinţa vecinilor şi ar zice: Nici între Români n'am aflat atâta credinţă, ce am zice noi? Noi nu zicem nimic pentrucă nu auzim

un asemenea glas! Nu voim să auzim glasul vieţii, care în realitatea ei ne spune că am fi mai fericiţi decât suntem azi dacă am înţelege mustrarea bisericii ortodoxe române.

Această biserică, iubiţii mei, vă îndeamnă pe voi să aveţi mai multă credinţă. Ori credinţa fiind din auz iar auzul prin cuvântul lui Dumnezeu, avem datoria a vă dovedì trebuinţa de a ascultà Cuvântul dumnezeesc. Aceasta cu atât mai mult, pentrucă dorim cu toţii mântuirea sufletului, dar şi o viaţă mai omenească, mai cinstită aici pe pământ. Aceasta însă numai aşà se va realizà, dacă nu uităm că pot să se piardă comorile pământeşti ale oamenilor, dar nu se poate nimicì credinţa în Dumnezeu! Despre aceasta ni-a dat o grăitoare dovadă chiar răsboiul mondial, care n'a nimicit credinţa în Dumnezeu, căci şi azi dela Hristos numărăm anii, şi azi de Domnul trebuie să ascultăm ca să avem fericire.

Fraţilor,

Despre locuitorii oraşului Atena ne spune istoria, că odinioară au fost loviţi de o boală molipsitoare. Pentru a se scutì de aceea boală au cerut ajutorul zeului Jupiter, care nu i-a putut ajutà. Deci locuitorii Atenei s'au adresat idolilor, cari înfăţişau pe zeii Neptun, Uranus' Mercurius şi alţii, dar ajutorul nici dela aceşti zei nu le-a venit. Văzând locuitorii, că nici decum nu pot scăpà de plaga cea cumplită, s'au sfătuit ce vor să facă pentru a înlăturà primejdia. După desbateri îndelungate unul dintre dânşii — fiind mai cuminte — le-a explicat că plaga cea grozavă nu este dela zeii pe cari ei îi cunosc şi li-se închină. Doar dacă ar fi fost dela zeii aceştia, ei ar fi ascultat rugăciunile şi ar fi primit jertfele aduse. Deci — zise omul cel mai cuminte — plăgile ce au căzut asupra noastră sunt dela alt Dumnezeu, de care

trebuie să ascultăm şi să-i împlinim poruncile, dacă voim să scăpăm de primejdie.

Şi credeţi fraţilor, că nu au prins cuvintele omului celui mai cuminte? Ele au avut rezultat foarte bun, căci locuitorii din Atena au ridicat un altar necunoscutului Dumnezeu. Acest Altar l-a găsit Apostolul Pavel când a venit în Atena să propovăduiască pe Hristos. Atunci a zis Apostolul Pavel către Atenieni, că ei cinstesc foarte mult pe un Dumnezeu necunoscut. Despre acest Dumnezeu predică apoi Atenienilor, spunându-le: „Drept aceea Dumnezeu trecând cu vederea timpurile neştiinţei dă de ştire acum oamenilor ca toţi de pretutindenea să se pocăiască, căci va venì ziua judecăţii.

Oh, iubiţi creştini, cât doresc eu să nu fie nimeni între noi care să creadă că la judecata din urmă va fi judecat uşor din cauza neştiinţei. Nimeni nu poate aduce ca scuze neştiinţa timpurilor, căci în vreme de 1900 şi mai bine de ani cunoştinţa lui Dumnezeu a fost propovăduită oamenilor neîncetat. Noi nu ne putem compara cu Atenienii de atunci, căci dela timpul acela şi până astăzi învăţăturile Mântuitorului s'au răspândit în toată lumea.

Cu atât mai puţin putem aduce asemenea scuze, noi care ne aflăm într'un stat creştin şi neamul nostru sute şi sute de ani a ascultat de glasul Mântuitorului. Nu, nu vom puteà să ne justificăm cu nimic, dacă nu mergem pe calea mântuirii, căci astăzi şi un copil de şcoală ştie, că Mântuitorul nostru Iisus Hristos s'a răstignit pe cruce pentru mântuirea noastră. Şi ca toţi să ne putem mântui a aşezat cârmaci şi anume precum zice sfântul Apostol Pavel: „pe unii apostoli, pe alţii proroci, pe alţii evanghelişti, pe alţii păstori şi învăţători spre plinirea sfinţilor la lucrul slujbei“ (Evrei cap. 4). Aceşti cârmaci

au să facă ce le-a spus Iisus Hristos, căci Mântuitorul le-a zis: „Mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, şi învăţându-le să păzească toate câte v-am spus vouă. (Mateiu 28, 19 şi 20).

Creştinii au să asculte de cârmacii bisericii, ca şi cum ar ascultà de Mântuitorul, căci el zice către apostoli: „Mergeţi în toată lumea şi vestiţi evanghelia la toată făptura. Celce va crede şi se va botezà se va mântuì iar cel ce nu va crede, se va osândì". (Marcu 16, 15—16). „Cel ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă, şi celce se lapădă de voi de mine se lapădă iar cel ce se lapădă de mine se lapădă de cel ce m'a trimis pe mine" (Luca 10, 16).

Apostolui Pavel zice către tot creştinul cuvintele: „Ascultaţi de mai marii voştri şi vă plecaţi lor, că aceia priveghiază pentru sufletele voastre, ca cei ce au să deà seamă, ca cu bucurie să facă aceasta, iar nu suspinând, că aceasta nu vă este vouă de folos" (Evrei 13, 17).

Oare despre ce fel de ascultare e vorba în toate acestea cuvinte ale Sfintei Scripturi? E vorba despre ascultarea de voia lui Dumnezeu, care asigură omului viaţă veşnică. E de mare folos aceasta ascultare, căci după cuvintele Sfintei Scripturi „credinţa este din auz, iar auzul prin cuvântul lui Dumnezeu" (Rom. 10 16—17). Credinţa creştină trebuie dar să o auzim, căci nu toţi oamenii au auzit pe Hristos şi asfel urmaşii lui, apostolii, episcopii şi preoţii vestesc mai departe credinţa creştină.

Ascultând deci cuvântul Domnului, avem putinţa de a crede întrânsul şi nici nu ne putem închipui un adevărat creştin, care să creadă fără ascultare. Nu, iubiţi creştini, căci aceasta ar însemna, cât o coaje de nucă fără sâmbure, cât o fântână fără apă sau cât un trup

fără suflet. Credem deci lui Dumnezeu numai prin ascultarea cuvântului lui şi ascultăm acest cuvânt numai crezând în el. Mai întâiu deci ne dăm silinţa să auzim ce vrea Domnul şi apoi fiindcă ne-am pus toată credinţa în celea auzite, le şi împlinim.

II.

Şi să ne întrebăm iubiţi creştini punând mâna pe inimă, că oare ascultarea aceasta cere mult dela noi?

Putem mărturisi sus şi tare, că nu cere mult dela noi. Fericitul Augustin zice aşa: „Dumnezeu nu ne cere nimic ce nu s'ar putea face. Cearcă poruncile şi te vei încredinţa de adevărul acesta. Cele poruncite de dânsul se potrivesc cu mintea noastră şi sunt spre folosul nostru. Domnitorii pământului lumea şi patimile noastre ne cer lucruri ce nu le putem face, ori sunt grele, fără de înţeles şi stricăcioase, şi noi ascultăm de aceşti stăpâni setoşi de domnie. Şi să nu ascultăm de Iisus care nu ne porunceşte nimic, ce ar fi cu neputinţă şi el singur ne ajută a împlini poruncile sale? Nu e lucru aspru şi greu, ce ne porunceşte să facem acela, care singur ne ajută a şi împlini acel lucru". (Candela 1909 p. 537.) Tocmai prin aceea ne ajută Mântuitorul a împlini poruncile lui, că ne însoţeşte cu darul său mântuitor şi ne arată căile mântuirii chiar prin preoţii, care predică evanghelia lui Hristos.

Un pustnic se jelui odată unui bătrân evlavios, că lui nimic nu-i rămâne din toate predicile şi învăţăturile creştineşti, fiindcă le uită repede. Bătrânul a voit să dovedească acest neadevăr şi deci a poruncit pustnicului să aducă apă dintr'un izvor apropiat cu una din cele două coşărci murdare ce erau lângă ei. Pustnicul a adus apă cu grabă mare, dar toată se strecura prin

fundul coşărcii. Punând coşarca iar jos, lângă cealaltă, pustnicul fu întrebat de evlaviosul bătrân: „Ce schimbare vezi tu acum la coşarca cu care ai adus apă?“ Pustnicul răspunse: „Văd numai atâta schimbare, că ea s'a făcut curată“. După acestea bătrânul a zis către pustnic: „Iată prietene, sufletul tău e ca şi coşarca aceasta. Precum coşarca n'a putut ţinea apa, dar prin turnarea apei ea s'a curăţit, aşa te curăţeşti şi tu prin ascultarea cuvântului Dumnezeesc de noroiul păcatelor, cu toate, că ţie ţi se pare, că în sufletul tău nu rămâne nimic. Slujască-ţi dar această învăţătură spre mângăere şi încurajare, ca să-ţi speli sufletul şi de acum înainte cu apa din izvorul adevărurilor celor veşnice!“

Iată cât de mare este puterea cuvântului Dumnezeesc. Acesta s'a răspândit prin apostoli, episcopi şi preoţi şi astfel prin el s'a nimicit sălbătăcia vieţii robilor din Roma, cari se luptau în circ cu animale, printrânsul s'a regulat soarta femeii şi a copiilor, pe care părintele înainte de de 235 (Alexandru Sever) îi putea omorî fără judecată. Prin predică au ajuns englezii, francezii şi germanii să-şi lămurească sufletele şi astfel la ei se află rânduiala cea mai bună a vieţii.

Tot cuvântul Domnului va lumina şi în viitor cărările creştinului şi viaţa de veci, pentrucă zice Iisus: „Cel ce ascultă cuvintele mele şi crede celui ce m'a trimis, are viaţă veşnică“ (Luca 5,24). — *Amin.*

Predică

la Duminica V. după Rusalii.

„Şi iată a eşit toată cetatea întru întâmpinarea lui Iisus; şi văzându-l pe el, l-a rugat, ca să treacă din hotarele lor."
(Matei 8, 34).

Fraţilor,

Credincioşii cari ascultă cu luare aminte sfintele evanghelii ale bisericii noastre, vor fi observat de bunăseama, că pe lângă evanghelia de astăzi, se mai citeşte încă una cu asemenea cuprins. Acea evanghelie se citeşte în Dumineca a XXIII după Rusalii şi se deosebeşte de cea de astăzi, că acolo este vorba numai de unul, iar aici de doi oameni îndrăciţi.

Intr'adevăr evangheliştii Marcu şi Luca vorbesc numai de un îndrăcit, pentrucă numai unul a voit să răspundă la întrebarea lui Iisus şi numai unul a voit să-i urmeze lui.[1])

Evanghelistul Matei însă, precum am auzit astăzi, vorbeşte de doi îndrăciţi, ceeace dovedeşte, că minunea aceasta a lui Iisus s'a întâmplat, pentrucă celelalte părţi ale ei se potrivesc aproape întru toate cu cele istorisite de evangheliştii Marcu şi Luca. La toţi trei evangheliştii găsim [2]) că locuitorii cetăţii Gadara l-au rugat pe Iisus să treacă din hotarele lor. Minunea deci e de

---

[1]) Dr. Franz Pölzl: Kurzgefasster Commentar Zum Evanghelium des heil. Matthäus Graz 1900 p. 146

[2]) Matei 8, 34; Marcu 5, 17; Luca 8, 37.

mare însemnătate şi de aceea o vom arătà în puţine cuvinte spre a învăţà şi din sfânta evanghelie de azi lucruri folositoure pentru suflet.

Fraţilor,

Cine erà acela, căruia oamenii din cetate îi ziseră să se ducă din hotarele lor? Erà însuş Fiul lui Dumnezeu, erà sfântul lui Dumnezeu, precum îl numise chiar şi diavolul, care întrase într'un om, pe care Iisus l-a mântuit în sinagoga din Capernaum. Erà Mântuitorul nostru Iisus Hristos de care se temeau demonii, căci l-au rugat să nu le poruncească lor a merge întru adânc, adecă în iad.[1])

Aşadară pe Fiul lui Dumnezeu îl rugaseră dracii să nu-i chinuiască Iisus, ci să-i lase a intrà în turma de porci, ca astfel să mai poată face stricăciune cel puţin în bunurile oamenilor, dacă oamenilor înşişi nu le mai poate stricà. Ba cugetau demonii că vor puteà întărâtà pe stăpânii porcilor împotriva lui Iisus.[2]) Mântuitorul a ştiut că prin întrarea dracilor în cele două mii de porci[3]) se face pagubă mare, deci cum de a lăsat să se întâmple pagubă aşà de mare? Invăţaţii ne spun, că Iisus Hristos de aceea a lăsat să se facă paguba aceea, ca să arate, că el este stăpânitorul atotputernic al tuturor lucrurilor pământeşti; a voit ca paguba aceasta să arate puterea lui asupra demonilor, de cari omul trebuie să se mântuiască chiar şi dacă este ameninţat a-şi pierde toate bunurile sale pământeşti.[4])

Aici este iubiţi creştini valoarea cea mare a minunii săvârşite de Iisus. Minunea aceasta ne învaţă, că trebuie

---

[1]) Luca 8, 31.
[2]) Op. cit. p. 147.
[3]) Marcu 5, 13.
[4]) Op. cit. p. 148

să ne dăm silinţa a scăpà din braţele satanei chiar şi cu primejdia de a ne pierde avuţiile şi tot ce ne leagă de lumea aceasta trecătoare.

Un european arătă odată unui om din Arabia o bucată de ghiaţă, care sclipeà foarte frumos în ochii Arabului. Acesta nu mai văzuse ghiaţă şi fiindcă vederea ei l-a fermecat îndată şi în neştiinţa lui a cumpărat-o cu bani grei şi a plecat cu ea în traistă către casă. Când dase însă să o scoată, ca să o arate soţiei şi copiilor săi, nu erà nicăiri, căci se topise. Aşà păţeşte şi omul, care se lasă condus de puterea amăgitoare a diavolului, aşà păţeşte omul care se lasă amăgit de plăcerile ducătoare la păcat, fiindcă zice evanghelistul Ioan, că cel ce păcătuieşte, dela Duhul cel rău este pornit spre păcat.

Omul ajuns în ghiarele păcatului este ca o cetate împresurată de duşmani, cari au ocupat dejà întăriturile dela marginea cetăţii, care este trupul omului păcătos în care locueşte diavolul. De o astfel de cetate nu mai este scăpare, inamicul va pătrunde în curând înlăuntrul ei, adecă omul păcătos încurând îşi întinează sufletul, care este mijlocul cetăţii omului. Şi atunci totul poate să fie perdut pentru un astfel de om, fiindcă i-se poate întâmplà să ajungă pe neaşteptate pe patul morţii şi nu va mai aveà vreme de pocăinţă. Atunci şi puţinele lui fapte bune, ce le va fi făcut poate în vieaţă, se topesc ca ghiaţa arabului şi păcătosul moare în desnădejde şi nu va fi mântuire sufletului său.

Oh, ce îngrozitoare poate să fie soartea unui astfel de om, oh ce amar de vieaţa lui petrecută în lanţurile de fier ale păcatului. Cruntă durere are pe patul morţii dar şi mai cruntă durere va aveà dincolo de mormânt.

Insă nu este scopul cuvântării mele să înspăimânte, ci să îndrepteze păcătoşii la calea binelui. Calea aceasta

o pot aflà toţi păcătoşii, dacă pururea sunt cu luare aminte la scopul venirii în lume a Mântuitorului, care a înfrânt puterea păcatului, puterea diavolului. Oare să mai rămânem în cursa diavolului, când evanghelia de azi ne spune, că duhurile necurate tremurau înaintea lui Iisus şi cereau să nu le trimită în iad? Nu vom rămâneà! Acesta să fie răspunsul nostru, pe care să-l şi înfăptuim, lăpădând din sufletele noastre toate relele, cari au pătruns prin cursa diavolului, îngâmfarea, pizma, ura, dorul de răzbunare şi toată fărădelegea.

Un glas mai presus de noi îmi şopteşte, că noi, nu vom face ca Gerasenii. Noi nu vom cere ca Iisus să se depărteze din hotarele noastre, din inimile noastre, ci vom îndreptà rugăciune ferbinte cătră Cer: Vino Doamne Iisuse! — *Amin.*

Predică

la Duminica VI. după Rusalii.

„Drept aceea, fraţii mei cei iubiţi, să fie tot omul grabnic spre a auzi, şi zăbavnic spre a grăi (Iacov, 1, 19)

Fraţilor!

La auzul acestor cuvinte nu se află nimeni între noi, care să întrebe, că oare cărturarii din evanghelia de azi au fost grabnici la auzire sau la grăire? Eu cred, că un creştin adevărat trebuie să-şi pună întrebarea aceasta, fiindcă toate întâmplările necuviincioase, pe cari ni-le spune Sfânta Scriptură, avem să le privim din punctul de vedere al învăţăturii lui Iisus şi ale apostolilor.

Dar chiar să nu întrebe nime, dator sunt să întreb eu ca slujitor al altarului cu atât mai vârtos, că răspunzând la această întrebare ni se dă prilejul de a ascultă puţine cuvinte despre întrebuinţarea cea rea a limbei. E de mare însemnătate felul de întrebuinţare a limbei, pentrucă ea este oglinda cugetării noastre iar Iisus în evanghelia duminicii acesteia tocmai pe cugetarea omului pune mare greutate, când zice către cărturari: „Pentruce voi cugetaţi cele rele întru inimile voastre?“

Fraţilor!

Iisus Hristos vindecă pe slăbănogul istovit de durerile sufleteşti şi trupeşti, iar în acelaş timp cărturarii

vorbesc de iău pe Iisus. Aşà este şi azi. Cu durere spunem lucrul acesta, fiindcă mulţi urmaşi ai lui Hristos alină durerea celor bântuiţi de boale trupeşti şi sufleteşti, iar ca răsplată primesc hulă şi dispreţ. Răutăcioşii nu se bucură de cei vindecaţi, că s'au uşurat, ci se întărâtă pe celce îşi îndeplineşte sfânta chemare. Iar întărâtarea lor prin ce şi-o arată, dacă nu prin graiu cu ajutorul limbei?

Nu mai încape îndoială, că limba ne poate duce la pierzare. Doar şi proverbul ne spune, că toată paserea prin ciocul ei pere. Limba încă e un organ, o unealtă a simţurilor iar despre acestea ştim, că sunt adevărate uşi ale inimii. Oare nu a căzut în păcat împăratul David, când a văzut în scăldătoare pe soţia lui Urie? Oare nu prin întrebuinţarea rea a urechilor a căzut Eva în păcat ascultând de şarpele amăgitor? Şi nu pentru gurile lor lacome a pedepsit Dumnezeu pe Evrei în pustie când mâncau potârnichi cu poftă nebună?

Putem vedeà de aici că asemenea rele ne poate aduce şi limba, care încă e o parte a simţurilor înşelătoare, dacă nu o înfrânăm. Nu înzadar s'a rugat împăratul David de Dumnezeu aşà: „Pune Doamne straje gurii mele, şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele". (Psalm 140, 3).

Cred că cunoaşteţi din belşug răutăţile iscate prin necuviincioasa întrebuinţare a limbei, dar fiindcă boala aceasta bântue mult între noi, dar mai ales între noi, totuşi va fi de folos a arătà pe scurt răutăţile pe cari ea le poate produce. Dar fiind slabe puterile mele, vă voi aduce în scopul acesta o asemănare a sfântului părinte Ioan-gură-de-Aur, care tocmai de aceea se numeşte aşà, fiindcă aveà dar dela Dumnezeu de a descoperì păcatele şi a arătà calea cea adevărată prin puterea cuvântului său.

Sfântul părinte zice: „Dacă într'o casă oarecare două uşi stau deschise faţă în faţă, se porneşte un curent tare, însă dacă închizi una din cele două uşi, se gată curentul. Gura ta încă e o uşe şi celce te batjocoreşte şi defăimează pe tine, gura aceluia este ceealaltă uşe. Acesta îşi ţine deschisă uşa, adecă gura sa cu care te înjură; îţi deschizi şi tu gura, măreşti numai viforul; dară dacă ţi-o închizi, ai tăiat *curentul* şi ai oprit viforul“ [1].

Despre adevărul acestei asemănări ne putem încredinţà privind la certurile ivite prin gurile rele. E destul să zici o vorbă rea de cineva şi se află unul care te spune, ba mai pune ceva şi dela el iar cel vătămat crede, că despre el s'a vorbit şi mai mult rău. Abia se întâlnesc doi inşi şi încep a vorbì despre altul de rău iar vorba rea se duce ca vântul şi n'o mai poţi oprì, căci numai până atunci eşti stăpân pe vorbele tale pân'ce nu le-ai rostit, dar îndată ce ai spus o vorbă, nu o mai poţi oprì, ea e stăpână.

Medicii depe limba omului cunosc de multeori anumite boale. Tot aşà şi din cuvintele noastre ni se cunosc gândurile. „Din prisosinţa inimii vorbeşte gura“. (Matei 12, 34!)

Având toate acestea în vedere, înţelegem pentruce ne îndeamnă Sfânta Scriptură să fim iuţi la auzire şi zăbavnici la grăire. „Din vorbă multă nu vei scăpà de păcat“, (Pilde 10, 20) zice Scriptura la alt loc. Insăş Sfânta Scriptură şi chiar viaţa de toate zilele ne spun însă, că dacă întrebuinţăm bine limba, avem pace şi linişte. Ascultaţi două pilde: una din Sfânta Scriptură şi una din viaţă.

Bătrânul Tovie dupăce orbise, erà susţinut de femeea sa Ana cu lucrul mânilor. Această femee de mo-

[1]) Müller Ernő linczi püspök; Orvosságok azok számára, akik örökké akarnak élni, Budapest, 1911 p. 18.

del, primise dela stăpânii săi un ied ca cinste. Tovie auzind, iedul, a crezut, că e de furat (Tovit cap. 2, 13) şi a zis cătră soţia sa: „De unde este iedul, au de furat este? Dă-l stăpânilor, că nu este slobod a mâncà de furat". Harnica femee se supără foc şi începù al mustrà pe Tovie, dar acesta a tăcut şi mâhnindu-se a plâns şi s'a rugat cu durere lui Dumnezeu, ca să fie iertat. Ce s'ar fi întâmplat însă, dacă Tovie mai răspundeà soţiei sale? Ceartă şi nefericire în casă fără hotare!

Dar iată şi pilda din vieaţă. Un bărbat sosise acasă dela crâşmă, plin de beutură şi începù să-şi dojenească soţia fără nici o vină. Soţia luă pruncul în braţe şi ieşind se duse în grajd, unde începù să se roage pentru bărbatul său! Dar acesta înfuriat, la câteva minute a ieşit şi el si s'a dus în vecini, crezând că soţia sa a întrat acolo să se plângă! Neaflând-o acolo se întoarse şi după multă căutare o află în grajd şi auzind-o cum se rugà pentru el, a început să plângă!

Din aceste pilde putem scoate acum şi învăţături de folos pentru noi! Când cineva ne supără cu vorba să nu ne aprindem de mânie, iar când alţii în faţă vorbesc de rău pe cineva, să întoarcem faţa de către ei, că şi despre noi vor vorbì în faţa altora! Să nu mai întărîtăm şi noi cu vorbă rea pe alţii şi din cât se poate să oprim limbile rele. Să schimbăm vorba prin ceva lucruri plăcute, că şi inima bârfitorului se schimbă. Sfântul Ioan Gură-de-aur zice, că numai când avem de zis ceva folositor să deschidem gurile noastre, iar dacă cu orice preţ vrem să judecăm, atunci să ne judecăm pe noi, fiindcă zice scriptura: „De ne-am fi judecat pe noi singuri, nu ne-am fi osândit" (I Cor. 11, 31).

Să ne ferim deci iubiţi creştini de întrebuinţarea cea rea a limbei şi să nu facem ca cărturarii cari erau cu ochii tot la Mântuitorul ca să-l prindă cu vorba şi cu fapta. De sine înţeles, că numai aşà vom puteà urmà pe calea cea bună dacă în inimile noastre vom aveà bunătate mai mare, fiindcă din prisosinţa inimei vorbeşte gura. Să fim dar buni de inimă şi atunci limba noastră va vestì lauda lui Dumnezeu şi a oamenilor. — *Amin.*

Predică

la Duminica VII. după Rusalii.

— Puterea credinţei. —

„De poţi, crede, toate se pot celui credincios". (Marcu IX, 23).

Iubiţi creştini!

Evanghelia de astăzi ne spune, că Mântuitorul nostru Iisus Hristos străbăteà prin toate cetăţile şi oraşele, predicând în soboarele fariseilor şi propovăduià evanghelia împărăţiei, vindecând toată boala şi toată neputinţa întru popor. Dar ea ne vorbeşte anume despre două minuni ale lui Iisus: despre tămăduirea celor doi orbi şi a unui mut îndrăcit.

Pentru credinţa lor a vindecat Iisus pe cei doi orbi şi pentru credinţă a vindecat şi pe omul cuprins de duh mut, al cărui tată strigà cu lacrimi: „Doamne ajută necredinţei mele!"

Astăzi durere nu prea vedem credinţă ca în vechime; mulţi oameni de azi se ţin înţelepţi şi nu vreau să creadă în minunile lui Iisus şi cumcă ceice au crezut într'însele se mântuiesc de toată boala.

Noi să fim departe de gândul astorfel de oameni şi cu ajutorul bunului Dumnezeu să ne dăm silinţa a ne întărì în convingerea, că credinţa ne mântuieşte sau dupăcum zice Scriptura: toate sunt cu putinţă celui credincios.

Fraţilor!

Cea mai mare putere a credinţii ni se înfăţişează cu privire la aflarea adevărului dătător de vieaţă. Insuş Iisus a zis, că a venit în lume ca toţi ceice cred într'însul să aibă vieaţă vecinică. Aşadară credinţa ne dă putinţa de a aflà adevărul, ea ne scoate din căile întunecate ale vieţii la lumină, ne spune legătura noastră cu lumea şi scopul facerii noastre. Fără credinţă nu am aveà puterea de a eşì din cercul rătăcirilor nu am aveà convingerea, că omul e mai mult decât pravul şi cenuşa, cari fac acoperemânt lucrurilor pământeşti şi avem o ţintă mai presus de legile făcute de mâni omeneşti.

În al doilea rând, dupăce am ajuns prin credinţă să cunoaştem scopul nostru aici pe pământ, credinţa noastră ne dă puterea să scăpăm din sclăvia comorilor şi a tuturor lucrurilor pământeşti. Ochiul nostru tot mai mult va cunoaşte adevărul, voinţa ni se va îndreptà spre bine, deci vom scăpà de lanţurile păcatului.

În al treilea rând credinţa dă putere nădejdilor noastre. Vai, ce ar fi de noi fără credinţă, vai, cum ne-am înjugà cu nădejdea oarbă, care ne-ar duce spre prăpastie! Ah, cât de nefericiţi ar fi fost bolnavii din evanghelie, dacă nu ar fi avut credinţa, că Acela care i-a zidit, poate să-i vindece de toată boala şi neputinţa. Orbul din naştere fără credinţă ar fi fost până la moartea sa un drumeţ pribeag fără nici o nădejde, fără nici o mângâiere.

Vai, ce orbi am fi noi fără credinţă; am fi lipsiţi de nădejdea cea mai mare, care e nădejdea că vom merge după moarte la altă vieaţă. Dar credinţa îmi dă mie ca creştin bun nădejdea, că dincolo de moarte nu voi merge în întunerec şi în nimicinicie. Eu ştiu că mă voi preface în prav şi pulbere, de unde am fost luat, ci îmi va răsărì lumina, care a pus în mirare pe

muierile mironosiţe. Da, iubiţii mei ascultători, eu am nădejdea, că nu pentru ultima dată strâng la moartea mea, mâna părinţilor, fraţilor, prietenilor şi cunoscuţilor mei. Nu! Căci credinţa mea e puternică, ea îmi dă nădejde, care mă înalţă pe aripi de vultur la Domnul meu şi Dumnezeul meu.

Credinţa a dat putere şi oamenilor, despre a căror tămăduire vorbeşte evanghelia de azi. Însă ca să nu creadă cineva, că numai Sfânta Scriptură aduce dovezi despre puterea credinţii, să ascultăm cu luare aminte următorul exemplu. Un criminal fù osândit la moarte şi nişte medici au cerut şi primit voie dela capul statului să poată face anumite probe de operaţie cu omul osândit la moarte. „Ei legară la ochi pe criminal şi-l lungiră cu faţa în sus pe un pat. Apoi, făcură ca una din mânile criminalului să cadă jos pe marginea patului. Unul din medici începù să mângâie pe criminal peste frunte şi obraz şi să-i spună în acelaş timp, că peste cinci minute are să fie mort, fără să simtă cel mai mic deranjament. Cuvintele medicului pătrunseră în inima criminalului şi-l făcură să crează în realitatea faptului. În momentul acela, un alt medic apropie de mâna criminalului un fer rece ... iar dintr'un ibric începù să ţâräie apă într'un lighian, caşì cum ar ţâşnì sângele din vână...

Credinţa criminalului cumcă apa ce curgeà în lighian, e însuş sângele din mâna lui, îl făcù să moară. numai decât, foarte liniştit şi fără nici o mişcare" *).

Dar nu numai în ştiinţă ci şi în viaţa de toate zilele vedem puterea credinţei. Cu tot dreptul se întreabă oarecine, că „ce face oare pe agricultor să are şi să samene, dacă nu credinţa că în vara viitoare are să adune rod însutit? Dar pe comerciant, pe industriaş şi

*) Bis. Ortodoxă Română a XXXII p 1283-4.

pe oricare om, care îşi pune în joc averea, munca şi activitatea sa, dacă nu credinţa în câştig, folos şi în mulţimea averii sale?

Deasemenea, dacă ne îmbolnăvim, ce face pe bolnav să cheme numaidecât pe doctor, ori pe preot, dacă nu iarăş credinţa, că sfaturile şi medicamentele doctorului, ori rugăciunile şi slujbele preotului adresate lui Dumnezeu, au să ajute şi să facă pe bolnav sănătos?

Dacă prin urmare vedem puterea credinţii şi în ştiinţă, dar şi în viaţa de toate zilele, atunci să nu credem oare că puterea credinţei ne dă cele mai limpezi dovezi prin minunile Sfintei Scripturi? Oare nu suntem noi mai presus decât orbii pe cari i-a vindecat Mântuitorul şi nu avem noi Duh destul de curat ca să vedem că maica biserică prin rostul evangheliei de azi ne deschide ochii, ca să vedem puterea credinţii, care mută şi munţii?

Sunt totuşi oameni cari se îndoesc! De ce nu se arată acestora dovezi aşà de mari ca să nu se mai îndoiască? Pentrucă şi credinţa e o virtute, o vrednicie. Dumnezeu nu voeşte credinţă forţată, ci credinţă liberă. Si Toma a crezut după ce a văzut, dar Mântuitorul nu i-a lăudat credinţa.

Pe vremea prigonirilor, înainte de Constantin cel mare, mai mulţi creştini îşi aşteptau moartea în temniţa din capitala Africei. Erau mulţi preoţi între cei închişi. Unui preot i se arătase Domnul în vis şi îi zise: Fii răbdător căci nu peste mult vei vedeà bucuriile raiului. Atunci răspunse preotul: „Arată-mi raiul!“ Dar Iisus l-a lămurit: „Unde rămâne atunci credinţa ta?“

Ce învăţăm de aici? Că Dumnezeu puteà în trecut şi ar puteà şi azi să facă pe oameni a crede aşà încât să nu se mai îndoiască! Dar atunci unde e locul credinţii? Să fim deci credincioşi căci fără credinţă e cu neputinţă a plăceà lui Dumnezeu (Ebrei 11). — *Amin.*

Predică

la Duminica a VIII-a după Rusalii.

— Despre cumpătare. —

„Iară după ce s'au săturat, zis-a în, vățăceilor săi: strângeți sfărâmăturile-cari au rămas, ca să nu piară ceva".
(Ioan VI, 12).

Iubiți frați,

Mântuitorul nostru Iisus Hristos dupăce a auzit despre tăierea capului lui Ioan Botezătorul, a trecut lacul Genisaret. Mulțime mare de popor i-a urmat către cetatea Vitsaida și nici pentru hrană nu aveau vreme. Mântuitorul băgase de seamă, că miile de oameni îl urmau, dar mulți vor fi venit numai ca să vadă minunatele lui tămăduiri, ori să fie chiar ei vindecați de Iisus. Aceasta este cauza, că Mântuitorul când i-a văzut, i s'a făcut milă de ei, fiind ca oile, cari nu au păstor și a început a-i învăță multe lucruri folositoare.[1]) Așà ne spune evanghelistul Marcu, iar evanghelistul Luca ne amintește, că Mântuitorul îi învață pe ei despre împărăția lui Dumnezeu.[2])

Mulți creștini de azi se aseamănă cu cei ce urmau pe Mântuitorul din interesul de a-i vindecà boalele trupești. Aceștia sunt aceia, cari vin la sfânta maică biserică pentru a se rugà să fie scăpați de suferințele trupești. Uită, că însuș Mântuitorul în rugăciunea Tatăl

[1]) Marcu 6, 34. — [2]) Luca 9, 11.

nostru a pus numai o cerere pentru cele trupeşti: „Pânea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă astăzi", iar celelalte şase cereri sunt pentru bunuri sufleteşti.

Biserica ascultând de cuvintele Mântuitorului încă învaţă pe credincioşii săi despre împărăţia lui Dumnezeu, deşi repet înc'odată, poate mulţi vin la biserică numai spre a se mântuì de boale trupeşti. Împărăţia lui Dumnezeu cere între altele ca creştinii să aibă puterea domolirii poftelor, adecă virtutea cumpătării. Despre aceasta virtute să învăţăm astăzi unele învăţături.

Mântuitorul face minunea înmulţirii pânilor în faţa poporului adunat. Un fecior, care aveà cinci pâni de orz şi doi peşti, le-a dat bucuros ca şi ceilalţi să aibă de mâncare, dar astăzi mulţi oameni cu hambarele pline se vaietă de foame. Purtarea unora ca acestora nu este cumpătare. Şi nu este cumpătare nici purtarea acelora, cari nu adună ci aruncă ce le rămâne, uitând, că din porunca Mântuitorului s'au adunat 12 coşuri pline de sfărmituri şi nu s'au perdut nimic.

Cumpătarea adevărată cere ca noi să ţinem în frâu mai întâi dorinţele şi patimile noastre. Să nu însetăm după cinste deşartă şi să nu trecem măsura în mâncări şi beuturi. „Luaţi aminte, ca să nu se îngreuneze inima voastră cu saţul mâncării şi cu beţia şi cu grijile lumii". Viaţa multor oameni necumpătaţi ne-a putut dovedì, că numai rău a adus. „Câtă vreme apa unui râu rămâne în alvia sau în patul său, ea aduce folos pământului. Dar îndată ce se umflă şi trece peste maluri, ea duce cu sine tot felul de noroi şi pustieşte ţinuturi întregi. Tot aşà şi un creştin, dacă îşi înfrânează patimile, el îşi adună virtuţi ce răspândesc miresme asemenea florilor celor mai plăcute; iar dacă lasă frâu slobod simţurilor sale, ele împrăştie numai pustiire în toate părţile".*)

*) Bis. ort. Română anul XXXII Nr. 8 pag. 907.

Fără cumpătare, virtutea cardinală a dreptății s'ar preface în asprime, înțelepciunea în îngâmfare, bărbăția în mândrie și îndrăsneală oarbă. E destul să dovedesc aici cumcă „știința face pe om îngâmfat“ (I, Cor. 8, 1) dacă nu ține măsură. Omul cumpătat nu citește cărți nefolositoare cari îi ațâță poftă. Când îi cade în mână o carte netrebnică, trebuie să vadă numai decât că nu e pentru el. Căci oare dacă s'ar coborî într'o pivniță ca să beà vin și ar scoate din greșală un păhar din butoiul cu oțătul, — care încă e în pivniță, — ar fi lipsă, ca el să golească întreg butoiul, ca să vadă că e oțet într'ânsul? Și nu numai la cetirea cărților, ci în orice lucruri trebuie să ținem cumpăt. Dar durere nu este așà, căci mulți și ziua Duminicii o prefac în zi de săptămână și lucrează din răsputeri, nelăsând nici pe servitori să meargă la biserică. Mai ales la orașe vedem, că ceice se află în serviciu pela domni nu vin la biserică, pentrucă stăpânii necumpătați nu-i lasă.

Cumpătarea cere să ne purtăm cu grije și în cinstea și mărirea deșartă a lumii, căci zice Ioan Gură-de-aur: „Nu vezi măștile ce și le pun cei dela teatru, cum sunt de frumoase, cum sunt de strălucite, cum sunt croite după legile cele mai acurate ale frumseții!?... Oare te va cuprinde cândva dorul de dânsele? Nu! Și de ce? Fiindcă sunt numai umbra frumuseții, dar nu-s frumseță...“ „Căci spune-mi tu mie, ce lucru frumos este a fi privit din toate părțile de mulțime? Numai o glorie deșartă și nimic alta? După ce ai venit acasă și te aflì singur, pe loc s'au stins toate. Fosta-i pe piață? Atrasa-i privirile celor de acolo? Ei, și încă mai ce? Nimic! S'a stins gloria și a perit ca fumul. Să iubim noi dară lucruri atât de trecătoare? O, ce nebunie, o, ce orbire!“

O adevărată orbire ne pricinuește și cufundarea în plăcerile trupului. Căci dacă am adunà fărâmăturile

ce ne-ar rămâneà dela o petrecere, am dà un semn de cumpătare. Dar nu! Durere, că şi azi ni-se potrivesc cuvintele Mântuitorului: „Luaţi aminte, să nu se îngreuneze inima voastră cu saţul mâncării şi cu beţia şi cu grijile lumii, şi fără de veste să vie asupra voastră ziua aceea?! (Luca, 21, 34). O, la câte petreceri ale noastre nu se face înbuibare fără păreche, risipă fără seamăn, o, ce cântări ruşinoase se cântă, ce vorbe necuviincioase se spun, încât roşeşte obrazul creştinului cu simţ şi trebue să plângă, văzând semnele de desfrânare ale petrecerilor. Ne asemănăm cu jidovii, cari au făcut viţel de aur, căruia i-s'au închinat şi dupăce au mâncat şi au beut, au jucat în jurul lui!

Totuşi îmi place să cred, că cei mai mulţi dintre ceice şi-au petrecut, dacă la cutare joc s'au sfădit, au făcut cel puţin încercarea să înconjure acel joc, sau pe cutare pretin, cu care au păţit rău. Dacă cineva dintre noi se îmbolnăveşte, şi vede că dupăce a folosit leacul nu-i ajută, nu se va lăsà de leacul acela şi-şi va alege altul?

Parecă aud cum vor fi zicând unii, că eu mă declar contra veseliei şi a petrecerilor de tot felul, dar îngăduiţi-mi Fraţilor să îndreptez greşala cugetării nedrepte. Insuşi apostolul Pavel a zis cătră Timotei: „De acum să nu mai beai apă, ci cu puţin vin trăieşte pentru stomacul tău şi pentru desele sale slăbiciuni“ (I, Tim. 5, 23) fiindcă Timotei erà prea aspru în evlavie. Aşadară înşişi apostolii recunoşteau, că omul are trebuinţă de puţină veselie. Glasul meu nu va fi mai tare, ci cu mult mai slab decât al apostolilor, dar nu pot din destul să amintesc despre trebuinţa cumpătării creştine.

Domnul nostru Iisus Hristos, care a săvârşit minunea înmulţirii pânilor ne va da şi nouă puterea să nu facem risipă, ci să fim cumpătaţi, căci zilele grele sunt. — *Amin.*

Predică

la Duminica IX. după Rusalii.

— Despre nădejde. —

„Cutezaţi, eu sunt nu vă temeţi".
(Matei XIV. 27.)

Iubiţi creştini!

Creştinul adevărat auzind cuvintele acestea ale evangheliei de azi se va întrebà, că oare nu sunt şi azi destui oameni, cărora li-se poate zice: „Cutezaţi eu sunt nu vă temeţi?" Dacă ne ţinem buni creştinl să punem mâna pe inimă şi să mărturisim, că numărul îndoielnicilor creşte mereu, dar durere nu vom găsì mulţi, cari aflându-se la răspântie, să zică împreună cu Petru: „Doamne miluieşte-ne". Nu vom găsì, căci mulţi poate şi-au uitat de virtutea dumnezeiască a nădejdii creştine. Şi noi ajungem de multe ori în valurile vieţii, dar ne pierdem nădejdea mai curând ca Petru, căci ce nădejde putem aveà creştinii de azi, cari nu toţi avem această virtute.

Voi desfăşurà deci în cuvântarea mea de azi virtutea nădejdii creştine, pentruca să cunoaştem una din cele trei temelìi ale vieţii creştine: credinţa, nădejdea şi dragostea.

Fraţilor!

Se vor întrebà mulţi, pentru-ce ni-se vorbeşte azi despre nădejde, câtă vreme răsboiul cumplit ne-a spulberat şi aşà multe speranţe? E uşor a-le răspunde ace-

stora, fiind lucru limpede, că tocmai atunci trebuie să îngrijim de virtutea nădejdii, când este amenințată. Ce ne-am face fără nădejde în zilele trecerii din viață a atâtor milioane de oameni, cari au murit în răsboiu? Ce a simțit oare un soldat plin de nădejde în fața morții? Eu cred. că un astfel de om este ca toți oamenii buni cari sa află în fața morții și despre cari poetul Mihail Eminescu scrie următoarele:

„Așà virtuoșii murind nu disper,
Speranț'a lor frunte 'nsenină,
Speranța cea dulce de plată în cer,
Și face de uită de-a morței dureri,
Pleoapele 'n pace le 'nchină".

(Proză și Versuri, 1890 p. 212).

Și iară se va aflà cineva, ca să întrebe, ce este nădejdea? Ea este o putere lăuntrică a sufletului nostru, care îndreaptă voia omului spre Dumnezeu dela care așteaptă binele său cel mai puternic. Această putere lăuntrică se întemeiază mai întâiu pe purtarea de grije a lui Dumnezeu. Sfântul Grigorie ne spune așa de frumos că: „cel ce a avut grijă de ceeace n'a fost, ca să fie, nu părăsește ceeace a făcut" [1].

Dumnezeu a avut grije prin urmare de om până când nici n'a fost și prin urmare cu atât mai vârtos va grijì de om după ce l-a zidit. Zice și sfântul Ambrosie, că oare cine părăsește ceeace a aflat de bine a face? Nici un lucrător nu-și va părăsì munca în care a pus trudă și osteneală și cu atât mai puțin Dumneznu, care ne-a făcut după chipul și asemănarea sa. De-aceea și zice Dumnezeu prin graiul prorocului Isaia: Eu voi sprijinì și voi mântuì pre voi". (46, 4).

Nu unul ci mai mulți vor întrebà: Dar bine ce fel de sprijin sunt durerile ce le avem în lumea aceasta?

[1]) Segneri: Der Christ in Seinem Gesetze unterrichtet, oder christliche Sittenreden. Vol. I. Regensburg 1854 p. 93.

In faţa acestei întrebări biserica noastră drept măritoare nu stă fără răspuns. Ea nu face ca prietenii lui Iov, cari au stat şapte zile fără a spune vr'un cuvânt, căci nu ştiau cu ce să-l mângâie. Biserica ne spune între altele, că durerea e trimisă a desmetecì pe omul, care crede, că-şi va puteà clădì raiu pe pământ. Precum o mamă înfruntă şi pedepseşte pe copilul ei, care se joacă la marginea unei prăpastii, precum o mamă ţine în braţe pruncul spre a-l supune cuţitului unui medic la operaţie, aşa e cu durerea trimisă omului de sus. Aşadară pe cel cufundat în păcate îl ridică iar la suprafaţă, iar pe cel aproape de păcat, îl păzeşte durerea.

Dar oare Mântuitorul nostru Iisus Hristos n'a avut dureri? Nu ne spune oare Scriptura, că a vărsat chiar şi lacrimi? In grădina olivilor scăldat în sudori şi sânge a zis: „Întristat este sufletul meu până la moarte" (Marcu 14, 34; Matei 26, 38); La mormântul lui Lazar încă a lăcrimat Iisus (Ioan 11 v. 33—35) iar apropiindu-se odată de cetatea Ierusalimului a plâns de dânsa (Luca 19 v. 41).

Creştinul are durere când vede pe altul suferind dureri mari fără lacrimi. Şi oare de ce? Pentrucă nu vede pe faţa lui nici una din trăsăturile feţei lui Iisus, care a plâns la mormântul lui Lazar [1].

Dar nu numai ca ziditor al nostru ne întăreşte Dumnezeu nădejdea noastră, ci şi ca mântuitor, trimiţând pe pământ pe Fiul său cel iubit. Iar în al treilea rând ne întemeiem nădejdea pe atotputernicia lui Dumnezeu. Cum să nu avem încrederea în Părintele luminilor, care e Atotputernic, numindu-se „Dumnezeul nădejdei" (Romani 15, 13).

Ştim acum ce e nădejdea şi astfel putem merge cu un pas mai departe. Nădejdea nu e aşa de sigură

[1]) Vezi: Telegraful Român Nrii 50, 51 şi 54 din 1917 scrişi de autorul despre nădejde.

ca încrederea, fiindcă ea ajunge să se prefacă în încredere numai dacă omul nu se razimă numai pe puterile şale ci mai ales pe atotputernicia lui Dumnezeu. În cazul acesta nădejdea noastră e tare şi ne asemănăm cu fiii unui împărat, cari încă n'au ajuns pe tron, dar se bucură mai mult de puterea şi domnia care încă nu e a lor decum se bucură un ţăran că are dejà casa lui.

E lucru limpede, că numai drepţii pot aveà în suflet nădejdea aceasta tare care creşte până la încredere. Un om păcătos, un om rătăcit crede că milostivirea lui Dumnezeu se revarsă şi asupra lui fără vrednicia lui, fără a face fapte bune. El se aseamănă cu un călător, care călătorind pe mare, corabia se cufundă iar el se lasă în grija valurilor, că doar de-l vor scoate la mal fără să înnoate. Un creştin, care se cugetă aşa, e un om îngâmfat. Oare Petru ca apostol al Domnului nu-şi perduse nădejdea când se aflà pe valuri în apropierea lui Iisus? Avem noi dar îndrăzneala să nădăjduim cu îngâmfare? Nu. Pentrucă îngâmfarea e o piedică a nădejdii. Doar aceasta consistă tocmai în socoteala ce ne-am făcut-o despre puterile noastre mărginite ca oameni. Văzându-ne puterile mărginite, aşteptăm ajutorul lui Dumnezeu şi al de-aproapelui, dar îngâmfatul nu contează la altul. El crede că prin puterile sale poate să ajungă multe în viaţa sa şi cel mult se întovărăşeşte cu prietenii săi de-asemenea îngâmfaţi.

Eu ştiu dragii mei, că noi din cât putem ne ferim de o astfel de nădejde greşită, care nu mai este nădejde. Noi ne vom silì dară să ne asigurăm nădejdea cea adevărată, care e singura comoară, care se înmulţeşte deodată cu nenorocirea. Din ce ne apasă mai mult durerile de tot felul, cu atât mai mare este nădejdea noastră creştinească. Atunci ne aducem aminte de cu-

vintele Evangheliei: „Căutaţi în sus şi ridicaţi capetele voastre, că se apropie răscumpărarea voastră“ (Luca 21 v. 28). Ne gândim că Tatăl ceresc ca si atunci când a trimis pe Fiul său în lume, simte că omul are nevoe de mângăiere. Ştim că sângele vărsat pe Golgota şi acum ne mângăie. Ori câte păcate avem, nu cădem în desnădejde, căci Domnul ne zice: „Căutaţi în sus şi ridicaţi capetele voastre“.

In adevăr, nu trebuie să nimicim tot în jurul nostru când suntem în îndoială. Să păstrăm nădejdea, care ne ajută. Dacă ar merge totul după cum dorim şi cum voim şi n'am aveà şi clipe când nutrim nădejde, am fi nefericiţi. In războiul punic, Romanii au ocupat Cartagina şi nu ştiau să dărâme ori să cruţe cetatea. Scipio Nasica erà contra dărâmării, căci ziceà: până când stă cetatea e nădejde că Romanii vor fi mereu de veghe, vor stà la pândă. Romanii ascultară de Cato şi cetatea fu dărâmată, dar de atunci începù căderea Romei. Căzù deci şi nădejdea că Romanii vor rămâne tot biruitori. Să rămânem deci cu nădejdea chiar şi în cele mai grele încercări, căci numai dacă am pierdut nădejdea suntem nefericiţi. Vai de omul, care nu mai are nădejde, vai de acela, căci nu se mai poate numì creştin! Mai curând ne împăcăm cu gândul dacă pierdem o sumă de bani oare-care, decât o nădejde. Pierdem banii se naşte în noi nădejdea, că vom câştigà alţii, dar pierzându-ne nădejdea nici preţuì nu ştim ce am pierdut. Ba omul mai bucuros vreà să rămână cu nădejdea, decât să i se împlinească, decât să i-se izbândească altcum decum nădăjduià. Mai bucuros nădăjduieşte cineva, că o rudenie bogată îl va cercetà peste o lună, când îi va aduce un dar

de cel puţin 200 lei, decât să i-se isbândească aşà, că rudenia vine peste 3 zile numai cu un dar de 50 lei!

Cunoscând acum bine iubiţilor ce este nădejdea, înţelegem cuvintele lui Iisus către apostoli: „Cutezaţi, eu sunt nu vă temeţi!“ Să cutezăm, să îndrăznim şi noi şi atunci vom trece neted pe cărările acestei vieţi spre împărăţia lui Dumnezeu. — *Amin.*

Predică

la Duminica X. după Rusalii.

„Spre aceasta s'a arătat Fiul lui Dumnezeu ca să strice lucrurile Diavolului".
(I. Ioan 3 v. 8).

Fraților!

Credem că duhurile rele există și că numărul lor este mare. Din Maria Magdalena Mântuitorul scosese șapte draci (Marcu 16 v. 9); o ceată întreagă de draci fură alungați dintr'un om și trecură în turma de porci (Luca 8). Dar scopul nostru nu este ca să arătăm numărul duhurilor rele, ceeace dacă am face avem dovezi multe în Sf. Scriptură. Scopul nostru este să știm care este rostul că Dumnezeu lasă să se arate lucrarea duhurilor rele. Sf. Evanghelist Ioan prin cuvintele de mai sus ne arată că chiar Fiul lui Dumnezeu s'a arătat ca să strice lucrurile Diavolului". Trebue deci ca și minunea cuprinsă în Evanghelia de azi să aibe un înțeles folositor sufletului nostru.

Fraților,

Un om roagă pe Iisus să vindece pe fiul său lunatec, care de multe ori cădea în foc și în apă. Mântuitorul l-a certat și a eșit duhul cel rău din copil. Ucenicii se miră că ei nu au putut vindeca copilul cuprins de duh rău. Mântuitorul le răspunde că pentru necredință le-a lipsit puterea vindecătoare. Tot odată le spune că numai rugăciunea și postul poate scoate acel neam

de duhuri rele. Cu alte cuvinte şi duhurile rele sunt deosibite, dar ori cât de rele sunt ele, pot fi biruite dacă la credinţa ce vine de sus dela Dumnezeu se adaoge postul şi rugăciunea! Lucrul principal este deci ca să ne înarmăm împotriva Diavolului. Nu zice oare Sf. Apostol Petru: „Fiţi trezi, priveghiaţi; pentrucă protivnicul vostru diavolul, ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită" (I. Pet. 5 v. 8).

Dar veţi zice, dragii mei creştini, că oare nu a stricat Domnul lucrurile Diavolului? Nu zice oare evanghelistul Ioan: „Spre aceasta s'a arătat Fiul lui Dumnezeu ca să strice lucrurile Diavolului"? Sau ca să întrebăm altcum: Pentruce nu a nimicit Dumnezeu cu totul pe diavol? La întrebarea aceasta vom răspunde cu Ioan-Gură-de-Aur: Dumnezeu în dreptatea şi înţelepciunea Sa nemărginită a îngăduit lucrurile Diavolului numai în o anumită măsură, ca la urmă omul să culeagă un bine. Nu este mare puterea Diavolului. Şi când ne amăgeşte, ar trebui să ne dăm seama că avem prilejul de a ne împotrivi şi a câştiga cununa. El voeşte să ne răstoarne; să nu ne lăsăm, avem prilej a-l răsturna şi a dovedi că suntem stăpâni peste voinţa noastră, dar de sigur împotriva voinţii lui. Nu ne rămâne decât să recunoaştem că avem nevoie de puterea lui Dumnezeu. Să alergăm deci la Dumnezeu când vedem cursele Diavolului.

Iată dar câtă înţelepciune este în îngăduinţa lui Dumnezeu faţă de duhurile rele. Noi creştinii ortodocşi nu suntem de o credinţă cu calvinii şi alţi mulţi creştini în privinţa acestor duhuri. Calvinii bunăoară nu admit, nu cred că ar fi asemenea duhuri, căci ar însemna că ele fac pe pofta lor şi deci rânduiala dumnezeiască ar fi sdruncinată. Noi osândim învăţătura acea-

Consiliul Judeţean Cluj
Biblioteca Judeţeană
"Octavian Goga"

sta greşită. Sfânta Scriptură şi Sf. Predanie sunt mărturia neclintită a credinţii noastre. Dar chiar mintea sănătoasă ce ne spune? Că rânduiala divină nu sufere nimic prin fiinţa duhurilor rele. Mintea ne spune că precum o boală încearcă pe om iar Dumnezeu o ridică având puterea cuvenită, astfel şi duhurile rele ispitesc pe om dar Dumnezeu nu le îngădue a avea o putere căreia omul să nu i-se poată opune!!!

Şi acum iubiţii mei să privim cum se luptă diavolul ca să ştim cum să ne apărăm. El se învârteşte împrejurul nostru ca un leu răcnind (I. Petru 5. v. 8). Unora le întunecă mintea ca să nu vadă lumina lui Hristos (II. Cor. 4 v. 4); duce la necredinţă pe cei cărora le-a lucit lumina Domnului (Luca 8 v. 12). Diavolul face să nască în noi felurite păcate, pofte vinovate, dor de răzbunare, vorbire de rău, ură, egoism nemărginit, linguşire şi alte rele. Zice episcopul Leon cel mare că diavolul spionează apucăturile fiecăruia, înclinările şi patimile lui. Spionează laturea cea rea a omului şi caută a-l lovì. Cu cât descopere în om mai multă curăţie, cu atât mai mare e silinţa lui de a-l întina, căci pe vestmântul alb pata se vede mai bine [1]).

Sfântul Efrem Sirul a avut următorul vis: I-se păreà că întră în cetatea Edesa din Siria. Deasupra porţii cetăţii stătea un diavol moţăind, fără grije. „Ce faci aici" îl întrebă Efrem. „Păzesc locuitorii oraşului ca nu cumva să se abată şi să fie mai buni"! Efrem şi-a exprimat mirarea că diavolul e singur, ba ce e mai mult, se dă spre somn, deşì are să vegheze asupra atâtor locuitori! Dar diavolul îi zise: N'am nevoe de alţi păzitori, căci toţi locuitorii merg pe calea dorită iar mie îmi ajunge să mă ţin cu ochii după ei". Efrem fù apoi dus în vis într'o

[1]) Cuvânt la Naşterea Dlui; Migne: Potrologia tom. 54 p 218.

924475

pustie. Aici erà un singur călugăr fără de prihană, dar erà păzit de o ceată de demoni. „Măi nenorociţilor, le zise Efrem, nu vă este ruşine să fiţi atâţia contra unui singur om? In Edesa este unul singur dintre voi şi ajunge pentru întreg oraşul?!!" Demonii răspunseră: „Acesta unul ne dă mai mult de lucru, decât toţi locuitorii din Edesa". Adică locuitorii Edesei trăiau în grele păcate, dar călugărul ascultà de Domnul: „Priveghiaţi şi vă rugaţi." *)

Şi aceste rele le încearcă Diavolul cu omul de când e mic, din copilărie. Vedem copilul fugind de biserică. In timpul slujbei fuge de acasă ca părinţii să nu-l poată duce la biserică. Vine vârsta când tinărul lasă casa părintească; se simte mândru că el poate trăì fără conducerea părinţilor. Crede că ce face el nu a mai făcut nimeni, că a cucerit lumea şi iată că nu face altceva decât imită pe alţii. Tinărul devine bărbat, se linguşeşte, nu are tărie de caracter. Invaţă a trăì cu minciuna, amână datoriile de azi pe mâine, ori nu şi le mai face deloc! Se căsătoreşte apoi, are copii şi creşterea lor o lasă în ştirea nimănui. Şi atunci aschia nu sare departe de tulpină: Va aveà copiii răsfăţaţi, rău crescuţi. Va dà pildă rea societăţii în care trăieşte. Iată ce face lucrarea diavolului.

Cum să luptăm dar împotriva lui? Să începem lupta prin a recunoaşte că stăm rău, că am uitat de menirea noastră mai superioară. Un copil când se mânie, îşi strică jucăria, nu vine la masă, dar cine pierde? Pierde tot el. Rămâne şi fără jucărie şi fără mâncare. Aşà face şi omul ajuns în vârsta bărbăţiei. Işi stâmpără o patimă, dar aceea naşte alta şi dacă nu o nimiceşte, cade în robia aceleia. Ascultaţi, iubiţii mei povaţa unuia dintre cei mai mari sfinţi, cari au trăit în lume? Cine să fie

*) Leo Wolpert: Der Sonntag der Seele. Freiburg im Br. 1921 p. 34.

acela? E marele apostol Pavel care ne zice: „Nu te biruì de rău, ci birueşte cu binele pe rău“ (Rom. 12 v. 21). Să urmăm povaţa aceasta. Nici un interes nu aveà sfântul apostol să o deà, decât să vadă că binele ia locul răului. Nici un alt interes nu are nici preotul ca urmaş al apostolilor.

Dar veţi zice: unde rămâne rugăciunea şi postul că doar zice Domnul în Evanghelia de azi: Acest neam nu iese fără numai cu rugăciune şi cu post?! Aveţi dreptate fraţilor să puneţi întrebarea aceasta. Căci înadevăr nu trebuie a uità de aceste două mijloace recomandate de chiar Domnul nostru Iisus Hristos. Rugăciunea ţine pe om în strânsă legătură cu Dumnezeu. Un profesor renumit a făcut multe călătorii în diferite ţări şi se hotărî să vadă şi capitala Danemarcei, Copenhaga. Ajungând acolo s'a dus să vadă nişte icoane renumite dintr'o biserică. Intâi a văzut, chipurile sfinţilor Apostoli iar apoi s'a oprit în faţa icoanei Mântuitorului. Faţa privitorului nu se arătà deloc mulţumită. Atunci o fetiţă care făceà curăţenie în biserică, îi zise: Domnule, Trebuie să cazi mai întâi în genunchi şi să te rogi căci numai în chipul acesta vei puteà privì bine pe Hristos! Pilda aceasta înseamnă că rugăciunea e un bun mijloc de alungare a tuturor patimilor şi contra ispitelor diavolului.

Şi unde mai punem postul, nu numai post de mâncări şi beuturi, dar postul ochilor, urechilor, peste tot al dorinţelor noastre. Este lămurit că având ordine în lumea dorinţelor, nu poate să ne stăpânească duhul răutăţii. „Priveghiaţi şi vă rugaţi ca să nu întraţi în ispită“, a zis Mântuitorul (Mat. 26 v. 41). Privegherea asupra dorinţelor e un mijloc recomandat de Domnul. Dator

sunt deci a Vă recomandà priveghiere neîncetată. Dar nu priveghere fără rost, ci priveghere împreunată cu muncă. Fiţi siguri, fraţilor, că pe calea aceasta vom biruì. Vom înfrânge viclenia vrăjmaşului Diavol. Cuvântul Dumnezeesc ne dă această asigurare zicând: „Staţi împotriva diavolului şi va fugì de voi“ (Iacov 4 v. 7). *Amin.*

Predică

la Duminica XI. după Rusalii.

„Dar ţie nu ţi se cădea să-ţi fie milă de împreună slujitor, precum şi mie mi-a fost milă de tine?
(Matei 18 v. 33).

Fraţilor,

Ciudată făptură e omul! Aşa va zice cel ce nu priveşte lucrurile în lumina Evangheliei. Căci numai Cuvântul lui Dumnezeu poate arăta pe om în adevărata lui înfăţişare, după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Fără lumina Sf. Scripturi omul e de fapt ciudat, după cum ciudat, ba chiar vrednic de plâns ni se arată sluga din Evanghelia de azi. Da iubiţilor, căci e mare lucru să fi iertat de stăpânul tău, dar mare păcat să nu ierţi aceluia cu care împreună slujeşti stăpânului.

Care fu răsplata slugii nerecunoscătoare? Fu dat muncitorilor ca să fie muncit pânăce va plăti toată datoria lui. Insă omul din evanghelia de azi era dator atât de mult că nici când nu mai putea plăti, deci şi pedeapsa lui a rămas fără sfârşit. Ne cutremurăm că pentru un singur cuvânt cineva se osândeşte pe veci: cuvântul *iertare!* Cum putem face ca acel cuvânt să vină cât mai des pe buzele noastre?

Fraţilor!

In răsăritul îndepărtat trăia odată un rege care avea nenumărat de multe cărţi şi când la primejdie trebue

să le ducă cu sine, îi trebuiau o sută de cămile. Era anevoios lucru să poarte regele atâtea cărţi cu sine. Porunci deci învăţaţilor din ţara sa ca să le cuprindă pe toate în o singură carte iar mai pe urmă în o singură propoziţie ca să o poată ţine minte. Porunca fu împlinită şi propoziţia dată regelui era compusă din două cuvinte: „iubeşte-ţi ţara". După aceste două cuvinte a condus acel rege ţara sa. Ei bine fraţilor, sf. Evanghelist Ioan zice: „Sunt încă şi altele multe câte a făcut Iisus, care de s'ar fi scris câte una, nici în lumea aceasta mi se pare că n'ar încăpea cărţile ce s'ar fi scris" (Ioan 21 v. 16). Şi ce credeţi cuvintele şi faptele Mântuitorului nu se pot spune mai pe scurt? Le spune Mântuitorul: „Aceasta este porunca mea, ca să Vă iubiţi unul pe altul, precum Eu v-am iubit pe voi" (Ioan 15 v. 12).

Iubirea este deci fraţilor, ceeace ne face să iertăm unul altuia şi să fim adevăraţi creştini. E bine să ne rugăm, să postim, să facem daruri pentru biserici, să lăsăm fundaţiuni bisericilor, să mergem la biserică regulat, să nu vorbim de rău unul pe altul, să nu înşelăm, să nu minţim! Da fraţilor! Toate acestea sunt bune, dar nu ajunge. Chiar dacă am predica frumos ca Ioan Gură-de-Aur, dacă am face minuni şi ne-am face vestiţi înaintea oamenilor, totuşi vom fi daţi muncilor amare dacă nu avem iubire. Nu eu vă spun iubiţii mei aceste cuvinte, ci le spune Sf. Scriptură prin cuprinsul evangheliei de azi cu sluga neiertătoare.

Şi e firesc să fie aşa. N'ar putea oare omul să se desvinovăţească, zicând că n'a avut de unde să înveţe a ierta? Nu fraţilor! Nimeni nu poate zice: iată un om oare-care ne învaţă să iertăm, să avem dragoste. Nu un oare-care om ne-a învăţat că Dumnezeu însuşi este

iubirea, iertarea. Nici nu un înger sau prooroc ni-a învăţat. Adevărat că proorocii ni-au arătat iertarea lui Dumnezeu. Insă este cineva mai mai mare decât ori care prooroc. Este Domnul nostru Iisus Hristos, este Fiul lui Dumnezeu, care timp de 33 de ani şi-a arătat iubirea sa între oameni. A făcut aceasta ca nimeni să nu să mai îndoiască în bunătatea lui Dumnezeu. A prefăcut în bucurie lacrimile lui Iair când i-a înviat copila, a mângăiat pe Marta şi Maria, când a înviat pe fratele lor! Dar numai atât? A dăruit lumină orbului din naştere, a dat sănătate slăbănogului! Şi ce a mai făcut? Şi-a întins mâinile pe Cruce ca să ne îmbrăţişeze, şi-a plecat capul ca să ne sărute, şi-a vărsat sângele ca să ne spele, şi-a deschis mâinile şi inima, ca să arate că nu răsbunarea ci iertarea îl călăuzeşte!*)

Ce văd fraţilor? Văd că mişcate sunt inimile voastre auzind cuvintele acestea. Şi nici nu se poate să fie altcum. Ele vă aduc şi ne aduc aminte tuturora că avem o datorie mare: de a iertà altora, de a fi cu iubire către alţii. La aceasta trebuie să aibe omul şi darul lui Dumnezeu, dar şi bunăvoinţa sa. Aşà dar fără credinţă nu poţi aveà iubire adevărată. Căci ea nu este numai un rod al simţirii naturale; doar omul face din iubire împotriva aplicării simţurilor şi împotriva binelui vremelnic de multe ori. Ei bine fraţilor neţărmurita credinţă că Dumnezeu nu fără scop a iertat pe datornic, trebuie să ne încurajeze a fi iertători. Acesta e scopul urmărit de Dumnezeu. Şi aşà fiind, ne aducem aminte de cuvintele sf. Apostol Pavel: „Intru toate mulţumiţi; căci aceasta este voia lui Dumnezeu întru Hristos Iisus spre voi“ (I. Tes. 5 v. 18).

Cât vom ştì să fim de recunoscători, pe atât vom fi şi iertători. I-a fost lui Dumnezeu milă de noi, să ne

*) Heinrich Mohr: Das Dorf in der Himmelssonne Freiburg im Br. 1913 p. 63.

fie şi nouă milă de altul. Spre aceasta trebuie să ne predăm cu totul planurilor lui Dumnezeu, căci în măsura în care ne predăm şi Dumnezeu ne ajută noauă. A fost odată în India un cerşitor, care a auzit că regele va trece prin satul său. Credeà că regele îi va ajută să iasă din mizeria în care se găseşte. Abià a intrat regele în sat, s'a şi prezentat săracul şi a cerut ajutor. Dar regele îi zise: „Tu nu ştii că mai întâi supuşii sunt datori să-şi arate recunoştinţa? Deci dacă voeşti să-ţi ajut, mai întâi fă tu ceva pentru mine". Săracul aveà orez în desagi. Işi băgă mâna în desagi şi scoase un pumn de boabe, dar repede se răsgândì şi a pus boabele la loc, oprind numai unul, căci ziceà: şi aşà regele e foarte bogat şi nu are nevoe de orezul meu. Regele a primit bobul, a pus apoi şi el un bob de aur în desagii cerşetorului. Acesta, fără a ştì ce dar i-a făcut regele, a plecat. Ajungând acasă, văzù darul, dar care nu-i fù mirarea că numai un bob de aur erà. Ziceà săracul întru sine: Dacă aşi fi dat regelui un pumn de orez, aşi fi primit aur mai mult!

Iată fraţilor cât de frumoasă este pilda aceasta. Aşteptăm să primim, dar de dat nu voim să dăm; aşteptăm să ni-se ierte o datorie, dar noi nu iertăm !? Dragii mei, toţi ştim că aşà este, dar nu ne dăm seama cât rău facem prin purtarea noastră. Avem o rugăciune care zilnic ne aduce aminte să iertăm celor cari greşesc nouă. E rugăciunea Tatăl nostru. Să nu ne batem joc de sfinţenia ei. Să nu ne lăsăm cuprinşi de duhul egoismului, al interesului! Să nu tot calculăm cum am face ca să câştigăm numai noi iar altul să rămână la o parte. Prea înguşti sunt de inimă mulţi oameni de azi. Un preot creştin întâlnì în o pădure din India pe un locuitor care veneà cu traista plină dela vânat. Preotul cerù ceva de

mâncare, dar indianul nu i-a dat. Preotul îi spuse: Bine omule, unui câine îi dai iar fratelui tău nu? Dar indianul răspunse liniştit: Cânele e tovarăşul meu de vânătoare, dar dacă şi tu îmi vei ajutà la vânătoare îţi voiu dà şi ţie mâncare". Aşà fac azi mulţi, foarte mulţi oameni. Indreptarea se face prin pilde.

Ce pildă mai frumoasà voiţi? Nu este cea mai frumoasă pilda evangheliei de azi? Invăţaţi dintr'ânsa şi şi veţi aveà viaţă vecinică. Ascultaţi ceeace zice sf. Apostol Pavel: „Prin dragoste să slugiţi unul altuia. Că toată legea într'un cuvânt se plineşte, adică să iubeşti pe deaproapele tău ca însuţi pe tine". (Galat. 5 v. 13—14). *Amin.*

Predică

Duminica XII. după Rusalii.

„De voeşti să fii desăvârşit, mergi vindeţi averile tale şi le dă săracilor, şi vei aveà comoară în cer şi vino urmează Mie.“ (Matei 19 v. 21).

Fraţilor,

Sfântul Efrem Sirul într'o renumită rugăciune a sa a rugat pe Dumnezeu să nu-i deà duhul grijei de multe lucruri. Rugăciunea aceasta a rămas însemnată în biserica noastră, fiind isvorâtă din înţelesul Sfintei Scripturi. Chiar în Sf. Evanghelie de azi avem ilustrat adevărul că multele griji nu pot aduce mângăiere şi fericire.

Nimic nu aduce atâtea griji ca şi bogăţia. Banul joacă mare rol în viaţa oamenilor. Dacă ai bani, ai putinţa să câştigi avere şi mai multă ori cât ai fi de bogat. Dar câştigarea averii nu înseamnă fericire mai mare. Aşà cred azi unii oameni, că din ce vor fi mai bogaţi, vor fi mai fericiţi, dar se înşală amar; pildă vie este tinărul despre care Evanghelia de azi ne spune că aveà avuţii multe. El a plecat cu nădejde la Domnul să-l întrebe: ce bine va face ca să aibe viaţă vecinică. Toată nădejdea i-s'a spulberat la urmă şi a plecat întristat când Domnul l-a îndemnat să-şi vândă averile. Aveà oare tinărul acela motive să se întristeze? Intrebarea aceasta ni-se pune în ziua de azi şi rog pe bunul Dumnezeu să-mi ajute a Vă lămurì cât mai bine.

Fraţilor,

Dumnezeu descoperì voinţa Sa oamenilor cum trebuie să întrebuinţeze averile. Deaceea vedem şi în Vechiul Testament, că împăratul Solomon nu cere avere, ci înţelepciune. Aşà înţelegem că regina din Şeba nu a cercetat pe Solomon ca să-i vadă avuţiile, ci să-i admire înţelepciunea. Acea regină aveà putere, cinste mare, bogăţie şi sănătate deplină, dar bogăţia nu o satisfăceà. Simţeà oarecum că bogăţia aduce numai fericire vremelnică. Tot în chipul acesta se explică şi pildele Noului Testament. Mântuitorul voià să arate oamenilor cum au să judece asupra avuţiei. Deaceea ne vorbeşte despre parabola omului bogat căruia i-a rodit ţarina. Vedem aici omul care nu se gândeşte la altceva decât la mijlocul de a-şi adunà rodurile sale. Deaceea zice Mântuitorul în altă Evanghelie să nu ne adunăm nouă comori pe pământ, unde moliile şi rugina le strică şi unde furii le sapă. Ştià şi ziceà Domnul că unde este comoara omului, acolo este şi inima lui. Ştià că lacoma iubire de sine căşunează multe rele omului. Deaceea avem şi pilda vameşului bogat, care a arătat că cineva chiar bogat fiind se poate mântuì. Deaceea avem pilda bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr. O avem pentrucă Domnul voià să ne arate că cineva sărac fiind încă nu este nenorocit. Odată stăteà săracul Lazar la poarta bogatului, dar Evanghelia ne spune că după moarte a ajuns în raiu. Bogatul însă a ajuns să fie cel mai sărac ajungând în iad.

Iată fraţilor că Mântuitorul nu zadarnic vorbeşte de atâtea ori despre starea celor bogaţi. Fireşte nu poate fi altcum nici cu pilda tinărului din Evanghelia de azi. Mântuitorul ne arată aici că dacă în lumea aceasta vedem pe cineva bogat în ochii lumii, încă nu urmează că

el are adevărata bogăţie. Domnul ne spune că fericit şi bogat în înţeles adevărat este acela care nu are nevoe de multe lucruri. Aşà de frumos arată Domnul că averea în sine nu este nici bună, nici rea şi că totul atârnă de modul ei de întrebuinţare. Bogatul din Evanghelia zilei nu a furat dela nimeni, nu trăià în desfrânare, n'a jurat strâmb, îşi iubeà părinţii şi pe vecini, dar Domnul i-a spus că acestea nu ajung. Domnul i-a spus că desăvârşirea o va ajunge numai dând săracilor prisosinţa averii. Şi tinărul nu a înţeles. El fără îndoială că erà mai bun decât mulţi tineri de azi, cari nu ascultă de părinţi, nu respectă averea altuia, dar nu înţelegeà modul cum a fost primit de Domnul. Deaceea a plecat întristat.

Dar ce nu ştia tinărul bogat? Nu ştia că bogăţia subjugă cu totul pe omul slab de înger? O poveste din copilărie îmi reamintesc gândindu-mă la acel tinăr. Un copac bătrân sfătui floricelele din jurul lor ca să alunge omizile ce s'au aşternut pe flori şi le rodeau. Florile au înţeles că este rău de dânsele dacă nu se vor lepăda de omizi. Deci s'au scuturat din răsputeri şi omizile au căzut. Insă un trandafir nu s'a lepădat de toate omizile. I-s'a părut că una din omizi e prea frumoasă şi n-a scuturat-o. Chiar aceasta singură omidă a mâncat trandafirul. Tinărul bogat era ca trandafirul din poveste. Se scuturase de multe patimi, dar a păstrat pe una singură: lăcomia după avere. Această lăcomie o osândeşte Domnul. Bine le spune ucenicilor că şi bogatul se poate mântui dacă umblă în calea Domnului, căci „la *Dumnezeu* toate sunt cu *putinţă*".

Mai era însă ceva ce nu înţelegea tinărul bogat. Adevărat că s'a dus la Domnul să-l întrebe, dar nu ştia cuvintele Domnului: „pe cel ce vine către Mine nu-L

voiu scoate afară“ (Ioan 6). Nu ştia că Domnul luminează pe tot omul ce vine în lume, precum zice Ioan Evanghelistul. El avea mai mult o curiozitate să afle ce va zice Domnul, dar a făcut ca cel ce umblă după o luminare, o găseşte, dar nu o aprinde căci îi mai place totuşi întunericul. Era departe de a zice ca Petru: „Doamne, la cine ne vom duce? Cuvinte ale vieţii veşnice ai!“ (Ioan 6 v. 68).

De sine înţeles învăţăm de aici că tinărul Evangheliei de azi a greşit când a plecat întristat dela Mântuitorul. Averea lui este şi pentru noi de învăţătură. Trebue să învăţăm că nu averea aduce fericirea. Ascultaţi, iubiţii mei următoarea întâmplare. Un om bogat avea un vecin foarte sărac, dar mulţumit cu meseria sa de zidar şi cu traiul familiar. Bogatul de grija averii nu putea însă nici dormi. Ce se gândi bogatul într'o zi? Să împartă grijile cu săracul. Umplu o pungă cu bani de aur şi o puse în ascuns deasupra uşei săracului. Când acesta des de dimineaţă a dat să plece la lucrul său, găsi punga. Plin de bucurie o ascunse la colţul casei în pământ şi plecă la lucru. Dar îi veni în gând că o pot găsi copiii săi. Lăsă deci lucrul, pornì acasă, luă punga şi începu să-şi bată capul cum să o ascundă ca soţia şi pruncii să nu ştie nimic. In cele din urmă găsì cu cale să ascundă punga sub aşternutul său iar el însuşi se făcù bolnav şi se aşeză în pat. Nu mai putea acum nici el să doarmă iar soţia devenì foarte îngrijată. Bogatul din vecini venì să-l vadă şi temându-se ca nu cumva zidarul să ajungă mai rău, se apropie de el şi-i zise la ureche: „Vecine dă-mi punga cu banii, căci mă tem să nu faci vr-un lucru nesocotit“.

Şi a rămas săracul iar sărac, dar mai fericit. De ce dar să ne legăm noi aşa tare de averi când Cuvân-

tul Domnului şi vieaţa de toate zilele ne arată că bogăţia nu aduce adevărata fericire?! Să nu facem ca tânărul din Evanghelia de azi. Să începem prin a ispiti Scripturile în privinţa desăvârşirii aşa cum tinărul a întrebat pe Domnul, dar să nu ne întristăm, când ni-se cere să dăm. Să nu plecăm din faţa Domnului, căci şi aşa. privirea Sa divină nu o putem evita. Mai vârtos să ne aducem aminte că darurile noastre nu au nici o însemnătate faţă de darurile lui Dumnezeu. Răspicat zice Sf. Apostol Pavel că Domnul nostru Iisus Hristos *„poate face toate mai de prisosit* decât cele ce cerem sau gândim" (Efes. 3 v. 20). Să ţinem seama că mai fericit este a da decât a lua" (Fapte 20 v. 35). Iar mai presus de toate să nu uităm că sfânta biserică cere dela noi jertfe pe cari trebue cu dragă inimă să le dăm. Ori cât ne-am crede de buni creştini, ori ce fapte bune am fi săvârşit, încă nu suntem desăvârşiţi, dacă nu jertfim. Tinărul din Evanghelia de azi nu a fost gata să dea cel puţin jumătate din averea sa săracilor, ci s'a dus întristat. Să nu facem şi noi aşa. Să ne aducem aminte de cuvintele Sf. Apostol Iacob: *Ori cine va păzi toată legea şi va greşi într'una, s'a făcut tuturor vinovat"* (2 v. 10). — *Amin.*

Predică

la Duminica XIII. după Rusalii.

„Grăesc vouă că se va luà dela voi Impărăția lui Dumnezeu și se va dà neamului care va face rodurile ei.“
(Mat. 21 v. 43).

Fraților,

Arhiereii și fariseii poporului jidovesc au voit să omoare pe Iisus pentru pilda cu vierii necredincioși. Ei nu voiau să știe că două lucruri mari se desprind din acea pildă: îndelunga răbdare alui Dumnezeu, adică dorința de a vedeà pe oameni mântuiți și semne de căință din partea oamenilor.

Invățătura aceasta adâncă e pregătită cu istorisirea despre stăpânul viei care este Dumnezeu. Acest stăpân a încredințat Iudeilor lucrarea viei, care este legea sfântă. Gardul din jurul viei este legea lui Moisi chemată a ferì poporul de idolatrie. Teascul înseamnă jertfelnicul jidovesc iar turnul pe arhiereii păzitori ai legii. Domnul a dat și cărturari și regi poporului. Dar poporul se abăteà dela lege adică nu cultivà via cum se cuvine. Trimise deci Domnul pe slugile sale, pe prooroci, dar unul a fost bătut, altul a fost omorât și altul fù ucis cu pietri. Isaia, Ieremia, Ezechiil au avut soarta aceasta, neascultând poporul de ei.

Alți prooroci fură trimiși ca să lumineze poporul ce aveà via, dar au fost și ei uciși iar mai pe urmă chiar

Fiul lui Dumnezeu fù răstignit pe cruce! Pregătirea poporului prin această pildă şi pe noi ne îndeamnă să ne pregătim sufletele pentru a învăţà de aici cele trebuitoare pentru mântuire.

Fraţilor,

Nimic nu este mai dureros în viaţă decât să arăţi neîncredere aceluia care îţi voieşte numai binele şi care cu toată răutatea ta este îndelung răbdător. Alexandru cel mare fù cuprins de o boală grea şi rugă pe medicul său să-i pregătească leacul vindecător. Oare cine i-a adus însă o scrisoare, prin care îl îndemnà să se ferească a luà medicamentul, căci conţine otravă. Dar marele împărat a avut încredere în medic, a luat doctoria şi la urmă a arătat medicului scrisoarea care s'a mirat de încrederea împăratului! Dacă Alexandru nu luà leacul, nu s'ar fi făcut sănătos. Aşà a făcut poporul cel ales. Mulţime de mărturii arată că căutà anume să nu asculte de Dumnezeu. Avem bunăoară pilda împăratului Zedechia care unsprezece ani a domnit în Ierusalim. Despre acesta ne spune cartea a doua a Cronicelor că a făcut rele înaintea Domnului Dumnezeului său şi nu s'a ruşinat de faţa lui Ieremia proorocul şi de cuvintele grăite de Domnul. Jurase credinţă lui Nabudohonosor şi nu s'a ţinut de cuvânt iar poporul a pângărit templul din Ierusalim. Mărturia următoare o citim apoi în Cartea Cronicelor: „Şi a trimis Domnul Dumnezeul părinţilor lor la ei prin mâna proorocilor săi de grabă şi trimiţând solii săi, că nu se îndurà de poporul său şi de locaşul cel sfânt al lui“ (II. Paralipom. 36 v. 12—21). Ce făceau Ebreii? „Batjocureau pe solii lui şi defăimau cuvintele lui şi râdeau de proorocii lui, până ce s'a suit mânia Domnului asupra poporului său *cât nu erà leac.*“

Care fù urmarea? Ebreii ajung în robia babilonică timp de 70 de ani. Insă Dumnezeu îi iartă din nou şi iarăş îşi zidesc templul din Ierusalim, care se dărâmă sub Romani! Ce vedem de aici? Că din pilda cu via îngrădită cu gard puteà să învețe încă poporul. Dumnezeu încă şi pe Unul născut Fiul său îl trimise în lume, în mijlocul poporului ebreesc. Şi Domnul le-a reamintit trecutul, ba a prezis şi moartea sa pe cruce vorbind de omorârea moştenitorului de către lucrători.

Invățăm din toate acestea că Dumnezeu este îndelung răbdător iar judecățile Lui drepte sunt. „Drept este Domnul întru toate căile sale şi cuvios întru toate lucrurile Sale" — zice Psalmistul (Ps. 144 v. 18). Intr'adevăr îndelungă răbdarea lui Dumnezeu erà mare. Deaceea să nu se mire nimeni că dacă Dumnezeu a şi pedepsit, a făcut aceasta tocmai pentrucă oamenii nu au învățat din bunătatea Lui. Când prin gura proorocului ziceà Dumnezeu către Israil: *amar ție a mă părăsì pe mine*". (Ieremia 2 v. 19), — grăià nu numai bunul dar şi dreptul Dumnezeu. Cât de mult rabdă Dumnezeu păcatele, cât de mult se opreşte a pedepsì, dar când pedepseşte, atunci nu mai este iertare. Căci risipă nu se face cu darurile. Cine nu le primeşte cu inimă curată, acela păcătueşte şi păcatul cere pedepsire. Pedeapsa încă în Vechiul Testament erà anunțată prin gura proorocului Ieremia: „Certate-va viclenia ta şi răutatea ta te va mustra" (c. 2 v. 19). Mântuitorul ne aduce aminte de cuvintele Vechiului T. când zice în Evanghelia de azi: că va dà împărăția acelora, cari vor face roduri vrednice de bunătatea lui Dumnezeu. Şi nu numai atât. Evanghelia de azi ne spune că Hristos este piatra cea din capul unghiului, adică temelia vieții. Cel ce va cădeà peste piatră, adică cel ce nu va primì pe Hristos se va spulbera.

Mare şi înfricoşată dar dreaptă este ameninţarea aceasta. Şi oare de ce? Pentrucă şi bunătatea şi îndurarea lui Dumnezeu au fost mari către poporul cel ales! Dar când Tatăl Ceresc vede că omul nici decum nu arată părere de rău pentru păcate şi nu arată recunoştinţă binefăcătorului, atunci îşi arată dreptatea fără margini. Tatăl Ceresc vede sufletul tău, creştine de astăzi! Vede că este învârtoşat, vede că nu arăţi nici un rod bun după atâtea binefaceri. Sufletul tău este pentru Tatăl Ceresc o amintire necurmată că Mântuitorul pentru sufletul tău chipul robului a luat. Pentru sufletul tău a ascultat Mântuitorul până la moarte, iar tu nu asculţi de Mântuitorul? Pentru tine păcătosul a vărsat Iisus sudori de lacrimi iar tu te veseleşti şi nu auzi suspinul lui Iisus? Deaceea dar iată răsplata cea dreaptă a ta. Nu vei scăpa de osândă, aşa cum nici Evreii nu au scăpat de osândă că n'au ascultat de prooroci şi de Mântuitorul.

Dureros este să vedem şi între noi creştinii de azi oameni păcătoşi, cari nu se încred în bunătatea lui Dumnezeu. Ei în loc să caute a fi iertaţi de Domnul caută condamnarea, aleargă spre osândă. Adevărat că păcatele lor sunt mari, neascultarea lor aduce grea pedeapsă, dar se pot ierta, precum un rege graţiază de multe ori pe cei vrednici de pedeasă. Neascultătorul, păcătosul, se aseamănă unui criminal, care stă ascuns, dar deodată citeşte un afiş că este iertat, dacă se predă Regelui de bună voe. Se predă prin urmare, căci are încredere în cuvântul Regelui. Nu mai noi să nu avem încredere în cuvintele Tatălui Ceresc, Regele Regilor? Să nu fie fraţilor! Mai vârtos să fim siguri că fără a trăi cu Iisus înseamnă a trăi în rele şi se înşală nelegiuitul când crede că fără de căinţă poate scăpa de

pedeapsa divină. Nelegiuitul face ceeace au făcut Evreii răstignind pe Mântuitorul.

Rămâne deci calea pocăinţii. Ea este aproape de fiecare creştin ortodox. Prin pocăinţă să recunoaştem că nu ne vom mai război cu Dumnezeu şi că vom asculta de preoţi, cari sunt trimişii Lui. Facem binele cel mai mare prin aceasta. Doar preoţii vestesc legea lui Hristos, care împlineşte toate cerinţele folositoare omului. Intrebându-ne de unde suntem şi unde mergem, numai legea creştină răspunde în mod mulţumitor. Numai învăţătura lui Iisus dă omului răspuns mulţumitor, asupra lui Dumnezeu, asupra omului şi asupra lumii, Când vedeţi deci că preotul vă învaţă pe voi, să ştiţi că el vorbeşte ca trimis al lui Hristos, despre care zice Evanghelistul Ioan: „Nici odacă om n'a grăit ca acest om" (7 v. 46). Când preotul vine să vă mângăe pe patul suferinţii, nu uitaţi că numai şi numai el vă poate mângăia, iar nici decum poezia sau muzica.

Dar veţi zice: prin ce linişteşte pe om legea lui Hristos? Prin ce se scapă creştinul de neliniştea ce i-o aduce păcatul? Prin taina pocăinţii! Prin cuvintele preotului, care desleagă păcatele. Mântuitorul de aceea a şi lăsat Apostolii iar aceştia pe episcopi şi preoţi, ca să aducă linişte şi siguranţă în sufletele oamenilor. Prin taina pocăinţei ne arată una din căile mântuirii. Cadese deci să Vă folosiţi, iubiţii mei, de bunătatea lui Dumnezeu. Să nu uităm că dacă nu ni-s'au trimis nouă direct profeţii Vechiului Testament, s'au trimis, ca să învăţăm şi noi din trimiterea lor. A venit Mântuitorul, Apostolii şi vin şi azi episcopii şi preoţii ca să vadă ce face poporul încredinţat cu cultivarea viei. Daţi-le

cinstea cuvenită, ascultați de glasul lor și faceți rodurile cuvenite. Zice Domnul că se va da împărăția acelui neam care va face adevărate roduri în vie. Să rugăm pe Domnul să ne învrednicească a face parte din neamul acela fericit al voinții Domnului.

Implinind voința Domnului cu voi va fi binecuvântarea Cerului. — *Amin.*

Predică

la Duminica XIV. după Rusalii.

— Despre sfinţirea Duminicii şi sărbătorilor. —

Fraţilor!

Mântuitorul nostru Iisus Hristos aseamănă în evanghelia de azi învăţătura sa cu o nuntă. Impăratul e Dumnezeu-Tatăl iar Hristos este Fiul împăratului. Slugile sunt prorocii şi apostolii cari au chemat la nuntă, adecă la învăţătura dumnezeiască pe Jidovi mai întâi şi apoi pe toţi oamenii. Insă unul a mers să-şi vadă ţarina, altul la neguţătoria sa şi astfel slugile au chemat pe alţii la nuntă. Intre aceştia unul a venit fără „haină de nuntă" şi astfel Impăratul a poruncit slugilor să-l arunce în întunerecul cel dinafară, unde va fi plângere şi scrâşnirea dinţilor. După învăţătura bisericii ceice nu au venit la nuntă sunt jidovii, iar celce a venit fără haină de nuntă, e creştinul numai cu numele creştin.

Socotesc că şi azi sunt destui cari fac ca Jidovii, adecă nu primesc învăţătura lui Iisus, iar fără haină de nuntă încă sunt destui, adecă astfel de oameni, cari nu se poartă cu vrednicie. Fraţilor! Biserica noastră dreptmăritoare a Răsăritului are anumite zile când chiamă la nunta dumnezeiască pe creştini. Sunt zilele de Duminici şi sărbători, când într'adevăr putem luà parte la ospăţul lui Hristos, dacă cinstim acele zile. Despre aceasta voi cuvântà cu prilejul acesta.

Creştini iubiţi!

Un învăţat vestit ajungând în temniţă (Thomas Morus) aveà obiceiul, că în toată Duminica se îmbrăcà în hainele cele mai frumoase ale sale. Păzitorii s'au mirat şi întrebându-l de cauza acestei fapte i-au spus, că doar şi aşà nu-l vede nimeni cu hainele cele frumoase! Iar învăţatul a răspuns: „Pentrucă eu nu am obiceiul ca la sărbători să mă îmbrac întru cinstea mea, mai frumos, ci întru mărirea lui Dumnezeu" *).

Ce credeţi iubiţi creştini pentruce mărturiseà învăţatul în chipul acesta? Vă dau eu şi răspunsul. Pentrucă bine ştià, că ziua a şaptea adecă Duminica e ţinută de zi sfântă din cea mai îndepărtată vechime. Invăţatul Hesiod, care a trăit cu 900 de ani înaintea lui Hristos, scrie: „*Ziua a şaptea e sfântă*". Părintele bisericesc Eusebie făcuse observarea, că înţelepţii şi poeţii privesc ziua a şaptea de zi sfântă. Iată dară pentruce se îmbrăcà învăţatul nostru în temniţă în hainele cele mai de sărbătoare!

Şi de credeţi cumva că cele spuse nu ne dă mărturie îndestulitoare, să ne întoarcem privirile spre Sfânta Scriptură unde se zice, că Duminica s'a apucat Dumnezeu de facerea lumii, într'o Duminică s'a născut Hristos, într'o Duminică a înviat din morţi şi Duminica a trimis pe Duhul sfânt preste apostoli. De aceea s'a şi numit pe sine Mântuitorul „*Domn al Sâmbetii*" (Mat., 12, 8) fiindcă în Testamentul vechiu s'a şi serbat Sâmbăta ca zi sfântă, dar Iisus Mântuitorul a ridicat Duminica la sfinţenie. In cartea a doua a lui Moise cetim: „Aduţi aminte de ziua Sâmbetii să o sfinţeşti pe ea. Şase zile să lucrezi şi fă toate lucrurile tale. Iar în ziua a şaptea este Sâmbăta Domnului Dumnezeului

*) P. Paul Segneri: Christlishe Sittenreden I. Band. Regensburg 1854 pag. 325.

tău, să nu faci într'aceea nici un lucru, nici tu nici feciorul tău şi fata ta, sluga ta şi slujnica ta, boul tău, şi înjugătorul tău şi tot dobitocul tău, şi streinul celce locuieşte cu tine"*.

Putem vedeà cât e de mare vrednicia, care s'a dat omului prin aceasta poruncă. E făcut după chipul lui Dumnezeu pentru a i-se face munca şi odihnă înălţătoare, căci i-se porunceşte chiar să se odihnească precum şi Dumnezeu s'a odihnit de lucrurile sale. Oh, cât de mare este aici înţelepciunea dumnezeiască! Il mai scapă pe om de munca obositoare a lucrului de toate zilele şi deaceea cere biserica în porunca primă bisericească, să luăm parte la slujbele dumnezeeşti în fiecare zi de Duminică şi sărbătoare!

Doar iubiţi creştini şi legea firii ne şopteşte în taină: Ascultă omule, pentru toate lucrurile tale mai însemnate ai un timp anumit. Mergi la judecată la timp deşi acolo poate întri în vrăşmăşie cu deaproapele tău! Să nu ceară dar religiunea ta ca să ai un timp anumit şi pentru suflet? Să nu ai şi tu o zi peste săptămână, spre a grijì de mântuirea ta? Şi să nu aduci atunci laudă lui Dumnezeu? Să nu întocmească deci biserica şi alte zile, sărbătorile, ca să-ţi arăţi şi mai mult dragostea faţă de Dumnezeu? Chiar şi un necredincios francez, Rousseau, zice, că cel mai mare rău este pentru popor, dacă are timp numai pentru câştigarea pânii. Trebuie să aibă timp a o şi mâncà pânea cu bucurie, ca să nu se lase a căutà după dânsa şi mai departe! Cu bucurie însă o mânâncă tocmai dacă dăm poporului cât mai multe sărbători. Nu trebuie să ne plângem că în cutare Duminică prin lucru am fi câştigat mult! Şi aşà va venì timpul, când maşinile vor

*) Ieşirea XX. 8—11.

luà tot mai mult din lucrul omului şi din cauza aceasta vor putrezì lucrurile ieşite din maşini; vor trebuì atunci oprite ca să producă numai cât trebuieşte oamenilor şi în chipul acela mai multe zile de lucru vor devenì zi de repaos decât cere biserica.

Nici decum nu câştigă mai mult celce lucrează Duminica. Nu are timp spre a-şi odihnì puterile obosite şi prin munca lui se înmulţesc braţele muncitoare. Astfel scade preţul muncii, fiind că stăpânul poate alege pe cine vrea fiind mulţi muncitori şi Duminica.

Dar omule nu ai tu suflet? Nu ai tu şi dorinţe, cari sboară din marginile lumii acesteia spre ţara necunoscută a fericirii? Nu ţi-au fost destule 6 zile în lupta cu bunurile pământeşti, ca praful şi cenuşa de trecătoare, — şi nu simţi lipsa a te apropià Duminica şi sărbătoarea de Dumnezeu, aducându-ţi aminte şi hainele schimbate, că rostul tău în lume nu este lupta cu orice preţ în cele pământeşti?? Oh, ce frumos lucru este când ne deslipim de glie şi îmbrăcaţi în haine de sărbătoare alergăm la biserică să preamărim pe Făcătorul cerului şi al pământului!

E firesc lucru că ne bucurăm când vedem pe un creştin, că Duminica aduce laudă lui Dumnezeu, dar e dureros când vezi pe unii cari nu lucrează, dar pe slugile lor le pun să lucreze, iar ei toată Duminica şi sărbătoarea fac lucruri necinstite?? Ca buni creştini trebuie să ne întristăm de ceice aleargă în acele zile la petreceri şi jocuri scandaloase, să ne întristăm de ceice vin la biserică spre a-şi arătà hainele? Unii ca aceştia nu au haină de nuntă adevărată, ei nu vin la ospăţul lui Hristos şi astfel vor fi aruncaţi în întunerecul cel dinafară.

Noi ca buni creştini voim să fim departe de acel întunerec şi vom fi dacă luăm pildă dela cei dintâi creştini cari „erau aşteptând întru învăţătura apostolilor şi întru împărtăşirea şi întru frângerea pâinei şi întru rugăciuni". (Fapt. ap. II. 42). — *Amin.*

Predică

la Duminica XV. după Rusalii.

— Despre dragostea creştină. —

„Precum voiţi să vă facă vouă oamenii, şi voi faceţi lor aşişderea".
(Luca cap VI. v. 31).

Iubiţi creştini!

Evanghelia acestei Duminici ne învaţă despre dragostea creştină. Oarecare creştin va zice, că doar destul ne arătăm dragostea creştină, când dăm o bucătură de pâne săracului, când dăm un ban la un orb şi ajutăm pe cei năpăstuiţi de răsboiu. Dar oare îşi aduce aminte unul ca acesta, că azi totuşi sunt cerşitori, ceeace arată că dragostea adevărată n'ar suferì această stare? Oare celce vinde cu cumpănă mincinoasă are dragoste? Celce vinde marfă slabă cu bani grei iubeşte pe deaproapele său? Celce înşală statul în zile de grea încercare este oare plin de iubire? Un stăpân, un tată, care îndeamnă pe sluga, pe fiul său să înşele şi să nu deà milă săracului, ci să-şi bată joc de el, iubeşte ca un un creştin? Pe scurt lumea de azi, care scoate ochiu pentru ochiu şi dinte pentru dinte e creştină? Răsbunarea e dragoste? Pizma e dragoste la tine creştine? Când împingi pe un păcătos şi mai adânc în păcate arăţi dragoste creştină?

Nu creştine, nu! Tu nu ştii ce-i dragostea creştină, căci dacă se îmbolnăveşte cineva, cerci să-i ajuţi, îl

cercetezi, dar dacă cineva e bolnav sufletește, e păcătos, îl lași în știrea lui! Nu ești plin de iubire creștine, pentrucă ai câțiva prieteni și numai cu aceștia îți petreci timpul iar lumea ceealaltă parecă nici nu ar fi pentru tine! Dacă vezi cevà necuviință în haina cuiva îi spui și așezi haina, dar văzând sufletul lui întinat taci!! Ba demulteori pe păcătos îl lauzi, te lingușești pe lângă cel ce îi place lingușirea, îi dai sfaturi rele, numai ca să te ridici pe tine! Când vezi pe păcătos și taci, ești mai rău ca el, căci el a păcătuit în urma scăderilor firii omenești, dar tăcerea ta iese din răutate și din dorința de a nimicì iubirea deaproapelui. Datorința ta ar fi să-l îndrepți chiar și dacă s'ar supărà, căci altcum — precum zice Ioan Gură-de-aur — vreai mai bine să-și piardă sufletul decât să se supere. Și tu taci creștine și te lauzi, că ești creștin? Ești iubitor de Hristos și de deaproapele?

Știu, că vă cade greu iubiți creștini auzind acestea, dar îndreptarea numai așà va urmà, dacă descoperim răul, care într'adevăr este, căci nime nu va tăgăduì, că lumea e plină de răufăcători, de lingușitori, de oameni săraci pela toate răspântiile drumurilor. Nu vreau să zic că între noi este chiar starea aceasta, ci să vă atrag luarea aminte, căci chiar fiind noi cei mai buni, cei mai plini de dragoste creștinească, totuși trebuie să cunoaștem starea îndujmănită cu dragostea creștină, ca să o îndreptăm, căci aceasta e o datorință mare a creștinilor. Iar îndreptarea aceasta o putem ajunge prin dragostea creștină, despre care pomenește evanghelia acestei Duminici.

Iubiți creștini!

Să ne întrebăm erà oare dragoste între oameni înainte de Hristos? Începutul sfintei Scripturi ne spune, că omul a fost făcut după chipul și asemănarea lui Dum-

nezeu, deci spre viață plină de iubirea deaproapelui și totuși încurând vedem pe Eva plângând, că fiul ei Cain a omorît pe Avel. Incepând dela întâmplarea aceasta tristă, pe capul omenimei au căzut cele mai cumplite nefericiri. „Streinii, prisonierii, cei biruiți, sclavii, bolnavii, oamenii datori, săracii, copii, femei, bătrâni, lucrători, toi ce erà slab, tot ce sufereà, tot ce lucrà, toată boala", toată lupta cu viața a căzut jertfă urei și pizmei. Nu erà deci iubire între oameni, căci bunăoară grecii și romanii disprețuiau pe cei străini de limba lor; cel biruit ajungeà în robie și erà omorît, tot așà pățeà cel sărac și dator. Celce împrumutà, puteà vinde pe datornicul său. La poporul roman erà o lege aspră, numită legea celor 12 table, în care erà scris, că celce erà dator mai multor oameni, dacă nu plătește, să fie tăiat în mai multe bucăți, ca fiecare împrumutător să-și capete partea sa.

Bătrânii neputincioși, bolnavi, copiii slabi erau înecați în apă iar femeile după legea amintită erau supuse cu totul bărbaților, cari le puteau omorî fără pedeapsă. Pe sărac nu-l ajutorà lumea veche, căci ziceau, că cel ce dă ajutor, perde, iar cel ce capătă, își lungește suferința.

Erau numai două feluri de oameni: stăpâni și robi. Robul erà mai de batjocură ca un animal, căci la teatru slobozeau animale sălbatice pe robi și carnea lor o aruncau de mâncare peștilor.

Sunt destule acestea iubiți creștini, ca să vedeți, că starea aceasta erà de nesuferit, prea mult batjocoreà lumea veche pe omul sărac și năcăjit. Și iată, că se naște Mântuitorul lumii, care dacă nu veneà, n'ar fi zis nime, că săracii sunt fericiți, că tot așà sunt cei blânzi, ceice însetoșează de dreptate, cei milostivi, cei curați la inimă; da, sunt fericiți toți aceștia, fiecât de uitați de lume; dar și bogații pot fi fericiți, dacă fac milostenie. Iată că Iisus

Hristos a zdrobit păretele cel din mijloc al vrajbei şi urei, căci toţi suntem deopotrivă fii ai celui Preaînalt. Învăţătura lui Iisus este aceasta: „Precum voiţi să vă facă vouă oamenii, şi voi faceţi lor aşişderea". Sau cu alte cuvinte, de vreai să fii fericit iubeşte şi pe altul ca şi pe tine, şi atunci n'ai lipsă de armele dujmăniei şi vei fi liniştit în toată viaţa ta. Nu-mi vei puteà spune creştine o învăţătură mai uşoară ca aceasta! Căci ea a venit dela Dumnezeu şi deaceea este fără păreche. Dacă altcineva ar fi propovăduit învăţătura aceasta ar fi făcut-o altcum! Ar fi lovit prea tare în ceice asupreau pe cei slabi, ar fi făcut revoluţie, dar Iisus nu a voit să cucerească cu sabia, ci cu crucea. Prin răstignire a arătat, că pentru noi toţi deopotrivă s'a răstignit, a arătat deci şi mai mult, că nu trebuie să ne deosebim unul de altul, ci să ne iubim, căci suntem fii ai Tatălui ceresc, care e bun şi milostiv, şi răsare soarele său şi peste cei răi şi peste cei buni. Şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi. (Mat. V, 45).

Parcă îl aud pe Iisus zicând către un învăţător de lege al fariseilor: „Iubeşte pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din tot cugetul tău!?" L-aud zicând: „Iubeşte pe aproapele tău ca pe tine însuţi" (Mat. XXII, 35—40). „Aceasta este porunca mea, ca să vă iubiţi unii pe alţii după cum v'am iubit." „Nimenea nu are o iubire mai mare decât aceasta ca cineva să-şi pună sufletul pentru prietenii săi." (Ioan XV, 12, 13). „Intr'aceasta vor cunoaşte toţi, că îmi sunteţi ucenici, dacă aveţi iubire unii către alţii." (Ioan XIII, 35). Şi ca toate acestea să le dovedească prin viaţa sa a zis de pe cruce când l-au răstignit: „Tată, iartă-i că nu ştiu ce fac". (Luca 23, 34). Fost-a oare durere mai mare, ca durerea lui? N'a fost şi iată, că durerea pi-

roanelor totuşi numai la iubire îi deschide dumnezeescul grai.

Dar de ce în mijlocul durerii tocmai iubire a propoveduit Iisus? Pentru că a ştiut, că numai dragostea poate susţineà credinţa omului în Dumnezeu şi numai ea poate aduce mângăiere în nevoi şi năcazuri. De nu erà dragostea lui Iisus, biserica nu ar fi ridicat spitale pentru bolnavi, n'ar îngriji de copilaşii lăsaţi în grija lor, lacrimile ar curge mereu şi n'ar fi cine să le şteargă. Dragostea lui Hristos toate le isbândeşte, căci oare „ce-i lipseşte săracului, ca să nu fure? Iisus Hristos în adâncul sufletului. Ce-i lipseşte celui destrăbălat de a nu-şi bate joc de puterea sa? Iisus Hristos în adâncul conştiinţei sale. Ce-i lipseşte fetei ca să nu cadă? Iisus Hristos în adâncul inimii sale. Cum se va înduplecà robul spre căinţă? Prin Iisus Hristos. Cine-l va iertà? Iisus Hristos. Pe fată cine o va ridicà iară? Iisus Hristos. Cine sprijineşte pe sora de caritate lângă celce trage să moară? Iisus Hristos..." *)

Creştinului bun îi trebue inimă bună, căci zice Scriptura: „Omul bun din comoara bună, a inimei sale pune înainte ce este bun" (Luca VI, 45), deci Iisus ne-a învăţat să avem inimă bună, căci fără inimă nu-i nici o dragoste creştină, iar fără dragoste, credinţa noastră în Dumnezeu nu-i credinţă, pentrucă înzadar cred în Dumnezeu şi nu-l iubesc nici pe el nici făpturile lui! Sfântul Vincenţiu socotea cu minteà sa aşà: „Dumnezeu e de neajuns. Nu-l văd. Dar acel cerşitor sărac, acel bolnav ce sufere, acel copil ce tremură de ferbinţeală (graduri) e chipul lui Dumnezeu! Voi iubì de pe celce sufere, pe cel lăsat, pentrucă în el iubesc pe Dumnezeu. Lacrimile Dumnezeului meu nu le pot şterge, mâ-

*) Radnai Farkas: „Kristus hét szava a keresztfán". Oradia, 1873, pagina 16.

nile nu i-le pot strânge la inima mea, dar acolo e fața umilită și mâna tremurătoare a acelui biet cerșitor, o voi strânge-o deci la pieptul meu!" *)

Iubind pe om, iubim pe Dumnezeu, căci omul e făptura lui Dumnezeu. Între om și Dumnezeu fără dragoste e o depărtare mare, dar cu dragoste scade depărtarea. Și scade și depărtarea dintre om și om. Erà într'o țară un om bogat, dar foarte iubitor de Dumnezeu și deaproapele. Aveà o grădină frumoasă și în mijlocul ei un lac, în care veneà apa pe un iaz din apropierea unei păduri. La poarta grădinei pe o tablă erà scris, că oricine poate să între. Într'adevăr lumea veneà cu plăcere la lacul din acea grădină; pasările cântau, copiii își mânau vitele la apă și se jucau în jurul lacului. De toată lumeà erà iubit stăpânul grădinei, când iată că s'a dus pe un an deacasă, a închis apa iazului și astfel lacul a secat, peștii au murit, paserile nu mai cântau iar lumea nu mai lăudà pe acel om. Dacă nu opreà apa, ar fi fost tot o vieață în jurul grădinei dar așà și lumea a început să-l urască.

Așà pățește și tot omul, care-și uită în lumea aceasta, că bunurile ei sunt pentru toți și trece cu vederea, că fericirea o poate aveà numai dacă dă fiecărui om ce e al lui și face deaproapelui său numai ceeace dorește să i-se facă lui. Dacă nu închidem bunurile acestei lumi, ci dacă avem putere, le împărtășim și altora, atunci avem iubire creștină, atunci nu va mai fi dujmănie. Dar omul nu e ca apa din acel lac, care dela sine n'a avut putere să se adape dupăce s'a astupat iazul. Omul are putere dela Dumnezeu, și astfel și a iubirii contra căreia nime nu se poate luptà, căci Dumnezeu i-a sădit-o în suflet. Învățații, cari spun cum

*) Hock János összegyüjtött szentbeszédei. Budapesta, 1900 pag. 131.

s'au înfiinţat statele, sunt de părerea, că sâmburele iubirii deaproapelui l-au adus cu ele în suflet popoarele mai tari, cari au biruit pe cele mai slabe. Poporul păstor mai întâi omorà fără milă în luptă pe lucrătorul de pământ, dar apoi îl cruţă ca să poată lucrà pâmântul, din care şi cel biruitor luà folos. Păstorii mai întâi numai cu cei de un sânge se aveau bine, dar apoi şi pe lucrătorii de pământ biruiţi îi ascultau şi le împlineà câte o cerere şi aceasta fiindcă vedeau, că fără lucrătorii pământului nu pot trăì*). Erà îngustă iubirea aceasta, dar iată, că ea n'a putut fi sdrobită în inima celor biruitori, deşì erà în timpurile întunecimii sufleteşti a popoarelor.

Această iubire a desăvârşit-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin evanghelia sa. Nime n'a vestit atât de frumos ca Iisus legea dragostei deaproapelui, când a zis, că de am vorbì în limbi îngereşti, de am fi cât de înţelepţi, de-am aveà credinţă să mutăm şi munţii dela loc şi de-am da toată averea săracilor, iar iubire nu avem, nimic nu foloseşte.

Deaceea iubiţi creştini se cade să ne deschidem inima cătră deaproapele, căci spre aceasta suntem zidiţi, aşà e firea noastră, ca să ne iubim în Hristos. Fericitul Augustin zise „dacă întră un ghimpe în piciorul cuiva, trupul întreg ia parte la scoaterea lui: spinarea se încovoaie, capul se pleacă spre picior, ochiul se uită după ghimpe, mâna îl caută". Cu un cuvânt aproape toate părţile trupului caută să depărteze ghimpele, care cauzează durerea. Aşà suntem şi noi oamenii. creştini buni, dacă împreună cu toţii căutăm să scoatem din inimile noastre ghimpele urei şi atunci laolaltă vom aveà fericirea de a ne bucurà încă în lumea aceasta de roadele iubirii creştineşti. — *Amin.*

---

*) Oppenheimer: Az állam. Budapesta, 1912 pag. 57.

Predică

la Duminica XVI. după Rusalii.

— Parabola talanților. —

Mântuitorul nostru Iisus Hristos în parabola aceasta ne vorbeşte despre Dumnezeu, care aici e numit „om", că a chiemat la sine trei din slugile sale şi le-a încredinţat chivernisirea averii şi a plecat departe. Dupăce s'a reîntors a văzut, că una din slugi n'a lucrat nimic. E vorba aici iubiţi creştini, că Dumnezeu a dat slugilor sale adecă oamenilor un loc în lume, ca fiecare după puterile sale să lucreze în viaţa aceasta. Pentru lucrul său fiecare om are să deà seama înaintea înaltului judeţ dar nu după fiecare faptă, ci numai după moarte, căci de aceea vorbeşte parabola de azi, că omul, care a încredinţat averea slugilor a plecat departe, adecă nu le-a cerut seama îndată.

Dumnezeu ne dă să înţelegem, că la judecata din urmă vom întrà întru bucuria sa, dacă am chivernisit bine averea încredinţată, adecă darurile sufleteşti: mintea, voinţa, dorul de muncă şi darurile trupeşti: averea, sănătatea şi altele. Dacă însă vom fi netrebnici, vom fi aruncaţi în întunerecul cel mai din afară, unde va fi plâns şi scrâşnirea dinţilor. Ni-se cutremură toată fiinţa auzind ameninţarea aceasta, pare că se deschide înaintea noa- o închisoare întunecoasă, o prăpastie fără de fund, parecă vedem locul plângerii şi al întristării, văpaia nestinsă în care se topeà bogatul, care n'a ajutat pe Lazar.

Pentru a scăpà chiar şi de gândul chinurilor iadurilor, să vedem iubiţi creştini cum avem să păstrăm talantul ce ni-l-a încredinţat Dumnezeu?

Iubiţi credincioşi!

Lucrul cel dintâiu spre calea păstrării darurilor ce le-am primit dela Dumnezeu, îl facem, dacă suntem mulţumiţi cu darurile ce le-am primit dela Părintele ceresc. Sfânta Scriptură zice: „Fiecare are darul său dela Dumnezeu, unul aşà, iar altul, altmintrelea". (I. Cor. 7, 7). Nu-i lucru plăcut deci ca cel înzestrat cu daruri mai puţine să cârtească împotriva lui Dumnezeu. Nu, iubiţi creştini, pentrucă adânca înţelepciune alui Dumnezeu a întocmit lucrurile aşà, iar Dumnezeu tocmai de aceea, celui înzestrat cu daruri mai multe îi cere mai mult, iar celui cu mai puţine daruri, mai puţin.

Repet înc'odată, că nu-i lucru creştinesc a murmurà împotriva lui Dumnezeu din cauza aceasta, fiindcă prin nemulţumirea aceasta ajungem să stricăm şi deaproapelui, de a cărui înaintare ne întristăm şi mulţi, foarte mulţi din cauza aceasta cad în păcatul greu al urei şi al pizmei. E vai de un astfel de creştin dragii mei, căci el nesocoteşte înţelepciunea lui Dumnezeu, care a împărţit darurile în chipul cel mai desăvârşit. Dar cum putem scăpà de această scădere vrednică de plâns? Uşor fraţilor! N'avem decât să ne îndreptăm spre ceice sunt înaintea noastră şi să ne însutim râvna de a-i puteà ajunge. Dacă auzim sau cetim undeva despre orice bine făcut de alţii, să facem şi noi asemenea.

„Generalul grec Filopemen cugetà necontenit la fiecare schimbare a drumului, bunăoară la o cârnitură, la o vale, la un deal, la o pădure, la o apă: oare cum mi-aş aşezà eu oastea, dacă dujmanul ar năvălì asupra

mea de aici sau de acolo? Şi cugetând aşà mereu, a ajuns cel mai renumit conducător de oaste". (Candela din 1911 pag. 16). Urmează oare iubiţi creştini, ca alţi soldaţi mai puţin iscusiţi să urască pe cei mai înzestraţi cu daruri? De bună seama că nu şi de aceea precum ei pot luà pildă bună dela el, aşà şi creştinul mai neînsemnat poate luà pildă dela cel mai desăvârşit.

Îndată ce am ajuns să fim mulţămiţi cu darurile aşà cum ni le-a dat bunul Dumnezeu, avem siguranţa, că vom merge înainte. Atunci nu se va plânge nime; că el nu are ce să agonisească şi nu va ascunde puţinul ce-l are, ci va umblà să-l înmulţească; atunci tot creştinul va fi treaz şi se va ferì de somn, căci pe când prooroculIona dormeà, cei de pe corabie s'âu hotărât să-l arunce în apa mării; pe când Samson dormeà, Filistenii l-au prins şi l-au legat; pe când sămănătorii cei trimişi de stăpânul lor să-i samene ţarina dormeau, duşmanul a sămănat neghină pe ogorul, pe care ei sămănaseră grâu curat.

Ajungând la starea adevăratei deşteptărì din somn uşor vedem, că sunt o binecuvântare cuvintele rostite de Dumnezeu cătră Adam: „In sudoarea feţii tale vei mâncà pânea ta, până te vei întoarce în pământ din care eşti luat". (Facere 3, 19). Fiecare creştin va muncì deci cu înţelepciune necontenit, căci zice apostolul: „Să nu ne lenevim dar a face binele, că la vremea sa vom secerà neostenind (Galateni 6, 8 şi 9). Şi tot Scriptura zice: *Blăstămat e celce face lucrurile Domnului cu lene*". (Ieremia 48, 10).

Sfântul Arsenie nu-şi părăseà lucrul de până la amiazi niciodată numai şi numai ca toată după amiaza să poată petrece timpul în rugăciuni. El deci chivernisea bine şi darurile trupeşti şi cele sufleteşti. Pilda acestui

sfânt părinte e cât se poate de atrăgătoare. Ea îndeamnă pe fiecare creştin să cultive scânteia dumnezeească din sufletul său, ca astfel lipsa de cunoştinţă să înceteze dintre oameni. Da, întunerecul, lipsa de cunoştinţă trebuie să se piardă, spre a se înrădăcinà tot mai mult în inima oamenilor, convingerea, că îngroparea darurilor ce le-am primit, e o pierdere mare pentru sufletul nostru. Căci îngropând darurile primite nu muncim, adecă lenevim, iar lenea, precum zice înţeleptul Sirah (XXXIII 29), învaţă pe om la rău. Cum? Aşà, că în lipsă de lucru mintea omului caută cele oprite de legile omeneşti şi dumnezeieşti.

Să muncim deci iubiţi creştini, să înmulţim talantul, adecă însuşirile ce ni-le-a dat bunul Dumnezeu, căci muncă este viaţa noastră a tuturora. Atât a celui ce lucră pentru pânea de toate zilele, cât şi a celui ce luminează minţile oamenilor. In muncă a petrecut Mântuitorul văţând popoarele, în muncă a trăit apostolul Pavel şi alţi ostaşi vrednici ai lui Hristos şi de aceia şi noi trebuie să-i urmăm pe oamenii mari ai bisericii, căci numai aşà putem înmulţì talantul încredinţat şi numai aşà vom ajunge în Bucuria Domnului. — *Amin.*

Predică

la Duminica înainte de Înălțarea sf. Cruci

„Și precum Moisi a înălțat șarpele în pustie, așà se cade a se înălța Fiul omului. Ca tot celce crede în el să nu piară, ci viață vecinică să aibă.
(Ioan 3, 14—15)

Fraților!

Sfânta maică biserică a întocmit cu rară înțelepciune ca atât înainte cât și după praznicul înălțării sfintei și de vieață dătătoarei Cruci în evangheliile duminicale să se facă pomenire despre sfânta Cruce. Vom vedeà, cum se face amintire despre dânsa în Duminica ce urmează după praznic iar acum să căutăm înțelesul evangheliei de azi. Să facem lucrul acesta din motivul, că evanghelia de azi cuprinde o învățătură mântuitoare de suflete!

Iubiți creștini!

Oarecând Moisi a ridicat în pustie un șarpe de aramă*). Cei mușcați de șarpe se uitau cu credință la șarpele de aramă și se vindecau îndată. Mântuitorul nostru Iisus Hristos văzând nedumerirea fruntașului iudeu cu numele Simeon, îi îndreaptă luarea aminte asupra șarpelui înălțat în pustie și îi spune, că așa se va înălță și Fiul omului pe cruce.

De bună seama că Nicodim pricepeà acum mai bine taina venirii în lume a Mântuitorului. Înțelegeà pe

*) IV. Moisi 21, 9.

deplin că Iisus va face multe fapte mari pentru mântuirea noastră. Iar când Iisus se răstignise pe cruce îşi va fi adus Nicodim aminte de cuvintele Mântuitorului: „Că aşa a iubit Dumnezeu lumea, cât şi pe Fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot cel ce crede întru dânsul să nu piară, ci să aibă vieaţă de veci".

Vai ce departe suntem noi de Nicodim, vai cum ne place să ne lăudăm cu legea noastră creştinească şi cât de puţin ţinem seamă că evanghelia de azi ne aminteşte cuvintele acestea, ca gândul nostru să-l îndreptăm spre crucea de pe Golgota!! Au doară nu s'a împlinit ceeace zisese Iisus lui Nicodim, au nu s'a arătat pe Golgota, că într'adevăr iubirea faţă de lume a lui Dumnezeu este fără de seamăn? Gândiţi-vă, gândiţi-vă creştinilor, că nu a venit ca să pierim, nu a cerut ca noi să murim, ci a murit însuş, s'a sălăşluit în mormânt pentru noi! Şi cu ce răsplătim noi? Ne întrebăm cu mare durere, căci nici pe sine nu se jertfeşte astăzi omul pentru evanghelia lui Hristos.

Ce să aşteptăm deci ca un creştin să se jertfească pentru altul? Cum se face iubiţi creştini că stăm aşa de rău, cum se poate, că durerile ni se înmulţesc în loc să ne uşurăm încă în lumea aceasta? Aşa, că aşteptăm ca să ni-să pună pe cap cununa de lauri, înainte de a fi vrednici de dânsa. Întreb cu sfântul Ambrosie: „se dă cuiva semnul de biruinţă, cununa [1]) de lauri, înainte de sfârşitul alergării" [2]). Luptat-am luptă bună ca să putem aşteptà laurii biruinţii? Şi ne-am făcut seama că răsplata noastră o avem în vieaţa de veci şi nu aici pe pământ? „Privitorii încă stau adunaţi, luptătorii încă nu au părăsit arena, şi tu ceri dejà odihnă?"

---

[1]) Franz Xaver Schulte: Ausgewählte Schriften des heiligen Ambrosius, Kempten 1877 p. 43—44.
[2]) Ibid.

Aşa se întrebà pe vremuri marele cuvântător bisericesc Ambrosie, care ne descrie icoana duioasă a unui adevărat luptător, a sfântului Laurenţiu. Când episcopul Sixtus erà dus la moarte de martir, diaconul Laurenţiu cu lacrimi în ochi îl întrebă: „Unde mergi părinte al meu, fără de fiu? Unde mergi sfinte părinte, fără diaconul tău?“ Aşa se tânguià Laurenţiu, pentrucă doreà ca sângele lui să se verse prin moarte de martir împreună cu al părintelui său sufletesc, care mergeà să moară pentru Hristos. Şi ce credeţi ce i-a răspuns episcopul? I-a spus că ei bătrânii se duc la moarte pe drumul mai scurt al luptei, dar lui îi lasă paza turmei ca unui învăţăcel credincios, care nu trece pe lângă învăţătorul său cu nepăsare. Peste trei zile a murit şi el pentru Hristos şi prin îndrăzneala sa a biruit puterea flacărilor [1]).

Aşa erau creştinii vechi, căci se gândeau totdeauna la crucea Mântuitorului. Se gândeau nu numai la aceea, că însuşi Mântuitorul a prorocit, ca şi în evanghelia de azi, moartea sa pe cruce, ci şi la aceea, că a şi îndurat această moarte pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.

Un mare predicator al vremurilor noastre spune după actele martirilor, că fraţilor noştri judecaţi la moarte de martir le cădeà bine, când vântul le aduceà în faţă picăturile sângelui lor propriu [2]). Să lăsăm deci ca sângele de pe crucea Mântuitorului să atingă feţele noastre, căci ne vom întări, vom prinde curaj la căile vieţii şi vom urmà drumul crucii pe urmele moşilor şi strămoşilor noştri, vom serbà cu cinste şi cu mărire ziua Crucii.

Atunci vom fi şi noi creştini adevăraţi şi ne vom asigurà vieaţa veşnică aşa cum ne-o vesteşte evanghelia de azi. — *Amin.*

---

[1]) Ibid. p. 114.
[2]) Dr. Prohászka Ottokár: Konferenczia-Beszédek, Budapesta 1907 p. 31.

Predică

la Duminica după ziua Crucii.

„Celce vreà să vie după mine să se lapede de sine, şi să-şi ia crucea sa, şi să vie după mine".
(Evang. Marcu, cap. 8, v. 34).

Iubiţi creştini!

Evanghelia de azi ne reaminteşte prin aceste cuvinte dumnezeescul glas adresat de Mântuitorul nostru Iisus Hristos tuturor acelora, cari se chiamă creştini, dumnezeescul cuvânt, care prin urmare şi dela noi cere să ne desbrăcăm de haina păcatelor şi patimilor omeneşti şi să urmăm calea vieţii acesteia, după sfatul cel neurmat al Fiului lui Dumnezeu. Acest glas de dumnezeească chemare ne răsună nouă creştinilor de azi prin rostul evangheliilor, cari se cetesc în această Duminică în toate bisericile noastre de Dumnezeu măritoare şi glasul acesta în aceste zile de grea cumpănă ne răpeşte auzul, ba ce e mai mult, sunetul lui poate intrà în adâncul inimilor noastre, dacă ne vom da silinţa să urmărim rostul lui, dacă vom face încercarea să ne convingem, că el nu cere mult dela noi, nu pretinde încordarea noastră peste puterile firii omeneşti, ci aşteaptă dela noi numai ceeace stă în voinţa şi puterea noastră spre a ne puteà apropià de Mântuitorul.

Cugetându-ne acum la crucea aceasta despre care ne spune Mântuitorul, e cu neputinţă să nu vedem că ea e crucea năcazurilor şi suferinţelor, e crucea nevoi-

lor şi lipsurilor, cari apasă umerii noştri cu povară grea şi de aceea e bine să ne oprim pentru puţine momente spre a tălmăcì înţelesul crucii, despre care ne vorbeşte Mântuitorul.

Suferinţele din această vale a plângerii sunt de multe feluri; crucile suferinţelor sunt nenumărate, pentrucă fiecare om ce se naşte şi trăeşte în lumea aceasta, poartă o cruce a durerilor şi scăderilor omeneşti. Am face muncă costisitoare să înşirăm toate crucile suferinţelor şi dacă spunem, că e greu pentru capul de familie, care şi-a câştigat şi câştigă pe seama familiei cu sudoarea feţii pânea cea amară, dacă spunem că e greu pentru mama care are să crească mai mulţi orfani rămaşi de tată, încă n'am spus destul, căci crucea suferinţii o poartă omul nedreptăţit în viaţă, crucea suferintii o duce bolnavul, care nu-şi poate vindecà boala, crucea suferinţii o are pe cap celce trăeşte în căsnicie nefericită, şi încă nici acum n'am înşirat toate chipurile cum se poartă crucea poverilor, căci o ştim cu toţi, că întreagă viaţa pentru firea omenească e numai un timp de încercare, de învăţare neîncetată şi astfel e uşor de înţeles, că zilele de patimi sunt multe şi astfel şi crucile, pe cari sunt scrise acele patimi şi suferinţe.

Lucrul de căpetenie însă iubiţilor, nu în aceea consistă, ca să cunoaştem diferitele şi multele, de tot multele cruci ale suferinţelor omeneşti pe pământ, ci mai vârtos datoria noastră creştină este să ştim cu cea mai mare exactitate, în câte chipuri se poate purtà crucea vieţii acesteia sbuciumate, a acestei vremi de pregătire pentru împărăţia lui Dumnezeu.

Chipul, felul de a purtà crucea vieţii îl vom aflà uşor, dacă ne vom reamintì crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi celelalte două

cruci ale tâlharilor, între cari a fost răstignit Dumnezeescul Iisus. Ne vom aduce atunci aminte de scena de pe Golgota, ne vom reamintì, că trei inşi au suferit atunci pe cruce, dar în trei chipuri cu totului tot deosebite.

Tâlharul, care şedeà de a stânga Mântuitorului pe cruce, nu şi-a purtat crucea cu răbdare, căci mereu cârtià şi hulià pe Mântuitorul zicând: „De eşti tu Hristos, mântueşte-te pe tine şi pe noi". Cu alte cuvinte, iubiţilor, acest făcător de rele cu nici un preţ nu voià să recunoască despre sine, că pentru faptele sale a fost pironit pe cruce. Iată, iubiţilor, omul care deşì e vinovat, nu vreà să ştie, că s'a făcut vrednic de a fi crucificat, iată unul din cele trei feluri de purtare a crucii. Iată, că nici în mijlocul chinurilor celor mai amare nu vreà să ştie de îndreptare şi de căinţă, şi ochi avem, ca să vedem, că prin neastâmpărul lui tot mai mult i-s'au mărit chinurile, căci doar crucea îi frângeà umerii, din ce în ce se sbăteà în neputinţa lui pe acel lemn, care pe acele vremuri erà mijlocul de pedepsire al celor mai decăzuţi răufăcători. Erà un lucru îndepărtat în modul cel mai pronunţat de cinstea omenească, să fii judecat la moarte pe cruce şi poporul roman numai pe robi îi condamnà la astfel de moarte, pentrucă robii nici nu erau număraţi între oameni, şi iată tâlharul din partea stângă nici după ce l-a ajuns cea mai mare urgie a oamenilor, nu şi-a îndreptat inima spre bine, şi astfel ceice au săvârşit crucificarea, întâiu lui i-au rupt fluierele picioarelor şi nici decum n'a aflat milă, iar sufletul lui a rămas nepocăit.

Aşà se poartă iubiţilor, cea mai mare parte a oamenilor cu crucea vieţii. Inima ni-se îndurerează, când ne dăm bine seama, că de fapt cei mai mulţi dintre noi, deşì merităm crucea suferinţelor, nu o purtăm cu resig-

nare, nu ne îndreptăm nici în cazul din urmă şi acest fapt, această cugetare ne-ar umpleà inima de desnădejde, dacă am crede, că omul aşà e zidit de Creatorul său! Nu putem crede aşà ceva, căci despre aceasta ne oferă, ne îmbie dovada cea mai puternică tâlharul de pe cruceà din dreapta Mântuitorului, care a primit o cruce tot aşà de grea ca şi celalalt făcător de rele şi tot pentru faptele sale rele. Acest făcător de rele ne arată, că omul, făptura lui Dumnezeu, chiar şi după ce a apucat pe povârnişul căderii, încă se poate îndreptà, într'adevăr se poate întoarce pe calea cea bună, cum a făcut el! Căci el nu s'a plâns împotriva sorţii sale pe cruce, ci dimpotrivă a dojenit pe tâlharul care huleà pe Mântuitorul: „Nu te temi tu de Dumnezeu, că în aceeaş osândă eşti. Şi noi după dreptate, că cele vrednice de faptele noastre luăm, iar acesta nici un rău n'a făcut". Vedeţi, iubiţilor creştini, că acest făcător de rele a cunoscut nevinovăţia lui Iisus şi i-s'a adresat cu încredere: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei venì întru împărăţia Ta". Ne învaţă acest al doilea făcător de rele la un alt mod al purtării crucii suferinţelor, la un mod mai desăvârşit, căci recunoaşte, că i-s'a pus după dreptate crucea pe umeri şi recunoaşte, că lui Iisus i-s'a făcut pe nedreptul judecata la moarte pe cruce.

Acest tâlhar încă păcătos fiind şi totuşi şi-a recunoscut greşala şi a constatat nevinovăţia altuia, dar noi, cari nu suntem făcători de rele, totuşi căzând în greşală de multe ori nu ne-o recunoaştem, iar nevinovăţia altora, când ar trebuì să o mărturisim, nu o scoatem la iveală, deşì acest fel de purtare a crucii încă nu e cel mai desăvârşit, dat fiind, că mai e un al treilea chip de purtare, pe care trebuie să-l numim cel mai desăvârşit, fiindcă ni-l-a arătat însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Să nu uităm, iubiţilor credincioşi, că el a luat asupra sa crucea de bună voie, fără a dà vre-o cauză jidovilor la pedepsire şi să nu uitaţi, că cu aceea ocaziune totuşi s'a manifestat, s'a arătat o parte slabă a oamenilor, aceea, de a judecà pe nedrept; pentrucă Iisus Hristos niciodată n'a cauzat neplăcere poporului; mulţimea ce erà în jurul crucii sale pe muntele Golgota nici nu l-a mai văzut în mare parte, ci numai acum în cea mai tristă sară, când l-a părăsit pământul şi pare-că şi cerul, şi totuşi l-a hulit, iar pe făcătorii de rele i-a umplut de simpatiile sale.

Mântuitorul prin felul său de a purtà crucea şi prin cuvintele: „Celce vreà să vină după mine, să se lapede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie", ni-s'a arătat ca cel mai mare îndreptător şi cunoscător al povârnitei şi stricatei lumi a sufletelor şi trupurilor noastre. Dumnezeescul Iisus a urmărit scopul mântuirii noastre nu numai prin faptele sale, dar şi prin cuvintele sale. Ne-a răscumpărat pe cruce, ne-a iertat astfel păcatele, ceeace, însemnează să răbdăm şi noi şi să iertăm altora, şi acest lucru ni l-a spus şi cu graiul său Dumnezeesc, zicându-ne să suferim şi să răbdăm şi noi, căci a ştiut bine, că oamenii din firea lor au lipsă şi de zile de suferinţe. Bucuriile necontenite şi zilele fără de nici o grije pentru nimeni nu însemnează adevărate bucurii şi mai ales ele nu sunt bucurii pentru omul ajuns în deplină desvoltare cu sufletul şi cu corpul. Însă orice învăţătură făcută prin năcazuri şi nevoi, cade ca un balzam vindecător asupra omului, ca şi o medicină amară, care omoară germenii unei boale înrădăcinate şi face pe om sănătos trupeşte.

Se spune, iubiţi creştini, că împăratul Ludovic al XII-lea încă înainte de suirea sa pe tronul Franţei la anul 1498, îşi făcuse un catalog despre prietenii şi

duşmanii lui, căci ca tot omul aveà şi prieteni şi duşmani.

Suindu-se pe tron, sfetnicul său, i-a arătat catalogul cu duşmanii săi, iar el lângă numele fiecărui duşman a pus câte o cruce. Duşmanii lui cum auziră de acest lucru au crezut, că semnul crucii pus de împăratul înseamnă, că el le va tăià capetele, şi de groază fiecare a luat lumea în cap, dar s'au înşelat, căci împăratul le-a dat de veste, că deaceea a pus semnul crucii lângă numele lor, fiindcă i-a iertat. Au venit deci iară acasă cu bucurie.

Iată dară, iubiţilor, duşmanii împăratului au învăţat prin spaimă că crucea nu însemnează numai suferinţele omului pe pământ, ci ea între altele ne mai aduce aminte, că precum Mântuitorul a suferit chinurile cele mai amare, spre a ne iertà de păcate, aşà şi noi să uităm năcazurile şi să iertăm pe cei cari ne-au greşit.

Veniţi dar iubiţi creştini să luăm pe umerii noştrii crucea Domnului, lăpădându-ne mai întâi de lucrurile trecătoare cari ne leagă de lumea aceasta. Veniţi cu mic cu mare pe drumul crucii spre Mântuitorul sufletelor noastre. — *Amin.*

Predică

la Duminica XVII. după Rusalii.

— Despre rugăciune. —

„De ve-ţi cere ceva întru numele meu, eu voiu face". (Ioan. 14, 14)

Fraţilor!

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis cuvintele acestea către omenimea întreagă, dar ele nu au ajuns până la urechile femeiei hanaaneience despre care ne spune evanghelia de azi. Ea nu auzise, că Iisus a zis oamenilor să-l roage şi îi va ascultà şi simţul ei o îndemnà să se roage de Iisus de mai multe ori, ca să se milostivească spre fata ei care rău se îndrăceşte.

Hanaaneianca evangheliei de azi erà păgânà şi se închinà la idoli ca toţi fii neamului ei şi totuş de trei ori a rugat pe Iisus să-i vindece fata bolnavà. Intâi Iisus se preface, că nu o aude şi apostolii au crezut, că într'adevăr nu a auzit-o. Deci îi spun ei lui Iisus, că femeia îl roagà, însă el atunci le zice lor, că e trimis numai pentru Israilteni şi nu şi către duşmanii Israiltenilor, cum erau hanaanienii. Femeia încă a auzit vorbele lui Iisus şi nu a descurajat, ci din nou a rugat pe Iisus: „Doamne ajută-mă". Iisus atunci a zis: „Nu este bine a luà pânea „fiilor" (lui Israil) şi a o aruncà cânilor. Voià să pună la încercare încrederea femeiei şi de aceea a folosit vorba „cânilor", căci aşà numiau Is-

railtenii pe hanaanieni, cu cari trăiau în duşmănie. Ea însă nu s'a supărat, ci a zis cu smerenie: „aşà este Doamne, că şi cânii mânâncă din sfârmiturile, cari cad din masa domnilor săi".

Lumea de azi văzând atâta stăruinţă în rugăciune la o femee păgână, poate să plângă, că mulţi, foarte mulţi au mai puţin simţ pentru rugăciune ca femeia din evanghelia de azi, deşì vremurile prin cari trecem ar trebuì să ne facă a cădeà în genunchi şi a cere iertare dela bunul Dumnezeu, că ne-am uitat ce e rugăciunea. Despre rugăciune va fi acum cuvântul meu.

Fraţilor!

Rugăciunea nu este altceva, decât dorinţa ferbinte a sufletului de a se împreunà cu Dumnezeu. Un părinte a încredinţat unui învăţător creşterea fiului său iar învăţătorului i-a poruncit să nu pomenească nimic copilului despre Dumnezeu, ca să vadă ce creştere va aveà copilul. Dascălul aşà a şi făcut. Nu lăsà pe copil să vorbească şi să vadă pe nime, ca să nu bage de seamă, că alţii se roagă la Dumnezeu. Numai într'o grădină îi erà iertat copilului să se preumble. Odată a păzit pe copil şi l-a văzut într'o dimineaţă cum stà îngenunchiat în grădină şi se închinà la soare!

Iată că acel copil în închipuirea sa copilărească şi-a făcut un Dumnezeu, deşì nime nu i-a pomenit de vr'o fiinţă mai înaltă ca omul şi se rugà, deşì nu văzuse pe nime să se roage. Şi din această întâmplare adevărată, foarte uşor putem vedeà iubiţi creştini, că într'adevăr rugăciunea e împlinirea dorinţii de a ne împreunà cu Dumnezeu. Ea este un dor nemărginit după sfinţenie, căci cine nu doreşte după Dumnezeu şi după sfinţenie, acela nu se roagă. Fiecare om are însă

dorul acesta în inima sa, căci viața ne spune, că mulți își uită de rugăciune, dar ajungând în nevoi, se roagă la Dumnezeu. In om e sădită dar dorința aceasta, dar omul își uită, că Hristos a zis: „Să nu stingeți spiritul", adecă să nu încetați a vă rugà, căci rugăciunea e suflarea sufletului!

Tocmai fiind dorul acesta sădit în inima noastră și Sfânta Scriptură ne îndeamnă mereu la rugăciune: „Cereți și se va dà vouă", „Căci dacă voi, răi fiind, știți să dați dări bune fiilor voștrii, cu cât mai mult Tatăl vostru cel din ceriu va da cele bune celorce cer dela dânsul" (Matei 7, 7). Acestea și alte multe locuri ale Sfintei Scripturi ne arată rugăciunea, ca pe un mijloc foarte de lipsă la mântuire. Il arată ca pe un mijloc foarte firesc la fericire, căci și în viață încă de multe ori avem să ne rugăm de oameni, de părinți, și alții. Cu cât mai mult avem să ne rugăm de Dumnezeu, căci rugându-ne, cel puțin în timpul rugăciunei nu ne gândim la cele trecătoare ale lumii și se revarsă peste noi darul lui Dumnezeu.

Mama fericitului Augustin, Monica, se rugase vreme îndelungată pentru întoarcerea la cele bune a fiului ei și a avut isbândă. Augustin se duse la Roma, la Mediolan și ascultând predicile sfântului episcop Ambrosie a rămas foarte sguduit. Intr'o zi se puse sub un smochin și începù a plânge, când iată că auzì cuvintele: „Ia și citește". El deschise epistolele lui Pavel, pe cari le aveà la sine și a deschis tocmai unde erà scris (Rom. 13, 13) să nu umblăm în fapte de rușine, cum umblà el. Din clipa aceea el s'a îndreptat, iar mama lui a mulțumit lui Dumnezeu, că i-a ascultat rugăciunea. Maria Egipteanca a fugit din casa părintească și trăià în desfrânări, în orașul Alexandria. Intr'o zi a plecat și

ea la Ierusalim cu alţii, ca să vadă sărbarea înălţării sfintei cruci. Insă n'a putut într'à în biserică din cauza păcatelor, căci nu o slujau picioarele. A căzut atunci în genunchi la marginea bisericii şi plângând cu amar şi-a adus aminte de păcatele făcute, iar văzând pe părete icoana maicii Domnului, s'a rugat ferbinte, făgăduind îndreptare. Atunci a putut întrà în biserică.

Anume v'am adus atâtea exemple de rugăciune, iubiţi creştini, ca să vedeţi, că mare înţeles au avut rugăciunele lui Iisus, despre cari cetim adeseori în Sfânta Scriptură. „Şi slobozind gloatele, s'a suit singur în munte să se roage. Şi făcându-se seara, erà singur acolo" (Matei, 14, 23). Pilda lui Iisus au urmat-o apostolii despre cari cetim că: „toţi petreceau cu o inimă în rugăciune" (Faptele ap. 1, 14).

Creştinii cei dintâi toată noaptea privegheau în rugăciune înaintea zilelor de sărbătoare. S'au rugat iubiţi creştini, căci au urmat pilda Mântuitorului, care ne-a arătat rugăciunea ca pe o trebuinţă legată de firea noastră şi de aceea a zis: De ve-ţi cere ceva întru numele meu eu voi face". Nime nu poate însă învinuì biserica noastră dreptmăritoare creştină, că are prea multe rugăciuni! Nu! Pentrucă doar şi înainte de Hristos, în Testamentul Vechiu găsim destule urme despre rugăciuni adresate către Dumnezeu. Avraam se roagă pentru locuitorii din Sodoma (I Moisi 32, 11), Moisi cere îndurare pe seama poporului israiltean, care s'a închinat viţelului de aur, (II Moisi 32, 11), Daniil cere iertare locuitorilor din Ierusalim (9, 16).

Vedem deci, că rugăciunea creştină se întemeiază pe firea noastră de zidire a lui Dumnezeu, care în rugăciunile sale îşi închină sufletul ziditorului atotputernic. Deaceea se cade pururea a ne rugà şi noi în tot

timpul, neîncetat precum zice apostolul Pavel (I. Tes. 5, 17) căci Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne asigură că ne va ascultà. Se cuvine, ca să îndemnăm pe fiii şi ficele noastre a se rugà aşà precum cere sfânta maică biserică. In Dumineca viitoare vă voi rugà să ascultaţi puţine cuvinte despre felul şi chipul cum trebuie să ne rugăm ca rugăciunea noastră să fie primită. — *Amin.*

Predică

la Duminica XVIII. după Rusalii.

— Cum avem să ne rugăm? —

„Duh este Dumnezeu şi cine se închină Lui, se cade să se închine cu duhul şi cu adevărul".

(Ioan 4, 24)

Fraţilor!

In Duminica trecută aţi putut auzì dela acest loc, cumcă rugăciunea e o pornire firească a sufletului spre Dumnezeu. Firea sa îl îndeamnă pe om să se roage lui Dumnezeu, prin ceeace împlineşte o lege a naturii, căci recunoaşte prin aceasta atârnarea sa dela Dumnezeu.

Deaceea ne 'ndeamnă mereu biserica la rugăciune, ba ea face mai mult, pentrucă ne arată ca o mamă bună şi felul, cum avem să ne rugăm, ca să ne mântuim. Mântuitorul zice: „Duh este Dumnezeu şi cine se închină Lui, se cade să se închine cu Duhul şi cu adevărul."

Voiu încercà deci iubiţilor creştini să vă desluşesc rostul acestor cuvinte, ca să vedeţi cât de mult ne-am înstreinat noi dela adevărata rugăciune.

Iubiţi creştini!

Mai întâi să vedem care e făcută cu duhul dintre rugăciuni? Aceea, care e făcută cu duhul umilinţei. Rugăciunea celui umilit va pătrunde norii" (Iisus Sirach 35, 18) şi recunoaşte unul ca acesta, că el e neputin-

cios şi nu e vrednic să steà în faţa lui Dumnezeu. Un om, care se roagă cu umilinţă, ştie cumcă e păcătos şi recunoaşte ca şi vameşul că e păcătos: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului“ (Luca 18, 13). Acela ştie, că drepţii din legea veche au adus rugăciuni cu umilinţă: „Iudit a căzut pe faţa sa, şi a pus cenuşă pe capul său... şi a strigat cu glas mare: „Doamne Dumnezeule“. Dar şi Mântuitorul *„îngenunchind se rugà“* (Luca 22, 41) şi *„a căzut pe faţa sa rugându-se“* (Matei 26, 39).

Umilinţa aceasta ne-o câştigăm şi noi dacă ne supunem cu totul voiei lui Dumnezeu, şi nu aşteptăm ca numai decât voia aceasta să se îndrepte după voia noastră. O mamă aveà un copil bolnav de moarte şi preotul nu ştià cu ce să mângăie pe biata mamă, care tare îşi iubeà copilul şi nu se lăsà mângăiată de preot. De odată însă preotul se duse la patul bolnavului de moarte şi se rugà aşà: *„Doamne, dacă este voia Ta, dăruieşte acestui copil viaţa şi sănătatea“* mama însă auzind pe preot zise cu mănie: „Nu dacă este voia Ta, eu nu pot suferì acestea vorbe, ci *trebuie* să fie voia lui — Dumnezeu nu-mi poate lăsà copilul să moară!“ Preotul s'a dus acasă mâhnit de purtarea nepotrivită a mamei, iar copilul s'a făcut sănătos, dar crescând mare trăià tot în fărădelegi, pânăce a fost ucis de mâna călăului!!

Iată ce se întâmplă dacă duhul rugăciunei nu e umilit! De-aceea trebuie să fim cu adevărat umiliţi zicând în rugăciune: Fie voia Ta, precum în cer, aşà şi pre pământ“.

A douaoară duhul rugăciunei să fie pătruns de iubire, care ne îndeamnă, ca şi noi să iertăm pe alţii, căci zice scriptura: „De veţi iertà oamenilor greşelile lor şi Tatăl vostru cel ceresc va iertà vouă“ (Matei 6, 14).

A treiaoară, noi avem să ne rugăm cu duhul credinţii, căci dacă nu credem în Dumnezeu, nici nu ne rugăm lui. De-aceea a zis Iisus femeei hanaaneence: „O, muiere, mare este credinţa ta, fie ţie precum voieşti". Pentru rugăciunea plină de credinţă a vindecat Iisus pe femeie de curgerea sângelui, celor doi orbi le-a dăruit vederea. Sfântul Ignatie călătoreà odată pe mare şi iscându-se o furtună mare, totuşi a rămas liniştit ştiind că „Domnul domneşte puterea mării şi El potoleşte pornirea valurilor (Ps. 88). Toţi călătorii erau plini de groază dar el se rugà cu credinţă şi a scăpat pe toţi de perire.

A patraoară rugăciunea trebuie spusă cu sufletul înălţat numai la Dumnezeu, adecă să auzim numai cuvintele sau gândul rugăciunii. Spre aceasta dacă ne rugăm singuri acasă, atunci să ne rugăm la loc retras, iar la biserică să privim icoanele şi alte obiecte religioase, căci e mare păcat a ne cugetà la alte lucruri în decursul rugăciunii.

Acestea sunt însuşirile rugăciunii făcute cu duhul. E uşor a vedeà acum, cum ne rugăm cu adevărul. Ba putem zice, că numai dacă ne-am rugat cu duhul ne putem rugà şi cu adevărul, ceeace însemnează că trebuie să fim curaţi de păcate, să facem fapte bune şi să dorim a ne împreunà cu Dumnezeu. Omul sumeţ, fără iubire şi credinţă şi fără gând la Dumnezeu, nu se roagă cinstit, nu se roagă cu adevărat.

Ştiind noi cum avem să ne rugăm, să vedem prin cine trebuie să ne rugăm? Mai întâi prin Iisus Hristos, apoi prin sfinţi şi în sfârşit prin îngeri. E uşor a înţelege pentruce avem să ne rugăm prin alţii. Doi oameni au cerut dela regele lor acelaş lucru. Cel dintâi însă n'a avut recomandare dela nime, deci nu i-a împlinit

regele cererea; dar al doilea venind la regele zise: „nu sunt vrednic de mila ta, preaînălţate rege, dar fiul tău iubit m'a trimis la tine şi mi-a spus, că voi primì toate, câte le voi cere în numele lui. Atunci regele zâmbì, auzind pomenindu-se numele fiului său, şi împlinì cererea omului". (Candela 1910 p. 396).

În mai mari năcazuri şi dureri să rugăm deci pe bunul Dumnezeu prin Iisus, căci zice scriptura: „Unul este Dumnezeu, unul şi mijlocitor între Dumnezeu şi oameni, omul Iisus Hristos". (I. Tim. 2, 5). Tot aşa suntem datori să ne rugăm la Dumnezeu prin sfinţii bisericei şi prin îngeri.

Fraţilor!

Am văzut felul cum trebuie făcută rugăciunea. Oare nu recunoaştem noi, că astăzi totuşi sunt destui creştini, cari nesocotesc rugăciunea şi batjocoresc pe alţii când se roagă? Vai fraţilor, unii ca aceştia nu văd cum în lumea de azi cel mai mic şi slab se roagă de cel mare şi avut? Nu vedem, că sunt destui linguşitori, cari se căciulesc în fel şi formă, lăpădându-şi chipul omenesc şi cerşind sprijinul altora? Mai vârtos de unii ca aceştia să ne doară inima, iar noi să ne rugăm lui Dumnezeu, căci cine se roagă aşa cum am spus, ştie să trăiască bine.

Un călugăr din Spania în toată seara băteà la uşa fraţilor săi din mănăstire, aducându-le aminte să se roage înainte de culcare. Aşa se cuvine să facă fiecare creştin care se roagă, să îndemne şi pe alţii şi atunci ne vom rugà toţi cu o gură şi cu o inimă: „Tatăl Nostru..." etc. — *Amin.*

Predică

la Duminica XIX. după Rusalii.

— Despre iubirea vrăjmaşilor. —

„Iubiţi pe vrăjmaşii voştri".
(Luca VI. v. 35).

Iubiţi creştini!

Cuvintele acestea: „iubiţi pe vrăjmaşii voştri" cuprind o învăţătură, carea înainte de Mântuitorul nostru Iisus Hristos n'a fost propovăduită de nici un învăţat, de nici un înţelept al lumii. Şi nici nu puteà să fie altcum, pentrucă numai Mântuitorul a învăţat omenimea să iubească înadevăr pe deaproapele şi prin urmare pe fiecare om din lume. Înţelepţii din lumea veche înzadar ar fi încercat să propovăduiască omenimii adevărata iubire, înzadar s'ar fi străduit să îndemne pe oameni la iubirea de vrăjmaşi, căci omenimea erà grozav de înrăutăţită atunci şi nimeni nu erà în stare dintre oameni să-i deschidă ochii; aici se cereà, ca celce propovăduieşte iubirea de vrăjmaşi să o şi dovedească iar dovada trebuià să fie isbitoare la ochi.

Oare credem noi cei de azi, că Mântuitorul Iisus Hristos fiind pe lemnul crucii şi rugând pe Dumnezeu să ierte pe cei ce-l batjocoreau, a făcut un lucru, pe care şi alţii l-au făcut? Nu iubiţi creştini, căci lumea veche nu numai între oamenii îndujmăniţi, dar nici între cei deaproape nu erà cu bunăvoinţă.

În cele următoare vă voiu arătà deci, că iubirea propovăduită de Hristos cu privire la dujmani a fost cea mai mare învăţătură mântuitoare.

Fraţi creştini!

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a sbiciuit cu toată puterea pe Iudei şi pe păgâni, cari se credeau că fac fapte mari deşi ele erau numai un împrumut, care se obicinuià între oameni. „Şi de iubiţi pe ceice vă iubesc pe voi, ce dar este vouă? căci şi păcătoşii iubesc pe cei ce îi iubesc pe dânşii". Mântuitorul adecă nu se mărgineşte numai la iubirea celui ce ne face bine, căci şi păcătoşii fac bine celor ce le fac lor bine. Păcătoşii încă dau împrumut păcătoşilor, deci dacă vrem să ne deosebim de păcătoşi, trebuie să facem binele fără a aşteptà răsplată şi să iubim pe ceice ne urăsc.

Într'adevăr e mare învăţătura aceasta, şi numai dela bunul Dumnezeu a putut să isvorască. Nu numai înainte ci şi după Hristos veacuri de-arândul nu s'a arătat nime, ca să înveţe cu aşà putere omenimea spre iubire, ci dimpotrivă, cu durere trebuie să o spun, că oameni mari şi înţelepţi au lucrat împotriva iubirii creştine. Marele Napoleon însuş a trebuit să mărturisească: „Alexandru cel mare, Cezar, Carol cel mare, şi eu, — zice el — am întemeiat împărăţii mari, dar pe ce am sprijinit noi puterile spiritului nostru? Pe forţă. Iisus singur a întemeiat imperiul său pe iubire, şi astăzi milioane de oameni ar murì pentru el!"

Auziţi cinstiţi credincioşi cuvintele acestea? Ele însemnează, că încă şi după venirea Mântuitorului au trecut veacuri şi oamenii au fost loviţi de puterea celui mai tare şi starea aceasta ne-ar atinge dureros şi azi, dacă nu ne-ar venì într'ajutor iubirea propovăduită de Mân-

tuitorul. Astăzi bântue o dujmănie grozavă chiar şi între rudenii deaproape şi e dureros, dar sunt şi oameni, cari abià apucă să le moară părinţii, ca să le rămână lor averea. Mai sunt apoi şi de aceia, cari numai vorbind să te vadă cu dujmanul lor şi ţi-ai aprins paie în cap. Iar pe dujmani nimeni nu încearcă să-i împace, ci tot mai mult bagă zizanie între dânşii.

Pedeoparte stă iubirea neţărmurită alui Dumnezeu, iar pe de altăparte ura şi mânia fără păreche între oameni. Iubirea e fără seamăn, căci cuprinde în acelaş mănunchi pe toţi, pentru iubire nu este dujman, căci altcum iubirea nu mai este ca o funie de mântuire, de care dacă nu ne prindem, ne cufundăm în abizul păcatului. Ea ne stă înaintea ochilor, numai să o apucăm, numai să o prindem cu mânile. Nu e lucru greu să înceteze ura între dujmani, căci spre aceasta ca început e destul, dacă nu facem rău dujmanilor noştri, căci nici noi nu dorim să ne facă nouă rău.

Dar cei mai mulţi judecă aşà: „doar mi-a tras cinstea în noroiu", şi nicidecum nu încetează de a urzì la planuri împotriva dujmanului lor. Uită, că ei înşişi şi-au bătut joc de cinstea lor, înjurând de Dumnezeu şi ducând o viaţă înglodată în păcate, iar pe dujman îl ţin, că le-a nimicit cinstea. Unii ca aceştia nu-şi dă seama, că îşi fac numai sânge rău uneltind împotriva dujmanului lor. Dar şi dacă cineva nu unelteşte, însă mereu se gândeşte la vrăjmaşul său şi îi vreà rău, acela numai pe sine se chinueşte, căci poate gândul rău nu i-se împlineşte şi vrăjmaşului îi merge bine. Sănătatea unuia ca acesta se sdruncină pe zi ce merge, căci atât Sfânta Scriptură, cât şi viaţa ne învaţă, că mânia scurtează zilele omului.

„Căci mânia omoară pe nebun" a zis către Iov

prietenul său Elifas, când Iov din cauza durerilor îşi blăstămà zilele.

Viaţa zilnică adevereşte zisele Sfintei Scripturi. Un prieten al meu îmi spuse, că tatăl său fiind greu bolnav s'a dus la medic, care a aflat îndată cauza boalei: Tatăl prietenului meu erà mânios foarte pe un vrăjmaş al său şi de-acolo i s'a tras boala. O damă erà mânioasă pe sora ei şi nu se simţia bine deloc. Cât ce s'a împăcat cu sora-sa, i s'a făcut mai bine.

Iată dară iubiţi creştini, pentru ce Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis să iubim şi pe dujmani, pentrucă a cunoscut, că mânia, ura, pisma sleieşte măduva din om şi îi scurtează zilele. Fiul lui Dumnezeu deci a asigurat omului două lucruri mari prin aceasta şi anume:

1. Împărăţia cerurilor, căci după ce a zis „iubiţi pe vrăjmaşii noştri, şi face-ţi bine, şi daţi împrumut, nimic nădăjduind", a mai zis îndată următoarele cuvinte: „şi va fi plata voastră multă, şi veţi fi fii ai celui prea Înalt;"

2. Liniştea sufletului aici pe pământ, căci având dujmani, mereu ne gândim că ne aşteaptă rău din partea vrăjmaşului, sau apoi ne facem planuri împotriva lui.

Pe lângă aceste două fapte mari, preste tot ar mai fi de observat dragi creştini, că prin iubirea vrăjmaşului Iisus Hristos a sdrobit litera legii vechi, care ziceà „să nu ucizi!" Mai demult numai uciderea faptică o cuprindeà această poruncă, dar iubirea lui Isus a mărturisit sus şi tare, că mânia şi hulirea deaproapelui sunt un păcat grozav împotriva iubirii creştineşti. Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis, că prin cuvinte putem vătămà mult iubirea aceasta, aşabunăoară zicând deaproapelui „raka", ceeace însemnează om de nimica, îl dejosim şi purtăm scop de răsbunare în contra lui. S'au zicând „nebune" deaproapelui, de-asemenea ne-am făcut vinovaţi judecăţii.

Cu atât mai mult propovăduieşte iubirea aceasta, cu cât dejà în Testamentul Vechiu erà poruncit de Dumnezeu Evreilor, ca şi faţă de animale să se poarte cu blândeţă. Dacă se rătăceà animalul cuiva şi stăpânul erà departe, celce aflà animalul trebuià să-l ţină în curtea sa până la reîntoarcerea stăpânului. Şi aceasta erà poruncă şi pentru animalul vrăjmaşului nu numai pentru al pretenilor şi cunoscuţilor. (Deuteronomion cap 22). Dacă deci în legea lui Moise erà scrisă iubirea faţă de animale, omul legii celei noui cu atât mai mult ar trebuì să se simţească îndatorat a iubì pe deaproapele său, fie sărac, fie bogat, fie că-i merge rău, fie că-i merge bine, ca astfel să nu mai fie dujmani între oameni.

De încheiere doresc să vă arăt pe scurt mijloacele prin cari putem pune capăt vrăjmăşiei între creştini.

Să avem umilinţă, căci după Sf. Scriptură (Prov. 13, 10) între oamenii smeriţi pace. Iar dimineaţa când ne sculăm, să ne cugetăm la toate lucrurile, cari în decursul zilei ne-ar puteà aprinde mânia. Şi la caz, că am întimpinà momente de mânie, să nu vorbim şi să nu făptuim nimic până ce ţine mânia, cugetându-ne totdeauna la aceea, că mânia nu ne ajută, ci ne strică şi sdruncină chiar şi sănătatea.*) Să ne bucurăm de însuşirile deaproapelui nostru, chiar dacă ele întrec pe ale noastre, căci nu toţi pot fi la fel de înţelepţi şi la fel de fericiţi.

Iar făcând aşà, desigur împăcarea urmează în timpul cel mai scurt. Şi aşà şi trebuie să fie, căci Mântuitorul îndrumă pe celce duce daruri la sfântul altar să se împace mai întâi cu dujmanul iar apostolul Pavel (Efes. 4, 26) zice: Apoi împăcarea să fie din inimă şi să nu ţină numai o clipă, căci altcum nu isvoreşte din iubire adevărată.

---

*) Goffine Lénárt: Oktató és épületes könyve. Budapesta, 1895 p. 505.

Dacă suntem călăuziţi de poveţele acestea am dovedit, că o singură lege face pe oameni să fie la fel înaintea lui Dumnezeu: legea iubirii creştine, căci din iubire şi nu din dujmănie a făcut Dumnezeu lumea. Veniţi fraţilor creştini să răvărsăm lacrimi amare, că am trăit în ură şi vrăjmăşie unii cu alţii, veniţi să ne strângem mâna căci suntem fii ai aceluiaş Părinte ceresc. — *Amin.*

Predică

la Duminica XX după Rusalii.

— Tinărul din Nain. —

„A cercetat Dumnezeu pe norodul Său“ (Luca 7 v. 16.)

Fraţilor,

Un popor, o naţiune fără de cap este ca o turmă fără păstor, ca un roiu de albine, de unde matca a perit. Chiar Evanghelia de azi este una din cele mai frumoase dovediri a acestui adevăr. Câţi conducători n'a avut poporul evreesc dela Moisi şi până la Iisus şi parecă niciciodată n'a simţit acest popor trebuinţă mai mare de conducători decât pe vremea Mântuitorului. Trebuinţa aceasta mare o arată cuvintele celor cari au văzut minunea învierii tinărului din Nain. „*Prooroc mare s'a sculat întru noi şi a cercetat Dumnezeu pe norodul Său*“! Aşa grăia poporul care văzuse minunea!

Vă întreb iubiţilor: de ce nu a zis mulţimea din Nain că nu are nevoe de asemenea minuni? De ce nu a zis: N'avem trebuinţă ca Dumnezeu să ne cerceteze în chipul acesta? Pentrucă fără ajutorul lui Dumnezeu nu putem face nimic. Acest adevăr îl voi sădì în sufletele voastre în ziua de azi.

Fraţilor,

Atât omul singuratic cât şi un popor întreg sunt neputincioşi fără ajutorul lui Dumnezeu. Numai prin puterea sa omul singuratic aleargă zadarnic în prăpastia

ce o sapă însuş între sine şi Dumnezeu. Intr'o ţară depărtată doi munţi înalţi se ridicau unul lângă altul. O vale îi despărţea numai. Un câne flămând străbătea valea căutând mâncare. Deodată începù să sune clopotul castelului de pe unul din munţi, care anunţa timpul mesei. Cânele pornì în fuga mare spre castel, că doar de va primì şi el ceva. Când ajunse la mijlocul muntelui, clopotul se oprì şi porni clopotul castelului de pe celalalt munte. Cânele gândi că aici s'a gătat cu masa şi porni spre celalalt castel. Dar abia străbătu oarecare distanţă, şi se opri clopotul iar din celalalt castel începu iar să sune. Din nou se coborîse cânele şi începu să urce spre celalalt castel. Dar iar încetă întâiul şi iar începu al doilea clopot, pânăce încetaiă amândouă şi masa se terminase în ambele casteluri. Aşa aleargă omul între lume şi Dumnezeu. Alergarea aceasta nu se poate sfârşi bine pentru om, dacă o mână tare nu va ridica pe om şi nu-l va duce spre adevărata înălţime, unde omul nu mai flămânzeşte şi nu mai însetează.

Voiţi o pildă din istoria lumii? Iată una din istoria sfântă a Vechiului Testament. Două popoare aliate: amalechiţii şi canaaniţii se opuneau Evreilor la graniţa sudică a Canaanului. Zadarnic spuse Moisi Evreilor că nu vor isbuti să bată pe inamici. Zadarnic le spuse că Dumnezeu nu este cu dânşii. Israeliţii se încumetă totuşi să urce muntele ce le sta în faţă. Dar amalechiţiii şi canaaniţii au fost mai tari. Numai după 40 de ani ocupară Evreii Canaanul când Dumnezeu era cu dânşii. Trebue deci ca Dumnezeu să fie cu omul, pentruca puterile slabe ale omului să aibe tăria cuvenită. Ii trebue omului darul lui Dumnezeu, care îi dă putere. Da iubiţilor, darul lui Dumnezeu este o *putere de sus*, (Luca 24 v. 49) care ajută omului neputincios. Aţi auzit des-

pre Prometeu, care pentru păcatele săvârşite fu înlănţuit de o stâncă! Acolo vulturul ciupea din carnea lui Prometeu, dar carnea creştea peste noapte la loc. A trebuit ca Ercule să împuşte şi să deslege pe Prometeu din lanţuri. Aşa trebue să cerceteze Dumnezeu pe om şi să-l deslege pe om de legăturile trecătoare ale acestei lumi.

Aşa este şi cu popoarele, cu naţiunile. *Ce ar fi oare un stat fără Dumnezeu??* Este ştiut că religiunea creştină declară iubirea către Dumnezeu şi către oameni ca cea mai înaltă lege a activităţii omeneşti. Deci statul fără Dumnezeu ar trebui să se desfiinţeze pe sine dacă vede în religiunea creştină ceva indiferent. Căci s'ar lipsi pe sine de religiune, de acea puternică religiune, care singură face pe om să respecte sfinţenia proprietăţii şi siguranţa vieţii. Fără Dumnezeu, statul aduce numai nefericire cetăţenilor. Deaceea în statele unde credinţa este în floare, conducătorii au avut grijă să fie păzită, să fie apărată credinţa cu sfinţenie. De aceea vedem că şi statul nostru dă cinstea cea mai mare bisericii noastre ortodoxe şi acelor credinţe religioase, cari lucrează spre luminarea sufletească a poporului. Cine nu doreşte oare ca tineretul să fie crescut la noi în ţară în frică şi temere de Dumnezeu? Cine nu doreşte să vadă mai fericiţi pe cei cari atâta aleargă, atâta muncesc? Toţi dorim această fericire, dar fără să ne cerceteze Dumnezeu, este cu neputinţă să vedem acea fericire. Fără religiune se pierde simţul datoriei, căci fără o lege mai presus de om, fiinţa omenească va căuta ea însăşi a-şi găsi regule, dar nu le va afla căci egoismul omenesc nu poate da regule desăvârşite. Egoismul face pe om să nu înţeleagă ceeace este binele general. Egoismul aduce pe om în cele mai dificile şi

delicate situaţiuni. Şi atunci ce face fără o conduită mai înaltă? Face ca femeea din poveste, care în fiecare zi avea un ou de aur dela găina sa şi totuş şi-a pus de gând să omoare găina.

Nu omule! Tu nu te vei putea lepăda decât spre peirea ta, de acea putere care te leagă de Dumnezeu. Şi nici statul! Căci oare nu statul este acela care apără dreptul şi cinstea? Ei bine, ordinea de drept asigură omului bunurile pământeşti şi astfel îi dă putinţa să aibe o fericită ridicare morală. Cine oare dintre adevăraţii creştini nu doreşte ca ordinea de drept să fie asigurată? Cine dintre creştini nu cinsteşte statul, care apără sfinţenia drepturilor?? Dacă deci adevăratul creştin îşi face datoria către stat, aceasta este şi o dovadă că el e gata să facă tot binele pentru stat.

Dar nu numai faţă de stat, ci şi faţă de alte înfăţişeri ale vieţii omeneşti, creştinismul este neapărat trebuincios. Trebuie numai ca în orice împrejurări creştinul să-şi aducă aminte că libertatea sa de acţiune se referă la un scop înalt iar iubirea sa are un obiect foarte preţios. Dumnezeu este binele cel mai înalt al omenirii. Scopul şi obiectul sunt deci cele mai înalte cu putinţă. Omul nu se poate deci plânge. De el depinde ca Dumnezeu să-l cerceteze cât mai des. Stelele ceriului îşi fac drumul pe care nu singure l-au croit. Omul însă este mai mult decât o stea. Insuş Dumuezeu i-a zis: Omule dă-mi inima ta. De el atârnă să asculte sau să nu asculte de glasul lui Dumnezeu.

Omul niciodată nu se poate plânge că Dumnezeu nu-l cercetează. Am văzut doar că fiind credinţa atât de necesară, Dumnezeu de bună seama găseşte căile cele mai potrivite pentru a cercetà pe omul neputincios, ca şi pe cel puternic, pe cel sărac ca şi pe cel bogat.

Dumnezeu cercetează atât pe omul singuratic cât şi pe un popor, sau naţiune. Acum înţelegem mai bine că Mântuitorul venise ca să mângâie în cetatea Nain pe acea mamă văduvă, căreia îi murise unicul fiu. Fiul lui Dumnezeu ştia că are nevoie de mângâiere. Gândiţi-vă că acea mamă după înmormântarea fiului ei trebuià să vină acasă; că seara la masă îşi aduce aminte de copilul ei. Ea este singură şi vede patul gol al copilului care mai înainte veneà târziu dela jocul copiilor şi se aşezà în pat. Dar acum micul Ionel nu mai vine. El este în pătuleţul său din groapa proaspăt săpată, cu o cruciuliţă în mână şi cu alta la capul său, între flori bine mirositoare. Gândiţi-vă că acea mamă văduvă se cugetă la toate acestea! Numai Dumnezeu o poate mângâià, ca pe toate mamele adevărate şi ca pe toţi aceia cari au îndurat pierderea iubiţilor lor.

Omenirea aveà nevoe de mângâiere. Aveà nevoie să ştie că nu fără rost este traiul pe pământ. Trebuià să ştie că moartea nu este o ţântă a omului. Şi iată că nimeni altul, fără numai Dumnezeu luminează pe om şi în privinţa aceasta. In lumina lui Hristos priveşte omul cu nădejde spre înviere. Chiar dacă îi moare un copil, se cugetă că mai bine este aşà cum a voit Dumnezeu căci dacă trăià, poate deveneà om păcătos şi făcător de multe rele. Darul lui Dumnezeu este acela care hotăreşte lucrurile aşà cum se petrec.

Fiindcă aşà este nu rămâne decât să zicem între orice împrejurări ale vieţii, aşà cum a zis dreptul Iov: „Domnul a dat, Domnul a luat".

Şi fiindcă Dumnezeu ne cercetează în toate împrejurările vieţii, toţi trebuie să alergăm spre puterea cerească. Nu numai cei sănătoşi, dar şi cei bolnavi şi cei săraci trebuie să-şi întindă mâna după acea putere de

sus alui Dumnezeu. Să dorim a aveà darul lui Dumnezeu şi să-l primim când ni-se oferă. Voeşte Dumnezeu, dar trebuie să voiască şi omul. Lupta este inegală, răul este mare în omul păcătos, dar tot mai rămâne un strop de voinţă care face pe om să lucre cu harul lui Dumnezeu. Să nu uite omul că Dumnezeu îl cercetează. Când în anul 320 din armata împăratului Liciniu 40 soldaţi îngheţară în locul Sebastiei, inamicii voiau să ardă trupurile lor şi să arunce cenuşa în apă, ca să nu aibe creştinii moaşte. Inamicii luară trupurile, dar un soldat încă nu murise. Il puseră la o parte că doar de se face bine şi se lapădă de Hristos. Mama soldatului simţì pofta nebună a inamicilor, dar simţì şi voia lui Dumnezeu. Luă deci pe fiul său şi îl duse ea alăturea de cei 39 în calea triumfală. Aşà să facem şi noi când Domnul ne cercetează. Să mărim pe Domnul, cum a făcut mulţimea din Nain, zicând că a „*cercetat Dumnezeu pe norodul său*". — *Amin.*

Predică

la Duminica XXI după Rusalii.

„Iar cea de pe pământ bun, aceştia sunt cari cu inimă bună şi curată auzind cuvântul, îl ţin şi fac roadă întru răbdare". (Luca 8 v. 15).

Fraţilor,

Insuşi Mântuitorul a tălmăcit înţelesul Evangheliei de azi. Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu. Sămânţa de lângă cale arată pe oamenii cari aud cuvântul divin, dar diavolul îi face ca imediat să-l uite şi să nu se mântuiască. Cea de pe piatră arată pe oamenii, cari cred până la o vreme, dar se leapădă în vreme de ispită. Cea căzută în spini arată pe oamenii cari din cauza bogăţiilor şi plăcerilor nu urmează cuvântul auzit. Numai sămânţa căzută pe pământ bun, arată pe adevăraţii următori ai cuvântului.

Dar tocmai sămânţa căzută pe pământ bun arată că toţi oamenii se pot mântui. Dumnezeu dă tuturor aceeaş învăţătură mântuitoare, însă de om atârnă dacă o primeşte sau nu şi astfel nu putem zice că viaţa ar fi o loterie în care câştigă cel cu mai mult noroc! Nu putem învinovăţi pe Dumnezeu că unuia i-a dat mai multă putinţă de mântuire. Nu fraţilor, căci Dumnezeu voeşte mântuirea fiecărui om. Omul însă trebue să facă precum zice o zicală înţeleaptă: „mai întâi vezi ce stă înaintea picioarelor tale şi apoi te uită la stele să te faci astronom". Cu alte cuvinte să nu căutăm desvino-

vățirea noastră, învinuind pe Dumnezeu că nu ni-a dat putința mântuirii. Căci atunci ne-am putea desvinovăți căzând în păcate și am putea zice: că nu am putut face altcum.

Ori tocmai aceasta o vom combate în cuvântarea noastră de azi și vom arăta că omul este făuritorul norocului său, al fericirii sale.

Fraților.

Regele Filip al Macedoniei, tatăl lui Alexandru cel Mare primise mai multe informațiuni că orașul Athena are multe comori prețioase, temple și statui. Zise deci întru sine: Cu orice preț voiu cuceri Athena. Moartea nu l-a lăsat să-și realizeze dorința. Vai, iubiților, ce bine ar fi dacă am avea și noi dorința de cucerire a împărăției cerești. De noi atârnă să o cucerim. Dumnezeu ni-a arătat calea cuceririi, ni-a dat anumite legi, pe cari să le păzim cu sfințenie.

Iată de pildă: Dumnezeu a arătat o nemărginită iubire către noi, nu că doar am fi fost vrednici, dar pentrucă iubirea lui Dumnezeu este în sine nemărginită și nu are lipsă de înmulțire. Ei bine, omule, legea iubirii ni-a fost dată ca lege și ca o putere nemărginită în suflet. Dumnezeu cere să arătăm bine atât celui drept cât și celui nedrept, cum Dumnezeu a făcut. Dumnezeu cere să ne iubim unii pe alții și să fim ucenici ai Lui, arătând probe de iubire. De cine oare depinde să le arătăm? De noi, căci zice Evanghelistul Ioan: „Cel ce nu iubește, nu cunoaște pe Dumnezeu". (I. Ioan 4 v. 8). Cu alte cuvinte dacă ai iubire, cunoști pe Dumnezeu și poți întra în împărăția lui Lui, ascultând de Cuvântul, învățătura Lui.

Deci de tine depinde creștine să faci cum zice Domnul. De tine depinde să nu pizmuești pe cel ce

moşteneşte, să nu doreşti averea altuia, să nu-ţi pară rău că oamenii dă mai multă cinste vecinului tău. Fă cum zice Domnul şi atunci cuvântul lui Dumnezeu a căzut pe pământ bun în sufletul tău. Când Alexandru cel Mare pe patul morţii fu întrebat, cine va moşteni averea lui cea mare, răspunse: „acela, care este cel mai vrednic!“ Cine va moşteni împărăţia lui Dumnezeu? Iată vă întreb şi eu pe voi iubiţilor! Dar vă răspund tot eu. Acela o va moşteni, care face voia Tatălui Ceresc. Acela o va moşteni care ţine cuvântul lui Dumnezeu şi face roade întru răbdare. Nu dela mine iau adevărul acesta, ci dela Domnul nostru Iisus Hristos, care în Evanghelia de azi ne învaţă să avem răbdare creştinească şi vom isbuti.

Tocmai răbdarea creştinească lipseşte creştinilor de azi. Puţini caută să faca roade întru răbdare. Puţini ştiu să rabde şi să-şi facă socoteală că Dumnezeu tot mai bine ştie ce este şi ce nu este de folos omului. Deaceea e bine să nu uite creştinul că prin răbdare se oţeleşte; e bine să nu uite că trebuie să meargă cu Iisus nu numai până la poalele muntelui Golgota, ci până deasupra sub Crucea mântuitoare. Zi şi noapte să rogi cerul creştine şi va veni ajutorul. Nu aşteptă ajutor dela fiii oamenilor, întru cari nu este mântuire. Nu uită că dela tine atârnă ca sămânţa să nu cadă lângă cale, pe piatră, între spini sau pe pământ bun! De tine depinde creştine să nu cadă sămânţa lângă cale, adică să nu te laşi sedus de Satana! De tine depinde să nu uiţi că în toată vremea şi în tot ceasul eşti pândit de avantgardele inamice sufletului tău, ba de cele mai multe ori de toate cetele vrăjmaşe. Dacă nu stai ziua şi noaptea înarmat pentru a înlătură loviturile, poţi fi bătut în orice clipă iar dacă te păzeşti faci bine căci şi proverbul ne spune: paza bună păzeşte primejdia rea.

Păzeşte-te deci frate creştine şi fă roade întru răbdare, cum zice evanghelia de azi. Greutate numai la început vei simţì. Bucuria celei dintâi izbânde te va încurajà şi nu vei mai fi o trestie bătută de vânt. Aplicările şi obiceiurile potrivnice se vor lovì de stânca voinţii tale. Vei isbutì. Dar trebuie să laşi pe omul cel vechiu şi să îmbraci pe omul cel nou. Trebuie să rabzi şi să treci cu vederea răutatea oamenilor. Oarecine aveà o fire foarte mânioasă şi nu puteà suferì mai departe furia oamenilor. Se retrase în pustie, departe de oameni, într'o colibă aproape de un râu. Un copil îi aduceà mâncarea şi i-o aşezà pe o stâncă departe de colibă, ca nici cu un copil să nu mai vorbească. Credeà acum că este omul cel mai blajin, că nimeni nu este blând ca şi el. Când iată că într'o zi se duse să ia apă cu urciorul din isvor. Locul nu erà neted în isvor şi astfel urciorul s'a răsturnat. Il aşeză din nou în isvor, dar apa ţâşneà inegal şi iar s'a răsturnat. Atunci pustnicul trântì urciorul şi-l făcù ţăndări. Vechea mânie iar îl stăpânise.*) Pustnicul nu aveà decât să netezească terenul în izvor şi apoi să aşeze urciorul aşteptând limpezirea apei, dar nu şi-a dat seama de lucrul acesta. Uitase că Dumnezeu a dat apă bună şi că el e sănătos, încât poate trăì chiar în pustie, dar uitase de darurile lui Dumnezeu şi aşteptà să-i vină de-a gata apa în gură.

Să nu facem ca pustnicul din această întâmplare. Să fim stăruitori în primirea darurilor lui Dumnezeu şi să ne facem vrednici de dânsele. Să nu aşteptăm numai decât rodul unei stăruinţi căci va venì mai târziu. Această certitudine trebuie să o aibe adevăratul ortodox. La această certitudine se ataşează şi bucuria făgăduinţii date de Domnul nostru Iisus Hristos celor cari vor biruì.

---

*) H. Mohr: Die Seele im Herrgottswinkel. Fr. im B. 1916 p. 10.

Ascultaţi ce zice Ioan Evanghelistul: „Celui ce birueşte voiu dà lui să şadă cu mine pe scaunul meu.“ (Apoc. 3. v 21). Voiţi iubiţi fraţi, ca să biruiţi ori voiţi ca să vă biruiască nepăsarea atât de păcătoasă a zilelor noastre? Fără îndoială, doriţi biruinţa, dar atunci luptaţi, faceţi roduri întru răbdare. Nu vă bateţi joc de sămânţa cea bună ce Dumnezeu ni-o dăruеşte. Nu risipiţi darurile lui Dumnezeu spre scopuri streine de fericire. Ci mai vârtos ascultaţi mângăierea ce ni-o dă nouă însuşi Iisus: „Pentrucă ai păzit cuvântul răbdării Mele, şi eu te voiu păzì de ceasul ispitei, ce va să vie peste toată lumea, ca să ispitească pe ceice locuiesc pe pământ“. (Apoc. 3 v. 10).

Bucuria aceasta nimeni nu o va luà dela adevăratul creştin. Să rugăm deci pe Domnul ca să ne ajute a aveà această bucurie. Să-l rugăm ca să ne ajute a biruì pe diavolul, ca sămânţa să nu cadă lângă cale. Să rugăm pe Domnul ca să ne ferească de ispită spre a nu crede noi numai până la o vreme. Să rugăm pe Domnul ca să ne ajute a lăsà plăcerile şi bogăţiile pentruca sămânţa să nu cadă între spini, ci pe pământ bun. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXII. după Rusalii.

„Vindeţi avuţia voastră şi daţi milostenie, faceţi-vă voua pungi, cari nu se învechesc, comoară care nu se împuţinează în cer, unde furul nu se apropie, nici molia nu o strică".

(Luca cap. XII. v. 33).

Iubiţi creştini!

Cu aceste cuvinte ale evangheliei ţin să mă adresez către dreptcredincioşii creştini de azi, căci poate niciodată nu s'a dovedit mai lămurit deşertăciunea bogăţiei ca în zilele năpraznicului războiu. Ca slujitor la altarul Domnului pot să cad în păcat, dacă nu desfăşor credincioşilor răutatea ce se ascunde în nedreapta avuţie şi deaceea mă voiu încercà să fiu departe de păcat şi să scap de păcate şi pe aceia, cari au nefericirea de a se numì bogaţi în sarcina săracilor şi a tuturor oamenilor, cari cerşesc din poartă în poartă după o fărimătură de pâne şi după o haină cât de zdrănţuită, ca să-şi acopere goliciunea trupului.

Iubiţi creştini!

Un maşinist renumit care făcuse tot felul de maşini, voià cu orice preţ să facă o maşină care să aibă chip de om şi să vorbească ca omul. I-a isbutit să facă o astfel de maşină, pielea sămănà, sbârnăitul roatelor erà ca glasul omenesc dar îi lipseà partea cea mai de frunte:

sufletul. Maşinistul, dacă a văzut. că nici cum nu poate pune suflet în maşina lui, a luat-o la fugă, iar maşina s'a luat după el şi strigà: dă-mi suflet! Acesta trebuieşte bogaţilor de astăzi! O suflete, suflete, pentruce nu faci pe bogaţi să simţească, cumcă el aleargă spre groapa pierzării, pentruce nu deschizi ochii bogatului, ca să vadă, că deşi e bogat, poate nu e mai fericit decât alţii? De ce nu vrei să înţelegi bogatule, că nici mai înţelept şi nici mai cinstit nu te face avuţia şi fuga nebună după avere? Nu vezi, că alergând prea mult după avuţie, în oricare zi îţi poate bate ceasul morţii şi vei fi coborît în pământul rece fără a luà cu tine avuţiile adunate cu goană nebună? Nu vreai să auzi glasul orfanilor mici, cari strigă către tine să le dai ceva ajutor din bogăţiile tale? Nu vezi că nu numai la răspântiile drumurilor, dar şi la uşile bisericilor stau oameni lipsiţi de ajutor şi cer milă? Oare poţi tu creştine să aduci vre-o scuză că nu ai ajutat pe săraci?

Nu vei puteà bogatule, pentrucă ce e drept, Iisus a lăsat pe apostoli să aibă casă comună laolaltă, — şi biserica spre a-şi ajunge scopul încă trebuie să aibă bani, dar niciodată Iisus n'a zis, că cineva poate să adune bani pe socoteala altuia! Nu numai către cei bogaţi s'a apropiat Iisus Hristos, ci şi către cei săraci; dumnezeirea şi împărăţia sa a adus-o pe seama săracilor. Când Ioan Botezătorul s'a interesat de Iisus, Mântuitorul i-a răspuns, că el este acela, prin care se predică evanghelia celor năcăj ţi şi lipsiţi. Deci Mântuitorul nu numai a tămăduit orbi şi surzi, ci a făcut şi mai mult: a adus ştiinţă, cinste şi vrednicie săracilor. Prin cuvintele: „Încât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi mai mici ai mei, mie aţi făcut“ (Matei 25, 40) numeşte pe săraci fraţi ai săi, deci îi învredniceşte de cea mai mare cinste.

Oh, învăţaţi şi înţelepţi ai lumii, arătaţi-mi cine dintre voi a avut şi are sau va aveà o astfel de viaţă, un trai pus în slujba sărăciei? Oh, voi nu puteţi să arătaţi o învăţătură mai înaltă, ca alui Isus despre sărăcie, nu căci voi înţelepciunea voastră aţi făcut ca oamenii de azi chiar şi cel mai mic bine să-l facă numai pe bani! Banule, Banule, cât eşti de strălucitor şi de înşelător! Cum faci pe om nefericit, căci zice scriptura, la Isus Sirach, că fericit e numai bogatul acela, care e fără greşeală, după aur n'a umblat şi nu s'a încrezut în bani şi în avuţii.

Dar ca să nu cădem în osânda bogaţilor fără de suflet, să vedem mai întâi cine e om cu avere şi cine e bogat. Căci cineva poate să aibă avere, fără a fi bogat. Avere are acela, care are bunăoară pământ cât îi trebuie. Care însă are pământ mai mult decât îi trebuie, acela este bogat. Ştiind acum ce însemnează a fi bogat, trebuie să ştim şi aceea, „că nu e păcat a fi bogat. Precum zice sf. Ambrozie, bogăţia e păcat dacă nu o întrebuinţăm cum se cuvine, căci oamenii buni prin ea ajung la mântuire, iar cei răi la pierzare. E greu bogatului a intrà în împărăţia ceriurilor! Aşà ne învaţă scriptura, care zice că mai uşor întră funia prin urechile acului, decât bogatul în împărăţia lui Dumnezeu. Deaceea ne vorbeşte şi sfânta Evanghelie de azi despre chinurile bogatului care până când erà în viaţă, n'a voit să ştie nimic de săracul Lazar.

Oh, iubiţi creştini, câţi sunt, cari plâng când aud, că li-se vorbeşte despre bogat şi despre Lazar?! Dar oare câţi şi-au dat silinţa să facă altcum şi nu ca bogatul din evanghelie? Foarte puţini, pentrucă deşi războiul ne-a învăţat pe toţi să înţelegem ce e sărăcia, totuş fiind bogaţi, nu arătăm că am aveà simţ şi înţelegere pentru sărăcie! Vai cât de tare s'a înmulţit chiar prin

războiu numărul bogaţilor, şi vai cum a crescut şi numărul oamenilor ca bietul Lazar!

Glasul alor mulţi oameni ca Lazar ne strigă să-i ajutăm, îşi întind spre noi mânuţele orfanii războiului şi văduvele desnădăjduite! Ne strigă să le dăm ajutor, căci tatăl lor, soţii lor au plecat şi n'au mai venit iar bătrânii rămaşi acasă sunt neputincioşi! Parecă văd iubiţilor, cum se înmoaie inima bogaţilor auzind vaietele şi plângerile, căci e cu neputinţă să nu li-se facă milă de ceice se află în neagră sărăcie. Doar bine văd bogaţii, că fără săraci nu pot face nimic. Sfântul şi marele cuvântător bisericesc Ioan Gură de Aur, ziceà, că dacă toţi bogaţii s'ar deschilinì şi s'ar aşezà într'un oraş, iar săracii în altul, totuş s'ar adunà iar laolaltă, căci bogaţii nu cunosc meseriile, ocupaţiunile săracilor, şi astfel fără dânşii nu pot trăì.

Dacă am ajuns deci până acolo, că ni-se înmoaie inima şi ne podidesc lacrimile când vedem sărăcia, atunci suntem mai buni ca bogatul din evanghelie. Să nu rămânem deci numai la lacrimi, ci să trecem la fapte, să dăm prisosinţa noastră săracilor şi năpăstuiţilor răsboiului. Mă cobor dela acest loc al propovăduirii cuvântului divin cu nădejdea şi cu bucuria ce o simţesc, gândindu-mă că bogaţii vor ascultà cuvântul Domnului. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXIII. după Rusalii.

„Şi l-a rugat pe dânsul tot poporul din ţinutul Gadarenilor, să se ducă dela dânşii, că erau cuprinşi cu mare frică".
(Luca 8, 37).

Iubiţi creştini!

O minune mare săvârşeşte Mântuitorul prin alungarea duhurilor rele, cari s'au înstăpânit asupra omului îndrăcit. Acesta trăià în mormânturi şi în peşteri şi întru nimic nu se asemănà oamenilor.

Ce a voit oare Iisus să ne dovedească prin vindecarea lui? Au doară evanghelistul voieşte să ne înfricoşeze auzind vorbindu-se de duhuri rele? Să nu fie iubiţi creştini! Să nu alunecăm cu gândurile noastre pe povârniş. Indrăcitul este icoana păgânismului, care ajunse în starea cea mai de plâns pe timpul Mântuitorului. De aceea a venit Iisus ca să mântuiască păgânismul de duhul răutăţii, care îl stăpânise. Aceasta e cauza, că a săvârşit minunea din evanghelia de azi.

Iubiţi creştini!

Mulţi vor zice şi zic încă şi acum la aproape douăzeci de veacuri dela naşterea Mântuitorului, că nu Dumnezeu, ci duhurile rele stăpânesc lumea. Nimic dar nimic nu poate fi mai greşit ca şi această cugetare plină de hulă la adresa bunului Dumnezeu. Şi iată pentruce.

Bunul Dumnezeu ne-a dat nouă raiul cu toate desfătările lui. Dar strămoşii noştri Adam şi Eva nu au ascultat

de porunca divină şi astfel Adam a ajuns să-şi câştige pânea de toate zilele cu sudoarea feţii, iar Eva să aibă dureri prin naştere de fii. Deci Dumnezeu a despoiat pe strămoşii noştri de o nemărginită bunătate şi i-a aruncat în valurile vieţii. Ar crede poate cineva, că Dumnezeu a făcut rău prin aceasta strămoşilor noştri. Dar iată, că Eva dupăce naşte fiu zice: „Dobândit-am om prin Dumnezeu". Aşadară mulţumeşte lui Dumnezeu pentru binecuvântarea aceasta. „Şi ceeace mai înainte a amăgit pe bărbat, mai pe urmă a învăţat şi pe copil, şi nume îi pune lui, care poate să-l aducă pe el întru pomenirea darului lui Dumnezeu" *).

Tot răutăţii noastre avem prin urmare să-i socotim toate relele, cari ne copleşesc în vieaţa aceasta şi să nu ne mirăm, că Dumnezeu pentru fărădelegi ne cearcă cu năcazuri. Dacă nu se pedepseşte fărădelegea, aceasta tot mai mult sporeşte, ca şi focul, care dacă nu-l stingem la început, ne aprinde toată casa şi ajungem la cea mai mare primejdie. „Deci când vei vedeà făcându-se foamete, — zice acelaş sfânt părinte Ioan Gură de Aur, — şi ciumă şi secetă, şi ploaie neîncetată, şi nepotrivire a vânturilor, sau altceva dintru acest fel, care pedepsesc firea omenească, să nu te năcăjeşti, nici să te scârbeşti, ci închină-te celui ce le face aceasta, şi pedepşeşte trupul, ca să înţelepţească sufletul".

Lucrătorul viei încă taie mult din viţă, lucrătorul de pământ încă curăţeşte buruenile şi ierburile netrebnice iar medicul la operaţie încă taie ranele, cari pot să nimicească trupul. Dar oare nu vedem noi, că şi statul pedepseşte fărădelegea? Cu dreptate face lucrul acesta, ca nu cumva să se înmulţească rădăcinile răutăţii. De aici este a se înţelege, că şi Dumnezeu trebue să ne

*) Puţul lui Ioan Gură de Aur, Buzău, 1833. Predică despre ceice zic, că dracii ocârmuiesc lumea.

judece, dar judecata lui Dumnezeu este alta, căci Sfânta Scriptură zice: „Nu judecaţi mai înainte de timp până când va venì Domnul, care va dà pe faţă lucrurile cele ascunse şi va descoperì scopurile inimilor". (I. Cor. 4, 6.)

Dar veţi întrebà, dacă aşà este, atunci totuşi pentruce nu poartă de grije Dumnezeu, ca Duhul rău să fie pedepsit între oameni? Noi răspundem, că Dumnezeu tocmai că ne poartă grija, căci nu pe toţi cei buni îi răsplăteşte aici, ca să nu devină trândavi şi nu pe toţi cei răi îi pedepseşte de acum, căci vreà, ca şi tu care eşti păcătos încă se te îndreptezi; şi oare de ce face Dumnezeu aşà? Ca noi toţi să ne putem pregătì pentru judecata din urmă.

Oh, ce întocmire plină de înţelepciune Dumnezeiască! Oh ce purtare de grijă! Mântuitorul ne-a arătat şi prin pilda evangheliei de azi, că duhurile rele au înrâurinţă rea şi asupra porcilor, căci acele animale nici decum nu au suferit pe draci, ci îndată s'au aruncat în mare. Iar noi, noi cari ne numim creştini?...

Noi ne lăsăm duşi de duhul răutăţii şi ne asemănăm cu omul, care trece prin o pădure şi îndată i-se înfăţişează un hoţ de codru înarmat, care ameninţă pe om, că-l va despoià de tot ce are şi-l va aruncà apoi în prăpastia din apropiere. Închipuiţi-vă numai, că fiecare din noi am aveà nenorocul să păţim aşà ceva! Oare nu am tremurà de groază şi spaimă?

Da, ar fi mare frica noastră că în curând vom cădeà în groapa morţii! Cu cât mai vârtos va trebuì deci să ne înfricoşăm de judecata viitoare pentrucă acolo sufletul nostru se va pune în cumpănă!

Noi însă nu ne vom teme de judecată, dacă vom umblà în căile credincioşilor şi vom rugà pe Tatăl ceresc să fie pururea cu noi. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXIV. după Rusalii.

— Datoriile copiilor către părinţi. —

„Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie ţie bine şi să trăieşti mulţi ani pe acest pământ". (Moisi V. 20, 12).

Iubiţi creştini!

Astăzi ne-a amintit sfânta Evanghelie despre Iair, care podidit de lacrimi rugà pe Iisus să-i vindece fata bolnavă. Pe când se rugà de Iisus un om al casei sale îi vesteşte că fica lui e moartă, iar Mântuitorul o înviază din morţi.

Auzind această istorie evanghelică, ni-se sfăşie inima de durere, căci astăzi când e bolnav un copil poate nu are tată, care să umble după vindecător, căci a murit pe câmpul de luptă. Pare-că am auzì cântarea: „Strugurel bătut de peatră, rău e Doamne fără tată!" Le-au rămas unora ca acestora mamele, a căror iubire înlocuieşte şi pe a părintelui. Numai în vremuri grele ca acestea poate vedeà un copil cât de rău este a nu aveà tată, care să te iubească şi pe care să-l iubeşti. Oh, cât de amar este a nu aveà tată, care ca şi Iair din evanghelia de azi să ne poarte de grijă şi să ne crească în frica lui Dumnezeu!

Cred deci iubiţi creştini, că de aici pot învăţà mulţi copii, cari au părinţi, cum să cinstească pe acei părinţi şi să deà lui Dumnezeu mulţămită că nu sunt orfani.

Vă rog deci să ascultaţi puţine cuvinte despre datoria copiilor cătră părinţi.

Fraţilor!

I. Ascultarea de părinţi înainte de toate e o lege firească. Doar fiecare copil mic iubeşte pe tatăl său şi pe mama sa şi numai dupăce a ajuns mare se întâmplă adeseori că necinsteşte pe părinţi şi astfel calcă în picioare legea firească.

II. In al doilea rând iubirea aceasta e poruncită de legea dumnezeească: „Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie ţie bine şi să trăieşti mulţi ani pe pământ". Precum vedem, în porunca aceasta ni-se pune în vedere că vom trăì mulţi ani pe pământ. E bine să ne însemnăm lucrul acesta iubiţi creştini, pentrucă în celelalte nouă porunci nu ni-se făgăduieşte nici un folos dacă le împlinim. Urmează că bunul Dumnezeu a pus un preţ deosebit pe această iubire, căci de repeţite ori ne îndeamnă: „Ascultă fiule învăţătura tatălui tău şi nu lăpădà legile maicii tale, că cununa darurilor vei luà pe creştetul tău şi lanţ de aur împrejurul grumazului tău". (Pild. Sol. 1, 8).

După Sfânta Scriptură e vai de acela, care nu ascultă de părinţi: „Celce nu cinsteşte pe tatăl său şi se lapădă de mama sa, ruşina-se-va şi ocărît va fi". (Pild. Sol. 19, 26). „Lumina celuice grăieşte rău pe tată sau pe mamă, stinge-se-va şi lumina ochilor lui vedeà-vor întuneric". (Pild. Sol. 20, 10).

Dacă deci atât legea firii cât şi cea dumnezeească ne îndatoreşte să iubim părinţii noştri, atunci datori suntem să urmăm acestor legi şi vom fi fericiţi. „Un rege bogat a întrebat odată pe un înţelept, care este cel mai fericit om de pe lume? El credeà, că-l va numì pe dânsul, fiindcă erà bogat. Inţeleptul însă spuse: mi-aduc

aminte de doi fii: Cleobis şi Bitone, cari singuri îşi duceau într'o căruţă pe mama lor bolnavă, ca să se închine în casa Domnului". (Scriban, Predici, Văleni 1908 pag, 218).

Erau fericiţi acei doi fii, căci vedeau pe mama lor mângăiată şi îşi aduceau aminte de binefacerile mamei, care încă le-a făcut lor mângăiere multă în viaţă. Erau fericiţi, pentrucă îşi aduceau aminte de zilele, când toată nădejdea lor erà în părinţi şi Dumnezeu şi părinţii le purtà de grijă!! Iată cum învaţă copilul dela părinţii săi a iubì pe tată şi mamă, şi astfel unii ca aceştia pot cere dela fiii lor ca să-i cinstească, căci e vai de loc, dacă cineva nu ascultă această poruncă.

Un tată, care n'a cinstit pe părinţii săi, — a dojenit pe fiul său, fiindcă nu-l cinsteà. Fiul s'a aprins de mânie şi tatăl său atunci a voit să-l lovească, însă fiul s'a repezit mai iute şi trântind pe nenorocitul tată, l-a dus până la o treaptă şi a voit să-l arunce jos. Nefericitul tată a strigat: „Stai nenorocitule, că sunt lovit de dreptatea cerească, căci până aici l-am târât şi eu pe tatăl meu, dar m'a blăstămat şi blăstămul, care m'a ajuns acum te va ajunge şi pe tine şi pe copii tăi, dacă nu încetezi a mă batjocorì". Fiul s'a pus atunci în genunchi şi a cerut cu lacrlmi în ochi iertare dela tatăl său.

Oh, de am învăţà din astfel de întâmplări, cari se aud şi printre noi, oh de ar încetà neascultarea de părinţi, căci şi proverbul zice: „Cine de părinţi n'ascultă sufere durere multă!" Oh, de am iubì părinţii noştri, ca să fie bine şi fericire în familie, căci acolo unde nu e fericire, cauza în mare parte este neascultarea de părinţi.

Iubiţi creştini!

O învăţătură mare putem scoate din cele de până acum. Anume, că părinţii sunt datori să dea creştere

adevărată fiilor lor, adecă să se îngrijască nu numai de cele pământeşti ale lor, ci şi de sufletul lor, căci atunci când Sfânta Scriptură zice: *„Ascultă fiule învăţătura tatălui tău şi nu lăpădà legile maicii tale“*, e lucru limpede, că se adresează şi cătră părinţi nu numai cătră fii. Ii îndeamnă pe părinţi să înveţe pe fiii lor şi de bunăseamă un fiu ascultă de părintele său dacă îl învaţă. Un astfel de fiu va şi iubì pe tatăl său, văzând, că se interesează de sufletul lui şi pilda lui o vor urmà şi alţii.

Şi precum un părinte e dator a învăţà pe fiii săi aşa şi pe cei fără părinţi trebuie să-i învăţăm a ne iubì, să-i facem a simţì, că şi dacă nu au părinţi ei totuşi au pe cineva, care se îngrijeşte şi de soartea lor. Eu cred iubiţi creştini, că dacă părinţii de azi îşi cresc copiii în frica Domnului, atunci fiii lor înţelegând ce binefacere e îngrijirea părintească, se vor apropia cu drag de orfanii fără părinţi şi le vor fi fraţi la nevoi şi la dureri. — *Amin.*

Predică

la Duminica Samarineanului milostiv. Duminica XXV. după Rusalii.

Iubiţi creştini!

Aproape două mii de ani au trecut, de când Mântuitorul nostru Iisus Hristos a istorisit parabola omului căzut între tâlhari. De atunci şi până astăzi mulţi oameni au mai căzut între tâlhari, mulţi creştini au auzit cetindu-se din evanghelie pogorîrea dela Ierusalim la Ierihon şi n'au înţeles cuprinsul acestei părţi din evanghelie.

Pe mulţi îi duce în rătăcire purtarea preotului, care trecuse pe lângă omul lăsat de tâlhari aproape mort. Se vor scuzà, că dacă un preot s'a purtat aşà fără de milă faţă de un biet nenorocit, atunci cu atât mai vârtos pot ei să fie nemilostivi. Dar în evanghelia zilei de azi nu este vorbă creştine de nici un preot nemilostiv şi nici Ierusalimul, dar nici Ierihonul nu sunt a se luà din cuvânt în cuvânt. Ce e mai mult, nici ranele celui căzut între tâlhari nu sunt rane trupeşti.

Cu totul altcum e a se înţelege evanghelia aceasta, a cărei tâlcuire o voiu face pe scurt cu ajutorul darului dumnezeesc.

Iubiţi creştini!

Omul căzut între tâlhari este Adam, Ierusalimul este raiul iar Jerihonul este lumea aceasta pământească. Ie-

rusalimul însemnează şi suire, iar Jerihonul coborîre. Avem să înţelegem aşadară aici, că Adam pentru neascultarea sa a fost scos din raiu şi a ajuns în lume ca lucrător de pământ, unde a ajuns între tâlhari, adecă între puterile diavolului, căci tâlhari sunt acele puteri pentru om. Aceste puteri diavoleşti l-au desbrăcat pe om de fericirea de care se bucurà în raiu privind în faţa îngerilor şi bucurându-se cu dânşii.

Dar nu numai atât, ci i-au făcut răni peste răni, adecă acele puteri diavoleşti au cufundat pe om în păcate, căci precum rana sapă în trupul omului, aşà răneşte păcatul pe om sufleteşte.

Preotul care a trecut pe lângă cel aproape mort fără milă este preotul legii vechi, preotul testamentului vechiu, care n'a putut să mântuiască pe om. Nici chiar Moise şi nici chiar Aron, cari au fost cei mai mari preoţi la Evrei, nu au putut să vindece ranele omului, care trăià înainte de Hristos.

Dar iată că vine un samaritean la cel căzut între tâlhari, adecă vine Domnul nostru Iisus Hristos la omul căzut în păcate şi i se face milă, căci poartă chipul şi asemănarea sa şi de aceea îl ridică pe om. Iisus este samariteanul care „văzù pe omul lăpădat şi rănit, în curvie, în preacurvie, în ucideri, văzù şi se milostivì de zidirea lui şi puse vin cu unt de lemn, şi amestecându-le amândouă, făcù ploaie şi puse deasupra omului". A amestecat untul de lemn cu vin adecă Dumnezeirea cu omenirea şi a legat ranele acelui om, adecă a legat pe diavolul, care îndeamnă şi ferecă pe om în păcate. L-a dus apoi la o casă de oaspeţi adecă a dus pe omul păcătos din tirănia păcatului la slobozenie, din moarte la viaţă. L-a înzestrat adecă pe creştin cu biserica; aceasta este casa de oaspeţi despre care ne vorbeşte evanghelia. Acolo a

dat gazdei doi dinari, adecă preotului, care e gazda, mai marele bisericei, i-a dat Testamentul vechiu şi nou îndrumându-l să înveţe din acelea pe oamenii păcătoşi a se întoarce la calea cea bună.

Iată ce învăţătură înaltă ne dă evanghelia de astăzi! Ea ne spune că legea lui Moise n'a fost de ajuns spre mântuirea omului, căci pentru aceasta a venit Mântuitorul pe pământ. Ne spune, că numai printr'ânsul ne putem mântui de păcate şi totuşi noi creştinii de azi nu ascultăm de Hristos şi de biserica lui! Vai cum ne mustră conştiinţa ca pe Adam, când păcătuim şi vai cum ne cutremurăm şi ne ascundem păcatele în valurile vieţii ca strămoşii noştri între copacii raiului?! Credem, că glasul orfanilor şi al văduvelor nu ne vor vădì pe noi, credem, că ne vom scăpà de frica ce ne-o pricinueşte păcatul?

E zadarnic, zadarnic, căci auzim în urechi şi în inimi glasul lui Dumnezeu, care ne strigă: Ce-ai făcut omule cu chipul şi asemănarea mea? Unde eşti? Unde eşti? Şi pentruce te mustră inima?

Iar noi, noi iubiţilor fraţi în Hristos nu putem răspunde nimic bunului Dumnezeu, nu putem minţì, căci mustrarea cugetului este înlăuntrul nostru de câte ori păcătuim şi ne spune, că vom fi judecaţi pentru fărădelegile noastre.

O altă urmare a păcatului este, că „mi-am făcut sufletul neroditor spre bine şi roditor spre rău; fiind frumos mi-l'am schimonosit şi schimbat şi până când mai înainte puteà să iasă la iveală în societatea îngerilor, acum caută numai tovărăşia răului şi a mamonei, pentrucă trage nădejde că numai înaintea lor nu se înroşeşte de ruşine; în sfârşit, oh Dumnezeule, m-am făcut ucigaş al fiinţei mele: fie-ţi milă de mine, păzeşte-mă de cruzimea mea proprie, scoate-mă din prăpastia în

care am căzut şi ajută-mi însfârşit să încep a deplânge rătăcirile mele şi să-ţi slujesc ţie, spre a mă întoarce la calea, care duce la viaţă" (Nicolaus von Mac Carthy: Predigten, vol. II, Regensburg, 1892 pag. 351).

Calea care duce la viaţă ne-o arată Mântuitorul, căci însuş a zis: „Eu sunt calea, adevărul şi viaţa". Se cuvine dar când auzim sfânta Evanghelie de azi, să ţinem seama, că Mântuitorul Iisus a trebuit să vină în lume pentru a scoate pe om din robia diavolului, adecă dintre tâlhari. Să nu uităm că sfânta maică biserică este aceea casă de oaspeţi, care primeşte pe cei căzuţi între tâlhari, adecă sunt cuprinşi de Duhul lumii acesteia şi se lasă răniţi de păcate. Veniţi cu toţii cei căzuţi între tâlhari ca să vă ungeţi cu unul de lemn, care e cuvântul Domnului. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXVI. după Rusalii.

— Despre lăcomie. —

„Rădăcina tuturor răutăţilor este iubirea de argint". (I. Tim. VI. 10).

Iubiţi creştini!

Apostolul Pavel aceste cuvinte le scrie către ucenicul său Timotei în epistola sa cea dintâi. I-a mai scris şi despre alte lucruri, dar iubirea de argint o scoate în mod deosebit la iveală şi ne spune să fim îndestulaţi când avem hrană şi îmbrăcăminte, căci nimic n'am adus cu noi la naştere şi nimic nu luăm cu noi în mormânt. (I. Tim. VI. 7—8). Câtă deosebire nu vedem între cuvintele acestea şi evanghelia de azi, care ne vorbeşte despre omul celce îşi adună sie-şi comoară, iară în Dumnezeu nu se îmbogăţià.

Războiul cumplit nu a învăţat pe toţi creştinii să tragă foloase din evanghelia zilei de azi! Să ne aducem numai aminte de furturile, cari s'au întâmplat în cursul războiului în locurile unde nu erà pază şi unde unii şi-au părăsit vetrele în faţa năvălirilor!

Pofta nesăţioasă, lăcomia i-a îndemnat pe mulţi să despoaie pe deaproapele lor de lucruri de cari se puteau şi lipsì şi le puteau lăsà neînstreinate. Ne întrebăm unde este frica de Dumnezeu a astorfel de făptuitori? Unde s'au putut ascunde făptuitorii chiar şi în faţa legilor sta-

tului, care cu tot dreptul s'a răzbunat mai târziu? De aceea cred a face un lucru de folos dacă voiu desfăşurà cu ajutorul lui Dumnezeu păcatul greu al lăcomiei, ca în inimile noastre nici de cum să nu prindă rădăcini această scădere.

Fraţilor!

Lăcomia oamenilor este de două feluri. Unul trage la sine pe nedrept bunul altuia şi astfel păcătueşte împotriva dreptăţii. Mai ales bogaţii fac lucrul acesta şi de aceea în cartea înţelepciunii lui Iisus Fiul lui Sirah[1]) ni-se dă sfatul ca cel sărac să se ferească a face negoţ în tovărăşie cu bogatul, căci dacă nu, e ca şi când se împreună oala cu căldarea. Oala se va isbì de căldare şi se va sparge. Cu adevărat aşà este, fiindcă tot acolo cetim: „Vânatul leilor sunt colunii în pădure; aşà păşunea celor bogaţi sunt săracii.

Bogatul din toate puterile sleieşte pe cel sărac şi dacă şi-ar puteà deschilinì averea sa câştigată cu sudoare de cea nedreaptă, — precum se desparte neghina de grâu, puţin câştig curat ar aveà La poporul din Theba în Grecia erà obiceiul, că un neguţător numai aşà puteà ajunge o slujbă înaltă, dacă a abzis de zece ani a se mai îndeletnicì cu negoţul. In timpul celor zece ani se puteà curăţì cu totul de pofta lăcomiei, care l-a cuprins ca neguţător.[2])

O altă parte a lăcomiei este, că omul lacom îşi iubeşte peste măsură lucrurile cele trecătoare. Fericitul Augustin zice, că nu numai acela e lacom, care trage la sine avere străină, ci şi acela, care ţine cu poftă la ale sale. Cei ce nu ascultă de evanghelie, cei ce nu se împărtăşesc cu sfintele taine şi nu participă la slujba

[1]) Cap. 13, v. 2.
[2]) Segneri, p. 318.

dumnezeiască din cauza alipirii de bunurile trecătoare se poartă aşà de păgâneşte.

Fie însă lăcomia de orice natură, adevărul este, că rădăcinile ei cu greu le poţi scoate din inima omului, pentrucă lacomul îşi ascunde lăcomia. Se scuză, că are familie grea, că trebuie să-şi vadă de viitor; el îşi uită că Hristos a numit nebun pe omul bogat şi lacom din evanghelia de azi. E mai fericit ca el un om risipitor, pentrucă acesta dupăce pierde averea se aşează, se îmbătrâneşte, dar lacomul e tot tinăr, căci deşi îmbătrâneşte, zice, că tocmai din cauza slăbiciunii bătrâneţelor trebuie să adune avere pe calea cea cu putinţă.

Bine a asemănat cineva lăcomia cu boala de apă, care e nevindecabilă, pentrucă trupul omului conţine sucuri bolnăvicioase. Lacomul vârtos de inimă, pizmătăreţ, mândru, e chipul omului cuprins de boala apei! Cum să se arate unii ca aceştia miloşi faţă de săraci şi lipsiţi? Il auzeam pe un bogat lacom în decursul războiului, că se plângeà de lipsa bucatelor! El, bogatul îşi uitase de săracii, cari nici nu samănă, nici nu seceră.

E uşor însă, cel puţin mai uşor e a se spune ce este lăcomia decât a o stârpì din oameni. Dar eu zic dragii mei, că omul care cunoaşte bine Scriptura, ştie să afle şi calea nimicirii lăcomiei. Tocmai înainte de a începe istoria cu tinărul bogat, a zis Iisus cătră apostoli şi ascultătorii săi: „Vedeţi şi vă feriţi de lăcomie: că nu întru a prisosì cuiva din avuţiile sale este viaţa lui“ (Luca 12, 15). Dar mă veţi întrebà, care este atunci viaţa adevărată în faţa bunurilor din lume?

In cartea lui Tovit aflăm cum acesta învăţà pe fiul său: „Şi nu te teme fiule pentrucă am sărăcit. Ai tu multe, de te vei teme de Dumnezeu, şi te vei depărtà de tot păcatul şi vei face ce este plăcut înaintea lui“. (Tovit, 4, 29—30). Iată iubiţilor învăţătura adevărată!

Invăţătura aceasta a Scripturii îmi reaminteşte istoria unui englez, care iubià o fată frumoasă, care nu voià să se mărite după el, căci având un picior de lemn se temeà, că englezui o va părăsì. Dar ce a făcut acesta? Şi-a tăiat şi el un picior şi atunci fata s'a măritat după el.*)

Pilda aceasta poate slujì ca învăţătură pentru mulţi, cari lăcomesc la bunul altuia, pentru mulţi, cari şi din căsătorie au făcut lucru de negoţ şi au iscodit tot feluri de jocuri spre a câştigà averea altuia. Să ne temem de Domnul, care ne va răsplătì tuturora, cum a răsplătit şi celor doi împăraţi ai Egiptului, dintre cari unul cu numele Abimeleh furase soţia lui Avram iar Faraon storceà sângele din vinele izrailtenilor. Abimeleh a adus iară soţia lui Avram cu cinste, dar Faraon nu şi-a dat pace până când a fost înghiţit de valurile mării.

Să ne lăpădăm dar de lăcomie şi având ce ne trebuie, să nu mai însetăm după bunuri şi mai multe, că nu ştim ceasul morţii noastre. Să ne micşorăm poftele şi să căutăm a ne îmbogăţì în Dumnezeu. — *Amin.*

---

*) Dr. Franz Xaver Massl: Frühlehren, Regensburg, 1896 p. 157.

Predică

la Duminica XXVII. după Rusalii.

— Despre pizmă. —

Evanghelia acestei Duminici ne vorbeşte despre vindecarea unei femei gârbove, care de 18 ani aveà duhul neputinţii şi nu se puteà îndreptà nicidecum. Vindecarea s'a întâmplat Sâmbăta într'o sinagogă şi de aceea mai marele sinagogei s'a umplut de mânie împotriva lui Iisus, zicând că nu se cade a vindecà Sâmbăta, când Evreii aveau zi de repaus.

Par' că-l văd pe mai marele sinagogei cum vorbeà poporul în contra lui Iisus în mănia sa şi nu trebuie să vă mai spun, că mănia lui isvorà din acea buruiană otrăvitoare a sufletului lui, care se numeşte pizmă. Această buruiană otrăveşte şi sufletele noastre, deşi suntem mai luminaţi de Duhul lui Hristos decât mai marele sinagogei. Pizma ne chinuieşte şi pe noi poate mai tare ca pe îngerul, care voind să se facă asemenea lui Dumnezeu, a căzut în iad. E durere mare, că suntem plini de duhul pizmătăreţ a lui Cain şi de viclenia lui Isav, care pizmuià pe Iacov, că a primit binecuvântare dela tatăl său! Şi e durere şi mai mare, că trebuie să zic mai departe, cumcă suntem molipsiţi de pizma bogatului, care îşi uitase de chinurile grozave ale focului cel vecinic şi nu mai puteà să vadă bucuria săracului Lazar în locaşul dreptilor!

Dar, ca să vedem, că noi într'adevăr suntem pizmăreţi, să auzim puţine cuvinte despre pizmă.

Fraţilor!

Sfântul Vasilie cel mare zice, că pizma sau cu alte cuvinte *„zavistia este scârbă a norocirii vecinului"*. Sau ca să zicem altcum, pizma e întristarea noastră, că vecinului îi merge mai bine decât nouă sau aşa de bine ca nouă. Marele vestitor al cuvântului dumnezeesc, arhiepiscopul Ilie Miniat (pag. 21) după alţi învăţaţi ai bisericii spune, că „patima aceasta decât toate celelalte patimi este cea mai nedreaptă şi cea mai dreaptă. Cea mai nedreaptă, căci pedepseşte pe cei buni: cea mai dreaptă, căci chinueşte pe cei ce o au. Rugina nu roade atâta pe fier, unde se află. Năpârca, când se naşte, nu spintecă atât cu unghiile pântecele maicii sale, cât roade şi spintecă inima celui zavistnic, zavistia sa. Ce suflet chinuit şi muncit, şi în trecută, şi în ceealaltă viaţă? Pentru aceea zic, că nu se cade să dorim unui zavistnic, nici în această viaţă altă pedeapsă, nici în cea viitoare altă osândă. Destulă pedeapsă are aici pe zavistia sa, adecă să vadă binele vecinului. Destulă muncă are acolo iarăşi pe zavistia sa, să vază mărirea celor fericiţi, precum vedeà bogatul mărirea lui Lazar în sânurile lui Avram".

Ca să înţelegem mai bine scârba, adecă întristarea ce o simţeşte pizmaşul faţă de bucuria vecinului, trebuie să aducem unele pilde. Poate fi cineva întristat faţă de binele altuia fără ca să aibă pizmă faţă de el; bunăoară Mardocheu şi rudenia sa Estir, cari erau la curtea împăratului Artaxerxe, — erau supăraţi, că Aman a ajuns la diregătorie mare în curtea împăratului, dar nu fiindcă cinstea aceea Mardocheu nu o aveà. Ei erau supăraţi foarte, Mardocheu şi-a rupt hainele şi s'a presărat

cu cenuşe, dar nu pentrucă n'a ajuns şi el ca Aman, ci fiindcă acesta urà pe Jidovi şi voia să-i prigonească aţâţând pe împăratul, împotriva lor. Mardocheu deşi erà supărat pe Aman, nu erà pizmăreţ, căci împăratul la urmă tot pe el l-a ridicat la cea mai mare cinste, iar Aman a fost spânzurat pe lemnul pregătit lui Mardocheu.

Cineva poate să fie supărat pe altul fiind că e om evlavios şi merge la biserică, iar el nu sporeşte în fapte bune, ci numai în păcate. O astfel de supărare poate să-i fie de folos celui întristat, pentru cazul că se nizueşte să fie şi el evlavios. Dar dacă cineva are un loc roditor, iar altul lângă dânsul un loc neroditor şi cel cu locul rău e întristat nu numai pentru locul său neroditor, dar e întristat şi pentru cel roditor, atunci pizmuieşte. Când cineva e supărat că nu are haină frumoasă încă nu pizmuieşte, însă când e plin de năcaz, că a altuia nu e ca a lui şi e mai frumoasă, atunci e pizmăreţ.

Dacă numai pe mine sunt supărat, că nu am aşa haine, aşa cinste, vază, avere şi putere ca alţii, atunci nu mă numesc pizmaş, dar dacă aceea mă doare că altul toate acestea le are cu prisosinţă, atunci sunt zavistnic vrednic de osândă. Mă mai întrebaţi pentruce? Pentrucă nimicesc iubirea deaproapelui nutrind ură, duşmănie şi defăimare faţă de acela pe care îl pizmuiesc pe nedreptul. Cu alte cuvinte sunt păcătos, iar păcătosul trebuie să-şi ia plata sa.

Acum, când ştim ce e pizma, e uşor să vedem, că noi stăruim cu îndârjire în acest păcat greu. Pentrucă ne întristăm văzând binele altuia, sănătatea, avuţia lui, locurile lui multe, banii lui, hainele şi toate plăcerile ce le are. Oh, dacă noi ne-am bate capul ca să ajungem la o bunăstare cât mai înaintată dar vai, precum zice Iisus Sirach (14, 8) ne uităm cu ochi pizmătăreţi, ne

întoarcem faţa dela binele vecinului şi ne urîm astfel noi pe noi.

Ştiu, par'că v'aud cum ziceţi încet, că aşa este, dar aceasta nu ajută, dacă noi nu încetăm cu răutatea pizmei, care ne nimiceşte. Să lăpădăm dar dela noi acest păcat greu, să ne desbărăm de această boală, care ne înveninează viaţa întreagă. Mai uşor aşa ne scăpăm de ea iubiţilor, dacă nu o lăsăm să prindă rădăcini în noi, căci dacă prinde rădăcini, e greu să o mai smulgem din inimile noastre. Să ne apărăm cu toată puterea de acest şarpe veninos, care ne omoară sufletul, adecă ne duce în focul de veci, pentrucă pizma numai moarte şi iar moarte a adus pe pământ. Prin pizma diavolului a venit moartea în lume, prin pizmă a omorît Cain pe Avel şi de atunci şi până azi numai spre pragul morţii a dus pizma pe om.

Dar noi nu suntem zidiţi spre moarte, ci spre viaţă fericită şi de aceea veniţi să ne bucurăm de binele altuia, căci aşà va venì împărăţia lui Dumnezeu pe pământ. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXVIII după Sf. Rusalii.

„Mulţi sunt chemaţi, iar puţini aleşi".
(Matei cap. 20 v. 16).

Iubiţi creştini!

Acestea sunt cuvintele de încheiere ale evangheliei de azi. Ele v'au putut umpleà inimile de groază şi cutremur, căci înţelesul lor este, că deşi toţi oamenii sunt chemaţi de împărăţia lui Dumnezeu, totuşi vor fi şi de aceia, cari nu vor vedeà acea împărăţie. Fiecare creştin îşi va pune întrebarea, că oare cum poate scăpà de groaza adevărului cuprins în aceste cuvinte. Căci ele iubiţi creştini nu sunt puse numai în evanghelia de astăzi, ci le-a rostit Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi când a istorisit parabola despre lucrătorii viei. Lucrătorii viei au fost chemaţi la lucru, unii mai curând, iar alţii mai târziu şi ceice au venit mai curând s'au supărat, că stăpânul viei a dat aceeaş plată şi celor ce au sosit mai târziu. Atunci a zis Mântuitorul către cei nemulţumiţi: „Mulţi sunt chemaţi, iară puţini aleşi".

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a ştiut, că omul se îngrijeşte mai mult de sine şi de aceea ca să arate, şi mai bine, că trebuie să lăsăm şi pe altul să trăiască, a a spus cum trebuie să se poarte omul la ospeţe, şezând la un loc mai puţin de frunte şi chemând pe săraci, cari să nu-i poată dà îndărăt cinstea şi aşà va ajunge în împărăţia lui Dumnezeu". Atunci unul din oaspeţii, cari erau

cu Iisus la masă, a zis: „Fericit este cel ce va mâncà pâne în împărăţia lui Dumnezeu". Iar Iisus a rostit atunci cuvintele evangheliei de azi, unde prin omul, care a făcut cina se închipueşte însuş Dumnezeu iar cina împărăţia cerească. Sluga trimisă să vestească pe cei chemaţi a venì la cină este Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Toţi cei chemaţi s'au lăpădat în deosebite chipuri, căci plăcerile lumii i-a cuprins cu totul. Iisus a zis atuci către cei de faţă: „Că zic vouă, că nici unul din bărbaţii aceia, cari erau chemaţi, nu va gustà cina mea." Biserica noastră dreptmăritoare a pus în evanghelia de azi după aceste cuvinte ale Mântuitorului, cuvintele de mai sus: „Mulţi sunt chemaţi, iară puţini aleşi".

Fiindcă astfel ele pot fi groaznice şi înspăimântătoare, mă voi silì în cele următoare a vă împrăştià spaima aceasta.

* * *

Iubiţi creştini!

Nimic nu e aşà de înspăimântător în viaţa aceasta ca frica de moarte. Însă frica aceasta e departe de omul cucernic şi evlavios. În schimb e aproape de omul cufundat în păcate şi prin urmare unul ca acesta se va teme şi mai mult de sfârşitul său, când aude cetindu-se astfel de cuvinte din sfânta evanghelie. Va cugetà zi şi noapte la aceea, că el nu va fi între cei puţini. Pentru unul ca acesta însemnează, că a văzut prăpastia îngrozitoare în care se află şi va căutà să se ridice dintr'ânsa, căci Dumnezeu fiecăruia i-a dat putinţa să se mântuiască.

Va fi desigur mai grea starea lucrului cu aceia, cari auzind astfel de cuvinte ale evangheliei nu simţesc nici un fior, nici o groază în credinţa că ei sunt evlavioşi, că ei fac numai binele. Şi e durere iubiţi creştini, că desigur şi între noi se vor aflà, cari cred în chipul acesta. Atât

celor ce se tem fiind păcătoşi cât şi celorce nu se tem crezându-se buni le pun înainte cele trei semne de pe cari se poate cunoaşte creştinul cu adevărat ales:

Ferirea noastră de păcate, fructe vrednice de pocăinţă şi fapte bune. Dacă noi cei de astăzi ne dăm bine seama de starea în care ne aflăm, atunci dacă ne simţim păcătoşi pentruce nu recunoaştem, că frica noastră urmează din sărăcia noastră în semnele, cari ne fac aleşi ai Domnului? Iar ceice se cred buni şi nu se cutremură încă nu văd, că le lipsesc semnele, însuşirile oamenilor aleşi ai lui Dumnezeu?

Uită-te în jurul tău creştin de astăzi şi vei vedeà cât de mare e căderea ta. Deschideţi ochii şi vei vedeà, că plângerile şi vaietele tale sunt zadarnice, pentrucă trăieşti clipele vieţii tale în minciună şi huleşti adevărul. Crezi doară omule, că trăieşti o viaţă sufletească adevărată? Această credinţă a ta e o minciună groaznică şi ţi-ai uitat, că viaţa e un adevăr. Când a isbucnit crâncenul răsboiu, mulţi oameni îndujmăniţi, în preajma spaimei nespuse, s'au împăcat cu lacrimi în ochi, dar apoi iar s'au învrăjmăşit, pizma şi ura n'au încetat ci se întâlnesc pe toate cărările? Şi încă tot te mai numeri între cei aleşi creştine? Nu simţi, că pentru a aveà îndreptăţirea aceasta, trebuie să ieşi din vârtejul minciunilor, cari ameninţă să ne înghită întreagă viaţa sufletească? Şi starea aceasta iubiţilor n'a fost şi este aşà, nu numai dela isbucnirea răsboiului încoace, ci ea a dăinuit şi în timp de pace. Ne-am uitat de mult, că viaţa se poate clădì numai pe adevăr, iar adevărul poate să fie numai dacă este împreunat cu cele trei lucruri ale oamenilor aleşi: cu viaţa fără de păcate, roade vrednice de pocăinţă şi fapte bune.

Adevărul întemeiat pe aceste trei fapte mari nu se poate răsturnà prin nimic. Dar minciuna trebuie să se

prăbuşească ori mai curând, ori mai târziu. Se poate clădì şi pe minciună, căci dovadă este încercarea dela turnul Vavilonului, dar voind oamenii cei dintâi să clădească pe minciună, fără ajutorul lui Dumnezeu, toată clădirea li-s'a nimicit şi ruinat în pulbere. Aşadară minciuna numai până la o vreme se poate susţineà, dar apoi oamenii trebuie să ajungă la convingerea, că ea aduce nimicirea societăţii şi a oamenilor. Paserea când cloceşte ouăle sale în cuibul zidit cu măiestrie, crede că atunci e mai fericită, dar acea fericire se împrăştie, când ies puii mici, cari la vremea lor sboară cu mama lor în stoluri spre regiuni îndepărtate. Copilul din leagăn încă va fi crezând, că aceea e cea mai mare fericire şi totuşi făcându-se mare, va găsì în alte lucruri fericirea acestei lumi.

Astfel şi cugetarea oamenilor trebuie să se schimbe iubiţi creştini. Căci trece un veac sau două, ca şi pasărea Phőnix, despre care spun poveştile, că ar trăì 100—200 de ani.

În inimile creştinilor încă pot să fie păreri întemeiate pe minciună, dar acelea trebuie să treacă repede ca fumul şi iute ca vântul. Omul veacului de azi trebuie să recunoască minciunile în mijlocul cărora trăieşte şi să-şi aducă aminte, că e dator să trăiască numai adevărului. Căci Iisus a zis: Eu sunt adevărul" (Ioan cap. 14 v. 6), deci adevărul e dumnezeesc „Dumnezeu e adevărul iar adevărul nu se schimbă, căci altcum biserica ar fi silită să înveţe mâne altcum ca astăzi. Vie orice învăţături greşite, biserica stă neclătită ca o stâncă de granit şi astfel ca fii ai bisericei şi noi trebuie să ne clădim viaţa pe adevăr. Căci altcum suntem ca omul căzut între tâlhari între Ierusalim şi Ierichon şi cu greu vom găsì pe omul îndurat, care să ne scoată din groapa morţii.

Viaţa noastră însă numai atuncl e clădită pe adevăr, dacă urmăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Primul

pas îl facem, dacă ne desbărăm de minciuna grozavă, că noi trăim creştineşte şi recunoaştem, că precum toate minciunile, aşà şi aceea în care am trăit noi, a rămas în uitare şi că viaţa noastră încă trebuie să se schimbe. Desbărându-ne de credinţa mincinoasă în nevinovăţia noastră, vom vedeà, că prea mult am ţinut la persoana noastră şi de aceea am avut credinţă greşită.

Din cele de până aicì am putut vedeà iubiţi creştini, că atât ceice se simţesc vinovaţi cât şi ceice se cred aleşi trăiesc în cercul primejdios al minciunei, pentru că atât unul cât şi celalalt prin viaţa sa nu arată ceea ce este. Celce se simte vinovat nu caută să se îndrepte, iar cel ce se crede ales, prin faptele sale dovedeşte, că numai ales nu este. S'a dovedit, că omul prea mult se îngrijeşte de persoana sa şi de aceea trăieşte în minciuni aşà de primejdioase. Şi unii şi alţii ca aceştia să se desbrace mai întâi de persoana lor, să nu caute a se scoate la iveală tot pe sine, mai ales prin cinste şi onoruri bătătoare la ochi, căci zice evanghelistul Luca „ce este la oameni înalt, urât este înaintea lui Dumnezeu." (cap. 16 v. 15).

Numai lăpădarea de sine va aduce omului putinţa de a intrà în împărăţia lui Dumnezeu prin viaţă fără păcate, roade vrednice de pocăinţă şi fapte bune. Căci celce se copleşeşte de grijile lumii, acela nu poate săvârşì aceste trei semne şi recerinţe ale întrării în împărăţia lui Dumnezeu.

Ca mângăiere în faţa cuvintelor „mulţi chemaţi, dar puţini aleşi" ne pot servì cuvintele proorocului Ezechil: „Că Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu" (33, 11). Potrivit acestor cuvinte, fiecare creştin a primit darul de a se puteà mântuì, dacă ştie cum să-l folosească. Şi deşì are darul mântuirii, bi-

serica îl mai şi chiamă la mântuire ca şi prin evanghelia de azi, căci ştie, că omul are griji multe. Pe lângă aceasta preotul, îi spune creştinului mijloacele prin cari poate să între în împărăţia lui Dumnezeu. Preotul repeţeşte mereu glasul de chiemare, ca şi sluga care după cum ne spune evanghelia de azi, de mai multe ori a chemat pe oaspeţi la cină, adecă la ospăţul împărăţiei ceriurilor. Ascultaţi creştini de preoţii voştri, cari vă chiamă spre scopul acesta să vă feriţi de păcate, să vă ispăşiţi de ele prin mărturisire şi să faceţi bine, căci zilele grele sunt! De vreţi să fiţi şi voi între cei aleşi, daţi ascultare acelui glas înalt, care ne chiamă la altă viaţă. Nu la viaţă stearpă, trăită numai pentru grijile noastre, ci la o viaţă, din adâncul inimii, căci trăind numai pentru noi ne asemănăm unui munte uriaş, care nici o viaţă nu are în vârfurile cele mai înalte, nici flori nici căldură. Acolo jos, în şesuri e viaţa şi astfel şi noi să trăim viaţă jos, în adâncul inimilor noastre, spre a ne face părtaşi de bunurile aleşilor lui Dumnezeu.

Mai ales acum după crâncenul războiu peste care am trecut, cei rămaşi putem să ajungem în şirul celor aleşi, căci niciodată nu s'a cerut atâta lăpădare de sine ca acum. Niciodată n'au fost atâţia orfani, atâţia oameni plini de răni şi atâţia săraci ca acum. Dacă noi tuturor acestor le venim în ajutor când putem, atunci am dovedit că am ascultat de glasul care ne chiamă în împărăţia lui Dumnezeu. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXIX după Rusalii.

— Despre recunoştinţă. —

„Intru toate mulţumiţi, că aceasta este voia lui Dumnezeu întru Hristos Iisus spre voi". (Tes. 5, 18).

Iubiţilor creştini!

Cuvintele acestea ale sfântului apostol Pavel vorbesc despre recunoştinţă. Ele îndatorează pe fiecare creştin să fie recunoscător pentru binefacerile ce i-se fac, dar vai cum ne-am deprins cu zicala: „Fă bine şi aşteaptă rău", vai pe câţi auzim astăzi plângându-se că pentru binele făcut numai rău au primit.

Vrând nevrând mi-aduc aminte, că un sfânt oarecare istoriseşte următoarele: „Dumnezeu a chiemat odată toate vietăţile pentru ţinerea unui sfat, şi toate s'au grăbit să răspundă la chemarea dumnezeiască. Intrând Dumnezeu în adunarea lor, a observat că toate vietăţile vorbesc între dânsele, fiind binevoitoare şi dispuse una faţă de alta, numai două din ele stăteau supărate, una într'un colţ şi alta într'alt colţ uitându-se rău. Atunci Dumnezeu le întreabă cum se numesc, şi răspund, că una e Binefacerea şi alta e Recunoştinţa. Le întreabă atunci din nou: „De ce nu vorbesc una cu alta? Fiindcă nu ne cunoaştem, a fost răspunşul lor" *).

Repet şi eu înc'odată că noi cei de astăzi nu prea cunoaştem datorinţa recunoştinţei şi de aceea despre dânsa

*) „Biserica ortodoxă Română", anul XXXIII, Nr. 9, pag. 947.

va fi cuvântul meu pe scurt în cuvântarea de azi, pe care o începusem şi vreau să o ţin până în sfârşit în numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Fraţilor iubiţi!

Recunoştinţa este răsplătirea binefacerilor primite. Dacă cineva bunăoară capătă plată, dar lucrează pentru banii ce-i primeşte, atunci acela nu-i deobligat la recunoştinţă faţă de celce îl plăteşte. Dar întru cât o slugă primeşte dela stăpânul său pe lângă simbrie şi alte binefaceri, pentru cari el nu munceşte şi stăpânul nu e dator să i-le facă, — atunci avem de a face cu datorinţa de a recunoaşte binefacerea. O astfel de slugă e datoare să recunoască în oarecare chip binele primit, căci la acel bine n'a avut nici un drept şi n'a jertfit nimic pentru acel bine.

Ştim deci când avem de a face cu simţul recunoştinţei şi astfel avem să cercetăm Cartea Cărţilor, adecă Sfânta Scriptură cu privire la învăţătura despre recunoştinţă. Ea ne învaţă puţin şi oare pentruce? Pentrucă se înţelege de sine, că cine are drepturi are şi datorinţe şi tot astfel cine primeşte o binefacere, trebuie să o răsplătească. Aceasta e o datorinţă aşà de însemnată, încât Sfânta Scriptură nu se ocupă mult de dânsa, dar se ocupă pe departe totuşi când zice să facem oamenilor ceeace dorim să ne facă.

Şi oare care este acela, care nu doreşte să i-se facă binele cel mai mare? Un astfel de om nu se află şi din motivul acesta se cade să ascultăm de cuvintele Scripturii mai ales, că ea într'un loc prin însuşi Iisus Hristos ne vorbeşte despre recunoştinţă.

Ni-se spune adecă cum trecând Iisus printr'un sat spre Ierusalim, prin mijlocul Samariei, l-au întâmpinat zece bărbaţi leproşi, dintre cari însă după ce s'au arătat preo-

ţilor, numai unul a mulţumit lui Iisus pentru vindecare. Numai unul s'a aflat să deà mărire lui Dumnezeu pentru vindecare deşì bine au ştiut ce boală grozavă avuseră, căci ca leproşi trăiau afară de sate şi oraşe şi dacă se apropià cinevà de ei, trebuià să strige ca să nu se apropie, căci ei sunt leproşi. Acestora în boală le căzuseră genele ochilor, buzele, carnea obrazului, grumazul le erà plin de bube şi tot aşà întreg trupul. Unghiile le căzuseră şi peste tot boala le dase un miros greu de tot şi totuşi numai unul s'a cunoscut a fi cu gândul la trecutul său şi numai el a mulţămit pentru binele ce l-a primit.

Chiar dacă nimic nu s'ar mai aflà în Sfânta Scriptură cu privire la recunoştinţă şi atunci ar trebuì să primim de adevăr neîndoios, că istorisirea aceasta e de cea mai mare însemnătate, şi de aceea o şi aflăm cuprinsă în Biblie.

Recunoştinţa deci e de cea mai mare însemnătate după Sfânta Scriptură. Dar şi înainte de Hristos erà cunoscută, căci zice învăţatul păgân Polybios, (mort la a. 117 înainte de Hristos), cumcă e destul să numeşti pe cineva nemulţămitor şi ai spus despre el câte rele!

Dar şi mintea ne şopteşte, că trebuie să avem simţul recunoştinţei. Cineva dă un dar cuiva şi celce a primit darul, face şi el o cinste şi aşà mai departe, însă celce nu întoarce cinstea, acela nu ştie ce e recunoştinţa şi unul ca acesta calcă legea iubirii, căci celce a făcut un bine şi a fost răsplătit cu rău, nu va mai face pe viitor bine altuia din dragoste, adecă de dragul binelui. Vor fi şi de aceştia, căci sunt destui creştini, cari fac binele numai de dragul binelui, dar trebuie să recunoaştem, că lipsa de recunoştinţă ori cum e o piedecă pentru înmulţirea binefacerilor din lume!

Să ne întrebăm acum faţă de cine avem să fim mulţumitori? Faţă de bunul Dumnezeu, faţă de părinţi şi de

deaproapele. Bunului Dumnezeu avem să-i mulţumim pentru toată darea cea bună şi darul desăvârşit, care se pogoară asupra noastră. Chiar şi pentru suferinţe să mulţămim lui Dumnezeu, căci „pe carele iubeşte Domnul îl ceartă“ (Evrei 12, vers 6) şi precum bunurile vin *dela* Dumnezeu, suferinţele ne croiesc calea *spre* Dumnezeu.

În al doilea rând avem să fim recunoscători cătră părinţii noştri unul fiecarele dintre noi, căci vai de acela, care nu-şi cinsteşte părinţii prin recunoştinţă.

Tot aşà avem să ne purtăm şi faţă de deaproapele nostru, care ne-a făcut bine. Purtându-ne în tot ceasul vieţii noastre cu recunoştinţă faţă de binefăcătorii noştri, vom aveà pace şi linişte aici pe pământ şi bucurie în împărăţia cerească. Mai întâi de toate să ne ferim a răsplătì binele cu rău, căci după pildele înţeleptului Solomon (cap. 17), dela casa unuia ca acesta, niciodată nu se depărtează răul.

Un adevărat creştin nu poate aveà aşà inimă. Dinpotrivă, el îşi dă silinţa să răsplătească binele cu bine spre mărirea lui Dumnezeu, spre mulţămirea sa şi a deaproapelui, ca astfel tot mai mult să se pogoare şi sălăşluiască iubirea între oameni. Ajută-ne Doamne să putem fi mulţumitori pentru cereştile tale daruri şi pentru binefacerile pe cari ni-le fac părinţii şi deaproapele prin iubirea ce au cătră tine, căci toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de Sus este. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXX după Rusalii.

„Zis-a Iisus lui, vinde averea ta, şi o dă săracilor, şi vei avea comoară în Cer şi vino după mine. Iară tinărul auzind cuvântul s'a dus întristat, că avea avuţie multă". (Mat. 19, 21–22.)

Iubiţi Creştini!

Chipul tinărului bogat din evanghelie îl vedem pretutindeni şi azi. Mântuitorul a ştiut, că bogăţia roade inima omului ca viermele şi de aceea de repeţite ori a învăţat popoarele să se ferească de avuţie. Nu se va păreà dară de prisos a vorbì şi noi cât mai des despre marea alipire a omului de cele pământeşti. Unii vor zice, că ei nu sunt dornici să asculte cuvinte de-asemenea natură, zicând, că doar ei trăiesc în sărăcie evanghelică.

Astfel de oameni se gândesc numai la persoana lor. Uită cu totul, că Mântuitorul Iisus Hristos a învăţat popoarele chiar despre avuţie de mai multe ori în faţa apostolilor. Niciodată nu le-a venit în minte acestora să spună Mântuitorului, că ei au auzit odată acele învăţături. Aşa şi noi. Nu putem oprì pornirea cuvântului repeţit al bisericei faţă de dragostea prea mare de avuţie. Cele următoare, dacă le ascultaţi cu luare aminte, vă vor încredinţa despre aceasta.

Fraţilor,

Bogatul din evanghelia de azi erà încrezut peste măsură că el a împlinit toate poruncile şi abià aşteptà

ca Iisus să-i spună acum în faţa mulţimii, că nimic nu-i mai lipseşte spre a câştigà vieaţa de veci. Iar când Iisus i-a dat sfatul să-şi vândă averea şi să o deà săracilor s'a întristat. Despre un astfel de bogat zice Iisus că „cu anevoie va intrà întru împărăţia ceriurilor", căci nu poate slujì şi lui Dumnezeu şi Diavolului. Bogatul totdeauna e stăpânit în cea mai mare măsură de pofta bogăţiilor şi foloseşte toate mijloacele numai ca să-şi potolească setea de averi. Pe cel sărac îl dispreţuieşte şi nu se întovărăşeşte cu el, ba ce e mai mult dacă este vecinul lui cu locul de arat, să pune luntre punte numai ca să-i taie din loc. De aici se nasc apoi procese peste procese. Oare unde am cetit despre păţania unui astfel de bogat care a pierdut toată avuţia sa în proces.

Pentruca să sperie lumea de procese, tribunalul din Barcelona (în ţara Spaniei) a deschis un concurs cu premiu mare pentru celce va zugrăvì o icoană, care să ia oamenilor pofta de a mai purtà procese. Un pictor renumit a zugrăvit icoana bogatului, care câştigase procesul. Erà aproape gol, cu hainele zdrenţuite şi cu lacrimi în ochi, iar faţa reoglindeà în toate trăsăturile ei durerea cea mare a bogatului după avuţiile pierdute în proces. Dar în partea de jos a icoanei erà scris: „Dacă bogatul care a câştigat a ajuns în aşà stare de plâns, cum va fi arătând săracul care a pierdut procesul".

Pictorul acestei icoane a câştigat premiul de bani şi icoana încă şi azi multora le taie pofta de a căutà toate mijloacele, până şi procesele nedrepte numai şi numai ca să ajungă la bogăţie şi mai mare.

Închipuiţi-vă oameni bogaţi de azi, că storcând averea altora faceţi pe oamenii ceilalţi mai săraci! Nu vă doare inima, când îl vedeţi pe unul cu hainele rupte cerând milă dupăce l'aţi adus la sapă de lemn?

Dar fie-vă milă cel puţin de biata lui soţie şi de copilaşii lui nevinovaţi! Fie-vă milă! Fie-vă milă!

Ştiu însă, că mulţi bogaţi vor zice, cumcă au drept să aibă avere mare, căci la I. Tes. 4, 11 se spune lămurit, cumcă este iertat a câşigà avere prin muncă cinstită! Zic şi eu iubiţilor, că e adevărată observarea aceasta, căci şi în alt loc ne spune Scriptura, că fiecare muncitor e vrednic de plata sa. Dar unora ca acestora le zic: Să ne mai întrebăm şi aceea: „Ce avem să facem cu averea?" Apostolul Pavel zice către Evrei: „Fără sgârcenie fie purtarea voastră şi să fiţi îndestulaţi cu cele ce aveţi, căci el a zis: nu te voi părăsì, nici te voi lăsà". (Evrei 13 v. 5—6).

Şi aceasta o zice apostolul Pavel, întemeiat pe învăţătura lui Iisus. Iar Mântuitorul într'atâta laudă milostenia, încât pe cei milostivi îi face fericiţi! E uşor a strecura în sufletul omului când e mic acest adevăr nerăsturnabil. Dacă cineva de mic a făcut milostenie, atunci când va fi mai mare, dărnicia lui va creşte în măsura înţelegerii şi a priceperii.

Cu adevărat milostenia este o faptă frumoasă şi de mare folos. Având în noi simţul milosteniei, să nu ne temem, că ne vom îmbogăţì peste măsură, căci avem unde să dăm cu mâna largă. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXXI. după Rusalii.

„Ce voeşti să-ţi fac? Iar el a zis: Doamne, să văd". (Luca 18 v. 41)

Fraţilor,

Când în statul Massachusetts din America s'a înfiinţat întâiul institut pentru oameni lipsiţi de vederea ochilor s'au făcut camere fără feresrti spre se face economie şi apoi ziceau conducătorii institutului: La ce să facem şi ferestre, căci şi aşà orbii nu văd. Dar iată că mulţi orbi s'au îmbolnăvit şi unii chiar au murit. Intâmplarea aceasta i-a silit pe conducătorii institutului de orbi ca să facă ferestre, pe unde lumina soarelui intrà din belşug. Curând orbii se simţiră mai bine; feţele palide se înveseliră, căpătară altă culoare. Iată puterea cea mare a soarelui. Dar totuşi puterea soarelui este mărginită. Este însă fraţilor o putere cu mult mai mare, o putere nemărginită: puterea lui Iisus. Despre puterea aceasta auzirăm în Evanghelia de azi, că a vindecat pe un orb lângă Ierihon.

Câte învăţături nu ne aduce şi această minune. Căci minunile lui Iisus nu servesc numai scopuri pur pământeşti, şi nu vindecă numai trebuinţi trecătoare. Iisus şi aici erà în slujba sufletelor. Tămăduirea orbirii trupeşti erà numai o preînchipuire simţuală a luminei sufleteşti, care se coborâse asupra orbului. Ea arătà că Cel ce are

putere asupra simţurilor trupeşti, are putere şi asupra sufletelor, că nimic nu este deci Domnului cu neputinţă. Dar arătà şi aceea că orbirea sufletească a mulţimii poporului şi a conducătorilor de aceea nu erà lecuită, fiindcă nu se apropiau cu sufletul de acela, care Singur puteà să-i vindece. Cu toată credinţa cea nedesluşită a orbului, cu toată stăruinţa celor cari îl certau pe orb, Mântuitorul a avut mare milă de orb şi l-a vindecat iar orbul a mers după Iisus. Ce învăţătură avem noi aici?

Fraţilor!

Orbul numai trupeşte erà orb: sufleteşte doreà să urmeze pe Iisus, precum L-a şi urmat după vindecarea sa. Puţina lui credinţă dela început se prefăcù într'o credinţă puternică. Poporul îl certà să tacă, dar el tot mai tare strigà: Fiul lui David, milueşte-mă". Stăruinţa lui a găsit răsplata cuvenită. Căci nu numai că i s'a împlinit dorinţa de a fi vindecat, dar devenise şi următor al lui Iisus. Iată deci icoana blândului Mântuitor care stà gata pentru toată suferinţa omenească; iată icoana Domnului care răsplăteşte puţina credinţă şi bunul început al voinţii de mântuire. Iată că ceeace făgăduià şi împlineà. Zicând: Veniţi la mine cei însărcinaţi şi voiu dà odihnă sufletelor voastre, — nu a rămas numai la făgăduinţă, ci a trecut la împlinire. Orbul dela Ierihon este cea mai luminoasă mărturie. Totuşi oamenii nu toţi voesc să înţeleagă că pentru mântuirea sufletului lor s'a făcut această minune. Azi, ca şi pe vremea Domnului, mulţi sunt cu mult mai orbi sufleteşte decât orbul din Ierihon. Mi-aduc aminte de păţania pilduitoare a unui copil orb. Tatăl său îl ţineà pe braţe. Fără de veste întră un străin în cameră şi luà copilul în braţe, dar acesta rămase liniştit. Tatăl său îi zise: Nu te temi Gheorghiţă? Nu simţi că un strein te-a luat

în braţe? Dar copilul răspunse: Tată, nu mă tem şi nu plâng, căci deşi eu nu ştiu cine m'a luat în braţe, dar tu ştii şi asta îmi ajunge".

Ce bine ar fi când şi lumea de azi ar simţi că este orbită de patimi şi păcate grele! Ce bine ar fi să-şi deà seama că numai în braţele lui Iisus îşi poate găsì mângăierea! Ce bine ar fi să caute lumina în mod neîncetat. Dar lumea de azi nu face aşà. Cel orb sufleteşte poate că are o clipă de lumină, când merge la biserică, ori când face o milostenie, dar nu-şi dă seama că după aceea a căutat îmbogăţirea pe căi şi mai nedrepte decât mai înainte. Nu-şi dă seama că prin purtarea ei produce sminteală, produce scandal în sufletul celor slabi de înger. Cuvintele de cinste, omenie, bărbăţie, virtute, capătă pe buzele acestor oameni nu înţelesul dat de omul creştin, ci înţelesul celui mai mare egoism.

Ce credeţi iubiţi creştini, se poate oare vindecà lumea de azi de aceste rele? Se poate oare ca într'o cameră întunecoasă să intre lumina? De ce să nu poată intrà? N'avem decât să curăţăm ferestrile şi va intrà cea mai frumoasă lumină! Dacă tragem perdelele, din nou se lasă întunericul în cameră. Aşà se întâmplă cu sufletul omului. Necontenit trebuie să se ocupe cu dumnezeeştile învăţături. Necontenit trebuie să se folosească de mijloacele harice. Neîncetat e datora merge creştinul la împărtăşirea cu sfintele taine. Altcum buruenile otrăvitoare vor încolţì, şi sufletul nu mai rămâne curat.

La o expoziţie de flori în Londra a câştigat şi o fetiţă premiu pentru o floare cunoscută de toţi: pentru un trandafir. Cum s'a întâmplat ca fetiţa să câştige premiu pentru o floare atât de cunoscută? Iată cum: fetiţa locuià cu mama sa săracă într'o cameră întunecoasă din mahala, unde nu intrà soarele. Dar fetiţa vedeà că în

curte străbat câteva raze de soare. Fetița duse floarea și o așeză în bătaia razelor de soare, iar pe măsură ce lumina se retrăgeà, fetița mutà după raze ghiveciul cu floarea. Astfel floarea erà toată ziua în razele soarelui și primise o frumseță deosebită. Impărțitorii premiilor știau lucrul acesta și astfel au răsplătit hărnicia fetiței.

Ei bine fraților, credeți voi că Mântuitorul nu va răsplătì pe cel ce va lăsà să fie străbătut în sufletul său de razele Sale binefăcătoare? Oare razele lui Iisus se revarsă atât de sărăcăcios ca pe floarea fetiței din Londra? Cine se va găsì să răspundă că Hristos nu luminează pe toți? Nimeni? Nimeni, căci fii neamului nostru recunosc puterea luminii lui Hristos! Dar nu-i destul a recunoaște un lucru. Nu ajunge să cunoști cât e de bună lumina soarelui și apoi să te ferești de ea! Deci trebuie să primești lumina. Te întreabă Domnul „ce voești să-ți fac". Răspunsul tău trebuie să fie gata: *Doamne să văd!* Nu uità creștine că în vechime adevărul religiunii creștine se dovedeà prin viața curată a creștinilor. Oamenii mai curând cred faptelor, decât vorbelor frumoase. Dacă prin urmare ne pretindem creștini, atunci să facem ca faptele noastre să fie o lumină, care să lumineze sufletul tuturor. Oamenii de azi puțin se interesează să cerceteze adeveritatea credinții noastre. Ei pur și simplu privesc spre faptele noastre. Ei bine! Cum credeți că lumea se va îndreptà, dacă nu ne îndreptăm viața după cei cari trăesc în virtute? Cum să nu fie atâți mincinoși, atâți pizmași nemiloși, când Domnul trece spre Ierihon către Ierusalimul ființii noastre care este sufletul iar noi stăm nepăsători? Cum să fie lumea mai bună când abià vede pilde bune de urmat?

Vă întreb însă acum alt lucru! Voiți îndreptare? Atunci să vă aduceți aminte că lumea de azi din pri-

cina păcatului lui Adam, pe care nu voeşte să-l spele, ci face şi alte păcate, se găseşte mai rău decât orbul care cerşià lângă Ierihon. Orbul ne înfăţişează şi pe noi cari din pricina păcatelor nu vedem care este binele! Să venim deci la Hritos! Destul a trecut pe lângă orbul din Ierihon lumea de toate zilele; odată a venit Domnul pe acolo şi îndată i-a cerut ajutorul. Aşà să facem şi noi: destul am stat ca orbul lângă cale; destul au trecut pe lângă noi plăcerile lumii din cari deşi ni-am luat partea cuvenită, mai cerşim încă. Să nu mai facem aşa. Să primim ca vindecător pe Domnul nostru Iisus Hristos, care ne cercetează în toate zilele vieţii şi de lângă calea unde cerşim, ne duce după Dânsul. Să fim gata şi întrebaţi fiind: ce voim să ne facă, să dorim lumina vieţii vecinice. — *Amin.*

Predică

la Duminica XXXII. după Rusalii.

— Căutaţi mântuirea. —

„Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia". (Luca 19 v. 9).

Fraţilor,

Impăratul Alexandru-Cel-Mare a poruncit ca în palatul împărătesc să se aşeze o luminare mare. A trimis apoi soli ca să vestească în toate părţile ţării că oricine a greşit ceva împotriva împăratului să vină până nu se arde luminarea şi să ceară iertare căci i-se va iertà greşala. Dacă însă cineva nu va venì, după ce luminarea se va trece, va fi aspru pedepsit. Mulţi au venit până nu s'a stins luminarea şi au dobândit iertare. Alţii nu au venit, dar după stingerea luminării, împăratul i-a adus cu puterea şi i-a pedepsit aspru.

Luminarea este viaţa ta creştine. Până când trăeşti, încă poţi face ceva pentru mântuirea ta, dar după moarte nu mai poţi face nimic pentru mântuirea ta. Insă până când trăeşti, poţi avea nădejde de mântuire chiar păcate grele să fi săvârşit. Iată, evanghelia de azi ne spune că Iisus a zis către mai marele vameşilor: „Astăzi s'a făcut mântuirea casei acesteia". Intrebarea este: când ne va zice şi nouă Dumnezeu: Iată s'a făcut mântuire pentru voi? Ascultaţi iubiţii mei, răspunsul din învăţătura Evangheliei de azi.

Fraţilor,

Evanghelia ne spune că Zacheu erà mai marele vameşilor şi foarte bogat. Simţea însă că îi lipseşte ceva, ceeace el nu putea găsi în averea cea mare. Adevărat că averea lui erà mare, căci luà vamă după bunurile ţinutului aceluia unde locuia, dar mulţumire nu avea. Poporul evreu ura pe vameşi pentrucă ei slujau imperiul roman, dela care vameşii luau arânda vămilor. Când iudeul plătea taxă, plătea vamă după mărfuri, ba chiar şi după drumuri, târguri şi cheiuri, — plătea cu bani pe cari erà zugrăvit chipul împăratului roman. Mare erà deci ura lor contra iudeilor întraţi în slujba Romanilor, cum erà şi Zacheu. Şi de fapt Zacheu nu se îmbogăţise tocmai pe calea cea mai dreaptă. Doar însuşi zise către Mântuitorul: „de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit“ (Luca 19 v. 8). Ce vedem oare aici? că cu toată avuţia sa simţea lipsa mângăerii sufleteşti, simţea că trebue mântuire sufletului său. Mic era el de statură, dar mare i-a fost dorinţa de a vedea pe Iisus. Dorea să vadă pe Acela carele a dat orbilor vedere şi celor săraci mângăiere. El, Zacheu bogatul, voia să vadă pe Domnul iar după ce Domnul i-a spus că azi voeşte să fie în casa lui, numai decât s'a arătat gata a da săracilor averea jumătate şi a întoarce împătrit celor năpăstuiţi de el. Cu alte cuvinte Zacheu a arătat o desăvârşită părere de rău pentru trecutul său iar pe de altă parte a arătat că e hotărât a-şi întocmì viaţa după cum zice Domnul.

Mulţi creştini de azi se deosibesc de Zacheu prin aceea că Zacheu dorea să vadă pe Iisus, dar dânşii nu-şi arată această dorinţă. Cu toate acestea Domnul în toată vremea ne spune că doreşte să între în casa noastră iar noi, noi nu-l primim. Chiar Evan-

ghelia de azi ne învaţă mai ales adevărul că precum Mântuitorul a dorit să între în casa lui Zacheu, aşa doreşte să între în casa noastră. Casa lui Zacheu îndată a primit pe Domnul şi s'a mântuit; oare numai noi să nu ne mântuim?? Când ne va zice şi nouă Domnul ca lui Zacheu: „Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia?

Ştiţi voi fraţilor să răspundeţi la această întrebare? Ştiţi dacă vă convingeţi că omul se sbate după lucrurile lumii acesteia, până când se convinge că numai la Domnul este mântuirea. Zacheu nu a căutat liniştea în mărirea ce o dă lumea. Adevărat că mulţi îşi zic: să ne ferească Dumnezeu a fi ca oamenii de cari nimeni nu întreabă şi nu sunt cunoscuţi în cercuri largi. Şi rău zic aceşti oameni, căci faima lumii nu face pe nimeni fericit. Michelanghelo a fost cel mai mare artist al omenirii de până la dânsul, dar a zis la bătrâneţe: „Petrile şi culorile nu mi-au putut da liniştea sufletului".

Nici nu plăceri a căutat Zacheu. Ştia doar că înţeleptul Solomon osândea pe cei cari numai desfătări caută în lume. Cei cari nu cred în viaţa viitoare zic: „Veniţi dar şi să ne desfătăm cu bunătăţile cele de acum... Nimeni să nu fie neîmpărtăşit desmierdărei noastre, pretutindenea să lăsăm semne de veselie, că aceasta este partea noastră" (Cartea I. lui Solomon 2 v. 6—9). Ne trebue oare dovezi pentru a arăta că plăcerile aduc peire? O oală cu miere se răsturnase în casa unui ţăran. O mulţime de muşte se adunaseră dar acolo au şi pierit, căci picioarele li-s'au lipit de miere. Aşa piere omul în plăcerile păcătoase, căci zice şi Scriptura că „cel ce petrece întru desfătare de viu este mort".

Nici în avere nu a găsit Zacheu fericire. Cu cât cineva este mai bogat, cu atât mai puţin fericit este. Un om bogat ajungând la sapă de lemn n'a înţeles că

avuția nu-l face fericit. El a făcut întors ceeace a făcut Zacheu. Zacheu era gata să dea altora din avere, adică voià să fie sărac în avere, însă bogatul năpăstuit voia să devină iar bogat. A rugat deci pe Diavol să-i ajute. S'a și învoit diavolul cu condiția că bogatul, după moarte va fi al lui cu totul. Bogatul s'a învoit și el dar a îndatorat pe Diavol ca înainte cu trei ani să-i dea de știre că va murí. Cugeta întru sine că înainte de moarte se va pocăì și întorcându-se la Domnul va păcălì pe Diavol. Și timpul trecea. Deodată când bogatul se afla la lucrul câmpului, diavolul sub forma unui om necunoscut se duse la el și îi zise: „Ce cărunt ești la cap". Peste un an iar îi zise: diavolul pe câmp: „ce încovoiat mergi". A treia oară încă l-a cercetat diavolul și i-a zis: „ce bolnav ești". Dar bogatul n'a înțeles nimic nici când i-s'a spus că e cărunt, nici când i-s'a spus că e gârbov și nici când i-s'a spus că e bolnav. N'a înțeles că sfârșitul lui e aproape și trebue să mai lase grijile averii. Diavolul venì apoi să ia pe bogat, care aștepta cele trei semne. I-se spuse că de trei ori a fost făcut atent, dar n'a înțeles. Asemănarea aceasta arată că omul destul de des este făcut atent să vină la calea cea bună, dar se face a nu înțelege, până când este târziu în cele din urmă.

Și acum fraților, să facem judecata dreaptă din cele de până acum. Nici mărirea, nici plăcerile, nici bogăția, nu ne pot mulțumi în viața aceasta. Deci până când acestea sunt stăpâne peste noi, Domnul nu ne va zice: „Astăzi s'a făcut vouă mântuire". Nu fraților! Rămâne deci ca să urmăm pilda lui Zacheu. Să căutăm liniștea, fericirea noastră la Domnul. Văzând că suntem căzuți în păcate să nu zăbovim a eși din acele păcate. Dacă și nu vedem cu ochii trupești pe Domnul, vedem pe slujitorii Săi pe sfinții preoți, cari prin taina mărturisirii iartă păcatele celor ce fac mărturisire curată. Atunci se va face deci și nouă mântuire, când prin cuvintele preoților suntem deslegați de păcatele noastre. — *Amin.*

Predică

la Duminica înainte de Naşterea Domnului.

„Iată Fecioara în pântece va luà şi va naşte fiu şi vei pune numele lui Emanuil". (Isaia 7, 14).

Iubiţi creştini!

Aceste cuvinte din prorocia Isaiei ni-le rosteşte sfânta maică biserică prin evanghelistul Mateiu ca dovadă, că s'a împlinit Scriptura. Iar biserica a întocmit ca încă în evanghelia din Duminica de înaintea Naşterii Domnului să se cetească cele scrise despre naşterea Mântuitorului lumii. Înţeleaptă este întocmirea aceasta pentrucă ne pregăteşte să aşteptăm cu vrednicie mărita zi a Naşterii lui Iisus.

Noi toţi creştinii dreptcredincioşi trebuie că simţim, înţeleapta întocmire a bisericii. Da iubiţilor, o simţim, precum simţeşte călătorul, că se apropie de inzula Corsica din Italia. Această inzulă are flori mirositoare, rozmarini şi altele, cari de departe ating pe ceice călătoresc pe corabie spre inzulă. Cam din o astfel de asemănare putem înţelege simţemintele ce trebuie să le aibă şi le poate aveà un creştin adevărat în aşteptarea zilei când prăznuim Naşterea Domnului.

Dar aceste simţăminte avem datorinţa de a le cercetà, de a arătà cuprinsul lor, ca într'adevăr să ne putem câştigà liniştea, că aşteptăm cu evlavie sfântul Crăciun.

Iubiţi creştini!

Evanghelia de azi ne spune, că Mântuitorul se naşte pentru a mântuì neamul omenesc de păcate: Ingerul Domnului s'a arătat lui Iosif în vis şi i-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu te teme a luà pe Maria muierea ta, că ce s'a zemislit într'ânsa, din Duhul sfânt este. Şi va naşte fiu şi vei chemà numele lui Iisus. că acesta va mântuì pe poporul său de păcatele lor..."

Acest loc al Scripturii ne spune, că numai învăţătura Mântuitorului ne poate mântuì. Numai Iisus Hristos este scăparea noastră. Un creştin adevărat şi recunoaşte adevărul acesta, dar de bună seama nu-l recunosc mulţi necredincioşi ai zilelor noastre. Unora ca acestora le poate servì ca învăţătură următoarea pildă luată din viaţa unui necredincios. Acesta învăţase numai la rele pe fiica sa, căreia pe neaşteptate îi sosise ceasul morţii. Sărmana tinără aflându-se pe patul morţii întrebă pe tatăl său: „Tată, spune-mi în sfârşit, ce trebuie să cred? Cele ce Dta m'ai învăţat sau cele ce m'a învăţat iubita mea mamă să cred?" Ca o săgeată a atins întrebarea aceasta inima întristatului părinte, care i-a răspuns ficei sale: „Copila mea, crede numai ceeace ai învăţat dela evlavioasa ta mamă".

Nemângăiatul părinte necredincios a mângăiat deci pe fica sa cu învăţătura lui Iisus şi fica lui a murit în pace! Astăzi însă ar trebuì să nu mai găsim astfel de oameni, căci lăţirea creştinizmului până la starea de azi e o dovadă puternică despre obârşia lui dumnezeiască. E curată minune, că nişte pescari săraci au răspândit creştinismul. Toată păgânătatea s'a schimbat prin învăţătura lui Iisus, care a zis către apostoli: „Drept aceea mergând învăţaţi toate neamurile botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al sfântului Duh."

Apostolii au răspândit învăţătura lui Iisus fără sgomot şi larmă, fără putere lumească şi astfel creştinismul a întrat în şirurile boerimii, şi din colibele sărace până în palatele împărăteşti prin suirea pe tron a împăratului Constantin cel mare. Să nu ne mirăm deci fraţilor de faptul acesta, noi cari ne mirăm, că astăzi o veste oarecare cu ajutorul gazetelor se răspândeşte în toată lumea cu iuţeala fulgerului?

Datorinţa noastră este de a ne mirà de puterea învăţăturii lui Iisus, căci el într'adevăr s'a născut cum au zis prorocii. Deaceea aminteşte evanghelistul Mateiu în evanghelia de azi, că atâta timp este dela Avram până la David, cât este dela David până la naşterea lui Iisus.

Miezul simţemintelor noastre prin urmare are să fie credinţa noastră în învăţătura lui Iisus, pentrucă zice Scriptura: „Şi fără de credinţă nu este cu putinţă a bine plăceà lui Dumnezeu, că trebuie celce se apropie la Dumnezeu să crează cumcă este, şi celor ce-l caută pe dânsul este dătător de plată". (Evrei c. 11 v. 6).

Ce uşor ne este nouă a căutà spre Domnul, când el a trimis pe pământ pe Fiul său cel iubit ca crezând într'ânsul viaţă să avem. Nu ne putem deci scuzà, că nu am auzit învăţătura dumnezeiască şi nici nu putem învinuì biserica cu nimic, dat fiind, că şi prin rostul evangheliei de azi ne învaţă să credem în cel ce s'a născut în iesle. Încă nici nu am ajuns praznicul Naşterii Domnului şi biserica ne vesteşte încă de azi Naşterea lui Iisus, ca să o aşteptăm cu vrednicie. Oh, noi toţi cei osteniţi şi însărcinaţi trebuie să ne curăţim simţirile şi să primim pe Fiul cel iubit al Tatălui cu dragoste. O mamă poatecă uneori se năcăjeşte pe copilul ei, când acela îi cauzează griji peste griji şi nu o ascultă. Dar acela e numai fiul ei însă Fiul lui Dumnezeu e al nostru

al tuturora, el ne-a învăţat cum să străbatem drumurile spinoase ale vieţii. Laudă şi preamărire i-se cuvine dar Domnului nostru Iisus Hristos, în momentele acestea când simţim, că se apropie Crăciunul.

Unui om scos afară din mijlocul oamenilor celorlalţi şi închis oare-unde, primăvara nu-i aduce flori iar toamna nu-i aduce roade. Însă noi nu suntem închişi de nici o parte, noi avem fericirea de a ne bucurà de bucuriile vieţii şi nu-mi pot deci închipuì să fie cineva între noi, care să nu fie plin de simţeminte nobile în preajma Naşterii Domnului. Noi suntem acum ca şi oamenii cu cari Columb a descoperit America. Acei oameni nu mai aveau răbdare, fiindcă uscatul nu se arătà. Dar deodată adie un vânt uşor şi din spre lumea nouă le venì mirosul unor flori. Îndată au început să se însufleţească şi au primit putere de viaţă simţind pământ uscat.

Cu o asemenea bucurie aşteptăm noi naşterea Domnului. Bucuria aceasta numai atunci e desăvârşită, dacă în toate familiile noastre pătrunde dragostea faţă de Mântuitorul lumii. — *Amin.*

Predică

la Duminica primă după Crăciun.

„Şi va ieşi toiag din rădăcina lui Iesse,
şi floare din rădăcina lui se va înălţà .."
(Isaia 11. 1. 2.)

A trecut în pace şi linişte praznicul Naşterii Domnului. Sufletul nostru este mai înălţat ca înainte de Crăciun. Da iubiţilor, căci până şi înfăţişarea noastră este mai sărbătorească. Suntem parecă alţi oameni. Ne-am schimbat chiar şi îmbrăcămintea noastră. Ne asemănăm cu omul, care mai înainte erà îmbrăcat ca de lucru, dar acum am luat hainele cele mai bune. Luat-am însă oare dragii mei şi calea cea mai bună a vieţii? Sau doară ne asemănăm şi noi cumplitului Irod? Oare faptele noastre nu sunt împotriva lui Iisus şi nu cearcă să nimicească floarea, care a eşit din rădăcina lui Iesse.

Unui slujitor al altarului până şi numai o astfel de întrebare în sine poate şi trebuie să-i cauzeze mare durere. Ce e mai mult oricare credincios adevărat va aveà de bună seama să verse lacrimi dacă ar prinde cumva de veste, că un creştin de azi lucrează împotriva lui Iisus! Dar ce zic eu ca slujitor al altarului? Sau doară credem, că am făcut destul, prin aceea că nu hulim numele lui Iisus?

Legea creştină cere mai mult dela noi; e frumos, că nu vorbim împotriva lui Iisus, dar nu e destul. Suntem datori să-l preamărim prin fapte şi să-l primim în mij-

locul nostru. De aceea simţesc datorinţa de a rostì puţine cuvinte despre această datorinţă a noastră.

Iubiţi creştini!

Un împărat hămesit de pofta banilor, cu numele Irod, se furişează noaptea în mormântul lui David, ca să fure comorile aflătoare acolo. Această călcare de lege fu plătită scump de Irod. Pe lângă că nu a găsit bani în mormânt a trebuit să îndure pedepse peste pedepse. Fiind dus în rătăcire de fiul său cel mai mare (Antipatru) a omorît pe doi fii ai săi şi mai multe căpetenii de ale jidovilor. Dar şi-a primit plata sa, căci îl cuprinse un foc lăuntric, care îl ardeà fără milă, ar fi mâncat, dar nu puteà de umflăturile lăuntrice; „picioarele i-se umflaseră, pântecele dete în putrefacţie şi se umplù de viermi". Astfel moartea lui urmă după dureri cumplite.

Aşà a păţit acela, care voià să piarză cu orice preţ pe Hristos. Sfânta evanghelie nu ne pomeneşte de cumplitele chinuri ale lui Irod, dar le aflăm cuprinse la un învăţat de pe vremea lui Iisus, la un iudeu cu numele Iosif Flaviu. Oh, voi învăţaţi de azi, cari nu credeţi în Scriptură, oare ce ve-ţi zice despre suferinţele lui Irod despre cari nu vorbeşte Scriptura? Orice ve-ţi zice, noi creştinii credincioşi vedem aici pedeapsa cerească căzută pe capul lui Irod, dar nu ca să ne bucurăm auzind astfel de chinuri cumplite, ci ca să învăţăm dintr'ânsele.

Iar de învăţat putem din belşug, pentrucă mâna dumnezeiască ni-se desprinde în chip minunat din vălmăşagul întâmplărilor de atunci. Veniţi creştinilor şi vedeţi cum mâna dumnezeiască scapă pe Iisus pruncul de urgia lui Irod. Sau nu ne spune evanghelia de azi că Iosif la sfatul îngerului a luat pruncul şi pe mama lui şi a venit în Nazaretul Galileii? De aceea se numeşte Iisus nazarinean, după oraşul Nazaret, dar şi după ară-

tarea sa smerită. Iată cum s'a împlinit prorocia Isaiei, ce zice: „Şi va ieşì toiag din rădăcina lui Iesse, şi floare din rădăcina lui se và înălţà!“ Se numeşte nazarinean dela cuvântul evreesc „nezer“, care însemnează mlădiţă sau toiag şi precum mlădiţa unui pom e înfăţişată fără paradă aşà ni-s'a înfăţişat Iisus!

Şi smerenia cea mare cu care a venit Iisus nu a putut să deschidă ochii lui Irod. El îşi temeà tronul de pruncul Iisus născut în sărăcie. El prinsese rădăcini cu mult mai adânci pe pământ şi îşi uitase cu totul de suflet! Durere, că şi azi se află destui, cari îşi tem fericirea pământească de semenii lor, cari se luptă cu nevoile muncind pentru binele altora! Trăiesc în credinţa, că doborând la pământ pe fratele lor smerit şi plin de trudă se vor ridicà pe sine. Pentru unii ca aceştia aduc istoria următoare.

Alexandru al III-lea, regele Şcoţiei a avut patru feciori şi o fată. După moartea regelui cei trei feciori s'au retras în singurătate. Sora lor Matilda zise atunci către fratele ei care mai rămăsese acasă: „Îţi rămâne acum ţie împărăţia, dar trebuie să suspin, căci mă tem, că prin coroana pământească vei pierde pe cea cerească. Atunci tinărul fiu de rege cu lacrimi în ochi răspunse sorei sale: „Nu voiesc cu nici un preţ să-mi pierd fericirea veci-nică pentru un noroc vremelnic“. Apoi împreună cu sora sa părăsì ţara şi întrà ca păstor la o mănăstire. Da, căci se temeà de osânda vecinică. Azi însă te-a păzit Dumnezeu ca cineva să se poarte ca acest fiu de rege, ba ce e mai mult, nu numai că nu are de gând să fugă de fericirea vremelnică, ci mulţi îşi dă tot sufletul numai şi numai să vadă pe altul departe de bine şi de muncă cinstită.

Duhul lui Irod s'a sălăşluit în multe suflete ale credincioşilor noştri, mulţi îşi tem poziţia lor de alţii şi

uită, că nu sunt îndreptățiți a se teme. Căci încă nici nu s'a arătat bine un om nou în cutare și cutare funcțiune, ocupațiune și îndată se lățesc vorbe peste vorbe despre el. Duhul lui Irod plutește peste noi.

Se cuvine dar ca din tot cugetul și din toată inima să primim pe Hristos în inimile noastre. Nu-l primim însă atunci când avem destulă cinste și totuși suntem nemulțămiți, precum zice psalmistul: „Și omul în cinste fiind n'a priceput, alăturatu-s'a cu dobitoacele cele fără de minte și s'a asemănat lor". (Psalm 48, 21).

Celce dă cinstea cuvenită deaproapelui face un mare început spre bine, căci vor încetà multe dujmănii și frecări atât de păgubitoare. Prin aceasta binele ce vine în lume se poate desvoltà. Cât bine puteà să fie dacă la porunca lui Irod nu se ucideau 14.000 copii nevinovați de doi ani și mai mici.

Să mărturisim deci în fața sfântului altar, că în noi nu se poate întroduce duhul lui Irod, ci Duhul Tatălui. — *Amin.*

Predică

la Duminica înainte de Botezul Domnului.

„Erà Ioan botezândul în pustie, şi propoveduind botezul pocăinţii întru iertarea păcatelor. Şi ieşià la dânsul tot ţinutul Iudeii şi Ierusalimului şi se botează în apa Iordanului dela el, mărturisindu-şi păcatele sale. Şi Ioan erà îmbrăcat cu peri de cămilă, şi cu brâu de curea împrejurul mijlocului său, şi mâncând acride şi miere sălbatică".

(Marcu 1, 4, 6).

Iubiţi creştini!

Evanghelia de azi prin aceste cuvinte ne vorbeşte despre înainte mergătorul lui Iisus, despre Ioan Botezătorul. Pare că îl văd înainte-mi pe acest mare sfânt, despre care îngerul Domnului prorocise lui Zaharia, că vin şi beutură beţivă nu va beà şi pe mulţi din fiii lui Israil va întoarce la Domnul Dumnezeul lor (Luca 1, v. 15—16) Prevestirea îngerului s'a împlinit, căci ne spune evanghelia de azi, că mulţi se botezau dela dânsul în apa Iordanului, iar el erà îmbrăcat sărăcăcios şi trăià în înfrânare.

Chemarea lui Ioan şi înfăţişarea lui ne umple inimile de adâncă pietate şi ne îndeamnă şi pe noi cei de azi să-i urmăm lui. Voiu arătà pe scurt calea ce avem s'o urmăm după dânsul.

Fraţilor!

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis către apostoli: „Adevăr zic vouă, nu s'a sculat între cei născuţi din

muieri, mai mare decât Ioan Botezătorul". (Mat. 11, 11). Mărimea lui nu erà pământeassă, plină de falşitate, findcă de timpuriu s'a retras în pustie dintre oameni. El se puteà face preot, căci se trăgeà după părinţi din neamul lui Aaron, dar chiemat de Dumnezeu el se făcuse predicator al pocăinţii şi pânea lui erà pânea oamenilor celor mai săraci de pe vremea lui.

Vedem dară, că şi înainte mergătorul lui Iisus a venit cu sărăcie în mijiocul oamenilor spre a arà pământul, ca apoi Iisus să samene într'ânsul, adecă în oameni, sămânţa dumnezeiască.

O înfăţişare neobicinuită aveà Ioan şi tocmai printr'ânsa a atras asupra sa mulţimea de lume. Cât de minunată este chemarea lui. Glasul lui strigà: „Pocăiţi-vă că s'a apropiat împărăţia ceriurilor". El nu auzise pe Iisus zicând către apostoli aceleaş cuvinte (Matei 10, 7) şi nu auzise cuvintele zise de Iisus apostolilor: „Să nu aveţi aur, nici argint, nici bani în brâele voastre. Nici traistă în cale, nici două haine, nici încălţăminte nici toiag". (Matei 10, 9, 10). Şi totuşi s'a înfăţişat lumii în hainele celor mai săraci, propovăduind pe Hristos, propovăduind o altă lume. Numai dacă ar fi propovăduit lumea aceasta, ar fi venit îmbrăcat în podoabă, dar el a venit ca să abată dela lume ochii oamenilor, fiindcă lumea e numai o cale a omului spre vecinicie. Omul e ca o pasăre în lumea aceasta. Pasărea încă îşi părăseşte cuibul dela o vreme, rândunelele încă se duc în ţări mai calde, când vine toamna. Ba pasărea ne îmbie o pildă strălucită, că nici ea nu stă mult pe pământ, ci numai până se coboară după hrană şi îşi ia din nou sborul în slavă. Căci dacă ar stà mai mult, ar cădeà în laţurile puse de oameni. Priviţi vr'odată în codrul verde, cum se lasă vulturul cu iuţeală pe stâncile înalte, încât ai crede, că nici nu se

va mai deslipì de ele, dar iată-l, că iar porneşte în slavă lăsând stâncile departe în urma lui.

Faţă de toate acestea ce va zice omul de azi? El în necugetarea sa nu are timp să se oprească asupra acestor lucruri, ci aleargă nebun prin fum de fabrici şi pe căi ferate, ba străbate văzduhul cu maşina de sburat şi scrutează cu corăbiile adâncimile mării. Şi pe când el face acestea, iată că războiul mondial i-a tăiat firul visurilor sale deşarte, iar omul sumeţ a început să ia alte obiceiuri în viaţa sa. Trebuinţele şi le-a micşorat, plăcerile şi le-a redus, dar numai prin certarea cu răsboiu a lui Dumnezeu. Mii de lucruri au început să ne fie de prisos şi câtă vreme, putere, comoditate nu am jertfit în decursul răsboiului pentru a venì în ajutorul săracilor şi lipsiţilor!*)

Eu cred, că e destul iubiţilor, dacă privim persoana lui Ioan Botezătorul cu ochii omului, care a petrecut toate momentele războiului. Atunci vom câştigà tot mai multă atragere spre glasul de chemare al lui Ioan Botezătorul şi ne va cucerì tot mai mult înfăţişarea lui, care împrăştia fericire în toate părţile. Poate că vă este cunoscută istorioara cu împăratul, care fiind cuprins de o boală grea a trimis soli, ca să-i cumpere cămaşa acelui om, care în lume-i fericit. I-se spusese, că numai cămaşa aceea îl va lecuì şi astfel a trimis să i-o cumpere. Solii au străbătut multă lume; găsiră un tinăr frumos şi bogat, dar erà nemulţumit. Un tată erà nefericit, că i-a murit copilul iar altul erà nefericit, că nu aveà copii. Unii doreau frumuseţe, împărăţie, sănătate şi bogăţie, deci erau nefericiţi iar solii împăratului credeau că nu vor găsì nici un om fericit în lume. Când iată că auziră cântecul plin de fericire al unui păstor, care îşi

*) I. Kessler: Licht und Kraft. Dresden, 1915, p. 189.

păşteà turma prin vălcele. Il chemară deci pe acela, ca să vină la împăratul, ca să-l facă bogat. Păstorul însă n'a voit să meargă, fiindcă se simţeà fericit. Solii s'au reîntors supăraţi şi au spus împăratului întâmplarea, că au găsit pe omul fericit, care erà păstorul. Împăratul zise atunci:

„Curând, curând cămaşa, că boala mă trudeşte!
Ah! daţi-mi-o în grabă!... Puterea îmi slăbeşte,
Căci sunt prea chinuit!...

Iar solii răspunseră:

„Îţi spunem împărate, cu mare întristare,
„Că n'are nici cămaşe pe dânsul omul care,
Se află fericit!...

Această istorisire e un mărgăritar scump în poeziile poporale şi ne arată, că sufletul poporului ştie unde să caute adevărata fericire. Nu în iubirea de sine peste măsură, în setea de câştig şi plăceri fără de seamăn e a se căutà, ci în ascultarea glasului dumnezeesc, care ne răsună nouă azi prin graiul lui Ioan Botezătorul. Să nu ne lăsăm dar ademeniţi de valurile vieţii trecătoare, ci să ne îndreptăm auzul spre graiurile lui Dumnezeu, făcând fapte vrednice de pocăinţă.

Aş merge prea departe fraţilor creştini arătându-vă acum acele fapte, cari ne aduc pocăinţa adevărată, dar nădăjduiesc că cu ajutorul părintelui ceresc, le voiu desfăşurà pe rând în cuvântările mele. — *Amin.*

Predică

la Duminica după Botezul Domnului.

„Poporul celce şedeà întru întunerec, a văzut lumină mare, şi celor ce şedeau în laturea şi în umbra morţii, lumină a răsărit lor.“ (Matei cap. 4. v. 16).

Fraţilor!

Cuvintele acestea ale evangheliei de azi le scrisese încă proorocul Isaia despre venirea Mântuitorului.*) Evanghelistul Mateiu le repeţeşte pentruca să se învedereze că s'a împlinit Scriptura. Şi de fapt s'a împlinit. Omenimea cuprinsă în vălul întunerecului, prin păşirea lui Iisus a văzut lumină mare, lumină, care luminează şi azi şi va luminà şi în viitor. Biserica este aceea, care a împrăştiat întunerecul omorâtor de suflete, biserica este aceea, căreia Mântuitorul i-a pus temelie de când a început să propovăduiască: „Pocăiţi-vă, că s'a apropiat împărăţia ceriurilor!“

Se află însă în zilele noastre oameni, cari îndrăznesc a zice, că Hristos n'a avut de gând să întemeieze biserică pe pământ, ci a propovăduit împărăţia ceriurilor fără a înfiinţà biserica. Unora ca acestora trebuie să le răspundem nădăjduind, că toţi ascultătorii vor învăţà din răspunsul nostru, chiar şi ceice cunosc foloasele bisericii şi stau sub aripile ei ocrotitoare.

---

*) Isaia 9, 1–2; 42, 7.

Fraţilor!

S'au aflat învăţaţi, cari au cutezat să susţină, că Mântuitorul nici n'a adus învăţătură nouă, că adecă Iisus Hristos n'a venit în lume ca să mărturişească adevărul pe care omenimea nu l'a mai auzit.[1]) Cunoscând bine Sfânta Scriptură vedem cât de sumeaţă este o astfel de părere. Ce zice Scriptura? Ne dă ea răspuns la astfel de păreri? Şi nu vedem oare, că astfel de păreri se aseamănă cu ale jidovilor, cari ziceau de Iisus: „Cum ştie acesta carte, şi nu a învăţat? Iată însă răspunsul scripturii, prin graiul Mântuitorului: „a mea învăţătură nu este a mea, ci a aceluia, ce m'a trimis pe mine.[2])

Învăţătura lui Isus este prin urmare dela Dumnezeu şi astfel tot dela Dumnezeu este şi ceeace a învăţat despre biserică, Iar cumcă Iisus Hristos a voit să întemeieze biserică ne spune însuş folosind de trei ori cuvântul biserică. Întrebând odată Iisus pe apostoli: „dară voi cine ziceţi, că sunt eu?“ Petru răspunse: „Tu eşti Hristos fiul lui Dumnezeu celui viu“. Şi văzând Iisus credinţa cea mare a lui Petru, a zis că pe credinţa, pe mărturisirea făcută de numitul apostol îşi va zidì biserica sa. Mântuitorul a folosit aici chiar cuvântul „biserica“.[3]) La alt loc zice Mântuitorul: „Iară de va greşì ţie fratele tău, mergi şi-l ceartă pe el între tine, şi între el singur... iară de nu te va ascultà, i-a împreună cu tine încă pe unul sau pe doi, ca în gura a două, sau trei mărturii să steà tot cuvântul. Iară de nu va ascultà de ei, spune-l *Bisericii*, iară de nu va ascultà nici de biserică, să fie ţie ca un păgân, şi vameş“.[4])

De trei ori a rostit deci Mântuitorul cuvântul biserică şi astfel nu mai încape îndoială, că Hristos a în-

[1]) Harnack: Dogmengeschichte I, p, 39.
[2]) Ioan, 7, 16.
[3]) Matei, 16, 18.
[4]) Matei, 18, 15—17.

temeiat biserica pe pământ. Şi ca biserica să crească şi lumineze tuturor oamenilor până când va fi o turmă şi un păstor, Mântuitorul a trimis apostolii să propovăduiască. Apostolii au ascultat de glasul dumnezeesc, au botezat şi învăţat, iar urmaşii lor au propovăduit pe Hristos mai departe şi-l predicăm şi noi şi-l vor predicà şi alţi episcopi şi preoţi, pentrucă fac lucrul acesta în numele lui Iisus Hristos. „Căci dacă doftorul vindecă, deşì el încă se îmbolnăveşte şi la urmă moare, dacă judecătorul judecă, cu toate că nici el nu-i desăvârşit; dacă domnitorul şi corpurile legiuitoare pot cârmuì, deşì sunt numai oameni, pentruce nu ar puteà să exercieze rolurile vieţii publice a bisericii acei oameni, cari sunt chemaţi de Dumnezeu şi sunt chemaţi şi sfinţiţi ca urmaşi ai apostolilor? *)

Cu atât mai vârtos are deci biserica lui Hristos îndreptăţirea să cârmuiască sufletele oamenilor. Ea nu se îngrijeşte numai de cele trecătoare ale omului, cum fac aceasta stăpâniile lumeşti, ci mai ales de sufletele oamenilor, de fericirea noastră şi în viaţa cea trecătoare dar şi în viaţa veşnică, unde nu este scârbă şi suspinare.

Se cuvine prin urmare să avem toată dragostea pentru casa Domnului. În privinţa aceasta să ne fie de model părinţii, moşii şi strămoşii noştri, cari au împodobit bisericile noastre cu lucruri de mare preţ. Să ne fie pildă vie şi faptele creştinilor evlavioşi din zilele noastre, cari din ostenelele lor jertfesc pentru biserică, bine ştiind, că ea ne-a păzit în viforul ispitelor şi în mijlocul tuturor valurilor furtunoase ale istoriei, care ne povesteşte, că domniţa Despina, soţia lui Neagoe Basarab şi-a vândut toate lucrurile de preţ şi a împodobit casa Domnului.

Unii creştini însă poartă mai multă grijă de casele lor, decât de casa lui Dumnezeu. Să nu fie aceasta,

*) Bangha Béla: Krisztus és az egyház. Budapesta, 1916, p. 31.

pentrucă iată ce zice fericitul Augustin: Nu este mai vrednică casa ta decât casa, care îţi aduce mântuirea vecinică. Casa ta o ai pentru odihna trecătoare, dar casa lui Dumnezeu o ai pentru odihna vecinică.*)

În casa noastră ştim cum să ne purtăm cu prietenii, cunoscuţii şi străinii; nu se cuvine dară a ştì cum avem să ne purtăm cu toţi aceştia în casa lui Dumnezeu, care este biserica? Suntem deopotrivă fii ai ei, mari şi mici, bogaţi şi săraci; nu se cuvine prin urmare să lăsăm, ca darul lui Dumnezeu să se reverse asupra tuturor fiilor ei? Priviţi la dânsa! Priviţi bunăoară la biserica noastră! Ea primeşte în sânul ei — prin botez — pe bogat şi sărac deopotrivă, ea ne dă nouă la toţi drepturi şi datorinţe! Să-i urmăm pilda, să intrăm cu toţii cu iubire unul faţă de altul sub aripele ei ocrotitoare şi ne va conduce pe toţi în viaţa de veci şi ne va luminà tuturor cu lumină mare. Căci venit-au vremi amare, dar biserica a stat ca o stâncă în mijlocul valurilor şi va stà triumfătoare şi în vremurile ce vor să vie, fiindcă temelia ei este pusă de Mântuitorul.

Un străin a întrat odată cu mine într'o biserică de a noastră şi a rămas uimit când a văzut, că toţi credincioşii noştri, bătrâni şi tineri, cântau împreună şi măreau pe Dumnezeu în limba înţeleasă de toţi. La ieşire n'a avut destule cuvinte de laudă pentru biserica noastră. Dacă şi străinii ne laudă biserica, aceasta pentru noi e o măgulire, dar şi o împintenare de a ne legà firul vieţii tot mai mult de biserica noastră dreptcredincioasă, care se îngrijeşte de noi dela leagăn până la moarte.

Dacă aşà facem ne va luminà tot mai mult lumina cea adevărată şi vom trece din umbra morţii în împărăţia lui Dumnezeu. — *Amin.*

*) Ausgeweählte Schriften des hl. Aurelius Augustinus. V-ter Band. Kempten. 1877, p. 190.

Predică

la Duminica Vameşului şi a Farizeului.

— Despre smerenie. —

„Cine se va înălţà smerise-va, şi cel ce se va smerì, înălţase-va".
Matei 23, 12.

Iubiţi creştini!

Cetirea sfintei evanghelii de astăzi ne duce cu gândul la farizeii de pe timpul Mântuitorului. Vrând-nevrând ne vine să ne asemănăm cu ei şi vedem cu durere, că noi cei de azi întrecem şi pe farisei prin post şi rugăciune şi celelalte porunci dumnezeeşti pe cari le împlinim. Şi totuşi pentru toate faptele acestea ale noastre suntem vrednici de certare şi mustrare din partea părintelui luminilor fiindcă pe farizei încă i-a certat Iisus, deşi se rugau, posteau şi făceau fapte de oare-care milostenie. Dar erau îngâmfaţi, adecă nu aveau smerenie şi de aceea i-a mustrat iar noi merităm şi mai mare mustrare, că suntem mai îngâmfaţi decât farizeii de pe timpul Mântuitorului.

Au doară nu vedem, că nu facem un pas, fără a ne lăudà cu cele deşarte? Dacă vine un oaspe în casa noastră, oare nu-i arătăm lui mai întâi lucrurile de preţ, aurăriile, argintăriile, albiturile cele scumpe şi multe? Au nu ni-s'a dat să vedem că domnii şi doamnele îşi arată şi rândurile multe de haine şi încălţăminte iar ţăranul se laudă că are atâtea locuri cu grâu, cu iarbă şi alte asemenea? În loc să se laude părinţii cu

creşterea aleasă a fiilor lor, ei se laudă cu cele deşarte şi aceasta e cauza, că îngâmfarea se lăţeşte tot mai mult şi astfel e dureros, că chiar un copil mic dispreţuieşte pe altul pe motivul, că el are haine mai frumoase, că la ei acasă e mai bine aranjat ca la celalalt şi astfel nici nu calcă în casa conşcolarului său sărac.

Înşirarea acestor scăderi însă e de prisos, dacă noi nu cunoaştem adevărata umilinţă şi nu învăţăm a ne deprinde cu ea. Despre aceasta doresc să fac astăzi propoveduire.

Fraţilor!

Sfântul Ioan Gură-de-Aur ziceà aşà: „Dacă ar trebuì să am una din acestea două, anume toate păcatele pe lângă umilinţă, sau toate virtuţiile pe lângă trufie, atunci mai bucuros aş vreà să am toate păcatele pe lângă umilinţă, decât toate virtuţiile pe lângă trufie". (Candela p. 79 din anul 1909). Cu adevărat aşà este, căci omul smerit poate să se cureţe de păcatele sale multe prin smerenie, dar omul mândru, fălos, sau fudul nu se cugetă la păcatele sale! Pentru el n'are nici o însemnătate biserica şi învăţăturile ei şi nici nu vreà să ştie de pocăinţă.

Chiar aşà stă lucrul, căci oare ce este umilinţa sau smerenia? Ea este recunoaşterea omului că el „singur de sine nimic nu este, nimic nu are şi nimic nu poate face, căci tot ce este el, este numai prin Dumnezeu, toate câte le are, le are numai dela Dumnezeu şi toate câte le poate face, le poate numai cu puterea lui Dumnezeu". Cu adevărat cuvinte mari spune apostolul Pavel când zice: „Ce ai tu, ce nu ai fi primit, iar dacă ai primit, ce te fălești ca şi cum n'ai fi primit". (I. Cor. 4, 7).

„Noi singuri de sine nu avem curat nimic, nici viaţa, nici mintea, cu puterile ei, nici sufletul cu însuşirile lui, nici trupul cu simţurile, formele şi mădulările lui, nici întâietatea naşterii din părinţi nobili... mai pe surt: nimic,

nimic. S'au poate tu singur ți-ai dat viața, mintea, sufletul sau trupul? Tu singur ți-ai ales să fii născut într'un palat, plin de tot binele pământesc, și nu într'o colibă sărăcăcioasă?... Tu singur ai putut ajunge la cutare slujbă înaltă, la cutare cinste și mărire?" E limpede, că la toate acestea întrebări trebuie să ne plecăm capul și să recunoaștem, că da, noi oamenii suntem foarte mici în fața lui Dumnezeu și e ușor să vedem, că celce se crede mare, acela nu bucuros ascultă de altul. Acela mai întâi de biserică fuge, pentrucă biserica îi cere să se smerească.

Unuia ca acesta nu-i trebue predică! Ce? Predică? Doar și eu pot să-mi fac o predică! Ce? S'ascult de celce'mi vreà binele? Doar sunt mare, știu și eu ce am de făcut! Dar unul ca acesta dragii mei, judecă rău și produce împărăcheri între oameni. Dacă unul vrea să fie mai cu minte decât celalalt, atunci se nasc certuri, pizmuiri, vrăjmășii, de cari sunt pline satele noastre și toate locurile, pe unde locuim noi, deși ne numim creștini dreptcredincioși!

Spre a fugì de aceste urmări triste ale fuduliei trebuie să fim înainte de toate smeriți în cugetul, că fără ajutorul lui Dumnezeu nimica nu suntem. Apoi să fim mândri, că ne-a dat bunul Dumnezeu voie liberă pe care nime nu ne-o poate vătămà, căci am primit cu toții puterea de a călcà peste șerpi și scorpii și peste toată puterea vrăjmașului. Deci când cineva vreà să ne vateme, să nu credem că îi isbutește, căci pe creștinul adevărat nimic nu-l poate supărà. Voia lui îl poate mânà ca să-și răsbune asupra aceluia care îl vatămà, dar adevărată putere de voință are omul atunci, când sufere nedreptățile cu răbdare știind că însuș Iisus a suferit pentru noi! Unui astfel de creștin poate să-i mai ajute și cugetarea,

că în lumea aceasta şi aşà zadarnic cearcă să-şi primească răsplată dela ceice îl asupresc!

Ajunşi la adevărată umilinţă cu gândul şi cu voia, vom fi umiliţi şi cu fapta şi vom face şi lucrurile cele mai neînsemnate, căci precum zice Vasilie cel mare „ori cât de neînsemnat, ar fi un lucru, dacă el se face din iubire cătră Dumnezeu, nu e neînsemnat, ci mare, şi aşa de vrednic de laudă, încât ne poate câştigà ca răsplată, cerul şi bunătăţile lui cele vrednice".

Filozoful Plato poftise la un ospăţ pe prietenii săi. Intre alţii a chemat şi pe filozoful Diogen, care erà cam închipuit şi care venind, a văzut cu mirare covoarele scumpe cari erau aşternute pe jos în odaia, unde erà ospăţul. Atunci numai decât începù să-şi şteargă picioarele de covoarele cele scumpe şi când Plato l-a întrebat de ce se poartă aşà, i-a răspuns: „Eu calc cu picioarele trufia lui Plato!" Insă Plato îndată i-a răspuns lui Diogen: „Tu calci trufia mea cu altă trufie!"

De aici putem învăţà mult! Putem învăţà, că înainte de Hristos şi filozofii cei mai mari erau plini de fudulie! Numai Mântuitorul ne-a învăţat zicând: „Învăţaţi dela mine, că eu sunt blând şi smerit cu inima, şi ve-ţi aflà odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 29). Iisus a fost acela care s'a umilit pe sine, născându-se în iesle, Iisus a fost, care s'a ferit de casele celor semeţi şi a cercetat pe cei smeriţi, cum a fost Zacheu! Şi nu trebue să vă mai spun că umilit a fost pânà la sfârşit: „El s'a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte, moartea cea de pe cruce". (Filip, 2, 8).

Fraţilor,

Cuvine-se să ne aducem aminte, că avem datorinţa de a ne umilì şi a zice: „Fă, Doamne, să cunosc cine sunt eu, şi cine eşti tu, ca pe tine să te iubesc şi pe

mine să mă dispreţuiesc". Să nu căutăm la culoarea hainei, nici frumseţea, noutatea şi gingăşia hainei. Ea are să ne acopere şi nimica mai mult. Cel mult ne mai încălzeşte, dar altă slujbă nu ne face! Tot aşà să nu căutăm a lăudà ochii verzi sau negri, căci aceasta nu ne aduce nici un folos, ci poate numai ruină! Mai vârtos adă-ţi aminte omule, că ochiul tău lăcrimează, ba chiar orbeşte şi la capătul vieţii tale ţi-l închide moartea în faţa căreia nu te mai poţi lăudà cu deşărtăciunile tale pierzătoare de suflet.

Să ne aducem în sfârşit aminte, că mântuitorul Iisus a sbiciuit farizeismul, adecă nesupunerea faţă de voia lui Dumnezeu. E vremea să ne smerim ca să fim înălţaţi, căci smerenia ne face să ne gândim pururea la Tatăl nostru cel din ceriuri. — *Amin.*

Predică

la Duminica Fiului rătăcit.

„Un om aveà doi feciori.“
(Luca, 15, 11).

Fraţilor!

Multe pilde şi asemănări ne pune Sfânta Scriptură înaintea ochilor, dar trebuie să mărturisim cu toţii, că nici una nu este mai sguduitoare ca pilda fiului rătăcit. Şi deasemenea multe se întipăresc bine în mintea noastră, dar nici una nu se întipăreşte mai adânc în inima şi mintea noastră ca această pildă. Precum este cu neputinţă să uităm rugăciunea „Tatăl nostru“, tot aşà cu neputinţă este a uità cuvintele evangheliei de azi pline de înţeles adânc, pline de folos, dacă scoatem dintr'ânsele învăţătura mântuitoare de suflet.

Dar tocmai pentrucă aşà de bine cunoaştem evanghelia de azi, ar urmà, ca să primim cu sfinţenie de taină învăţămintele, cari se pot scoate din ea. Însă durere şi iară durere! Trebuie să ne plângem ceice slujim la altarul Domnului, că şi azi se află creştini, cari se poartă ca fiul ael rătăcit. Şi astăzi mulţi îşi cer partea înainte de vreme dela părinţi sau mai bine zis nu o cer ci o pretind. Fac prin urmare chiar ca tinărul rătăcit care ce e drept cere avuţia dar o cere cu ton poruncitor zicând: „Dă-mi partea ce mi-se cade din avuţie“.

Ce să mai zicem de ceice se întristează dacă pe fratele lor părintele bun îl iartă? Nu merg însă mai de-

parte cu descrierea stărilor noastre îngrozitoare, ci cu ajutorul lui Dumnezeu voiu încercà să vă pun înaintea ochilor înţelesul acestei pilde, pentruca să avem putinţa de a ne îndreptà.

Fraţilor!

Sfântul Petru Hrisologul zice cu privire la această pildă, că omul e Dumnezeu iar sub cei doi fii avem să înţelegem poporul păgân şi evreu. Poporului păgân i-a dat Dumnezeu ca avuţie chip şi asemănare dumnezeiască înzestrându-l cu graiu, ştiinţă, inteligenţă şi putere de judecată. Poporului mai bătrân, adecă evreilor, — le-a scris cele cinci cărţi ale legii cu degete divine pe piatra inimii.*)

Însă poporul păgân a pierdut aceste daruri închinându-se la idoli şi încrezându-se în înţelepciunea lumească. Astfel nu credeà în Dumnezeu, erà orbit cu totul şi cufundat în plăceri grosolane ale trupului. Şi totuşi s'a reîntors la Dumnezeu iar fratele său, iudeul, s'a întristat că Dumnezeu a primit pe păgân la mântuire!

E frumoasă icoana fiului celui rătăcit la casa părintească înainte de a-şi cere avuţia şi e asemenea de frumoasă şi a fratelui său înainte de a li-se împărţi averea! Dar e dureroasă această icoană dupăce unul din fraţi voeşte să scape de sub stăpânirea tatăiui şi merge în străini să moară de foame!

Dar pentru o mai uşoară înţelegere a lucrurilor să aducem pilda aceasta mai aproape de noi. Cine nu vede, că sub fiul rătăcit sunt a se înţelege toţi aceia, cari s'au abătut dela căile Domnului şi trăiesc în fărădelegi? Închipuiţi-vă icoana unui om rătăcit din ziua de azi! Au

*) Cele cinci cuvinte ale sf. Petru Hrisologul despre fiul cel cruţător şi cel risipitor trad. de Gh. Comşa şi V. Judele. Vezi în R. Teologică 1910, p. 426, 27.

doară nu vedem că sub chipul fiului rătăcit se ascund ceice se abat dela căile arătate de biserică? El voieşte, — nici mai mult nici mai puţin, — să aibă tot binele ce i-l poate dà un părinte pământesc şi aşà e de legat de ţărâna trecătoare încât la plecarea sa dela casa părintească nici nu mulţumeşte părintelui că i-a adunat avere iar servitorilor nu le face nici o cinste! Iată chipul păgânului de azi! Priviţi-l şi vă înspăimântaţi! Iată pe cutare om, că primeşte dela biserică toate bunurile, dar îşi întoarce spatele de cătră dânsa şi necinsteşte pe slujitorii ei, pe preoţi! Aţintiţi-vă bine ochii la necredincioşii de azi, cari îşi uită cu totul de Dumnezeu. Gândiţi-vă la aceia, cari îşi părăsesc biserica ca pe o mamă, care i-a alăptat la sânul ei iar mai târziu o părăsesc, se reneagă şi îşi bat joc de ea! Îşi uită aceştia de pânea mâncată în casa părintească, de credinţa moşilor şi strămoşilor.

Nu voiesc însă a înspăimântà pe nime şi nici a întristà cu o astfel de icoană, care dacă o am privì mereu, ne-am îndreptà. Să ne luăm totuşi privirile şi să le îndreptăm spre Tatăl ceresc. Dar mă ve-ţi întrebà, unde rămâne icoana fiului, care se bucurà acasă în averea tatălui său? Unde rămâne chipul fiului, care nu a plecat departe? Nu trebuie să se zugrăvească o asemenea icoană, căci vedem în viaţa de toate zilele oameni buni, cari rămân credincioşi şi cinstitori de oameni şi de biserică până la capătul vieţii. Spre lauda bisericei şi a lor astfel de oameni sunt mulţi.

Vom lăsà deci chipul feciorului al doilea şi vom privì pe scurt chipul omului cu doi feciori: chipul lui Dumnezeu! Buzele mele tremură rostind acest nume, dar tremură numai atunci când mă ştiu plin de păcate. Mulţi au însă temerea aceasta. Mulţi păcătoşi, cred, că nu mai

este mântuirea lor cu nici un preţ. Acestora le zic: Priviţi chipul omului din evanghelia de azi: A căzut pe grumazii fiului reîntors şi l-a sărutat! A alergat de departe înaintea fiului său, i-a dat haina cea dintâi, adecă nemurirea pierdută prin Adam şi redobândită prin moartea pe cruce alui Iisus. Alergarea nu închipueşte coborârea pe pământ a fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră.

Arătaţi-mi o iubire părintească mai mare decât aceasta şi atunci nu mă voiu mai uità decât la icoana ce mi-o veţi arătà! Dar ştiu, că nu-mi puteţi arătà nicăiri o aşà iubire şi de aceea nu încetez a privì şi mai mult şi mai deaproape la această icoană! Căci oare ce zice cătră fiul care se plânge, că lui niciodată nu i-a dat măcar un ied? Îi zice „fiule", îl numeşte încă fiu deşì nu erà vrednic pentrucă erà nerecunoscător tatălui său, iar celce urăşte pe fratele său, nici nu poate aveà decât ură şi faţă de părinţi!

Priviţi şi voi iubiţilor tot mai mult la icoana părintelui îndurător, la icoana omului din evanghelia de azi şi recunoaşte-ţi, că aceea este icoana marelui şi atotputernicului Dumnezeu! Mărturisiţi, că el este păstorul cel bun care lasă pe cele 99 de oi şi caută pe cea pierdută.

Să nu vă încredeţi prea mult însă în milostivirea sa, căci El se milostiveşte numai spre ceice caută spre dânsul. Şi după dreptate, căci după cuvintele scripturii *„nici pe însuşi fiul său nu l-a* cruţat, ci l-a dat pe el pentru noi toţi" şi astfel jertfirea Fiului său cere dela noi ascultare fiască.

Dacă împăraţii pământului judecă după dreptate şi nu părtinesc pe nime, cu atât mai vârtos va fi nepărtinitor părintele ceresc, care nu se uită la faţa, ci la faptele oamenilor. Să ne întoarcem deci toţi la calea cea bună, să ascultăm de biserică şi de preoţii ei spre binele şi fericirea noastră. — *Amin.*

Predică

despre nemurirea sufletului. La Duminica lăsatului de carne.

Iubiţi creştini!

Maica noastră biserică prin rostul evangheliei de azi ne aminteşte, despre împărăţia lui Dumnezeu, despre viaţa vecinică şi despre judecata din urmă, spunându-ne că păcătoşii vor merge în munca de veci iar dreptii în viaţa de veci. Cu alte cuvinte ne învaţă sfânta biserică, cumcă omul nu moare, căci are suflet nemuritor. Tocmai pentrucă avem suflet nemuritor, încă în braţele părinţilor noştri auzim vorbindu-se despre Dumnezeu, despre Iisus şi despre îngerul păzitor; încă de cu mici se prinde în noi rădăcina credinţii în Dumnezeu şi în răsplata lui; iar icoanele sfinte întăresc rădăcina aceasta. Sărbătorile de peste an, glasul clopotelor şi crucile pe lângă cari trecem în drumul nostru în capul satului şi în hotar, toate acestea ne aduc la cunoaşterea curată a lui Dumnezeu şi chiar numele ni-l luăm după numele sfinţilor bisericei noastre dreptmăritoare.

Ce credeţi iubiţi creştini, ar avea oare rost toate acestea, dacă după sălăşluirea în mormânt ar apune pentru totdeauna fiinţa noastră? De bună seama, n'ar aveà înţeles, dar fiindcă de mici ne deprindem în cunoaşterea lui Dumnezeu şi urmăm credinţa aceasta până la moarte urmează, că partea sufletească a omului e nemuritoare.

Nemurirea aceasta doresc să o dovedesc pe scurt după judecata minţii noastre. Deastădată nu vreau să vă înşir cuvintele sfintei scripturi, când aceasta vorbeşte despre viaţa de veci şi nemurirea sufletului. Voi dovedì, că omul nu se poate ajunge cu viaţa trecătoare, ci se doreşte după viaţă dumnezeiască, pentrucă omul nu e făcut numai ca să se înmulţească aici pe pământ şi să se îngrijească de copii săi şi nici nu de aceea e zidit, ca să vadă, cum i-se scurtează din zi în zi firul vieţii! Nu! Omului îi trebuie viaţă valoroasă, plină de putere, frumseţe şi bunătate, cu un cuvânt viaţă veci-nică; el îşi închină sufletul său, dorinţele sale lui Dumnezeu iar Dumnezeu îşi revarsă asupra lui viaţa sa, *prin ceace îl conduce la nemurire.*

Iubiţi creştini!

Nimic nu ne îndestuleşte în lumea aceasta. „Daţi-i omului toate bucuriile pământului, îndepliniţi dorinţele cele mai ascunse ale lui, înşelat îşi va ridicà capul şi va zice: Dar numai atâta? Se naşte o nădejde în inima lui, plânge şi sufere pentru ea şi îndatăce a ajuns-o, îi cade din mână paharul, din care a voit să golească fericirea până în fund. Căci inima omului e un vârtej deosebit. Puteţi să împrăştiaţi în ea toate plăcerile, şi în loc să se umple, ea se mişcă şi se lărgeşte". (Hock 326).

Cauza este aceea, că nici un lucru mărginit nu poate îndestulì sufletul nostru. Intr'o ţară îndepărtată trăià un om, care aveà toate plăcerile pământeşti şi totuşi dorea tot mai mult şi voia să vadă ţara fericirii adevărate. Intr'o noapte a visat, că a venit la dânsul o pasăre mare, care l-a şi dus în ţara fericirii, unde oamenii nu mai îmbătrâneau, ci trăiau în belşug şi fericire. Dar precum şi oamenii din acea ţară nu s'au săturat de atâta fericire aşa nici el nu s'a săturat şi dorea iară şi mai multă

viață fericită. Iar după aceea s'a pomenit din vis și iară s'a dorit după fericire. Așa suntem și noi oamenii pe pământ nu numai când suntem deșteptați, dar și în visurile noastre. Din faptul acesta urmează, că omul mereu se dorește după nemărginire, după locul de unde este, deci nici nu este sufletul lui din lumea aceasta, ci dela Dumnezeu, precum zice Scriptura: „Și a făcut Dumnezeu pe om, țărână luând din pământ, și a suflat în fața lui suflarare de viață: și s'a făcut omul în suflet viu" *).

Așadară după cuvintele Scripturii prin suflarea lui Dumnezeu a devenit omul ființă care trăiește. Deci corpul, ca să trăiască are lipsă de suflet iar după-ce și-a împlinit chemarea pământească, sufletul se desface oarecum de ceeace îl legà pe pământ și se ridică la Dumnezeu. Corpul a făcut acea slujbă sufletului pe care o face sâmburelui un măr sau o pară. Pomul încă trebuie să înflorească mai întâi, apoi face mere sau alte fructe iar apoi trebuie să putrezească pentruca sâmburele rămas să deà viață altui pom. Astfel și omul numai dupăce a murit trupește și i-a rămas sâmburele vieții: sufletul, — poate să ajungă la viață adevărată, la viață de veci. Aceasta cu atât mai vârtos, că după părerile învățaților nimic, dar nimic nu se nimicește, nici corpul, ci părțile lui trăiesc sub altă formă, și astfel cu atât mai puțin se nimicește sufletul.

Dar să toarcem mai departe firul cugetării! Cine n'a simțit durere când vre-un frate sau o rudenie de a noastră a fost pus în sicriu și îngropat în sânul pământului? Știm cu toții, că numai dupăce venim acasă dela groapă și vedem patul în care a murit, hainele ce le-a purtat și lucrurile de cari îi plăceà: oh numai atunci simțim greutatea și durerea pierderii celui răposat. Vai,

*) I. Moise 2, 7.

ce ar fi de noi în cazul acesta iubiţi creştini, dacă nu am aveà nădejdea că ne vom revedeà în altă lume? Dar noi plângem şi iar plângem iar eu zic, că las să curgă lacrimile noastre, căci ele sunt lacrimile nădejdii, că vom vedeà pe morţii noştri în altă lume, căci aici suntem cu toţii numai călători. Pentrucă bunul Dumnezeu nu ne-a zidit pentru aceea după chipul şi asemănarea sa, ca apoi să ne nimicească la capătul vieţii pământene. Celce se află pe patul morţii se roagă la Dumnezeu, căci simte, că el va trăì după moarte iar noi îi împodobim mormântul cu flori, ceeace nu o facem pentru corpul lui, care putrezeşte, ci pentru sufletul lui, pentru care ne şi rugăm.

Într'adevăr e frumoasă cugetarea asupra morţii fraţilor în Hristos, căci ea ne arată mai mult ca ori şi ce nemurirea sufletului. Poate să trăiască cineva în cea mai mare fericire în lumea aceasta, căci dacă cineva îi moare, cu care a trăit în fericire, partea de fericire dusă dincolo, trage oareşi-cum după sine pe cea rămasă în viaţă ca dovadă, că trebuie să fie dincolo de mormânt o altă viaţă şi de aceea şi punem flori şi cruci la căpătâiul celui răposat, de aceea îngrădim cimitirile şi le privim ca locuri sfinte, pe cari le apără şi legile statului.

Însă şi altcum putem dovedì nemurirea sufletului. Vedem, că în lumea aceasta cei răi se bucură iar oamenii evlavioşi, cari merg la biserică şi sunt creştini buni, suferă şi îndură batjocura acelora, cari trăiesc păgâneşte. Simţul de dreptate ne spune, că trebuie să fie după moarte o răsplată dreaptă, care numai atunci poate fi dacă nu murim, ci trăim în viaţa de veci. Căci dacă nu este o răsplată dreaptă dincolo de mormânt, atunci uşor alunecăm cu gândul şi am zice, că Dumnezeu nu e drept, deci am aveà frâu liber să facem fărădelegi şi destrăbălărl în lumea aceasta.

Iubirea te îndeamnă omule, să faci tot ce îţi stă în putinţă, ca să vezi pe ai tăi fericiţi şi munceşti zilnic în cinste şi omenie, te culci pe patul tare cu grijile dimineţii în spate! Nu ai tu nădejdea, că după moarte trebuie să fie şi altcum? Căci nu vezi, că în lumea aceasta mulţi trăiesc fără să lucreze? Poate să rămână acestea aşà iar la moarte omul să se stingă cu totul? Nu iubiţi creştini, pentrucă atunci omul ar fi mai vrednic de milă ca un animal, căci un animal umblă în calea lui pe pământ, îşi caută singur mâncarea sa, dar omul adevărat are mult să sufere şi să rabde. Acum dacă şi omul ar murì într'adevăr ca animalul, atunci ar trebuì să zicem, că e mai fericit animalul, căci el nu are chinuri şi gânduri sufleteşti ca omul. Aceasta însă ştim, că ar fi o pată pentru om, căci doar el e zidit după chipul şi asămănarea lui Dumnezeu. Atotputernicia lui Dumnezeu încă ne spune, că sufletul nu moare, căci dacă un om păcătos ar încetà cu totul prin moarte, atunci ar rămâneà nepedepsit şi astfel Dumnezeu nu ar aveà putere asupra lui.

Toate acestea ne mărturisesc, că trebuie să fie dincolo de mormânt o altă viaţă unde sufletul nu moare. Dar pentruce nu-şi găseşte sufletul odihna încă în viaţa aceasta, pentruce nu-şi poate potolì setea cea mare aici pe pământ? Răspunsul vi-l dau prin următoarea întâmplare. „Mi-aduc aminte — scrie un scriitor francez renumit, — de când pe o corabie sosisem acasă din India: matrozii, cum şi-au văzut ţara din depărtare, n'au mai putut lucrà. Unii priveau mereu provincia (împrejurimea), alţii s'au îmbrăcat în hainele lor cele mai frumoase; unii s'au pornit să vorbească sgomotos, alţii lăcrimau în tăcere. Cât ce am ajuns mai aproape, învălmăşala a devenit tot mai mare şi mai mare. Deoarece

au fost departe deja de mai mulţi ani, s'au mirat de dealurile verzii, de crengile copacilor, de stânci, ca şi când toate acestea ar fi fost lucruri nouă pentru ei... iar când a ajuns corabia în port, când şi-au văzut la ţărmure prietenii, părinţii, soţiile şi pruncii, cari îi strigau pe nume cu braţele deschise spre ei, atunci a fost cu neputinţă să mai fie oprit chiar şi numai unul pe bord" (Radnai Farkas p. 26).

Iubiţi creştini! Dacă am cunoaşte noi încă aici pe pământ fericirea veşnică a sufletului, am face ca matrozii de pe acea corabie, am alergà spre ea, fără a ne supune ostenelelor pe cari trebuie să le răbdăm înainte de a primì răsplata cerului. Am uità cu totul, că omul a păcătuit şi de aceea Dumnezeu a pus o umbră peste bucuriile cereşti, adecă a pus moartea la întrarea în împărăţia bunurilor cereşti iar pe poartă stă scris: Rabdă omule şi lucrează! Şi numai înţelepciunea dumnezeiască a putut întocmì lucrurile în chipul acesta. Căci precum sămânţa trandafirului aruncată de vântul de toamnă la pământ încă nu poate visà de frumseţe, fiind încă mult până să înflorească iară, aşà şi omul trebuie să aştepte cu încredere, nădăjduind, că viaţa ce o poartă în sine îi pregăteşte cărarea spre viaţa de veci!

Iată dară iubiţi creştini, că mintea noastră ne întăreşte şi mai mult în credinţa noastră despre împărăţia lui Dumnezeu şi viaţa de veci. Să îmbrăţişăm dar cu toată căldura învăţăturile bisericei, cari lucrează la nemurirea sufletului nostru. — *Amin.*

Predică

la Duminica lăsatului de brânză.

— Necesitatea postului. —

„Intoarceţi-vă la mine din toată inima voastră, cu post, cu plângere şi cu tânguire". (Ioil 2 v 12).

Fraţilor,

Evanghelia de astăzi cuprinde învăţături frumoase despre post, aşa cum numai Domnul putea învăţa. Domnul osândeşte făţărnicia postirii şi îndeamnă la post adevărat căutând ca Dumnezeu să vadă postirea noastră iar nu oamenii. Nimic mai potrivit decât întocmirea aceasta din partea bisericei. Fiind acum începutul postului mare, suntem îndemnaţi prin glasul bisericii a face post cum se cuvine.

Biserica a întocmit şi o poruncă deosebită pentru post. Porunca aceasta a fost respectată cu ardoare de toată creştinătatea, bogaţi şi săraci, tinări şi bătrâni, fără deosebire de confesiune. Porunca erà respectată de oamenii evlavioşi până şi în paguba sănătăţii.

Se zice despre soţia regelui Ludovic al XV-lea al Franţei că cinstea cu mare evlavie poruncile bisericii. Postea regulat şi nici decum nu voia să strice rânduelile bisericeşti. Chiar când sănătatea sa erà sdruncinată, nu s'a deslegat pe sine dela post. Nu, ci a întrebat pe episcopul său, ce ar face el în privinţa postului, dacă ar fi bolnav şi neputincios! Dar nu trebue să mergem

până în Franța pentru a găsi pilde frumoase pentru post. Postit-a marele voevod Ștefan Cel Mare și alți voevozi români. Postit-au pictorii locașurilor noastre sfinte chiar când nu era timp de postire. Erà destul ca o icoană sfântă să nu li-se pară cea mai isbutită și numai decât se rugau și posteau ca Dumnezeu să le ajute a înfățișa de model sfintele chipuri. Dar chiar și în zilele noastre mai ales cei în vârstă postesc mai regulat decât mulți creștini cari au uitat părinteștile datini. Trebue deci să arătăm însemnătatea postului, ca să nu fie nesocotit acest așezământ al postului, care, dacă chiar n'ar fi fost din vechime așezat, ar fi trebuit să fie totuși introdus cu timpul.

Fraților,

Biserica noastră ne învață despre trei virtuți fundamentale (teologice) divine: credința, nădejdea și dragostea. Aceste trei virtuți sunt așà zicând turnate în noi prin puterea creatoare a lui Dumnezeu. Un act de credință, luat în sine, rămâne în întregime mai presus de fire și divin. Cunoașterea pe calea firii de sigur contribue la pregătirea actului de credință. Cu puterea de spirit omenească omul, poate, ajutat de Dumnezeu să se convingă că Dumnezeu există, dar actul de credință în sine, e mai presus de fire. Astfel cele trei virtuți omul nu le câștigă ci le primește. Deaceea ele se și numesc cardinale, ca unele din cari derivă alte virtuți.

Sunt însă și virtuți câștigate și anume prin deprindere continuă. Celce în caz de mânie se reține, câștigă blândețe, celce ține anumită ordine în mâncare și beutură, câștigă virtutea cumpătării. *Această virtute o deprindem prin post.* Se pune deci întrebarea: dacă virtuțile câștigate, cum este cumpătarea, așà ușor se câștigă, de ce nu le deprinde omul? Pentruce nu postește

azi fiecare creştin, care ar puteà să postească? Este uşor să răspundem: Pentrucă nu-şi dau seama de însemnătatea postului. Şi zic mai departe: lumea de azi nu prea posteşte, pentrucă deşì omul are muşchi, mâini şi picioare, voinţa nu le îndreaptă spre cele bune; avem putere de cugetare, fantazie, pricepere, dar voinţa nu ne îndeamnă să cugetăm cum trebue, să avem închipuiri curate în fantazie. Si atunci trebue să ne îndreptăm spre o voinţă mai presus de fire, spre voinţa Domnului nostru Iisus Hristos.

Mântuitorul nostru îşi începe opera de mântuire numai dupăce se pregăteşte prin ajutorul postului de 40 de zile în pustie. Pilda Mântuitorului a fost urmată de toţi luceferii bisericii şi de toată creştinătatea! Apostolii au aşteptat în post şi rugăciune, venirea Sf. Duh asupra lor. Marele şi nemuritorul Pavel zice Corintenilor: „Nu vă strâmtoraţi întru noi, ci vă strâmtoraţi în pântecele voastre". (II. Cor. 6 v. 12). Şi apostolii nu numai îndemnau pe alţii ci înşişi posteau. Tot dumnezeescul Pavel zice: „Dacă face mâncarea sminteală fratelui meu, nu voiu mâncà carne în veac". (I. Cor. 8).

Dar şi Vechiul Testament cuprinde exemple. Proorocul Moisi a postit 40 zile înainte de a primì tablele legii. Tot după un post de 40 zile a văzut proorocul Ilie slava lui Dumnezeu pe muntele Horib şi apoi s'a înălţat la cer. Când Israeliţii au făcut un armistiţiu cu Amalechiţii, regele David zise comandantului Urie să meargă acasă pentru a se odihnì. Dar Urie răspunse: „Sicriul şi Israil şi Iuda locuesc în corturi... şi eu să întru în casa mea să mânânc şi să beau?" (II. Imp. 11 v. 11).

Atâta nor de mărturii te va face pe tine creştin român să păstrezi poruncile sfinte? Acum, când este vremea mântuirii ne vom întoarce la Domnul din toată inima? Nu ne dăm seama că mărturiile Mântuitorului

şi ale apostolilor s'au dat spre binele nostru sufletesc şi trupesc? Nu este oare postul o doftorie bună? Stomacul nostru are şi el nevoe de repaos, ca şi o candelă cu untdelemn, pe care îl lăsăm să ardă tot, ca să putem curăţi candela. Stomacului trebue să-i dăm răgaz ca să mistue toate resturile din trecut, ca să poată apoi mistui sucurile de rezervă rămase încă în diferite locuri în corp, ca ele să nu putrezească şi să devină periculoase corpului.

Dar animalele şi plantele, postesc şi ele. Animalele, mai ales iarna, postesc uneori în modul cel mai desăvârşit. Plantele nu totdeauna primesc din pământ aceleaşi sucuri nutritoare. Şi e bine aşà, căci se reînoesc puterile cheltuite. Dela animale şi dela plante să trecem însă la oameni. Ei bine fraţilor nu numai creştinii postesc, dar chiar şi păgânii, turcii, chinezii, indienii. Şi întocmirea aceasta o ţin toate aceste popoare pentrucă s'au convins că prin post trupul se supune mai bine sufletului. Celce se ştie stăpânì de patima beuturii şi mâncării mai uşor ştie să-şi înfrâneze şi patimile, poftele celelalte. Desrobiţi de poftele trupeşti, mai uşor vom puteà alergà spre Domnul, aşà cum zice Dumnezeescul Pavel: „că puterea mea întru neputinţă se săvârşeşte“ (II. Cor. 12 v. 9). Nu zadarnic zice atât de frumos sf. Vasilie cel mare: „Eu ştiu că medicii ordonă mâncare rară şi puţină. Cum poţi zice tu, care te supui lor, că nu poţi respectà dispoziţiile bisericii? Ce este oare mai uşor pentru stomac: a petrece noaptea liniştit consumând puţin de tot, ori a zace încărcat de mâncări, sau nici să nu zacă chiar, ci să se sbată încolo şi încoace? Ce corabie pot salvà mai uşor corăbierii? una încărcată sau una mai uşor împovărată? De multe ori s'a scufundat o corabie greu încărcată chiar dacă valurile nu erau furtunoase, până când una mai uşor

încărcată, plutește ușor peste valuri, căci se poate ridică fără împiedicare! Și tot în chipul acesta cad în boală corpurile oamenilor săturați fără încetare; însă cei cari cor umă puțin, scapă de boala, care a isbucnit ca o furtună".*)

Fraților! Cred că mărturiile Sf. Scripturi și ale vieții de toate zilele vor ajunge spre a ne face să cinstim sfintele posturi. Dacă nu ar ajunge mărturiile aduse m'aș întoarce din nou la Sf. Scriptură ca să mai aduc și alte dovezi. V-aș amintì de urmarea adusă de călcarea poruncii protopărinților în raiu. V-aș rugà să țineți seama că în Vechiul Testament erà așezată o zi de post pentru tot poporul odată pe an (3 M. cap. 23). Ninivitenii le-ar puteà servì ca pildă că au postit cu toții simțind primejdia. Dar le-aș amintì și de postul lui David, dupăce a fost mustrat de proorocul Natan (2 Regi c. 12). Le-aș zugrăvì icoana proorociței Ana, care aveà 84 ani dar n'a părăsit templul, ci stăteà acolo ziua și noaptea în post și rugăciune. Le-aș grăì despre postirea lui Ioan Botezătorul, căci chiar numai despre postul acestui sfânt se pot ține multe și multe cuvântări sfinte. Dar cine nu s'ar ajunge cu dovezile dela începutul cuvântării, nu s'ar mulțumì nici cu altele, ori câte am mai aduce! Deci noi toate dovezile aduse le punem la inima fiilor bisericii noastre, cari își dau seama că trebue să asculte de biserică. Noi ne facem o sfântă datorie, fiindcă avem convingerea că ajutăm credincioșilor noștri să ducă o viață curată, o viață sufletească.

Astfel glasul bisericii se îndreaptă către noi către toți. Trebue să-l ascultăm. Trebue să ținem seamă că trebue să stăpânim corpul nostru prin înfrânare, ca nu cumva el să ne stăpânească pe noi. Și fiindcă Evan-

*) Sf. Vasilie: Omilia I. despre post.

ghelia de azi ne îndeamnă să nu fim ca fățarnicii, trişti, când postim, ca să ne vadă oamenii, iată cum trebue să postim:

1. Pentru mântuirea sufletului, din iubire către Dumnezeu. Sf. Teodor la o mare sărbătoare a dat o masă mai bogată fraților din mănăstire. Unul din frați zise servitorului: „Eu nu mănânc azi mâncare caldă, dă-mi pâine cu sare". Dar Teodor îi zise fratelui: Frate! Mai bine făceai să mănânci carne la tine în chilie, decât să-ți arăți vrednicia ta deosebită şi să cauți lauda fraților din mânăstire! Nu zadarnic zice Domnul în Evanghelia de azi: să te arăți lui Dumnezeu când postești, căci vei fi răsplătit la arătare.

2. Nu numai postul mâncărilor şi al beuturilor cuprind adevăratul post. Postul urechilor, ochilor şi buzelor încă este post. Să desfacem legăturile nedreptății, legăturile păcătoase, să iertăm semenului nostru, să nu înşelăm, căci zadarnic postim şi îndată pizmuim sau înşelăm pe fratele nostru. Ioan Scărariul vizitând în pustie viața pustnicilor, venì la pustnicul Pesie, care aveà datina să mănânce numai după apusul soarelui. Pesie zise lui Ioan: Frate, pe mine încă nu m'a văzut soarele mâncând". Ioan răspunse: „nici pe mine nu m'a văzut mânios". Trebue deci să petrecem toată vremea fără greşeli chiar: atunci postim cum trebue.

3. Să stăpânim chiar plăcerile îngăduite. Un călugăr bătrân mergeà cu alt frate prin pădure. Ei găsiră un stup cu foarte multă miere. Dar bătrânul deşì a voit la început să ia câțiva faguri, se oprì brusc şi zise: Nu mă las stăpânit de lăcomie. Călugărul cel tinăr s'a mirat de puterea bătrânului, însă acesta îl lămurì: Frate, nu este nici o călcare de lege a mâncà miere, dar ar fi păcat ca omul să se lase stăpânit de dorință. Mai bine

este să stăpânim noi dorințele. Știi doar foarte bine că numai mai înainte ne-am ridicat dela masă.

Sunt încă și alte multe povețe ce am puteà dà asupra modului cum trebue să postim. Noi însă mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să vă putem picurà în suflet învățăturile auzite până acum. Ele vă vor călăuzì de bună seama în timpul postului Sfintelor Paști. Povețele date vor ajutà de bună seama ca să vă mântuiți sufletele. Trebue însă ca voi să le urmați. Trebue să ascultați de cuvintele lui Ioil: Intoarceți-vă la Dumnezeu din toată inima voastră cu postul. — *Amin*

Predică

la Duminica I a Marelui Post.

— Cinstirea feţelor bisericeşti. —

„Zice Filip lui: Vino şi vezi".
(Ioan 1 v. 46).

Fraţilor!

Mare bucurie simţeşte în inima sa omul, care găsind ceva bun, se sileşte să împărtăşască şi pe altul de bucuria sa. Iată, avem în Evanghelia de azi pilda apostolului Filip, care abià a cunoscut pe Iisus şi numai decât a chemat şi pe Natanail să-l vadă, zicându-i *„vino şi vezi"*. Oare câţi dintre creştinii de azi fac ceeace a făcut apostolul Filip? Câţi, zic către semenii lor, veniţi şi voi azi la biserică, veniţi şi vedeţi că azi e Duminica întâia a postului mare? Câţi zic semenilor lor: veniţi şi vedeţi, dacă şi nu chiar pe Iisus, dar pe vestitorii sfintelor Sale învăţături? Auziţi voi oare zicându-Vă cineva: veniţi şi vedeţi cum se trudesc preoţii bisericei ca să înveţe poporul?

Oh, iubiţilor, câtă tristeţă ne aduce răspunsul la această întrebare! Căci la multe se chiamă oamenii unii pe alţii, dar foarte puţini spun aşà: „Veniţi şi vedeţi osteneala preoţilor! Şi poate vă miraţi de acest lucru voi, cari cunoaşteţi sfinţenia darului preoţilor! Vă miraţi, căci cunoaşteţi munca uriaşă desvoltată de dânşii. Vă miraţi fiindcă vedeţi răspunderea cea mare a preoţilor. Dar găsindu-se şi creştini, cari nu cunosc darul preoţiei,

nu cunosc munca preoţilor şi răspunderea lor, voiu arătà pe scurt aceste lucruri ca şi cei necunoscători să cunoască şi cei cunoscători tot mai luminaţi să fie.

Fraţilor,

Marele cunoscător al firii văzute, invăţatul Huber, istoriseşte că dacă o viespe descopere undeva o grămadă de miere, chiamă şi alte albine la mierea descoperită. Oare numai noi, oamenii să nu chemăm pe semenii noştri, acolo unde este adevărata comoară, la învăţăturile preoţilor? Oare nu auzim ce grăeşte marele Apostol Pavel: „Ascultaţi pe învăţătorii voştri şi vă supuneţi lor; că ei priveghiază pentru sufletele voastre, ca cei ce vor să deà seamă?“ (Evr. 13 v. 17). Desigur aceste cuvinte ar trebuì să fie cât mai des auzite azi, mai ales la noi Românii ortodocşi. Şi oare de ce?

1. Preoţii neamului nostru prin hirotonie au primit un dar deosebit de al altor oameni.

Nu zadarnic zice Sf. Pavel către Timoteiu: „Iţi aduc aminte ţie ca să aprinzi darul care este întru tine, prin punerea mânilor mele“ (II. Tim. 1 v. 6). In alt loc acelaş sfânt Apostol zice aceluiaş Timoteiu: „Nu fi nebăgător de seamă de darul, ce este întru tine, care ţi-s'a dat prin proorocie cu punerea mânilor preoţiei“ (I. Tim. 4 v. 14). Tot dumnezeescul Pavel recomandă episcopului Timotei să nu sfinţească pe oricine ca preot: „Mâinile degrab să nu-ţi pui pe nimeni“ (I. Tim. 5 v. 22).

Ajung aceste trei locuri ca să vedeţi că prin sfinţire se dă celui sfinţit un dar deosebit. Altcum oricine ar puteà să fie sfinţit, fără nici o căutare la persoană. Dar în biserica noastră, ca şi în alte biserici cari au taina preoţiei, nu oricine poate să fie preot, ci numai cei ce se disting prin o anumită pregătire şi sunt vred-

nici a primì marele dar al preoţiei. Şi când ne gândim că preoţilor li-s'a dat marea putere a legării şi deslegării, atunci vedem că nici Heruvimii şi Serafimii nu au această putere. Moisi a scos apă din stâncă pentru popor; Ilie a cerut foc din cer, Eliseiu curăţă pe Neeman de lepră, dar preotul are un dar şi mai mare. Preotul face ca însuşi Duhul Sfânt să se coboare din cer. Şi aceasta o face preotul prin darul deosebit ce-l are, prin darul preoţiei lui Hristos. Căci în V. Testament preoţia se dădeà pe temeiul de scedenţei trupeşti din neamul lui Levi. Preoţia veche erà deci întâmplătoare ca şi corpul muritor prin care se primeà, dar preoţia nouă este după puterea vieţii celei nestricăcioase, din Duhul Sfânt. Evrei) 7 v. 16).

Nu este deci mirare că şi sfinţii părinţi au considerat preoţia ca cel mai mare dar al lui Dumnezeu asupra unui om. Preoţia este mai de cinste şi mai înaltă decât cinstea împărătească. Nu-mi vorbiţi de purpură, de tron şi coroană împărătească, pentrucă toată mărirea omului este ca floarea ierbii: uscatu-s'a iarba şi floarea ei a căzut" (I. Petru 1 v. 24). Dar să-mi vorbiţi de mărirea unui preot, căci mai sus este un preot decât un împărat. Aşa zice sfântul Ioan-Gură-de-Aur că frumos este împodobit tronul împărătesc cu pietri scumpe, dar tronul preoţesc este aşezat în Cer; împăratul porunceşte peste lucruri pământeşti, dar preotul iertând păcate, trece peste cele vremelnice*).

2. Dar să ne întrebăm: care este osteneala, truda preotului? Toţi oamenii muncesc, mai mult sau mai puţin, afară de leneşi. Dar ori cât ar munci cineva, munca lui nu se poate asemăna cu munca preotului. El are să lucreze pentru mântuirea sufletelor. El trebue să crească creştini adevăraţi în gândire, în simţiri şi

*) Mehler: Beispiele zur gesammten christ-katolischen Lehre. IV. B. Regensburg 1887 p. 79.

voință. Nu-i destul că nu furi, căci hoțul prins în celulă încă nu fură, dar preotul merge la cel închis și-l îndeamnă la calea cea bună. Nu-i destul că te spovedești, că mergi la biserică. Totuși preotul trebue să vină la tine și să te îndemne a lăsà mânia, pizma, lăcomia, înșelătoria și câte altele. Fel și fel de dorințe contrarii stăpânesc inima ta! Cine te poate pe tine liniști? Preotul prin sfaturile tale. Preotul se roagă pentru a se revărsa darul Duhului Sfânt în inima ta. Ai văzut cum puțin aluat toată frământătura o dospește. Făina care mai înainte putea să sboare în mii de părți, s'a prefăcut în frământătură bună. Așa și prin puterea Duhului Sfânt cu rugăciunile preotului se încheagă în sufletul tău dorințele cari te duc spre Hristos.

Cât de frumos arată Ioan-Gură-de-aur munca preotului. Pe vremea lui oare cari creștini erau nerecunoscători către preoții lor și sfântul părinte le zise: „Nemulțumitorilor! Aceasta este răsplata pentru serviciile ce Vi-le dovedesc preoții Domnului? Nu V-ați renăscut voi prin mâna preotului în sfântul Botez? Nu ați dobândit oare iertarea păcatelor prin serviciul lui? Nu aduce el jertfa prin care voi vă faceți părtași de trupul și sângele Domnului? Oare nu preotul vă învață și nu el frânge pâinea cuvântului divin pentru fiii voștri; oare nu el se roagă pentru voi și vă deschide cerul?"

3. A treia întrebare este: Ce răspundere are preotul? Sfântul apostol Pavel grăiește limpede: „Ascultați de mai marii voștri și vă supuneți lor, că ei priveghează pentru sufletele voastre, *ca cei ce vor să dea* seamă". Vino deci și vezi creștine că nu dela mine zic cuvintele acestea. Ele sunt ale marelui Pavel. Preotul va avea să dea seama! Grele sunt cuvintele acestea! Cât de mult se chinuește un preot cu gândul că nu toată turma

îl ascultă. Cu amărăciune grăià proorocul Ioil: „Incingeţi-vă şi plângeţi preoţilor, plângeţi cei ce slujiţi altarului... că a încetat din casa Dumnezeului vostru jertfa“ (Ioil 1 v. 13). Plânge preotul văzând pe cei beţi până la inconştienţă, căci ştie că odată şi odată se va luà din gura lor veselia şi bucuria, dar şi el va fi întrebat la judecată ca să dea seamă. Plânge preotul pe desfrânat, pe nelegiuit, căci întreba-se-va la judecată nelegiuitul, dar întreba-se-va şi preotul: tu, care ai purtat numele de părinte ce ai făcut pentru sufletul acesta?! Vai mie, vai mie, vai mie, va zice preotul care nu-şi face datoria! Işi va aduce aminte de cuvintele proorocului Ieremia: „O păstori, cei ce pierdeţi şi risipiţi oile păşunei mele. Pentru aceea aşa zice Domnul asupra celor ce pasc poporul meu: voi aţi risipit oile mele şi le-aţi scos afară şi nu le-aţi cercetat pe ele, iată eu voiu isbândì asupra voastră“ (Ier. 23 v. 1—2).

Veţi înţelege deci iubiţi creştini că mare dreptate are sf. Ioan-Gură-de-Aur când zice: tu grijeşti numai de tine şi dacă ai isprăvit bine, nu te mai doare capul de nimic. Dacă însă preotul şi-a adus propria viaţă în ordine iar de viaţa ta nu a avut grije destulă, se va aruncà în iad cu nedrepţii“.

Şi acum iubiţilor, nu se cade oare să se deà preoţilor cinstea cuvenită? Nu se cade oare a dà celui cu cinstea cinste? Se cuvine a ascultà de preoţi când vă învaţă, când vă mustră, îndemnându-vă la viaţă curată. Nu pot trăì creştinii fără a respectà pe cei mai. mari. Precum zice Sf. Isidor: Nu putem fi egali, căci mereu ne-am răsboì. Albinele stau sub conducerea unei regine, unii peşti din mare se conduc de către unul mai mare; de voim deci ca între creştini să fie ordine, ascultare, atunci creştinii să asculte de preoţii lor. Aceasta să o

facă în interesul lor propriu credincioşii. Căci dacă un corăbier ar vedeà că cei de pe corabie îl iubesc, ar cârmuì cu mai multă plăcere, cu mai multă siguranţă. Aşà zice Ioan Gură-de-Aur că şi preotul cu mai mare râvnă munceşte, dacă credincioşii îl iubesc, dar dacă vede dispreţ atunci se descurajază şi cârmueşte în alt chip.

Voiţi fraţilor, să auziţi o pildă frumoasă de felul cum trebuiesc cinstiţi preoţii? Sub regele Huneric, care prigoneà biserica lui Hristos, mai mulţi episcopi, preoţi şi diaconi fură ridicaţi şi duşi din Cartagina (Africa) spre locul de osândă. Lumea prigonitoare a rămas mirată cum 12 copii, cari cântau în biserică, au urmat pe episcopi şi preoţi de bună voe spre locul de osândă. Prigonitorii înşişi arătau părerea de rău văzând că cei 12 băieţi se prinseră de hainele preoţilor. Băeţii fură bătuţi cu sabia şi cu toiege, dar ei mergeau cu preoţii, ca şi ei să moară. In cele din urmă fură duşi înapoi în Cartagina, dar n'au părăsit biserica lui Hristos, biserica ortodoxă.

Veţi zice însă: cum să cinstim noi pe acei preoţi, cari cad în greşeli şi păcate? Impăratul Constantin cel Mare aveà obiceiul să spună, că de câte ori o persoană bisericească ar fi căzut în greşală, el — împăratul — n'ar fi dus vestea mai departe, ci pentru a păzì acea persoană de privirea credincioşilor, ar acoperì-o cu mantia sa împărătească. Căci ziceà împăratul: mulţi oameni cu slabă purtare creştină se vor folosì de greşala aceea ca să-şi acopere pe ale lor iar pe de altă parte ereticii ar atacà religia ortodoxă, biserica lui Hristos, care nu e de vină că cineva greşeşte. Nu este deci bine să se ponegrească preoţii, ca să prindă curaj inamicii bisericii! Aşezămintele noastre bisericeşti dispun că dela slujba preotului să nu fugă nimeni, până când cei în drept nu i-au luat slujba. Zice Pravila lui Matei Basarab: „Că

deşi ştim păcatele preotului, iară taina inimii lui nu o ştim; dreptaceea trebuieşte să avem toată smerenia la preoţi. Că şi ei au judecător drept, cum vor face să se plătească fiecăruia plata la groaznica zi a judecăţii."

Mari sunt cuvintele acestea, dar mare este şi pedeapsa celor ce nu arată recunoştinţă preoţilor pentru munca lor. Mult bine a făcut împăratul Caesar al Romei lui Brutus, care în războiul civil a luptat contra împăratului. Impăratul voià totuşi să-l aşeze pe Brutus în fruntea oraşului. Dar iată că Brutus participă la o conspiraţie contra împăratului. Acesta vede pe Brutus cu sabia în mână şi-i zice: „Şi tu fiul meu Brutus?!" Aşà va zice Domnul la judecată celor cari nu cinstesc feţele bisericeşti! Trebuie deci să ne ferim a cădeà mânia lui Dumnezeu asupra noastră. Mai vârtos să ascultăm de preoţii Domnului şi mângăiere vom aveà în veacul de acum şi cel ce va să vie. — *Amin.*

Predică

la Duminica II a Sf. şi Marelui Post.

— Păcatul contra Duhului Sfânt. —

„Tot păcatul şi hula se va iertà oamenilor, iar hula care este împotriva Duhului, nu se va iertà oamenilor“.
(Mat. 12 v. 31).

Fraţilor!

Vestitul poet Simonides din Grecia fu chemat odată la curtea domnitorului din Siracusa, cu numele Hieron. Acesta întrebă pe bătrânul poet să-i spună: „ce este Dumnezeu? Poetul cerù răgaz de o zi ca să se poată gândì. Dar trecù ziua şi cerù încă două zile iar apoi patru zile de cugetare şi aşà mai departe. Răbdarea regelui Hieron fu pe sfârşite şi zise poetului: „Spune-mi pentru ce amâni mereu răspunsul tău?“. Iar poetul zise: „Din ce mă gândesc mai mult ce este Dumnezeu, cu atât mai puţin aş puteà să-ţi spun“.

N'a ştiut păgânul să spună ce este Dumnezeu. Dar noi creştinii ştim răspunde la întrebarea regelui păgân: „Dumnezeu dragostea este“ (I. Ioan 4 v. 16). Adevărul acesta însă este nesocotit foarte mult în zilele noastre. Frumos l-a spus sfântul Ioan Evanghelistul, dar mulţi creştini de azi îl nesocotesc. Il nesocotesc mai ales prin hulirea lui Dumnezeu, care se mai numeşte şi păcat împotriva Duhului sfânt, care nu se iartă nici în veacul de acum, nici în cel ce va să vie. Ascultaţi deci fraţilor cu luare aminte cuvintele mele ca să scăpaţi de urmările acestui păcat îngrozitor.

Fraților!

Este adevărat că împotriva iubirii de Dumnezeu putem păcătui prin orice păcat. Zice Ioan Evanghelistul: „Tot cel ce petrece întru Dânsul, nu păcătuește; (I Ioan 3 v. 6). Așadară putem călcà iubirea aceasta prin nepăsare, prin grijile lumești, prin nerecunoștință, prin neurmarea poruncilor divine. Dar cea mai mare nesocotire a iubirii de Dumnezeu o săvârșește cineva prin dispreț și hulă, ceeace se numește hulă împotriva Duhului sfânt. Iată bunăoară purtarea cărturarilor când Iisus a vindecat în Capernaum pe slăbănogul cel purtat de patru oameni. Aceștia prin coperiș au coborât patul în casa unde erà Iisus. Iisus zice slăbănogului: „Fiule, iartàți-se ție păcatele tale". Când cărturarii au auzit cuvintele acestea cugetau întru sine că Iisus huleşte. Dar hulitorii erau chiar ei, cărturarii. Hulitor este acela, care cugetă, vorbește sau face ceva rău față de Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul și față de sfinți ori față de lucrurile sfinte.

Iată cărturarii nu credeau că Iisus are puterea de a iertà păcatele, deci huleau. Tot așà nu credeau că Domnul are putere a scoate dracii și ziceau că are putere drăcească. Prin aceasta se tăgădueşte lui Dumnezeu o însușire aleasă și mare. Este ca și cum ar fi grăit ca cel fără Dumnezeu în cartea lui Iov: *Ce a cunoscut Dumnezeu?* (Iov. 22 v. 13). Păcatul contra Duhului sfânt este deci o împotrivire fățișe față de lucrarea lui Dumnezeu între oameni. Aceasta este cea mai mare nelegiuire și bine trebue să o socotească omul de azi. Bine trebue să-și dea seama cel ce nu-și mai mărturiseşte păcatele. El poate crede că taina pocăinții nu are nici o putere lucrătoare. Baptistul, pocăitul crede că taina botezului nu curăță de păcate și se crede pe sine

vrednic a învăţà pe alţii deşi ştie că puterea de a învăţà o au numai preoţii. Celce ia numele lui Dumnezeu în deşert, celce blestemă şi aruncă sudalme, nu trebue să uite că poate nu a săvârşit chiar păc contra Duhului sfânt, dar a săvârşit păcat greu, care greu se iartă.

Da fraţilor! Să nu uite nimeni, căci păcat greu este a păcătuì contra unui împărat pământesc şi astfel cu atât mai vârtos va păcătuì cineva contra împăratului împăraţilor! Oare să nu fie păcat mare a hulì împotriva lui Dumnezeu în faţa căruia Serafimii îşi acopăr faţa cu aripile şi strigă: „sfânt, sfânt, sfânt, Domnul Savaot, plin este tot pământul de slava lui?" (Isaia 6 v. 3). Apostolii Petru, Iacov şi Ioan s'au spăimântat foarte dar Domnul le-a zis: „Sculaţi-vă şi nu vă temeţi". Când la judecată va cere socoteala celor ce l-au hulit, nu va mai zice: nu vă temeţi, ci va zice: temeţi-vă voi, cari aţi hulit pe Mântuitorul nostru, căci s'a apropiat judecata.

Sfântul Policarp, episcopul Smyrnei, fu ameninţat de prigonitorii săi păgâni că va fi ars de viu, dacă nu va hulì împotriva lui Iisus! El însă răspunse: De 86 ani slujesc lui Iisus Hristos, şi El m'a acoperit de bunătăţi. Cum voiu puteà deci vătămà pe Domnul care m'a mântuit? Şi tot în chipul acesta s'au ferit de păcatul hulirii toţi oamenii sfinţi ai lui Dumnezeu. Zice sf. Ioan Gură-de-Aur că un servitor nu îndrăzneşte a chemà pe nume pe stăpânul său, ci mai aşază lângă nume un cuvânt de cinste! Cum vine deci cineva să hulească împotriva lui Dumnezeu, când nici despre o persoană cu vază şi nici despre alţii nu îndrăzneşti a grăì, fără a ţi-se spune să încetezi cu asemenea vorbe? Cu adevărat cel ce huleşte este mai rău decât un câine, căci câinii chiar dacă sunt bătuţi, nu muşcă pe stăpânul lor, dar păcătosul huleşte cu aceiaş gură cu care primeşte dela Dumnezeu mâncări, beuturi şi alte bunuri!

Sfântul Filip, regele Franței, și-a dat toată silința să stârpească hulirea lui Dumnezeu din țara sa. Dădù ordin sever ca cei ce vor cădeà în păcatul acesta, să li se ardă buzele cu un fier roșu. Un locuitor cu vază al Parisului a greșit iar regele i-a dat pedeapsa meritată. Mulți nu au aprobat asprimea aceasta dar regele zise: „Mai bine să murmure lumea împotriva mea, decât să hulească numele lui Dumnezeu". Mai grea va fi însă pedeapsa ce o vor primì hulitorii dela regele ceresc. In Vechiul Testament moartea erà dictată hulitorilor de Dumnezeu (III. M. 24 v. 16). Senacherib, regele Asiriei se făleà că e mai tare decât Dumnezeu, având oștiri multe. Dar Dumnezeu a trimis un înger în tabăra Asirienilor, care a ucis acolo 185 mii de oșteni (Isaia 37 v. 36) Cu atât mai mare va fi pedeapsa ce se va da creștinilor hulitori. Insuși Mântuitorul zice că păcatul contra Duhului sfânt nu se va iertà oamenilor. (Mat. 12 v. 31; Luca 12 v. 10).

Cine nu dorește oare să scape de mânia lui Dumnezeu? Cine nu dorește să știe care este calea pentru a se învrednicì de o răsplată fericită iar nu de osândă? De sigur toți cari auziți aici cuvintele acestea doriți ceeace este mai bine pentru sufletul vostru. Nu tot așà însă ceice în îndârjirea lor nu voesc să mai știe nici de Dumnezeu, nici de biserică. Pentruca și voi să puteți duce unora ca acestora vestea că e ușor a iubì pe Dumnezeu, ascultați povața mea. Dumnezeu nu ne cere altceva, decât să-i dăm Lui inima noastră. Nu trebue să avem nici avere, nici tinerețe sau bătrânețe, nici obârșie înaltă ca să facem acest lucru!

Senatul roman într'o vreme recunoscuse trei mii de zei și oprise a se mai da cinste Dumnezeului creștin, căci acesta nu suferă ca și alt Dumnezeu să fie cinstit. Dumnezeul nostru, al creștinilor cu drept cuvânt cere să-l cinstim, fiind singurul și adevăratul Dumnezeu. Afară de acest Dumnezeu nu avem pe altul în năcazurile noastre ca ajutor. Acest Dumnezeu ne iubește, căci și pe unicul Său Fiu l-a dat ca cel ce crede într'ânsul să aibe viață vecinică. — *Amin.*

Predică

la Duminica III a Sf. şi Marelui Post.

— Raiul şi Iadul. —

„Că cine se va ruşină de Mine şi de cuvintele Mele, întru acest neam preacurvar şi păcătos şi Fiul Omului se va ruşină de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinţii Ingeri"
(Marcu 8 v. 38)

Fraţilor,

Ascultând aceste cuvinte din Evanghelia de azi, fără să vrem ne gândim că mulţi oameni trăiesc ca şi cum n'ar crede într'o răsplată viitoare. Mulţi nu-şi dau seama că este o judecată viitoare, după care unii ajung în împărăţia ceriurilor iar alţii în întunericul cel mai dinafară.

Dar sfânta maică biserică nu voeşte ca oamenii să-şi petreacă viaţa lor întru pierzare. De-aceea prin Evanghelia de azi le aduce aminte că este o judecată. Biserica noastră pe mulţi i-a mântuit dela moarte vorbindu-le despre judecata viitoare, care trece pe om sau în raiu sau în iad, după faptele sale. Biserica noastră a sădit convingerea aceasta în sufletele miilor şi miilor de sfinţi, cari au luptat luptă bună şi cari la fel cu Apost. Pavel au avut dorinţa să se mute din trupul stricăciunei în viaţa cea netrecătoare.

Avem deci şi noi credinţa nestrămutată în existenţa raiului şi iadului; această credinţă o vom mărturisi dela acest loc sfânt, căci vedem parecă înaintea noastră sân-

gele miilor de martiri cari au sigilat cu sângele lor această credință; vedem sbuciumările și suferințele lumii de azi, de care vom puteà scăpà numai alungând dela noi gândul, că pe pământ totul se isprăvește. Cine dintre noi are dreptate? Cei ce susțin că este raiu și iad sau cei ce neagă adevărul acesta. Ce temeiuri aduc cei dintâi și cu ce motivează credința lor cei din urmă?

Fraților!

Un stăpân din prilejul onomasticei sale a primit felicitările celor trei slugi ale sale. Voià să dăruiască fiecărei slugi câte un exemplar din Sf. Scriptură. Cumpărase cărțile, dar voind a cunoaște dacă ei le vor primì cu plăcere, a dat servitorilor să aleagă ori suma de câte o sută de lei, ori câte un exemplar din Cartea Cărților.

Eu, zise întâiul servitor, n'am învățat la școală a citì și scrie, deci rogu-vă să-mi dați bani în loc de cărți.

Eu răspunsei al doilea, știu scrie și citì, dar mai bucuros primesc bani.

Ce credeți ce și-a ales al treilea?! bani? Ah, nu! El și-a ales cartea zicând, că o preferă față de bani, căci banul se poate pierde, dar adevărul cuprins în Sf. Scriptură nu se poate pierde. Cei dintâi au refuzat să primească sfânta carte, pe care citindu-o ar fi fost fericiți atât în lumea aceasta, cât și dincolo de mormânt. Singur al treilea a ales partea cea bună și citind cu luare aminte sfânta carte a găsit cele mai mari adevăruri despre viața viitoare, despre raiu și iad. A dat ascultare Sf. Scripturi, a devenit și mai evlavios de cum erà, a cercetat cu sfințenie Sfânta biserică, a cinstit sfintele taine și alte așezăminte ale bisericei și a trăit fericit.

Ascultați deci și voi fraților câteva locuri din Sf. Scriptură despre raiu și iad.

Chiar cazul vindecărei slugei sutaşului din Capernaum nu este izolat, căci Mântuitorul văzând credinţa cea mare a sutaşului, vorbeşte despre împărăţia cerurilor, adică despre raiu şi împărăţia întunericului sau despre iad. În pilda zizaniilor din ţarină zice Domnul: „Va trimite fiul Omului, pe îngerii săi şi vor adună dintru împărăţia lui pe toate smintelele şi pe ceice fac fărădelegea. Şi îi vor aruncà pe ei în cuptorul cel de foc, acolo va fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor.

„Atunci drepţii vor strălucì ca soarele întru împărăţia Tatălui lor" (Mat. 13 v. 41—43). Cei răi vor fi despărţiţi de cei drepţi la sfârşitul veacului. Când va venì Fiul Omului întru slava sa şi toţi Sfinţii îngeri cu dânsul, atunci drepţii vor fi despărţiţi de cei răi „Şi vor merge aceştia în muncă vecinică, iar drepţii în viaţa vecinică" (Mat. 25 v. 46).

Unde punem' apoi pilda bogatului şi a săracului Lazăr?? Şi nu vorbeşte oare Sf. Apostol Pavel de o aşteptare înfricoşată a judecăţii şi iuţimea focului, care va să mănânce pe cei potrivnici?? (c. 10 v. 27 Evrei).

Proorocul Isaia (66 v. 24) vorbeşte despre cei răi, că „Viermele lor nu va murì şi focul lor nu se va stinge!!"

Şi credeţi oare, că mintea sănătoasă se împotriveşte celor cuprinse în Sf. Scriptură? Nu se poate fraţilor, căci chiar şi între rău şi rău există deosebire, deci cum să nu existe deosebire între bine şi rău?!

In celula unei închisori din New-York, împreună cu alţi delicvenţi era deţinut odată şi un băiat de 15 ani. El s'a plâns într'o zi, că tovarăşii săi de închisoare îşi istorisesc necontenit faptele lor păcătoase, ceeace el nu mai poate răbda. S'a rugat să i se dea o celulă separată, căci nu mai putea îndura tovărăşia celorlalţi! Şi voi necredincioşilor de azi, credeţi, că speculanţii

păcătoşii, ucigaşii, tâlharii şi alte soiuri de oameni răi trebue să aibă aceiaş soartă ca oamenii buni? Ce spectacol ar înfăţişa împărăţia cerurilor dacă toţi păcătoşii ar ajunge acolo împreună cu cei buni! Tu, cap de familie ai fi împăcat cu gândul, că fiul tău harnic, care a suferit chinuri şi necazuri în viaţa aceasta, odată cu moartea ajunge aceiaşi soartă ca şi criminalul fiu al altui cap de familie? Tu, bărbat de model te împaci cu gândul să ajungi în acelaş loc cu cel ce şi-a bătut joc o viaţă întreagă de curăţenia căsniciei? Ce credeţi ar mai avea atunci rost să se trudească părinţii a da creştere aleasă fiilor lor? Aceiaşi soartă surâde îmbogăţitului de răsboiu, care-şi bate joc de odraslele eroilor, ca şi acestor odrasle şi eroilor? Nu! Nu. Căci lacrămile ce le varsă orfanii nu sunt acelaş lucru ca exaltările neruşinate ale celor ce sfidează munca şi jertfa. Nu! Nu. Căci lumina nu este una cu întunericul, frigul nu este una cu căldura.

Este oare cineva să mai perziste în credinţa că după moarte nu mai este deosebire între bine şi rău! Departe să fie dela noi această rătăcire care duce la gânduri de moarte, la fapte ucigaşe. Doar celuice ar crede altcum nimic nu-i mai stă în cale să-şi facă chiar moartea, căci şi aşa aceiaş soartă va ajunge ori mai curând ori mai târziu! Şi atunci ce alta ar mai fi omul, decât o floare, care sau o rupi astăzi sau mâine, tot una este, şi aşa se ofileşte la urmă?

In timpul regelui Ludovic cel sfânt în Franţa se aflau mulţi nobili, cari aveau moşii nu numai în Franţa, dar şi în Anglia. Din această cauză trebuiau să facă armata atât în Anglia cât şi în Franţa. In caz de războiu nobilii ar fi ajuns în mare încurcătură. Deaceea regele Ludovic cel sfânt le-a poruncit nobililor să-şi vândă moşiile din Anglia şi să se facă buni francezi, căci nimeni nu poate sluji la doi stăpâni.

Cum vom sluji, aşa va fi răsplata. Astfel noi toţi, cari ne numim creştini să facem ca şi negustorul cel harnic, care îşi examinează marfa, averea sa şi cursul pieţii şi caută un profit onorabil. Să preţuim darurile ce ni le-a dat bunul Dumnezeu, să nu ne batem joc de ele văzând pe alţii cum le nesocotesc pe ale lor. Să căutăm profitul onorabil, să căutăm împărăţia lui Dumnezeu fără nici o întârziere.

Spre aceasta avem nevoe de o grabnică hotărîre. Senatul din Roma trimise odată o delegaţie la regele Antioh al Siriei şi l-a întrebat ce voieşte: războiu sau pace cu Roma? Antioh ceru timp de cugetare. Unul din delegaţi luând un băţ a făcut un cerc în jurul regelui şi al delegaţilor şi a zis către rege: „Dacă părăseşti cercul fără răspuns, te vom privì ca inamic al nostru şi vom pornì răsboiu asupra ţărei tale". Regele a dat imediat răspunsul. Dar ce răspundem noi la poruncile dumnezeeşti? Nu auzim cum ne chiamă glasul Domnului.

Sunt sigur de un lucru: voim cu toţii să dispară punctele negre din familii, din viaţa bisericească şi socială, din viaţa statului nostru. Căci punctele negre de pe corpul vieţii noastre sunt ca frunzele uscate ale arborilor, pe cari toamna nu le-a coborât la pământ, dar vântul însoţit cu raze de soare ale celei dintâi primăveri, le va face să cadă. Văd arătările de tot soiul, care voesc a stropi cu noroi tot ce este sublim şi sfânt în viaţa noastră, văd sensualismul cel mai josnic, văd sicriele poleite cu tot felul de culori: văd putreziciunea şi atunci privirea mea se întunecă pe o clipă, dar din nou se luminează vederea mea, căci viaţa adevărată nu este în sicriele spoite. Sicrie spoite sunt bogaţii nemilostivi, negustorii speculanţi, oamenii plăcerilor, dar viaţa o are numai celce ascultă de cuvintele Domnului:

„De voeşti să întri în viaţă păzeşte poruncile“ (Mat. 19 v. 17). Aşa a răspuns Mântuitorul tânărului care a întrebat:

„Învăţătorule bun, ce bine voiu face ca să am viaţa de veci?“

Aşa ne învaţă Domnul. Tinereţea, averea, sunt ademenitoare şi totuşi tânărul din Evanghelie nu erà mulţumit cu ele. Lui îi trebuia viaţa de veci. Aceasta ne trebue şi nouă. O caută toate neamurile, o caută omenirea, o căutăm toţ. aceia, care voim să vedem luceafărul vieţii veşnice.

Să trăim dar după cuvântul Evangheliei şi binecuvântată va fi munca noastră ca razele dimineţii. Domnul ne zice să ne lepădăm de noi înşine şi să mergem după Dànsul. Aceasta înseamnă să devenim oameni noui. Gândurile, dorinţele şi voinţa noastră să le îndreptăm după glasul lui Dumnezeu. Atunci nu ne vom ruşina de Fiul Omului, când va venì cu sfinţii îngeri să judece lumea. — *Amin.*

Predică

la Duminica IV a Sf. şi Marelui Post.

— Taina Pocăinţii. —

„Fiul Omului se va da în mâinile Oamenilor şi-L vor omorî pe El".
(Marcu 9 v. 31).

Fraţilor!

După vindecarea tânărului cu duh mut, Mântuitorul vesteşte că Fiul Omului va fi răstignit spre a ne răscumpăra din robia păcatului. El pregătea pe oameni pentru jertfa Crucii. El vestea de atunci că şi omul trebue să se pregătească pentru mântuirea sa. Prin nimic nu poate omul să se pregătească spre mântuire mai cu izbândă, decât prin pocăinţă. Aceasta va fi cuprinsul cuvântării de azi. Veţi vedea iubiţilor din această cuvântare, că mare nevoe are omul de taina mărturisirii şi mare este îndurarea lui Dumnezeu.

Fraţilor!

Mulţi nu voesc să ştie de pocăinţă, dar noi slujitorii Altarului avem datoria să îndrumăm poporul la pocăinţă, căci prin gura proorocului Iezechiil ne spune Domnul Dumnezeu că din mâna noastră va cere sângele păcătosului căruia nu i-am grăit să se întoarcă la Dumnezeu, (Cap 3). Grăiesc deci vouă tuturor despre această taină, ori sunteţi ori nu sunteţi pe calea pierzării, dacă nu sunteţi, ca nu cumva să cădeţi, iar dacă aţi căzut, să vă ridicaţi. Grăiesc vouă ori aveţi multe,

ori aveţi puţine păcate. Ori aveţi frică, ori nu aveţi frică de Dumnezeu, eu vă vestesc vouă prin taina aceasta două lucruri: de slăbiciunea firii omeneşti care are nevoe de întărire şi de îndurarea lui Dumnezeu.

1. Un om îmbătrânit în păcate mergea într'o noapte întunecoasă spre casă pe un deal înalt. Jos în vale înaintea lui erà satul lui, pe care deşi erà aproape, nu-l vedea de întuneric ce erà. Nu vedea nici o licărire de lumină. Deodată o dâră de lumină isbì fără de veste ochii lui. Işi dete seama că lumina vine din biserică. Şi atunci îşi aduse aminte de toate păcatele ce le-a săvârşit. Işi aduse aminte că multă vreme a trecut, de când nu s'a mai spovedit şi nu s'a mai cuminecat. Conştiinţa îl mustrà amar şi i-se părea că lumina din biserică sfredeleşte în inima lui. Plin de mustrarea conştiinţii şi pătruns de căinţă, de adâncă părere de rău, şi-a iuţit paşii cât a putut spre biserică. Ajungând acolo, a căzut în genunchi şi a rugat pe Dumnezeu să-l facă vrednic a-şi mărturisi păcatele. In dimineaţa următoare preotul l-a şi deslegat de sarcina grea a păcatelor.

Nu este pământean, care să nu simtă mai mult sau mai puţin sarcina păcatelor. Fiecare simte mustrări de conştiinţă şi fiecare voeşte liniştirea sufletului său. Căci neliniştea aduce perturbări în suflet, dar are înrâurire şi asupra corpului omenesc. Cine nu voeşte deci să scape de o sarcină atât de mare, cine nu voeşte să pricească taina, care iartă păcatele de după botez? Cine nu voeşte să scape de pedeapsa împreunată cu acele păcate şi cine nu voeşte ca faptele lui să-l facă iar vrednic de starea de mai înainte?? Mai ales că omul e atât de neputincios şi atât de curând păcătueşte! Două mari păcate avea David, dar acest împărat, toată noaptea cu lacrămi a udat aşternutul său. Mari păcate

avea Zedechia împăratul Ierusalimului şi nu asculta de mustrările lui Ieremia şi ale altor prooroci. Când pedeapsa lui Dumnezeu se apropiase, când Nabudohonosor a încunjurat Ierusalimul, Zedechia simţi că e neputincios, simţi că Dumnezeu singur binele îl voeşte omului şi că de om depinde să aibe binele. Dar să lăsăm pe David şi Zedechia din Vechiul Testament şi să căutăm figuri distinse ale creştinismului. Doi mari apostoli: Petru şi Pavel pururea se gândeau la păcatele ce au săvârşit. Petru se lepădase de Hristos, iar Pavel prigonise ca Saul pe creştini. Când au ajuns la clipa morţii nu s'au lăudat că au răspândit creştinismul, că au suferit în slujba Evangheliei. Au recunoscut greşalele făcute şi fiecare zicea în sine ca vameşul: „Doamne, fii milostiv mie păcătosului". Zicea marele Pavel în epistola către Corinteni: „Că eu sunt mai micul Apostolilor, care nu sunt vrednic a mă chema Apostol, pentrucă am gonit biserica lui Dumnezeu". (I. Cor. 15 v. 9).

Şi atunci se miră cineva că biserica noastră cinsteşte taina pocăinţii? Se miră cineva că Hristos a dat apostolilor puterea legării şi deslegării? N'auzim oare cuvintele Domnului: „Luaţi Duh sfânt, cărora veţi iertà păcatele, se vor iertà lor, şi cărora le veţi ţineà vor fi ţinute??" (Ioan 20 v. 23). Nimeni să nu zică deci: fac pocăinţă pentru mine înaintea lui Dumnezeu!! Nu fraţilor, aceasta nu ajunge. Nu zadarnic a zis Mântuitorul cuvintele de mai sus către apostoli şi urmaşii lor. Trebue să mergem şi să ne mărturisim păcatele înaintea preotului. Să facem cum au făcut creştinii adevăraţi dela Hristos şi până azi. Marele împărat Napoleon ziceà că cea mai fericità zi a vieţii sale a fost când s'a mărturisit înaintea preotului.

Chiar şi protestanţii cari nu au taina mărturisirii, încă recunosc necesitatea ei. Iată ce zice învăţatul Leibnitz, care erà protestant: „fără îndoială spovedania este o instituţie demnă de înţelepciunea divină. Chiar şi chinezii şi japonezii se minunează de instituţia spovedaniei... Părintele sufletesc, serios şi cuminte, este un instrument în mâna lui Dumnezeu spre mântuirea sufletelor. Sfaturile preotului îngrădesc dorinţele noastre, *fac să vedem greşalele noastre*. Ele ne îndeamnă să evităm prilejul la păcat, să restituim paguba făcută, să nu ne mai îndoim şi să liniştim sufletul nostru".

Trebue deci să mângâe preotul la mărturisire pe tinărul pierdut în noaptea păcatelor; trebue balsam vindecător conştiinţei neliniştite. Doar cerul este patria noastră adevărată. Pământul ne ţine încătuşaţi. Voim să mergem spre cer, dar nu ne lasă viforul ispitelor din marea vieţii. Avem nevoe de o corabie ca să trecem marea aceasta furtunoasă. Corabie am avut: nevinovăţia dela început, dar prin păcatul lui Adam corabia s'a lovit de stâncă şi lovitura o simt toţi urmaşii lui. Ei bine fraţilor, asemănarea aceasta a unui mare preot (Segneri) este foarte potrivită. Ea arată că pocăinţa este barca de salvare după naufragiu.

Fraţilor!

Cu toţii trebue să recunoaştem şi marea îndurare a lui Dumnezeu în taina aceasta. Cunoaştem prin taina aceasta că în adevăr Dumnezeu este Atotmilostiv. Oare nu a zis Mântuitorul în templu către arhierei şi cărturari, că vameşii şi păcătoşii mai curând vor ajunge în împărăţia lui Dumnezeu decât dânşii? Dumnezeu mai curând iartă pe păcătoşii cari se pocăiesc; mai mare răsplată le dă acestora.

In parabola vierilor necredincioşi ne arată Domnul cât de mare este îndurarea lui Dumnezeu. Poporul

evreesc omoară pe prooroci şi pe cei trimişi ca să-i vestească mântuirea şi totuşi Dumnezeu îi iartă. Trimite chiar pe Fiul său, numai şi numai ca lumea să se mântuiască. Văzând dar cât de mare este şi îndurarea lui Dumnezeu şi cât de mare este şi nevoia de a ne curăţi păcatele, trebuie fără întârziere să ne mărturisim păcatele înaintea preotului. Să facem pocăinţă. Să lăsăm ca îndurarea lui Dumnezeu să se reverse asupra noastră prin taina pocăinţii. Un călugăr din vechime locuià în pădure lângă o stâncă. Petreceà timpul în evlavie şi duceà apă dintr'un isvor departe la deal, ca şi animalele să aibe. Fiind călugărul foarte evlavios, un înger îl nutreà în mod minunat. Intr'una din zile văzù ducând pe un sărman delicvent la spânzurătoare. Zise atunci călugărul: Acesta îşi primeşte răsplata! Dar fù de ajuns să zică aceste cuvinte şi îngerul nu-i mai aduse mâncare. Ajungând acasă se mâhnì văzând că nu are ce să mănânce. O pasăre cântà fermecător. Călugărul îi zise: Frumos mai cânţi dar nu-mi ştii spune de ce s'a supărat Domnul pe mine. Zise pasărea: Ai supărat pe Domnul când ai osândit pe sărmanul ce mergeà la spânzurătoare, dar pocăeşte-te şi vei fi iertat! In clipa următoare fù îngerul lângă el şi-i zise: Ţine creanga aceasta uscată; să o porţi până vor odrăslì trei rămurele dintr'ânsa şi atunci vei fi iertat!

Şi călugărul pornì prin pădure. Ajungând la o colibă, spre seară, cerù gazdă peste noapte dela femeia bătrână. Ea îl primì şi el îi povestì pedeapsa ce a primit-o dela Domnul. Femeea bătrână aveà trei feciori păcătoşi, cari nu voiau să făcă decât rele. Zise deci femeea: Vai, cum va pedepsì Domnul pe feciorii mei, dacă şi pentru o vorbă pedepseşte. Peste noapte veniră cei trei feciori acasă şi făcură pe bătrânul călugăr să

le istorisească păţania sa. Ei se îngroziră şi începură să facă pocăinţă. Iar în ciipa următoare văzù bătrânul că din creanga uscată răsăriră trei rămurele verzi.

Ce învăţăm de aici? Să nu dispreţuim nici pe cel osândit la moarte. Căci şi cel mai mare păcătos încă se poate îndrepta, cum s'au îndreptat cei trei feciori. Prin credinţă curată şi pocăinţă sinceră, poate cineva să se mântuiască înainte de a se închide poarta vieţii. Să fim deci şi noi către alţii mai îngăduitori în viaţă şi Dumnezeul răbdării încă ne va ierta nouă. Să facem pocăinţă sinceră, să mergem la preotul mărturisitor, care ne primeşte cu dorul de a ne povăţuì spre bine, de a ne îndrepta şi a ne ierta păcatele.

Aţi auzit voi de pocăiţi? Ei nu au taina mărturisirii, dar la ei adunarea întreagă pedepseşte. Celce azi a fost pedepsit de adunare, mâne judecă şi el pe alţii! Aţi auzit încă aşa ceva: ei calcă porunca Domnului: „Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi" (Matei 7). Altcum este la noi. Preotul are puterea legării şi deslegării. La el să mergem cu lacrimi de căinţă. Alexandru-Cel-Mare mergând în Asia, a ajuns la nodul gordian. Voià să deslege nodul, dar nu-i găsi nici începutul nici sfârşitul. Aşa de încurcată era împletitura nodului. Scoase deci sabia şi l-a tăiat, după ce a văzut că nu-l poate despletì. Ii trebuia o hotărâre fermă împăratului ca să taie nodul. O hotărîre bărbătească să luăm şi noi. Să mergem la mărturisire înaintea preotului şi acolo va tăià nodul păcatelor noastre. Deslegarea preotului ne va uşura sufletul. Da fraţilor, acel Dumnezeu pe Care l-am defăimat şi l-am hulit prin păcatele noastre ne va ierta şi vom începe o viaţă nouă.

Acum este timpul fraţilor: când Hristos se pregăteşte să urce Golgota, cum vom sta nepăsători? Să urcăm şi noi, nu muntele Golgota, dar să ne curăţim simţirile prin taina mântuitoare a pocăinţii. — *Amin.*

Predică

la Duminica V a Sf. şi Marelui Post.

— Fiinţa împărăţiei mesianice. —

„Impărăţia mea nu este din lumea aceasta". (Ioan 18 v. 36).

Fraţilor,

Trei dorinţi mari stăpânesc viaţa omului: dorul de avere, dorul de plăceri şi dorul de mărire. Aceste trei dorinţi alcătuesc punctul de mânecare şi pulsul de viaţă al activităţii şi strădaniei omeneşti. Ele alcătuesc busola şi scopul final al întreprinderilor omeneşti; ele cuprind motivul fericirii s'au nefericirii omului. Fericit este cel ce ştie întru cât are să se orienteze după asemenea dorinţi şi cunoaşte păretele despărţitor, peste care satisfacerea dorinţelor înseamnă neliniştea sufletului nostru şi coborârea demnităţii omeneşti.

Apostolii Iacob şi Ioan sunt stăpâniţi pe o clipă de una din aceste dorinţi: dorul de mărire. Indrăzneaţă şi necugetată este dorinţa lor către Domnul: „Dă-ne nouă ca să şedem unul deadreapta ta şi altul deastânga ta, întru slava ta". Deaceia Mântuitorul le vorbeşte de patima şi de moartea sa, şi le spune, că ei nu ştiu ce cer, căci slava cerească nu este una cu slava pământească şi Impărăţia sa nu este din lumea aceasta.

Fraţilor, tocmai adevărul acesta nu erà destul de lămurit tinărilor Apostoli: ei nu cunoşteau lămurit natura şi fiinţa împărăţiei mesianice, fiind lămuriţi mai târziu prin puterea Duhului Sfânt. Despre fiinţa acestei Impă-

rații și însemnătatea ei pratică avem sfânta datorie să vorbim astăzi.

Însuș Mântuitorul a spus: „Împărăția mea nu este din lumea aceasta“ (Ioan 18 v. 36). Dar cum? Aici pe pământ i-a fost casa părintească, învățăceii și poporul. Din lumea aceasta erau copiii pe cari i-a binecuvântat; cei întorși la calea cea dreaptă, pe cari i-a mângăiat; prietenul său Lazar din Vitania pentru care a plâns, femeia care-i șterge picioarele cu părul capului... Aici, aici pe pământ este sfânta Lui chemare. Pentru acest pământ, pentru această lume lucrează, poartă cunună de spini și moare pe Cruce. Sudoarea, lacrimile, și sângele său se amestecă cu țerna pământului. Glasul, evanghelia, și suspinele lui străbat văzduhul Pământului.

Și totuș Mântuitorul zice: *„Impărăția mea nu este din lumea aceasta“*. Inadevăr smerirea sa este din lumea aceasta, dar înălțarea Sa întru mărire nu este din lumea aceasta. Intristarea sa din lume este, dar nu este din lume puterea sa minunată în mijlocul întristărei. Din altă lume sunt blândața, iertarea, supunerea Lui; ca și nădejdea majestatică a biruinței, din altă lume. Sudorile de sânge pe fruntea Lui sunt din această lume, dar strălucirea privirei, care le întunecă, nu este din lumea aceasta.

Ah, dar din care lume, din care lume? Acea lume erà în inima Lui, erà o lume internă. Chiar și natura își are viața sa internă. Fenomenele ei sunt ceva extern, dar legile ei, planul etern: aparțin lumei interne a naturei. Viața oamenilor încă își are partea internă! Seria caleidoscopică a întâmplărilor este ceva extern; pasiunile, dorințele și ținta indivizilor și popoarelor precum și Provedința prezentă atât în clipa de față cât și în curgerea miilor de ani: aparțin lumei interne a istoriei. Necesitatea vecinică a inimii, atracția vecinică a sufletului către înfinit, iubirea pururea vie, sfințirea și naște-

rea din nou: sunt din lumea internă a religiunii. Chemarea şi cariera noastră sunt ceva extern, dar internă este însufleţirea noastră pentru chemarea noastră. Munca ce ni-s'a încredinţat este externă dar plăcerea sufletească ce o simţim în desvoltarea muncii: este internă.

Dacă deci natura şi viaţa omenească au o parte mai înaltă, împărăţia lui Iisus din lumea cea mai înaltă este. Inălţimea înseamnă ridicarea deasupra pământului. „Minunat este întru cele înalte Domnul" (Ps. 93). Dintru înălţime vine lumina şi binecuvântarea. Dintru înălţime se coboară cugetarea, fapta, însufleţirea şi scopul şi astfel vom numì înălţător tot ceeace dovedeşte inspiraţie. Activitatea lui Iisus dovedeşte cea mai mare inspiraţie. Activitatea lui Iisus este: răscumpărarea omenimii; scopul: Impărăţia lui Dumnezeu. Sfinţenia, credinţa, jertfa de sine şi toată Impărăţia lui sunt din o lume mai înaltă. Sunt dintr'o lume vecinică. Ah dar vecinicia aceasta cuprinde şi timpul, precum şi ideia. Vecinic este adevărul, pe care l-a mărturisit, vecinică este iubirea pe care ni-a dat-o ca lege: vecinică este desăvârşirea cuprinsă în cuvintele: „Fiţi desăvârşiţi!" Vecinică este credinţa, vecinică e Provedinţa, vecinic este Dumnezeu-Tatăl, cu care una este... O lume vecinică este deci împărăţia lui Iisus, o lume internă, superioară, o lume neperitoare, o lume ideală.

„Impărăţia mea nu este din lumea aceasta," Acest adevăr străbate sufletul omului învăţat. In lumea aceasta este atâta întuneric, atâta rătăcire; altă lume îi trebuieşte Lui, în care tainele se desfac şi problemele se rezolvă. Din acea altă lume ideală sunt dorinţele, pasiunile şi scopurile lui, când caută noui şi noui adevăruri.

„Impărăţia mea nu este din lumea aceasta". Acest adevăr îl simte cel ce jertfeşte cu mărinime. Mizeria

materială şi morală este încă atât de mare în lumea pământească. Jertfitorul doreşte deci o lume mai fericită, pentru care lucrează şi jertfeşte. El nici timp nu are să cugete la răsplătire... Enric al V-lea (sec. XII.) după o luptă victorioasă a rugat pe preotul său să citească Psalmul 113, căci doria să mulţumească lui Dumnezeu pentru victoria câştigată. Când preotul rostì din acel Psalm: „Nu nouă Doamne, nu nouă, ci numelui tău dă slavă" — regele şi armata au îngenunchiat în semn că adevărata victorie este din altă lume.

„Impărăţia mea nu este din lumea aceasta". Acest adevăr trebuie să-l simtă bărbatul de stat. El aduce legi din ce în ce mai moderne, în cari se cuprinde nu numai ştiinţa şi morala prezentului, dar şi aspiraţiunile şi idealurile viitoare. Înfiinţează instituţii peste instituţii nu numai pentru necesităţile simţite ale prezentului, dar şi pentru viitorul nemărginit al poporului din care face parte.

Aşà, fraţilor! nădejdile noastre cele mai mari, visurile noastre cele mai strălucite, însufleţirea şi forţele cheltuite pentru un viitor mai bun: toate, dar toate sunt din altă lume, căci altcum cade adevărul, că cu forţe trecătoare se produc numai valori trecătoare. Muncim, ne trudim şi creem pentru o lume, care încă nu este aici, ci va aveà să vie. Vin, vin, generaţiile şi din ochii fiecăreia străluceşte adevărul: „Impărăţia mea nu este din lumea aceasta".

Acest adevăr străbate sufletul preotului care face apostolat neprihănit pentru realizarea împărăţiei lui Dumnezeu. El simte, că biruinţa asupra sufletului omenesc nu poate revenì filozofiei deşarte, pentrucă existenţa împărţită cu raţiunea omenească nu se împarte exact, ci mai rămâne un rest. Astfel religiunei îi revine rolul sublim de a tălmăcì rostul lucrurilor cu adevăruri sfinte

pentru suflet. Religiunea are să fericească pe om, căci cea mai mare fericire a omului care cugetă este a cercetà ceeace se poate şi a venerà cu sfinţenie ceeace nu se poate cercetà (Goethe).

Şi astfel cu toţii împreună păstori şi turmă credincioasă stăm înaintea Ta Doamne bucurându-ne şi însufleţindu-ne, că putem contribui la preamărirea Impărăţiei Tale. Dar ne şi plecăm înaintea Ta Doamne, căci cu adevărat smerenie îţi arătăm, când Te lăudăm ca isvor al creaţiunilor sublime ale vieţii, când suntem purtaţi de nădejdea viitorului şi luptăm cu nădejdi de biruinţă.

„Rămâne să nu întrebăm scopul pornirei celei bune a Duhului dintre noi; să nu ne muncim sufletul întrebându-ne dacă vom duce la bun sfârşit ceeace am început, căci e tot una, oricare minte şi mână omenească va desăvârşì acea lucrare. Să nu ne îngrijim de acestea. Altul este, care poartă de grije cum are să fie. Să pornim dar din toată inima carul vieţii, ori şi care parte din el am fi noi: de vom fi una din roţile, cari dau mişcare, sau un cui neînsemnat, sau numai o picătură de de ulei, fără de care carul s'ar oprì în loc. E destul să nu stăm în nelucrare ca o unealtă netrebnică. E de ajuns să stăm la loc potrivit şi să lucrăm acolo potrivit. Să fim veseli şi să mulţumim lui Dumnezeu, că nu ne-a socotit nevrednici de muncă vrednică“*).

Asemenea simţăminte să stăpânească sufletele noastre în toată vremea şi totdeauna să fim gata a face totul pentru slava lui Dumnezeu şi fericirea noastră. Am citit istoria unui indian, care întorcându-se la credinţă deodată cu unul de rasă albă, erà mai liniştit decât acesta în inima sa! Indianul explică faptul acesta

*) Carmen Sylva: Cuvinte sufleteşti. Bucureşti 1888, pag. 116.

celui de rasă albă în modul următor: „Un împărat îţi oferă o haină frumoasă, dar tu o refuzi, zicând că haina ta este încă bună, că dreptatea ta proprie îţi ajunge. Impăratul vine însă la mine oferindu-mi şi mie o haină frumoasă, pe care o primesc, căci îmi trebueşte pacea şi liniştea ce mi-o dă Hristos Domnul".

Să nu ţinem deci niciodată despre noi, că suntem destul de buni pentru dobândirea cununei măririi. Mai vârtos să cugetăm, că odată nici Apostolii Iacob şi Ioan nu ştiau ce cer şi astfel să nu cerem a sta nici de-a dreapta, nici de-a stânga lui Iisus, ci faptele noastre să ne facă vrednici a stà în faţa lui Iisus la judecată. In clipele de rugăciune către Dumnezeul nostru cel Ceresc să zicem:

Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri etc. — *Amin.*

Predică

la Duminica Floriilor.

— Nestatornicia și slăbiciunea judecății omenești. —

„Iar a doua zi norod mult care venise la praznic, auzind că vine Iisus în Ierusalim, au luat stâlpări de finici și au ieșit întru întâmpinarea Lui și strigau: Osana Bine este cuvântat întru numele Domnului, Impăratul iui Israil".

Fraților!

Patru zile sunt între primirea lui Iisus cu stâlpări de finici și între răstignirea Lui pe Cruce. Ajung aceste zile pentru a se vedeà că altcum judecă omul și altcum judecă Dumnezeu. Cu patru zile din viață iată unde ajunge omul, dacă judecata sa nu e statornică. Și durerea este în faptul că atunci când omul se crede mai sigur în judecata sa, chiar atunci vede cu amărăciune că s'a înșelat. Prin anul 1870 un prinț de viță împărătească fu chemat în Mexico să conducă țara. Dar nu peste mult poporul se ridică și nu voește să mai știe nimic de împăratul Maximilian. Nenorocitul împărat fugì cu puțini oameni credincioși într'o cetate, dar prin trădare ajunse în mâna inamicilor săi. După trei ani de scurtă domnie fu împușcat nenorocitul Maximilian.

Dar de ce să privim pilda aceasta? Oare Domnul nostru Iisus Hristos nu ne dă bogate dovezi că judecata omenească este ca fumul?? Luați aminte!

Fraţilor!

Iisus întră în Ierusalim. Mai întâi să privim cum judecă oamenii alaiul acesta. Osana! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului! Atât apostolii cât şi mulţimea de popor sunt de părere că vine acum Domnul să întemeieze o împărăţie pământească. Ei uită că Domnul a zis: „Impărăţia mea nu este din lumea aceasta". Cei cu inima sdrobită aşteptau uşurarea, săracii credeau că li se schimbă soarta; cu un cuvânt toţi aşteptau aşezarea unei împărăţii pământeşti, a unei împărăţii a Evreilor în frunte cu Hristos! Aşà credeau ei despre Mesia, despre care atât de mult vestiseră proorocii. Astfel se explică purtarea mulţimii. Nu ştià atunci acea mulţime că însufleţirea ei nu este adevărată.

Dar să vedem ce credea Mântuitorul despre strigătul gloatelor? Văzù că mulţimea este în rătăcire, văzù că vălul păcatelor nu căzuse de pe inimile mulţimii credule! In gândul său ziceà Mântuitorul către mulţime: „Nu te teme fiica Sionului; iată, împăratul tău vine la tine, şezând pe mânzul azinei". Şi gândul acesta se arătà în faptă, în smerenia cu care Domnul întrase în Ierusalim. Smerenia aceasta erà semnul vădit al celor ce aveau să urmeze. Ziceà Domnul: Da, eu sunt pe care îl vedeţi, sunt împărat, sunt viaţa voastră, sunt Mântuitorul vostru, dar voi nu ştiţi că împărăţia mea nu este de pe pământ! Voi nu ştiţi că prin urcarea Golgotei veţi devenì ucenicii mei. Cu alte cuvinte iată cugetările divine ale Domnului puse în faţa cugetărilor trecătoare ale oamenilor.

Fraţilor! Comparând aceste două feluri de judecăţi, mi-aduc aminte de următoarea întâmplare din viaţa împăratului chinez Hamti. Acesta se întorceà la reşedinţa sa din Nanking după trei biruinţe strălucite. Erà obi-

ceiul ca la asemenea prilejuri să se facă mare serbare. Prisonerii erau aduşi în lanţuri, iar armele cucerite se purtau în văzul tuturor. Un candelabru uriaş se aprindeà în palat iar pe ziduri se arătau focuri artificiale. Dar de astă dată nu văzù nimic de acest fel poporul, care a rămas nemulţumit. Impăratul simţì aceasta şi a făgăduit că la proxima întrare triumfală va face o paradă cum China întreagă n'a mai văzut. La cea dintâi serbare venì poporul în număr şi mai mare. Porţile s'au deschis şi împăratul a venit, dar... îmbrăcat în haine de tot simple. In jurul lui erà un grup întreg de orbi, şchiopi, surzi şi alţi nenorociţi, cari la porunca împăratului fură îmbrăcaţi numai decât în haine noui şi li se deteră bani pe un an întreg! Zise apoi împăratul: Trei victorii am cules, am nimicit inamicul şi am întemeiat fericirea ţării. Totuşi nu-mi arătaţi nici o recunoştinţă? Sau credeţi că am bucurie că mă purtaţi pe sus în triumf, iar în jurul meu geme numărul nenorociţilor? Ah, numai atunci sunt eu liniştit şi fericit, când pot fericì pe alţii şi vedeţi nenorociţii aceştia cum plângeau mai înainte! I-am îmbrăcat şi i-am ajutat cu banii, cari s'ar fi cheltuit cu primirea mea!

Credeţi deci iubiţilor că puteà împăratul împăraţilor să nu plângă văzând bucuria trecătoare a poporului? O, nenorocită omenire, care vezi fericirea în cele trecătoare! O, nenorocită mulţime, care azi primeşti cu flori iar mâine mergi spre Golgota să răstigneşti pe Mântuitorul tău! De cine vei ascultà deci lume nenorocită???

Vei asculta de judecata, de purtarea muritorilor cari greşesc şi a căror suferinţă faţă de suferinţa Domnului este ca un strop faţă de marea nemărginită? Chiar apostolii erau slabi în credinţă când Domnul le vestise

că se va da spre moarte. Domnul le spune că se cuvine Lui a merge în Ierusalim şi a fi omorît şi a treia zi a învia. Apostolul Petru zise: Doamne să nu fie Ţie aceasta, dar primeşte răspunsul: „Nu cugeţi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor“ (Mat. 16 v. 23). Lucrătorii tocmiţi în vie mai de vreme, credeau că vor primi mai mult, dar s'au înşelat (Mat. 20 v. 10). Domnul zice că: „celui ce n'are şi ce i-se pare că are, se va luà dela dânsul“ (Luca 8 v. 18). Dar ce pilde mai voiţi încă? Iată, oare-cari nădăjduiau întru sine că sunt drepţi şi judecau pe alţii. Atunci Mântuitorul le spuse pilda Vameşului şi Fariseului, ca să le arate că judecata omenească este plină de slăbiciuni. Şi cum vrăjitorul a crezut că darul lui Dumnezeu se poate câştigà pe bani (Fapte 8 v. 20). Marele apostol Pavel la început a crezut că multe trebue să facă împotriva lui Iisus Nazarineanul (Fapte 26 v. 9).

Să nu ne mirăm dar că Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne îndeamnă sa fim desăvârşiţi. Să ascultăm ce zice marele Pavel care şi el mai înainte avuse judecată greşită: îndeamnă să nu judecăm unul pe altul. „Fiecare întru a sa minte să se adevereze“ — zice Sf. Pavel (Rom. 14 v. 5). Pe Corinteni îi îndeamnă Pavel: „toţi să grăiţi aceeaşi, şi să nu fie între voi împărecheri, ci să fiţi întemeiaţi întru un gând şi într'o înţelegere“. (I. Cor. 1 v. 10).

Şi astfel, deoarece judecata omenească este mărginită, este interesată, rămâne pentru noi o singură scăpare: să nu ne încredem în ceeace ne dă lumea. Căci în viaţă ni se poate întâmplà să fim lăudaţi, preamăriţi şi primiţi cu osanale. Dar răutatea şi făţărnicia omenească ajung adeseori pe om. Prietenii, rudeniile şi cunoscuţii adeseori te pot părăsì şi atunci nu vei mai căutà la oameni ci la Domnul te vei îndrepta spre mân-

găiere. Lumea poate să-ţi facă o primire ca de Florii şi la urmă să te pomeneşti cu pătimire amară din partea ei. Se poate că până ţin laudele lumii să nu cauţi pe Domnul, dar dupăce vei simţi dureri din partea lumii, o singură mângăiere îţi poate veni: mângăierea Domnului nostru Iisus Hristos. Poţi fi împărat, poţi fi ministru, general, judecător, advocat, profesor, negustor, industriaş, muncitor; poţi fi bogat sau sărac, tot una este în faţa adevărului că numai Domnul ne poate linişti şi mângăia în năcazuri.

Multe ţări cucerise Napoleon împăratul Franţei. Se schimbase cu de-abinele faţa Europei. Linguşitorii se apropie de marele împărat şi zic: Prea Inălţate, şi Prea Luminate Impărate, eşti cel mai puternic împărat al lumii. Ştim că voeşti să întăreşti poporul francez în credinţă, te rugăm deci Puternice Impărate să înfiinţezi însuţi o credinţă neamului francez". Impăratul răspunse: „Domnii mei, pentru a putea face aşà ceva, ar fi trebuit ca eu să fi fost răstignit ca Iisus pe muntele Golgota!" Iată dar că numai Mântuitorul ne poate duce la biruinţă. Spre această biruinţă trebue să căutăm cu toţii şi să nu uităm niciodată învăţătura că lumea azi ne laudă iar mâne ne urăşte. Părerea lumii să nu ne încânte deci, ci mai vârtos să ne supunem planului lui Dumnezeu despre mântuirea oamenilor. Binele să nu-l căutăm în laudă trecătoare, ci în adevărul că nu putem culege trandafiri fără a ne atinge cu mâna de spini. Dacă însuşi Mântuitorul a trebuit, ca un miel nevinovat, să se pregătească spre moartea de Cruce, oare noi cei încărcaţi de păcate nu trebue să ne pregătim a ne răstigni păcatele?

Fraţilor! Fără întârziere să recunoaştem că am păcătuit până acum mai mult decât cei cari primeau pe Domnul în Ierusalim. Aceia săraci fiind credeau că se

vor îmbogăţi cu Domnul fie şi numai pe pământ iar cei nemângăiaţi şi apăsaţi credeau că prin Domnul scapă de suferinţi, fie şi în viaţa aceasta numai. Astăzi însă să vină Domnul între noi: cei bogaţi ca şi cei săraci l-ar duce de-a dreptul pe Golgota fără să-i mai facă primire cu stâlpări de finic! Veţi zice însă: Domnul nu vine azi între noi! Mare păcat face celce grăeşte aşa. Domnul este totdeauna între noi prin taina Sfintei Cuminecături! Cum primim noi taina aceasta? Peste tot o primim? Să ne punem întrebarea şi dacă vom vedeà că n'o primim, să o primim: se ne pregătim spre primirea ei. După primirea ei să nu păcătuim, să nu răstignim pe Hristos prin păcatele noastre ca să nu cadă amară judecată peste noi. Mai vârtos să primim pe Domnul cu cucernicia cuvenită în taina împărtăşirii. — *Amin.*

Consiliul Judeţean Cluj
Biblioteca Judeţeană
"Octavian Goga"

Tabla de materii.

		Pag.
Predică la Duminica Paştilor		7
„ „ „	Tomii	13
„ „ „	mironosiţelor	21
„ „ „	slăbănogului	25
Duminica Samarinencei		33
Predică la Duminica Orbului		39
„ „ „	VII-a după Paşti a Sfinţilor Părinţi	45
„ „ „	Rusaliilor	51
„ „ „	I. după Rusalii	55
„ „ „	II-a după Rusalii	61
„ „ „	III-a „ „	65
„ „ „	IV-a „ „	71
„ „ „	V. „ „	77
„ „ „	VI. „ „	81
„ „ „	VII. „ „	85
„ „ „	VIII-a „ „	89
„ „ „	IX. „ „	93
„ „ „	X. „ „	99
„ „ „	XI. „ „	105
„ „ „	XII. „ „	110
„ „ „	XIII. „ „	115
„ „ „	XIV. „ „	121
„ „ „	XV. „ „	125
„ „ „	XVI. „ „	132
„ „ „	înainte de Înălţarea sf. Cruci	136
„ „ „	după ziua Crucii	139
„ „ „	XVII. după Rusalii	145
„ „ „	XVIII. „ „	150
„ „ „	XIX. „ „	154
„ „ „	XX. „ „	160

				Pag.
Predică	la	Duminica	XXI. după Rusalii	166
„	„	„	XXII. „ „	171
„	„	„	XXIII. „ „	175
„	„	„	XXIV. „ „	178
„	„	„	Samarineanului milostiv. Duminica XXV. după Rusalii	182
Predică	la	Duminica	XXVI. „ „	186
„	„	„	XXVII. „ „	190
„	„	„	XXVIII. „ „	194
„	„	„	XXIX. „ „	200
„	„	„	XXX. „ „	204
„	„	„	XXXI. „ „	207
„	„	„	XXXII. „ „	212
„	„	„	înainte de Naşterea Domnului .	216
„	„	„	primă după Crăciun	220
„	„	„	înainte de Botezul Domnului . .	224
„	„	„	după Botezul Domnului . . .	228
„	„	„	Vameşului şi Farizeului . . .	232
„	„	„	Fiului rătăcit	237
„	„	„	Lăsatului de carne	241
„	„	„	„ „ brânză	247
„	„	„	I. a Marelui Post	254
„	„	„	II. a Sfântului şi Marelui Post .	261
„	„	„	III. a „ „ „ .	265
„	„	„	IV. a „ „ „ .	271
„	„	„	V. a „ „ „ .	277
„	„	„	Floriilor	283

ACADEMIA R. P. R.
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA
Nr. 1198 1956

DE ACELAŞ AUTOR:

1. *Monahismul după A. Harnack*, Sibiu 1916.
2. *Predici pentru toate Duminecile de peste an şi alte ocaziuni în colaborare cu preotul G. Maior*, Arad 1918, pagini 330.
3. *Unificarea organizaţiei noastre bisericeşti*, Sibiu 1919, pag. 54.
4. *Istoria predicei la Români*, Bucureşti 1921, p. 303.
5. *Pentru neam şi lege. Patruzeci cuvântări împotriva adventiştilor şi baptiştilor*, Caransebeş 1923 pagini 182.
6. *Sâmbăta şi Dumineca*, Bucureşti 1923, pag. 14.
7. *Poate crede omul modern în minuni?* Bucureşti 1923, pag. 20.
8. *La Altarul Neamului, cuvântări la Serbările Naţionale*, Bucureşti 1923, pag. 56.
9. *Sectele religioase din România*, Bucureşti 1925, pagini 47.
10. *Datoriile preoţimei în faţa problemelor sociale*, Bucureşti 1925, pag. 88.
11. *Călăuza cunoaşterii şi combaterea sectelor*, Bucureşti 1925, pagini 126.
12. *Pentru slujitorii Altarului. Meditaţii şi îndemnuri*, Caransebeş 1925, pag. 48.
13. *Predici la sărbătorile bisericeşti*, Arad 1925, p. 112.
14. *Pruncii trebuesc botezaţi dar numai odată*. Arad 1925. Biblioteca Creştinului Ortodox Nr. 2.
15. *Veniţi la Hristos, Predici la toate Duminecile anului bisericesc*. Arad 1926, pagini 290.